

~~Opacis?~~ Opacie?
~~Opis?~~ Opis.

Duo gagy na oppadrech et debr... medietatem
agrorum... na oppacem || 1438 || Hipp. II, 2758.

Lurina

Opacie?

Fresinica

Opaczony

24 arcus opaczony

(len XXIII or
—

1483. Roczn. Krak. XVI, 57.

100

Opaczyna

Wrocl Korn

Dedimus eciam de voluntate nostro-
rum baronum ad focum infirmorum
opacinas, que veniunt cum ligaturis
lignorum per aquam Odram in
ciuitatem nostram Wratislauiam.

1226 Korn 7

per. stud. II 287.

1.

Kořst II 157 (op. Malinowski
verte!

cf. Paczyna 1426 Band 2us fol. 435-6

Орассыо of Орассонг.

Opada'i = perclitari

Perclitantur - gynq, vel opadaya

$\frac{1}{2}$ XV Profil. IV 755. sim. c.

XV p pos

perclitantur - opadaya
G. HT

Opak

~~Weter~~
Alo tytu , z powrotem , w me-
cinym mi dobad licumtum

W obroczeniu neprzyaczela
mezo opak (in convertendo
inimicum meum retrorsum)
rozboleiŃ se y*zgino od
oblicza twego

Jl 9,3
sim. Puł

Opak

Obroveni bōdase opak (avertantur
retrosum) y promoveni bōdare
mishpa mne slaa

Il 34,5
Jim. Pul

Opak

Obrocseni bǫdzace opak

(convertantur retrorsum) y zasro =
many bǫdzace, gisz chǫf mego
zlego

Jl 39,20
sim. Put

Opak

Obrocare ^{<sie>} opak (overbantur
retrossum y zapalayce se,
gisz chup mne zlich

Jl 69, 3
sim. Put

opak

Obrosit ies opak (avertisti nos
retrosum) po maszich nepraya=
cselech

Il 43,¹²~~20~~
sim. Pur

opak

Tegdi obročφ sφ nepriace =
lowe mogli opak (convertentur...
retorsum)

Jl 55, 9
Sim. Pub

Opak

More vzrabo gen̄ y usaklo,
Vordamyrz obrucyl sie gen̄
opak (conversus en̄ retrorum)

Il 113, 3

Sim. Puř

Sim. Il i Puř 113, 5

Opak

Osromoceny *bodice y
obroceny opak (revertantur
retrosum) W12y <+>cy, gy⁸²
menazsp Syn

Fl 128, 4

Sim. Pub

Opak

Opak = a kengod R. XXIV, 361.

XV med.

Opak - retno

Retno vulgariter opak

1463 R. Hist. LXIX 334

Greene & Koch

Opak = retro

Sigillum circa litteram predictam retro,
vlgariter opak est appensum

1463 Spr JNW. VIII 2, 28

opak

Żydowie ... opak także przeważały panu Nye-
byskiemu

ex. xvof K) I 144

Opak

Karacz esye będą y postawye
opak V obraz Troy (statuam
contra te faciem tuam)

Aut 49,22

γ (Il: jmeuw tobe)

Opak

Bo polozisz ye opak (poues
eos dorzum, Fl: wna k)

na uzual, na pley Jul 20, 12

Opak

Johannes ... et Stephanus ... et Mathias ...
fideiuberunt sex sexagenas ... Andree Opak

1428 Mon Jun. III 9

Opak

Tenże istny Makkus potem twarzo pwiszał
mi tego Jesuista opak rekama Rom. 646.

Opak

A oni natychmiast wiedzomy ji i swiatali
jemu rece opak: na chrybi et form. 701.

Opak

Kziquny rēce mi Tego Jesucrista ~~ti~~ 11
i rwiqrali ji opak nagrēbiēt (gryebyeth)
i wēdli ji w dom dai fannow Pozn. 710.

Opak

Jego świeże ręce rwiąrali opak na grzebni
Rom. 750.

Opak

A gdyżi je powiedli zwiqzawszy rze opak, ... tako
je wiedli od Pilata nasie do Heroda Róm. 803.

Opax - dorsum +

Bo položisť ye opax
Pud. 20, 12.

~~Pud!~~

~~20, 12.~~

Opak cf. Pak

Opak

(820) a gdy się ci smęczyli, natychmiast ini przystąpili odmieniwszy się i odwiązali ji od słupa a obrociwszy ji grzbietem ku słupowi i wzięli jemu ręce opak albo zasie i ciągnęli tako silnie, aż obłapił słup wszytek, jako pirwej oczyma był przywiązany, bo są ciągnęli powrozem, aż musiały ręce około słupa dosięć, a to jemu była największa boleść, bo jemu były wszytki stawy wytargniony zramion; Rozm. 820.

Opak = retrorsum

+

W obrotach nieprzyswala tego opak Fl. 9, 3. Obrotach
68 dzere opak Fl. 39, 20 (conversantur retrorsum).

43, 12; 69, 3

~~Opaleńskie~~ = calefactio +
Leonardi et

Item Thomibus sumibus, qui sunt
Leonardi, debet esse numerata liber-
tas ad silvas, que sunt in parte
Sobanensis, pergere pro lignis ad
ten opalenyck et pro lignis ad
structuras, proprias tamen.

1454 AGEB. XI. 398.

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap sadów sanockich

nr 1454

str 398

483

~~K~~ opalenie

+

ligna et robora pro edificiis et ku
opaleny ~~in~~ habebunt exciden-
di libertatem.

~~Arch. B. XI.~~

1459 ~~AGZ. XI. 440.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1459 440

528

~~i k k o i~~

Opalens

~~1478~~ ligna ~~pro~~ pro cremacione et
calefactione ~~ad~~ kussrenyo y ku
opaleny 1478 AGZ. XVIII, 152.
~~ArchB XVIII~~

Adame cum suis hominibus... habere
debebit libertatem excidendi in
gais... ad Nathcovise spectantibus
robora super edifiia

Archiwum bernardyńskie T. XVIII

Zap. sądów Przemyskich

R 1478. str 152.

Opalemiec

~~Opalemiec, Opalemica~~

~~Opalemieck poditum~~

PrFil.V, 9.

~~Litt. XVI VII~~

~~Pr. sr. st. p. str. 9~~

Brückn Prfil 5 9

w XV p. post.

Opala = clivodium

Johannes debet expurgare se duobus
de clivodiis patris dicto Opala
1451 Kober. I nr 49.

v. Opala

Opale

De ipsorum clenodio Nicolaum... duxerunt,
demum alios duos de clenodio Opale,

MMHe II 2 351

Opala

Duxit dros proclamationis Opala, qui gerunt
aquilam in clipeo et stellam loco capiti
1422 A.H.H. III, 328.

Opalka

Na opalku 1 gr., pro lumbibus $\frac{1}{2}$ gr.
1495. Warsch. I 390.

Pro lignis apud Bernhardinos receptis
7 gr., na opalku 1 gr., pro
lumbibus $\frac{1}{2}$ gr.

(Ziethung)

Opas

Item pastus peccorum et peccudum, al.
opassow, in hereditate Swyerzinecensi
tota ipse scultetus et sui liberi ser-
vire et depascere debent loco sexti de-
narii census] (1339) DokMp II ~~292~~292

Matr II nr 46

Opas

Emellitus id est miles ~~inveteratus~~ et qui ex statu labo-
randi proscitus, propter et longevam miliciam et etatem
iam non est valens ad bellandum wlg. opasz 1450
Rp. Kap. Nr. 223.

Emellitus est miles inveteratus...
vel est bos iam antiquus wr opasz

opasać

Lyφdewye wasze opaszeczye
(renes vestros accingetis)

a obow ^{*} bodryeczye myecz
na nogach

BZ Ex 12, 11

Opasać

* Obległ biskupa we grło
luyane y opassye gy
(accingens eum p. balteo)
passent a oblesye w sukny φφ
modr φφ

B2 Lev 8, 7
Sim. ib. 8, 13

Oparac' się

Przetosze opasami ryp wormy
po merich byodrach (ponamus
itaque saccos in lumbis postui)

B2 III Reg 20,31

Opasai

Y opasaly byodri (accinxenut...
lumbos) sve wormy

B2 III Reg 20,32

Opasac'

W kakem odremy bil ten
mŕk, gen was potkal - ? ...

Ony nehly: Mŕk komati
a skoranim pwtroskem
opasani (accinctus)
po sŕwich byodrah

B2 IV Reg 1, 8

Opasac' sig

Nye opasce selise = non accingetur

1471\

MPKJ.V.107

Opasać

Gotuid gori we caci swoicy,
opasan, mowp (accinctus
potentia), iensze smfcsan
glfbcoscs mora

Fl 64, 7

^ Put: opasan ies) ~~mowp~~

Opasać ni

Meselim govi opasat se
(exultatione... accingentur)

Fl 64, 13

Sim. Pul

Opasać się

Opaszi się (accingere) merem
twojim na łódzwe twoje
najmocniejszy

Il 44,4

Sim. Pul

Opasac - accingere

Obległ biskupa we gziło łyane y opasyc
gy passem BZ Lev. 8, 7. dydzuoye warre
opaszycyze ib. Ex. 12, 11. Opaszmi sef wozny
ib. III Reg. 20, 31. Bil swe byadri myczem
opasal (gladio erat accinctus) ib. Neh. 4, 18.
Msz kosmaty a skorzenim pawroskem opasani
po swich byadrach ib. IV Reg. 1, 8.

Oparaci'

Bo kardzi z dkelnykow bil
dwe byodni myecrem opasal
(gladio erat accinctus venes)

B2 Meh 4,18

Opasai

Dr

Et introeuntes in monumentum viderunt iuvenem

Mar 16,5

opaszanygo

sedentem a dextris, coopertum stola candida

XV med. Gł Wroc 2Av

(Mar 16,5)

Opasai = accingere

†

Nedelim gori opasai se Fl. 64, 13 (exultatione colles
accingentur). Opasai se meezem Fl. 44, 4 (accin-
gere gladio). Opasan moerq Fl. 64, 7 (accinctus
poteuda).

Opasać się = praecingo me

Jesus... opasał się lnianym obrusem Rómu.

533.

Opasai się = accingor

Ty dziewczyno ludu mego, opaszy się we wto:

(krawie rzętem wtożanym)

sienicy, [Filia populi mei, accingere ciliis]

Poln. 736.

Opasanie

Pro IIII balistis ..., pro pharetris
ad predictas balistas ..., pro IIII
cingulis dictis oppaszana X sco., pro
IIII futralibus supra balistas 1390

MMAR 47

XV

Opalenie

+

swaterinni, iaco

Jan Jacuzowi ne verad poluzsiona si opalenie

Piatkó 1400, Hube. ~~Piatkó~~. 26. 99

Opasanie

~~o~~

gladium, opassane, vestimenta

Hanca... , Sweeslai... mortui, Wenceslas ~~o~~
... restituat

1402 Slpp.

Helvet II № 845.

Krak 1402

~~212~~

Opasanie

Yacem ya ne wɔɔl Recriborowa opasana ɔyɔ
1411 K. M. I nr. 1618.

Opasanie

+

12. (7^v) Jaco iacobowi < opaszana > newszetho sme rade any
go ya wszythku mam. — Jaco ia tho wem iacobowi opaszana
newszetho paskowe rade ani go on wszithku ma(m).

1421 Zap Wanz nr 12

Opasanie

Strophium opasane

ca 1420 Wok Tryd nr 186

Opasanie-

opasane sropkeum - ca 1428 Prof. I 475.

Głowy około r 1428
Malinowski Tab. per. polsk. 2503
Prof. Fil. I. 475

872

Opasanie

opassanye strofeum

(1437 \ Wisl. № 228.

735

~~KATAL REKOP. Bibl, Jag
№ 228 Isnàcensis, r 1437~~

Opacenie

© etnore oparanye Julislav na Rosbaya *traloval*,
s lego qi vypuscil 1427 Ks.M. II nr. 2709.

Opasanie

In cingulo a. v opasani 1435 K. M. III nr. 1578.

0

Opasanie

restavit opasanye.

pro opaschanye argenteo...

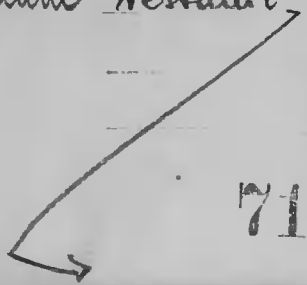
pro eodem precinitorio ~~atque~~ opaschanye

Johannes... <protestatur est> quem ad =
modum restavit

1440 App.

Halasi II № 2840

Krak. 1440.

714

8
11
11
11

apud Johannem Lach opasange. x

Et idem Johannes Lach posuit
evictorem Haensch aurifabrum...

pro opaschange argenteo. Idem
eundem Johannem Lach multimum
liberum... pro eodem precinctorio
al. opaschange

Opasauie

+

Equum et opathanye violenter recepti 1445 Agz. XIV, 166.

Описание

Recepti sibi... inquitum a. оспраханые 1448
Шфф. VII, № 910 (Шл.)

Opasanie

Opaschanje = cinclorium

1471,

MPKJ.V.89

✖

o r

Opasanie

sed super

hoc, quod Iohannes Schidlovyecz proposuit contra dominam Ursulam pro quibusdam bonis, videlicet equis, precinctis argenteis, alias *opaszanye*, viginti coclearibus argenteis, stanneis, scutellis, ciphio argenteo, alias *rostuchany*, duobus ciphis argenteis,

1476, Arch. N. Pr. V, 375.

~~ARCH, KOM. PR, V. 375.~~

~~Ulan Kilka akt etc.r. 1476~~

Opasek

opasek marsubium

1437 / Wisl. №228.

Marsupium (worek na przenożce)

KATAL REKOP. Bibl, Jag

№ 228 Isnàcensis, r 1437

585

Opasować się = praecingo me

Chrystus... wstał od wieczere, odzieni
sk[ł]ada, obrusem się opasuje... a skłoniwszy
umywał swem rwo lenitkoma nogi Rom. 532.

Opasi

0 ~~1~~

~~agua inundaverit alias wilyege~~
Aqua .. ceciderit ~~et~~ opadnye # 1447 #

1323

884

Испр. II М 3299
КТАК 1447

Opašci 'deficere'

sandalia sibi defecerunt i. opatly?
(apotely).

c. 1500 R XLVIII 372

Crat. 2394

K. 546

Opat

A tedy wpcz swpthy Jan gest...
gy on byl szasø do onego
kosczoła, klastora doprouadil a
do gego opatha dalecy mu gest
on lysth byl

Jan 184 b

Opat

A gednocz ten tho gysthy opath
gesty on. Ten tho gisty lysth
psecedt byl, asey gest on byl
themu tho weryl, yseca gest on
wofthim (leg. x swistym) Ganem
[f ragu byl] polceca stha lath
f ragu byl

In 184 b

^{c. 1400}
Opat Gertrud * opatz Benz,
aniol Mariey weduwe dal tina
* pover ^{c. 1400}

opatz Benz MittÖst. LI 459

ophat MStJ V 438

Gertrud * ophat Bendycht,
angol Marie nere weszcy

Cyz Ploc

xv m.

Opat

Jaco se vřcenes ne
rosequal opatowi dzedrini
mosp i qego gromadze, ani
se qemu w las wuocil

1402 Pyrdw m
172

Opat

586 Tako g[emu]{im} pomozi bog
yfwanti | † yaco nezaplaczil. Obat
ftirzech | krziwen *minus octo scotis*
mne ani | mey. fzene tich . czofzo
nine nan zalo|wal.

1406 Pozan w 586

Piel vi nr 999

Opat

Jaco Derszek ne podwanszal sę
listow opatowi wrocicz

1412 Pyzdr nr 348

Opat

Sbrossek ymol dacz wawhanye
w odnośniku opathowy
1423 chky. II, 302.

Opai

877. (B 1, 126^v r. 1439) Jacom ya bil przithem esze Mycolay (syą nyepodeymal) nyeranczil <ianovy > takego lysta (wroczicz) viprawicz oth optata(!) (takego) yaky mychal myal.

1439 Zap Wans nr 877

opat

Wszystkie mnychy y opaty,
~~poszyka~~ ~~posze~~ ~~szaplathy~~

WPKJ. T. 193, 409.
~~Al. O. Sm. 502 409.~~

spat, a

~~sp~~ Z spat srey₇ ma₇ capyca,
dam komo na nogavycera

МКЗ.Т.195, 469.

~~Pl. od m. 462 469~~

Opai

1387. (295^v) Jakom Ja nyevyrąbyl drew jdrzewa naymyenyv
Raphalowem opatha Cirwyen na-lompnach gwalthem zagraniczami
anym gich wvyosl wdom wszwoyh thako dobrich Jako dwa-
dzyeszyczya (!) groschj.

1474 Zap. Kanc. nr 1387

+

184 v 6
184 r 3

Opat = abbas

Opat gesty on... lynch przeczadl byl Gn. 184, b.

Do tego Opatka Daley mu gest on lynch byl
Gn. 184, b.

Opat

Jacom ya w tej czas na wieczu colloent.
Oth Xandra Opatha schedral na zagayo-
nem kyedy Xancz Opath Kopythka ku pwu.
wolaer karal...

1428-30. Bill. Warsz. 1861. III. 18.

Jacoszmy prziem byly y na wieczu szedzely
y do slonca zachoda czekaly kyedy Xancz
Oppath...

1428-30 ib. 18

Opal

Stanislaus Opal braseator habet ius

1406 Lib iur nr 1795

Opat - ~~abba~~ abbas

Kzanez me opat ne cheral przyaner, 1398
Lektz. II, N° 2094. ~~Pisconer ne ossegnal
opatawi dzedzi ni mozd i zaga gramadze
1402. Piek. 92.~~

Opal

Mezo paleolitika pospolitego prziorano kandy opathowix
1400 // Spr. III, 190.

Opat

Jasom ya grobnye pnceropar oskazal kandeu opatorwy

1425 Przyb. ~~Moš~~ 18

opat

Taco etc. | Jakofzm Jal smroczen
ranczit^a) (44 v) fan a Kzancz me
opat nechczal | przryiancz

^a) L. 2094: ranczil.

1398 Kościan nr 39

opat

2

Iurent in hunc modum:

† Jako to swathezan jaco Czandz |
Opath iø stafzka ýkowa gy^a) |
wizøl nanem trzy grzywný | przyfz-
prawa

a) L. 2181: Coszko, y.

1398 Koscian m 108

opat

3

Tako⁹. etc. Jako kedÿ [[pa] xandz. |
opath. kupowal. vdzedzÿ¹⁰ pana |
pÿotrafzewich¹¹ Girzeczkego¹², dze-
dzi|nÿ Girki¹³ tedy nebilo tho wku|pÿ
abimaj¹⁴ [[dacz Stra St]]¹⁵ dacz |
Starÿ¹⁶ Grod zagirka,

1416 Kościan ms 610

opat

Tako¹ etc. ýz xandz opath² cupil |
 v Jacuba folý zafzedm³ werdun-
 cow⁴. athemu nezaplaczil.

1418 Kościom nr 690

opat

6

Tako mi pomozi boog. ȳ fwanti † |
ȳz⁵ xandz. opat⁶. fedl⁶. *in duode-*
cim | *popularibus*. ȳ⁷ flomil. ȳey⁸
Jafz. gwalte^{m8} |

1418 Kościan no 715

opat

9

tes solones peremptorie erga abba

Jaco czlfo namjã xancz opath zalo-
wal abych | mv [[dzewanczj] ffamo
dzewanth w przeman|cze [[G]gwal-
townje trzy ffzekj {wpodwojv}
vezynil tegofm | ja nevezynil anj
nygednego gwaltv

1423 Koscian ms ~~647~~ 992

opat

13

Jacom ŷa grobŷe przecopacz nŷe ca-
zal xandzv | Opatowŷ anŷ mogim
wŷedzenŷm bylo anŷ | vola

1425 koŷcian 1133

opat

①

† Jaco[z] nate rolø czofzm mal
oth | Czandza Opatha przebudowalem |
taco vele iaco trzÿ grzÿwnÿ

L. 2165.

1398 kościół w 104
105

opat

5

Tako⁴ etc. Jako ten⁵ kon ogen|sze
Marczin[a] naxandza Opata⁶. | zalo-
wal. ten yest yemu wro|czil ftrowo⁷.
[y] {apodem} robil gim⁸ Mar|czin na-
dwenacze nedzel.

1418 Rosian no 681

opat

7

Tako etc. Jakom p̃yotrafzew̃y za |
xandza Opatha de Obra. nera|czil
ked̃y b̃y mu. nedal pol grzi|wñy do-
poroczkow ỹ{v}sz Miñlich | ted̃y-
b̃y mu bil winowat. grziwña | alemu
ỹedno. ranczil za pol | grziwñy

1419 Kościan no 735

opat

8

Tako gim⁶ etc., ýz pan przibislaw
Jefz|dzil⁷. do⁸ Welena⁸ zandacz pra-
wa v | xandza Opatha na Oczka
Mlýnarza⁹ | zadzeřzancz¹⁰ grziwen
groffow¹¹ fzýro|kich. rąkoýmftwa.
atam¹² muřze p^{ra}|wo vxandza¹³ opa-
tha. neřtalo¹³. fztým | Mlinarzem.

1418 Kořicem nr 749

opat

10

Iffanta¹² Ewangeli{a} Jaco xandz¹³ wo-
czech [[p]opath | lubinský moÿ na-
mÿaftek nÿe poflal {zwə czeladzy
anÿ foltiffa¹⁴} | zabicz¹⁵ | Sczepana
Brilewfkego anÿ caza¹⁶ go¹⁶ zabicz¹⁷

1424 Košičanⁿ 1063

opat

11

Jaco to ffwateza yff xancz woczach
opath lubifkÿ | nye poflal *septem*
et triginta currus na Brilew|fkÿch
{dambrowÿa} abrilewfczÿ chezeli
[[wfczagnacz na pra] {czadzacz} |
prawo a onÿ [[gym nÿe] {gÿm nÿe}
otbÿlygwaltownÿe | czaze

1424 Kościeln^W 1073
Sin. 1073a

opat

12

Jacoto fwatezã iaco xancz opath
nÿe ÿachal (174 v) przez dwÿe gra-
niczÿ i ze dwemanacze paniczÿ |.

1425 Kości an^{wd} 1132

opat

14

Tako nam pomozi bog etc. | Ja-
cofzmÿ chodzyly ot kfzandza |
oppatha in legacione ad Massam |
dicendo sibi: „*Domina Massa, ecce* |
homines in trunco sedent, agas iure |
cum ipsis, si quid habes” et ipsa di-
cere ha|buit: „*Nolo, servi restituant*
res meas | et pecunias”

Quos omnes scabinos et consules
cum preconsole dominus abbas sta-
tuere debet^b),

1428 Kościan^{nr}/367

opat

Tako my etc. Jacom ya wten czafz
nawe|czv *collocatus* oth xandza opa-
tha fchedzal | nazagajonem kyedy
xancz oppath | kopythka kv p^{raw}v
wolacz kazal | chcancz nan za-
lowacz odwe grzywne

1428 Koscian^{nr} 1388

opat

16

[[Item s] Jacofmÿ przitem bylÿ
ynaweczv | fzedzelÿ ydofluncza za-
choda czekaly | kyedy xancz oppath
ut supra.

1428 Koscian^{nr}/388

opat

18

Tako mý pomozi etc. Jakom wy|dal
zapyancz grzywen grofchy | fchukna
Qpatom pyrwym ythe|mv y^{conven}-
towi yego lozczem | myerzonego
ypoftawi ku vzy|thko[wy]m opa-
towim yco^{nue}ntowi

1432 koscian^{nr} 1447

opat

15

Tako mý etc. Jako tho iwaticza
Jako kochmaⁿ Janufch wydal
zapyancz grzywen polzpolythych
schukna Opatom pyrwym ythe|mv
yconuentowy yego lokezem | mýe-
rzonego ypoftawi ku vzyth|kom
opatom yconventowi

1432 Kościeln^{ny} 1448

opat

20

Jako Kochmanⁿ Janufch wydal |
zatrzy grzywny schukna *pro duabus* |
in latis et una in currentibus Opa-
tom | pyrwim ythemv etc. *Ut supra.*

1432 Kościan^{nr} 1449

Opat

Ksawer opath thinecrsky medal drewna rambicz
... w lesze

1425 AKGr. VIII a ~~1047~~ 166

Opaték

Nicolao dicto Opaték

1311 Cod Lil. II 27

Opatow cf. Opatowcy

Opalscy

Ani czy dziedzic... byli gospodarzami dziedzicami, ani z
opatnowego y s. conuenerkego dziedzicami dziedzicami,
wychodziła || 1399 || Hube Kr. 8.

Opalowy

Ta granica narozna obrambyana ne tika sya
opatowick y concenczskicz Dredzin 1899
J. J. J. VIII, No 8756.

Opatow.

Helwig ne poslal tridrestanth^(Z) wosrow do
lasu opatowa

1425 AKGr. VIII a. ~~1048~~ 166

Opatomy

526. (97^v) Jacom ya newzola (!) trzech kop ydwudzesztu grosszy xyadza opatow(ich) < ego > czinszu bo gy ginemu poleczyl wybyracz. — Jaco ya to wem eze Jachna newzyala trzech kop ydwudzesztu grosszy xyadza opatowego czinszu bo gy ginemu poleczich (!) wibyracz.

1436 Zap Wanz nr 526

Opatow y   Ksiazka opatow = domini abbatis

Janusz nuz szyl xandra opathowa wlo-
wyka na dobrovolney drodze

1445 Jym Szd. 14

Opatowcy

Ksiedra opatow = domini abbatis

Janusz nuz szyl ksandra opathowa wlo-
ryka na dobrovolney drodze

1445 Jym 12 d. 14

5
opatory

Tako mi pomozi boog. yfwanti |
yzem nekazal. przibiflao|wy xandza
Opathowich. [[bra]] | ludzy bracz
y lapacz.

1418 Kościan m

694³

opatory

4

Tako. ýzem nekazal. przibýflao|wi.
xandza opathowich ludzý | lapacz.
ý bracz.

1418 Kóscian nr 697

opatowy

⑥

Jaco tho fwatezã Jaco opatow[ÿ]
Mlÿn | wneffon² tãco wÿele *sicut*
testibus videbitur | *et tunc secundum*
probacionem testium debet dimit-
*tere*³ *infra*³ | *alias*⁴ *spuſzczicz*⁴ *ipse*
abbas.

1420 Koſcian nr 852

1
opatowy

Jacofmý przytem býli kyedý ludzie
opatowý | lubýnfkyego byezelý
gwaltem w dzedzý|ną malechowo
panýe hanký ýalý ýeý | paftuchą
ýwfdzelý mv powroff na ffzýą |
ý powýedlý gý zdzedzýný

1422 Kościan^{wg} 951

opatawy

2

Jaco to fwatcza yze Michal yal
zyednym taco | drobrim(!) yaco
fzam aftrzezym^a) podleffym |
na [[yego] {[w] xandza opatowa}
dziedzyna y ffekl [[nain y da] trzy
fcyzrz|bini wgego mecz gwaltem
[[y dral] ydral yego capicza

1423 Kościan w 997

jen opatory

(3)

Tako mý pomozi etc. Jakom wy|dal
zapyancz grzywen grofchy | fchukna
Opatom pyrwym ythe|mv yconven-
towi yego lokczem | myerzonego
ypostawi ku vzy|thko[wy]m opa-
towim yconuentowi

1432 Kóscien^{nr} 1447

Opatowy

3084. (325) Jakom ya nyeszbił człowyeka Maczeyą kxadza
opathowego szdomaszlawya gwałtem vkoszola vinniczi Thako-
mi pomozi boog y szwanthi Crzisch.

1472 Zap. Warsz. nr 3084

Opatow

1544. (52) yako ya tho vyem ysze bartholomeus xandza
opathow nyezastal drzew vkmyeczy vmogich novego rambyenya
yczastokroc szkody nye dzalaly anym go gonyl sobye nyerownymy
thedy kyedy domye prava (!) przyyechal zadacz thako my pomozy
Bogy szwathy krzysz. — Jako yatho vyem ysze pan Jacup
zaborovsky thego nyevdzelal.

1483 Lap Warsz nr 1544

opatow

(praecipis abbatibus)

Przykazania opathovego ve
wszystkych bycz posloschen

ex. XV 1409. Spr. I, 144.

Opatrac' cf. Opatrzac'

Opatonie et. Opatozmie

Opatrnosť cf. Opatroznosť

Opatrzac' cf. Opatrzec'

51. 1000

Opatrzanie cf. Nieopatrzanie

cf. Opatrzanie

Opatraí

Y wzedlem pyeskamy w nou
pnes pfd, opatraif muri

(considerabam murum) a wro =

cyw[w] syf pmszedlem ku
bronye valney

B2 Vch 2, 15

Opatrzyć
Opatrzeć - considerare

Wśródem... przez prąd, opatrzyć musi BZ. Noh. 2, 15.

4776

Опatrueć - videre, considerare

~~Ты пaтpаeч лyимa ceримa нa тo БЗ дeнe 28, 32.~~

Витpедeлeннaя опaтpуeц (eд. coнcидepaцiя) мyрi
Iерyсaлeмcкeй cтeнe иб. Мeх. 2, 13.

□ aш кн бpонe гнoуeчeй

5019

Opatrzec

Opatrzal = contemplabatur &

1471 MPKJ.V.28 opatrzony?

Opatnal (var. lub.: opatrzony)
contemplabatur (et die septimo contem-
plabitur, si obscurior fuerit lepra
et non creverit in cute, mundabit
eum, quia scabies est Lev 13,6)

Lev. XIII

Opatrsei

Consideratis et inspectis obyerrawschy, opatrawschy
II p. 1/2 XV p. 1 p. 1 p. 1, № 199.

Nos... Kazimirus... universis... volumus fore
notum, quod consideratis et inspectis,
obyerrawschy opatrawschy, fidelibus
obsequiis stemi johannis... eidem...
villam nostram... donamus et donavimus

XV p. post.

^{Opatrzec,}
Opatrzac' = revidet

Granthokroer opatrazay, eroro twogyg gyst.
II 1/2 XV R. T. XXXIX.

Opatrzec'

Opatrzai

Myastho szebeye Jana gyeey dal, aby gya thamo opatrzal

~~Mac. Sed. 135.~~ (R. XIX 89
ex. XV)

Opalrac
Opalrac

Rath V.M. ^Yzdrow szlysa uespolek s pany V.M.
myasīha —, kthore V.M. racy opalrac dobre.

ex. XV Sl. Arch. I, příl. 23

— krolewsak yego Bardyzowa, kthore V.M.

Пратрзае,
Пратрзае = intendere

Имъ пратрзе оному фаруе... чериакъ(?)
then the како пратрзи ни ласканы
поттотуеки, а убо поттотуе
доботливуе пратрзакъ, устарауа[му]
... 1484 ^{Reg.} ~~Sept.~~ IV 705

Opactwienie

Acta nalyasł qesm myłoszc
w opactwieniu Twem (in conspectu tuo),
pauze, protyp abi sed i namy

B2 Ex 34, 9

Opatrenie

J niszlo gest wsiesto mnozstwo
synow israhelskich w opatrenyu
(de conspectu) Moyszena

B2 Ex 35, 20

bi. Stary testament
Biblia & Cardy

od opatrenie

Opatrenie

Y niszlo qest wszistho mnosstwo
synow israhelskich w opatrenyu
(de conspectu) Moyszeza

B2 Ex 35, 20

bi. Stary Testament
Biblia ✓ Cardy

od opatrenie

Opatreni

Alc y to malo sda syp
w tmem opatreny (in conspectu
luc)

32 1 Par 17, 17

Opatrenie

Syn nadrastajsci

Josef, syn nadrastajscy

a krasni, w opatrenyu

(decorus aspectu)

B2 Gen 49,22

Opatneme

Točz 1φ gymyona mφzow, ktoves to
visslal qes Moyezes kw opatnemyo
zemye V Kanaranskey .

V (ad considerandam terram)

B2 Num 13,17

Opatrenie

Przetos wsizki, ktore to
wisztal Moyzes bil ko
opatrenyo zemye (ad contem-
plandum terram), a ktoris...
przyprawi sy ko zemranyo...
pospolstwo,.... zemrφ y zbiri bφdφ

B2 Num 14, 36

Opatrzenie

- 1 -

Præconium profalenye, opatrzenie,
wpromotzenie c. 1500 R. XLVII, 344.

et primum est præconium, id est
profalenye, secundo est opatrzenie,
tercio wpromotzenie

praeconium ' obwieńczeni, opłotenie;
pochwała

Opatrzenie

De officio b. Virg. opatrzenie
c. 1500 R. XLVII 3 p. 1.

De tercio membro summi, scilicet
de officio beate virginis, id est
opatrzenie

Opatorzevic - aspecluz

Syn... Krasni w opatorzenyu PZ Gen. 49, 22.

4778

Opatorzeude

Ku opatorzeudu - ad considerandum,

Törz sz gyzozona mörzow, klaresto vöcölal gerd
Moyses ku opatorzenye zemye BK Num. 13, 17.

4777

Opatowenice - conspectus

Natural gemm. mykorrhizae foreste horti in opatowenice
tuwae BZ SK. 33, 13.

4070

Opatzenie cf. Neopatrzenie
Neopatrzenie

Opatrznie of. Nicopatrznie

Opatrnie

Opatrnie - debite

Dzietky porre matkan alysz do lyath rozumu mayan
bier trzimani, qdi tatho matka thilho dzietky swe
vzi teorne i opatrnye spravacne (= spravias) Sul. 107.

Opatrovnie

providentes bona non
tantum coram deo,

opatrovni dobre
verijubij svijna, et
nje telko bijove
biti bogu ljubij.

17/2, 1, 59, 1/2 XV w.

Opatzenoré cf. Micopatenoré

Opatrności
Opatrności

Opatrnoścy = prudencia; 1449; R. xxiii, 279.

Finis enim prudencie, opatrnoścy,
sapientia est

^{Upatronosi}
Upatronosi

2

Upatronoscz (!) c. 1450 Br. Fil. IV 569.
a

Opatornoie
Opatornoie

+

Opatornoex

С 1455. 'JA. 14. 490.

177

~~ARCHTCMXIV str. 490 • k. r. 1455~~

Opatkność

Bo wszystkie drogi twe gotowi
są a twe sądi w twej opatk-
nosy poloziten

(in tua providentia posuisti)

B2 Judith: 9,5

Opatrności - providentia

Twe sądi w twej opatrności polowilek BZ
Judith 9, 5.

4780

Opatornosit
Opatornosi

Chitrosery a^{ut} opatornosery = astucia^e

Astucia?

(1471, МПКГ. V, 66.

lub.: astucia opatornosoz

ut detur parvulis astutia Prov 1,9

Опатрѣносѣ' = providentia

Врагъ стхотокрѣ опатрѣзай, еррѣо твогѣе г҃ест,
а како вые г҃ест, бо то г҃ест опатрѣносѣ.

~~II 1/2 X D R. T. XXXIX.~~

XV p. 1007

1. (magna providentia est)

Sapienter revidere quae tua sunt

Opatřnosť 'cautela'

1

cautela, opatřnosť

c. 1500 Erz. ~~How~~ 58

Opatrnost' providentia'

2

providentia, opatrnost'

c. 1500 Erz. Stock 58

Opatrnosť

Opatrnosť

~~Opatrnosť~~

Opatrnosť (!/myely = ut provideamus;

R. XXIV, 368.

121

XV med.

Si volumus ad eternam
beatitudinem pervenire
oportet ut provideamus
opatrnsa (pro opatrnosť)
myely

~~Opatornosc~~
Opatornosc

1

micé opatornosc = provideo

Providentes bono^{pro} (bona) meyerre opatornosser w dra
brem (!) c. 1450 Fr. Fil. IV 569.

(nolite esse prudentes apud vosmetipsos,
nulli malum pro malo reddentes,
providentes bona non tantum
coram deo, sed etiam coram omnibus
hominibus Rom 12, 17)

opatrnosc'
opatrnosci

oculum considerationis

XV med.

opatrnosczy fol. XV, R. XXV, 158.

~~Brückner Kaz. Nr. 3~~

~~Rezpr. 25, str. 158~~

~~Pol. 17475 k 266.~~

1526

Opaірношi Opatronos

Opatronosy (opatronoszes B.) maya-providentes

14HMPKYV 126

Providentes opatronosy maya

lulr:opatronoszes

Rom 12, 17

Opactwnosc.

spectabilitas opactwnosc(!),

~~condicio polonensis,~~

~~Brückner Kaz. Srw. 3~~

~~Rezp. Tom 25, str. 198~~

~~Pol. Lit. I F M 497~~

~~Grat. Lit. I F M 497~~

XV, R. XXV, 198.

P. port

3065

Opatreny
opatrnejšy

Sinowje tego swjata sa opatrenjey-
schi nad sini swjatlosxi w swem
~~rod~~ rodcaju

1/2 XV R. XXII, 243.

Opatrny

rozważny, przewidywający, roztropny
ostrożny

Solers rostopni, providus, circum-
spectus opatrni

---

ca 1420 Woktryd nr 255

Opatrzny

6 n o r

16. Fratres!
Nolite esse prudentes
aput vosmet ipsos,

16.
Nijehajcze* bycz opatrzniej,
rostopnij,

Spr 1,59 połowaw XV

gl. ep. VIII

42a

Opatrny 'cautus'

1

cautus, opatrny

c. 1500 Etz. ~~How~~ 58

Opatrny circum spectus

2

circum spectus, id est cautus, calli-
dus vel providus, opatrny

c. 1500 Erz. ~~Stow~~ 58

Opalrny

si volumus Jesum non perdere, simus
mady vel opalrny

c. 1500 R̄XLVIII 369

Опаторны

выява бы то было... на тлі пэсма
обязаванне тых опаторных а
васлівых

1491 РК7#1 VII 58

Opatorny .

oppatrnego³

Filii hominis, speculatorem te dedi domui Israel⁴

XV med. Gb Wroc 96r

Opatrny

Fili[i] hominis, speculatorem
oppatrnego, te dedi domui
Israel (Ezech 3,17)

XV med. Głwroc 96+

Opatrzny cf. Nieopatrzny

Opatryc'

~~opatryc', opatryc', opatryc'~~

~~z~~ gynaecy mayu byox opatryxeni
pokarusem

aliter tractandus in vultu; JA. IV, 93.

~~Col. Poln. Pl. H. ff~~

182

Opatrzyć

~~opatrzyć, opatrzy, opatrze~~

proteraxarem yest opatrzyer craxxu
vstawnyego modlyoxsa

Ante tempus orare est providentia,
in tempore constituto orare est obedi-
entia, tempus orandi praeterire est ne-
gigentia ~~JA. IV, 91.~~ JA. IV, 91.

Col. ~~Petr. St. II. f. 5~~

~~90~~

Opalirgi - probare

~~prześlę sam. synu, aże wyedyje pamiątkę~~
a opatorq, gestlyer ty synu synu ~~Janu 1827 Jan. 27, 21.~~

Abram... przez wielkie samopki opatrzona
lepiej ustawione (per tribulationes probatus)
przyjacielem horum uerinyon gest 16. Jan 18, 22.

4782

Opakowcy

U opakowcy s^o (consumpli sunt) w^o w^o w^o
m^o w^o w^o, g^o w^o w^o w^o w^o w^o
zoni crudokrajne 132 I 8 w^o 10, 17.

4783

Opatrzy - perquirere

Opatrzy (perquirere) a wydruye Rz IV Reg. 10, 23

4735

Opatryc - videre

Bila wila byna... cherper opatrycz wup
wardqg BZ Gen. 34, 1. Opatryc /widebo/, gertli
to wolonye ~~ku waze przytob~~ ^{skutkyciu upelny} b. 18, 21. ~~Przygod~~
~~go przed Adama, abo ze opatryc b. 2, 19. Przygod~~
... bqdz swany... ~~abz opatryc oxi may tini~~
wasse ob. Job. 10, 11.

4737

~~Opatoryci - decernere? (seruere?)~~

~~Opatorere (decernere), klona wygasta mag &
byz ku pomocy urozkolmu BZ Num. 35, 11.~~

4784

Opatrygi

~~Sema Urophthal... quadrata a opatryta i prae-~~
~~brigata (incedentes retrorsum operuerunt)~~
nagorniz ocera swego BK Gen. 9, 23.

4781

Opatrzy - perspicere

Несподобни собі а учысь перед собою опатры
Роз deut. 17, 8.

4786

Opatryć

Potem pan bog stvoril...
wszitha zwierydta zemsha...

z przywyodl ge przed Adama,
abi ge opatril a zmyona
gym dal (ut videret quid
vocaret ea) Bz Gen 2,19

Opatryć

Wzmyesny swoge oczy wispr
a poględnij stego myasta na
genez to mynyje na polnoci
a na poludnyje, na wschoth
shunera y na zapad. Tu usrey
zemye, qesz opatriz (omnem
terram, quam conspicis) tobycz. dam
a twemu syemyenyu B2 Gen 13,14

Opatryć

*Stopyzø a opatrø (videob), gestli to
wolanye ku mnye pryszø, skutkyem
napelnyty-by to

BZ Gen 18, 21

Opatrzyć

Wzwyższy swoje oczy wspan
a pogłębny stego miasta na
genzer to myjnyce na polnoci
a na poludnyce, na wschoth
shuncza y na zapad. Tu msrey
zemye, qesz opatriz (omnem
terram, quam conspicis) tobycz dam
a twemu syemyenyu B2 Gen 13,5

Opatryc'

Potem bila wisla Dyna, drewha

Lyey, cherser opatryer (ut videret)

Swy wardpyp

B2 Gen 34,1

Opatryć

Wydziecie ku południowej stronie
a gdzie przedziecie ku goram,
opatrście ziemię (considerate terram),
Kakycie s ϕ , y lud, genze bydli
w nyey

B2 Num 13, 18

Opatryć

Potem bila wisła Dyna, drewha
Lyey, cherser opatryer (ut videret)
Stwφ wardφgφ

B2 Gen 34,1

Opatyc'

Ktos bi kole poyfl sestrof
swf.... a opatrilbi gaynbef qey
a ona opatrilabi gaynbef bratowf
(vident turpitudinem eius,
illaque conspexerunt fratris ignominiam)
... zabita bpfcheta obo

B2 Lev 20,17

Opatryć

lud, ktorize mii opatrili
(quem apeximus) wiszokwego
wzrostu iest

32 Num 13, 33

Opatryc'

A gdisz by ~~st~~ syf stalo za
intra viwyedse qe90 na
wiszokosoz Baal, y opatrit
iest (intuitus est) poslednyf
esfres luda

B2 Num 22, 41

Opatnyí

Usnø gy ale nye nyne, opatrø
gy (intuebor illum) ale nye .
s blisha

B2 Num 29,17

Opatryć

Wznieść na górę tφ to Abarim
a opatr (contemplate) zemysφ
tφ to

B) Num 27,12

Opatoryci

Opator = conspectus

1471

MPKJ.V.26

Num. XXVII

Opatryc'

Gdize yφ opatryz (cumque
videris eam) poydrez y fi
K ludu swemo

B2 Num 27,13

Opatryć

Gydaese a opatnre zemys
(Considerate terram) y myasto
Iericho

B2 Jos 2,1

Opatryć

Nye znamyowar, isze pmeto
abi wilarpory y wispegowaly
a opatryć zemьф twф
(ut explorant et investigent
et scrutentur terram suam)
pwisly k tobye sluzgy qepo?

B2 I Par 19,3

Opatryć

Pakli nyepodobni sōd a nyeysty
fmed sobd opatrys (perspexeris)

nyedri krwyp a krwyp... wstaw,

gidri do myasta, ktorei iest

wiszvolit pan bog twoy

B2 Deut 17, 8

Opatryć

Opatrycie a mydacie (perquirite
et videte), abi nye bit mygeden
s wany slug bosuik

B2 IV Reg 10, 23

Opatryć

Y opatrny sφ (consummati sunt)
wsziti mφszorye, gysz to bily
spoy maly sobye zoni caudzokrayne

B21 Esdr 10, 17

Opatryć

Przystop sam synu, @cz
czyby pomocam a opatrę
(ut tangam te... et probem),
gestlysz ty syn moy zrau
czyly nye

B2 Gen 27,21

Opatryc'

Abi opatrile oui moy (videant
oculi mei) siri wane
dnewzey myrly vuvφ

BL Tob 10, 11

Opatruje'

Na koszi den nibegeaifer na
wne stroni patula a wokol po
wszech drogach byegala, po gychze
syp. qey zdalo, ypebi mysal
ponidr sin qey, abi ale z daleka
gy gydper, moglo-by-bi to bicz,
*opratula (ut prouit uideret eum,
si fieri posset, uenientem) B2 Tob 10,7

Opatnyí

Naip pamyptac, kaho oyer man
Abram pokuson a mes nyelke
sampti opatron bdder.

~~probatus~~ (tentatus er̄ et... probatus)

estawren pyiaycleu bovir
vsiinyon gen̄

B2 Judith 8,22

Opalryci - videre

Ale

Gynako ma bier opalazono (secus esse ^{videtur} ~~videbitur~~), gdi
taky ~~supponitur~~ (myalbi do slayne vyari Sul. 110.
^ (sc. ziemianin) lysti...)

B 434

^ ktorcholi...

Opatryć

gdzie przejdzie Jordan z
wynikiem w rejon kanału
opatrzone (decernite) która
myślnie może być ko
pomocy wezklini

BZ Num 35, 11

Opatryć

Tegdi sem a *Yozephat...
gydacta a opatryta
i prairigeta nagosza oezza
dwego (operuerunt verenda patris
sui)

Dostal 64
toś 274

B? Yen 9,23

Opatryc'

Qui infirmi sunt, si ex pristina
consuetudine aliter tractantur in
victu, * non decet alius molestum
esse nec iniustum videri eis, quos
fecit alia consuetudo fortiores

Ктоны немощны съа стародавным
обычаем, съа гыначеы маже быс
опатнеи покормеи. не ма гынм
быс зал, гды видны съа немощны
брауа, мыслыеруеы съа опатнеы а 1500

7A IV 93

Opatryć - providere

V (providere volentes)

My take thatym przytorem opatryć chęć,
vikładami y wstawamy Sul. 37.

Q Ø

Opatryci

Ante tempus orare est providentia,
in tempore constituto orare est
obedientia, tempus orandi praeterire
est negligentia, praeter crassem est
Opatrycz, crassem vstawnego
modlycz sua

ca 1500 7A IV 91

Opatrzyc

Opatrzę sciam = ^{uidebo} ~~providebo~~ (war. lub.: providebit
omysli)

1471, MPKJ. V, 34

(providebo ut bene sit tibi Esth Ruth 3,1)

~~Ruth. II~~

Opawczyk

niekiedy przeciwny opawczyk V

~~2. pol. XV~~ ~~1777~~ Ort. Br. VII 583

37,4

(Ort. Mac 41: państwo opawczyk)

Opawski

Then (re. list) myz Hack poczyna:

dy przyrasznicy y wyzth mysztha
 opawskiego wyznawamy, ~~thedy nedy~~

~~yan opawsky y yan sulcyensky~~

Oct. 41 (ist)

Sm. Istobop 37, 3

Opawski

Pokryciem przytoczony doka za nize
od opawskiego miejscie, lystska n
pyeromys

Opawski 41

am. Ostbrdp 37,3

Ostbrdp 37,3: pod

Opedzić

Kto me przewedre ass do Ydumyge².
Zsrako ty, bosre, genre genre
opędryl yesz nas (qui repulisti
nos, Pub: genress odpędryl nas)

Fl 107, 12

eventis cogitatio de
optati bonis terrenis ut ea acceperant
et sic occupati, optati, tamquam

Optati = ~~et sic~~ occupati (R. 191)

R. XXIV, 66.

Jag. nr. 1619 Mat. 2 Groch. (R. 191)

Pr. Lat. str. 129

Rozpr. 2⁴ str. 66 pocz. w. XV

longis tunicis, currere non possunt

Opetai

Näkö puuon^o, vide, yrttesomi epant^hani vol^täini neu^scrani

~~R. XIX, 56.~~

~~1470-5~~

XV, 70.
— —

R. XXV 218

Opera

Opera albi, oblatibus quibus si animum suum
oblectaveris || 1447 || R. XXII, 40.

Opetai

denique labore manuum suarum se viriliter
*opatal*⁴ <23>?

31 D

occupans agrumque in persona sua nocte excolens
sibi || victum taliter conquirebat

XV med. Gl Wroc 3/2r

Opetai

f. 29

35v lw

Risus dolore miscbitur || et extrema gaudii
placz opotano
luctus occupabit* (Prov 14, 13)

XV med. Gł Wroc 35v

Prov 14, 13 = occupet!

Opatani

In obsequio domine nostre (opatani) impediti sumus,
śdrowem przyczynicz
ideo curacioni tue intendere non possumus

XV med. Gł Wroc 68r

Opatai {sic}

69 lw

quorum deus venter est, qui terrena sapiunt

(opatali)²

{sic}

XV med. Gl Wroc 68r

Philik 3, 18

² ~~Id~~ Do petnego pnieh'adu wyrazu t'acinski'ego
bnale sic.

Opetai sic

Qui in ecclesia ineptis et incongruis fabulis
vr opata sze
occupantur

XV med. Gl W roc 70v

~~opetam, a, a~~

opetac!

quem flamma celestis
gracie occupavit opan-
thala, nawyczyła

~~Brückner Kaz. Śr. w. 3~~

~~Rezpr. 25, str. 157~~

~~Let. I. 475. k. 230~~

1416

~~Polow w IV~~

prof. XV R. XXV. 157.
med.

Opetai occupati, opathamy, circa istas
Opstamy vanitates, marnoscrach, negli-
gent ingressum

~~opathamy ... marnoscrach~~

~~occupati (circa istas)
vanitates~~

K $\overline{\text{XV}}$ $\overline{\text{SVCYV}}$ 280
med.

Pror 14, 15 :

Opstac'

~~###~~ ovchidy
Opantka involvet

lub. sp: opoztha szody
1471,

MFKJ. V. 70

perantem vitum iniguum involvet

~~###~~

lapuus

Prov. ~~###~~ 29, 6

k. 315

~~Handwritten scribbles and numbers at the top of the page.~~

Opetać.

K. 230 b.

4 11 2 7 3 9
Ale yszeszmj slusba bogow naszych byli opathani,
thego dla spelna vzythchých twych slow szroszumjecz-szmy
ne mogli. [s]

58h

M. W. G. P. K. 79. (str.) 67.
K. 230 b.

Opetai

Ysreen on (re. sig. ty fan) nemocune ludre
jest bit vscraual q i takes s tick to
ludry, chosrey no ony lyly slirny
duchy opotham

In 1816

Opetai = arripere

Op(p)tan od dyabla (areptus a demone) Gn. q. 145, b.

~~Ony bulu slimy duely opptany Gn. 181, b. 22~~

Filius regis areptus a demone patris

Opetai
crimine confitens

Opesiac

Opantanda = obessa 1444 R. xxiii, 303.

domestico vexilla regis ?

Opetai

Opetai (any) = demouiaens R. 2 XIV, 362.
XV med.

Mosc 1, 23 Ⓟ

^{Opethany} 'energumenus'

energumenus est ille, qui cum maligno
spiritu agitatur, opathany

ca 1500 Em. ~~Flour~~ 58

Opertany cf. Opstac'

Opiac'

Ope^ol 2 wirach^o postawczem = ascensum
purpureum

~~the op^ol 2 wirach^o postawczem +~~

columnas eius fecit argenteas, recli-
natorium au- 1471, MPE. V. 12
reum, ascensum purpureum

Jan. 3, 10

4.32v

Opisac' cf. Opisac'

Opi 3

Denandhe Phellandrium dunt.

Opyed apium

1460 Post no 3350

dim. 1465 ib. w 4140

1472 ib. w 474

1475 ib. w 3055. 3138

1481 ib. w 11000

1483.6. w 2343, 10831

Opis

Senauthe Thellandrium
Lud.'

Opis apium

ca. 1465 Rost nr 4140

Opioid

'Oenanthe Pheledandrium
Link.'

Opioid apium

1472 Rost nr 474

Opich = pl. *Ceanothus Pteleoides*
opich = . : apium

~~1446~~

1475 Ros. n. 3035.

Opius

'Oenanthæ Phellandrium' Link.

Opius apium

1475 Post no 3139.

Opych

Oenanthe Thellandrium
Lmk.

Opych apium

1491 Post nr 11000

Opi &

'Oenanthle

Opy & apium

1493 Rost nr 2343

Opioid

Oenanthe Thellandrium Link?

Opioid apium

1493. Rest ~ 10931

Oenanthe

Opicken)

~~apicum ^{est} idopiden. 2. p. p. XV R. LIII 63~~
~~apicum Phyllitis [Jonakrolan] Opich. ib. 64~~
~~opium Opich ib. 68~~

v. Rod. I 173

Opioids

Oxycodone Phellandrium
Sub.

Opioids apium

ca 1500 Rost w 2019

Opioid

Oenanthe Phellandrium Lind.

Apium opych vel maryd vel cruce-
lyd.

1465 Rost nr 3774

Opuch
Opuch = M.
opuch = apium

Oenanthe Phellandrium
Leuk.

Oenanthe Phellandrium
Rost. n.
11478

1918.

'cemenche Thellendrium Link.'

Opi &

Opi & apum

1484 Post nr 5837,

sim. ca 1500 ib. ~

~~1483.6. nr~~

Opich 'apium'

apium est nomen herbe sic dictum,
~~epig~~, perelnyk albo opych

ca. 1500 Erz. ~~Staus~~ 58

Opich

Oenanthe

Apium id est opicheu

XV r. post. R LIII 63

Opich = pl. *Petroselinum sativum*

opich

apium

apium domesticum

selinum

1437

Bot. n. 2445.

Petroselinum sativum

Hoffm.

~~2445~~

~~8253~~

~~5269~~

Opich : *opich* 6. = *μ. Peruchinum* Schottm
ogrodovi opich   apium domesticum
1419

Pod. n. 5269.

Opich : polny S. = M. Raminulus aeris
polni opich = ~~apium agreste,~~
~~apium rusticum,~~
~~herba scelerata~~

Ny 19 X Rod. n.

5270.

5270

HCST. Symb. r. 1419

Opich

Ranunculus acris L. et
omnes sp. virosae terrestres

Opich palui } epium rusticum,
                  } epium agreste,
                  } scelerata

1437 Post no 2446

~~8254~~

~~5270~~

Opich : vodny 6. = pl. *Sium angustifolium*

r. vodni opich

pirpilla

eruca aque

apium aque

X 1437

Rost.

n. 2758.

Sium angustifolium L.

Opis

'Batrachium aquatile Wimm.'

Schaby opis apium raninum

ca 1465 Rost nr 4141

Opich : 2'cb: 0 := *Batrachium equatile*
zaby opych = *Opium varium* X
ca 1465 ~~1468~~ // Rost. n. 4/42.

Batrachium equatile Wimmer

~~4141~~
~~4142~~

4142

ROST. Symb r 1468

Opych : 2abi O. = *M. Nasturtium officinale*
zaby opych = *nasturtium agreste* X

1472 X Rost. n. 444

Nasturtium silvestre R. Br. et *Bar-
barea vulgaris* R. Br.

(a wogóle, wg. Rost, nie wiadomo co!)

Opich = opium^o

opich

= opium } Ros. n.

1468; "

4017

ca. 1465

~~4017~~

~~4022~~ dim. ib. ut 4022

~~opium~~

~~8637~~

~~8664~~

sok 2 madahego²
maku

4017

ROST. Symb. r. 1468.

Opich

Opich opium

Ar p. post. R LIII 68

Opic' sig - Amulatus fieri

Benedic' p'yl y opyl sig (Bibebat Amulatus) BZ III Reg.
20, 16. (w stamp over)

Benedic' autem libebat Amulatus
in unbraculo suo

4790

inebriati

Opic się Jul 24: wpytzi na Ab

sądzą wieszonogo, to gost cracowski gadnego a
sądonyrsky drugago, y tess starosti noga nyess
kassdi swego sadzą.

/21/. O godzynie syedzenia.

/P/yrway ten byl obyczay, yssa any godziny
any czasv trzymane przy sądziech, a [czastekroc
czy, kterzy nyeli czase sprawyacs w sądzie, alysz
po obiedzech obszarwszy syą a opywszy syą,
przychodzili, kterzi czastekroc stolecs sadowy
nagabali a sprawyedlywescz ewszeyky zatraczali.
Przeto aby czas y godzyna sadon byla sprawyedlywa

Alp II 5 (13)

Dział. 12

Opis

Oenanthe

Opis apium domesticum, selinum

1437 Post nr 2445

cyfra Petroselinum

Opic sig

Gymfesz schizopyla - (vinum) quo
mades 1471 Apkz. v, 35

Sub ☉ usquequo ebria eris? Digere
paulisper vinum quo madet

I Reg 1, 14

k. 16^x

Opie się

... a tako opysy sja y
sxdell

c. 1500, yH, X 384.

k. 165.5 & 2.

Opic' cf. Opity

Opieka

0

curam vlg. opieka 1398 Supp. II, № 240.

Machno, relicta Nicolai... veniens, se
submitit et dedit in regimen et
curam vlg. opieka, Petrassio... ad be-
neplacitum suum

~~0
5
2~~

~~Helcel II № 240~~

~~STAR. PR. POLS pomn. T8~~

~~Krak 1398.~~

~~Ulan. Libri iud crac r/1398 № 7195~~

~~102~~

Opieka

Thomas regreiciatus est avarunculo suo, pro primo regimine
dicto opieca.

1414

1414 Slpp.

— Holce II № 1336

— Krak 1414

—
—
—
295

Opieka

Vda ... habens annos discretionis,

— (cedit se in lucionem a. ~~1111~~

W* opycki suis patris a. ~~1111~~ stry-
om

~~† Arch. B. XI.~~

1440 AGZ. XI. 170.

†².

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów salskich

R 1440 s. 11 ~~170~~

166

Opuscula

Margaretha... relicta Pauli... dedit se,
pueros suos et omnia bona sua et
puerorum in ditionem el. v. opus-

opuscula nobili Johanni

1441 Apr 21 185

Opieka

Nicolaus... contumacem pronunciant... Mariam...
pro tutorie propinquitate et o opieka

blyskosiny

1443 Apr 24th 14th 85-

opieka ^{o w} Mathias filius olim Clost...
Mathias filius olim Clost...

~~Mathias~~ dedit se in tutelam ~~alios~~
wojnyka 1444 RGZ. XIV, 151.

providę Katherine

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów Lwowskich

R 1444. str 151.

286

Opieka

~~W~~

Michael...

Vedit se in tuitionem ~~(?)~~ in opyeka suo
1445 ~~SPPP.~~ IX, N° 528. filio suo ... cum
omni possessione sua

STAR. Prawa pols, pomn, T 9

57

Piekos. Akta sadu leńs.

w gród. Goleskim r: 1455 N 528.

Opuscula

Ioannes... cum sorore Seraphe...

se didicerunt in tutoriam. et in opere-
ka... stenistea

1446 Apr xiv 202

Opis

In dntela ol. w opyzek

14 851792 XVI 265

(161. w 17. 258)

Opieka Johannes... Brigiole,

f. matri sue, omnia bona paternaia terrestria, ...
dat ... in tutoriam alias w opyektu.

1499 A 92 XV 380

OPIEKA

Opieka de N. N.

~~Johannes de Bucar... recognosco,~~

qualiter recepi bona in tenutam

1445. AGZ. XII, 135.
~~atque~~ wopyetka de condemni aliam

nagal meorum fratrum...

Archivum Leonard. F. III.

Najd. zapiski sgdov hal.

R. 1445. str. 135.

367.

Opieka

Jurek... tanquam frater unicus ad-
stanzyl... Leonardo.. fratri suo seniori
totalem portionem bonorum suorum
... et opieku ad speciem trium anno-
rum

1448 Ag 2 xi 318

Opieta

Anna, relicta olim... Stanislai.. contu-
let tutelam et. opyeta super villa
ma Paushovine... Fridrovi... una cum
Andrea filio suo

1448 Ag 2 xiii 255

Opus

Johannes, actor, contra errorem Nico-
laum ... pro tutela et pro opyeko
bonorum hereditariorum

1448 Apr 2° xiii 274

• Opioka - regimen

albo sprawy

Pakli w leztho opycze dyatex / ~~smatka~~ / nyevriteerna
maleryonabi bita^{no}.. tatho opyci(a) ney ma bice
oddalyona Sub. 107.

V skrogich...

1no sc. matka

regimen

Opicka

Niklon... et Hanns...

posuerunt solidulum super eo, quia onus
procuracionis, alias opycka, quam ipsis
commiserat Stanislaus Crech... fratri
Crech renunciauerunt super bonis et domo

1452 Prem.ⁱ nr 1116

Opieta

Petrus, Johannes... et Georgius... oleo erunt
nobili Patossio... tutorium et opietas
Niccolai sui fratris

1453 Ag 2° 386

Opička

~~Stanislaus~~ Paulus... deest pueros...

Georgio... in tutoriam ad. v. *opyčka
cum bonis ipsorum hereditariis

1454 Ag 2^{xiv} 407

Quero

Marcissius et Jacobus... recognoverunt, quomo-
do... Petrus... in cura sua ipsos habuit...
in qua quidem cura existens et. u o p z e-
re re ce p t ... centum l u n g u e f i n t e
mores cum eorum consensu

1458 Ag 2 xi 439

in suam curam

Opieka V Hul 37: na drog pyeuz, 19c

/49/. Dawność o pienyadse zony.

/F/ranczek s syestrzenyczą Lucią syrotą w mlodych leczech y s gynyenym jako ssto grzywien na swą opyeką przyiał. Potem gdy gescze gey lata nye byly wyszly, gest yą dal zamass telko se dwyena dzesstona grzywien. Tedy Lucia nyeschka-wschy s maszem cztirzy lata, a po cztyrsech lye-czech Franczka vya swego o estatek pienyadsi nagaba y pozowie. Ale Franczek gey spytal, kako dawno schla zamass, ktora odpowiedzala, yvas cztyrsky lata, a w tych leczech Franczek nigdy

Dział. 26

AK Pril 17 (40)

lupy. W tych sztytkach nyetylko geden abo dwa
ale y wszytka dziedzina nosze są rwszycz.

/74/. Syrothi nye mayą dawnošczy.

/G/dysz wdowa po sznyerczy našza swego wesz-
nye dzieczy w swą opyeką nyemayące deskonalych
lyat, the gest dwanacšsze lyath, a gdyby nyekto
gym w tych leczach schoda nyektorą w gynyenyv
wezynyl, aczby nacz o to nye chezala abo nye
mogla czynycz, tedy tym dzieczom dawnošcz nye mo-
sze bycz przypysana, aczkolyby o to nyczs nye
mogli abo nye chczeli asz do lyat doskonalych

Dział. 34

Jul 4

czynyez; aczlyby tesz po dokonanych lyeczach
zamyeszkali czynyez a dawnoszby wyszla, tedy
yaso y o gynsze sztky podlug dawnosczy naya
nylczeez.

/75/. Dobri czlowiek naganyony sam ma odydz.

/A/by zemyanye abo gynszy naszowie spyrw
w swey czczy szadnym zlodzeystwen nyeporvsze-
ny od nas abo swych sasyad nyely nyektore za-
35/ chowane czczy dla swege oczyszczenya, a
to gdy genv / dla gego nasstwa o zboy nye da-

Opieka

1
Parossius.. nobili Nicolas, fratri
suo... resignavit totam tutelam et
opere bonorum hereditariorum

1462 AG 2 xi 470

2
Opiche

Nicolaus recognovit, Lucia Pa-
lossius sibi satisfacit pro tutela
et. re opyehis bonorum suorum

1462 Ag 2 xi 470

Opelka.

tutela Opelka

14651792 XVI 29

przyjęto u doctw strony

Opelue

Barbara... recognovisti, quia satisfactio

facta est tibi pro tutela et re

opere a... Petro

1484 MS. XVI 189

Opieka

uierm.

pro tulelo, alias na opiekę,

1484 Arch Staw I 82

chodzi o opiekę nad małoletnimi

Opiecho

Orsula... recognovit, quia Petrus..
satis mihi de cura ol. zopyetky fecit

1486 Apr 16 202

Opus

Johannes. recognovit, quia ...
in dote et. w opere f. linc et
bona. Stanislawi ... (proponere)

1495 AG2 XVI 258

Opicka

cse

(Morzanka vstakadil Stanislavovi w bido... srene-
nazerre greiwen w gego opere

76.
1403 Hube. P. 10. 103.

Relika ob. opyeka dlmngk' predikte

Opieka Margarete...

Castilium prolaurorean^{illius} ab opyeka 1481¹⁴⁸¹ Lpp. IX, c^o
889. Stanislaus... Ex sua manu

Opieka

Mozelij test opyehadinyh dluhnykhov
vmarlego prosem pnyerznen... myasto
dayeray, kthonyh jest opyeha (Orthoc 21:
kthorenyh rye opyeka)

Orthoc 27, 1

Opieka

* Dziwaczyna (~~dziewice~~) tego ~~daleka~~ mowu, ysz ma
latha a choryalo by szye szamo opyckacz, a
opyckadnyk mowu, ysz tho dziwczyna yicze
mye ma lath; ktho tego sz mych ma vkaracz
opycka? ¹⁰
Int Mac 134(d)

¹⁰ Art. 18, 1: ktho sz mych to myz koncu
podlug prawa prawego?

Opretek

Wzrostkije w opretek, ~~potenci~~ R. XIX, 70.

r. 1520!

Oua, svčthy game, tou jest
Opiekai die = curare matuchna thnoga, a

Thy aqer srynem ge, abi svč gč thy opikal gn. 180, b. 25

Opietiaci sic

ut toto orbi unicus Romanorum imperator pacifice
opekalsze
presideret

XV med. Gł. Wrocław 1115

Opiekac'

< Pospolstwo > strzeż, zgoerzer, ślaczysz, xgro-
 madzisz, opiekacz, zachowacz < racy >
 (pacificare, custodire, adunare et regere
 digneris)

XV med. Maza $\frac{5}{n}$ 260 - 2x24

strzeż 4, 1, 8 $\frac{IV}{I}$ VIII
 sprawozacz 6, 3 $\frac{VI}{II}$
 sprawozacz 3, 7 $\frac{III}{VII}$
 sprawozacz 9 $\frac{IX}{-}$
 zachowacz 11 $\frac{XI}{-}$

(In primis)

opiekac' się

To błogosławieństwo jedna celowyecka ku
bożu, tako tcho, ere zadka swa boza mylu-
ge, jako swój początek a swego para,
gen gŷ chowa ŷ gim sŷa, opiekca

K XV R. XVII, 242.

med.

Opiekai się

wstał siostrzyna matki swojej siostrze;
szedł do tego człowieka
zyczenia ciużem przykła

Aleksy w. 110

Опиекласіе - реге

Збавиоу ваши бунд твоя. Господ -
мье, ...)

Опиекласіе реге еос / Put. 27, 12.

√ Fl: опрауеіе

Put:

27.12.

Оржекаѣ сѣ

Ту праны, узе хе гомодкуну нжеліку іест

у Оржекаѣ сѣ бѣде нашу
/Дел. 47, арз. (не нжеліку)

~~Puti~~

~~47~~

Opiekać się

A według obyczaju rzymskiego przeszarz chciał,
tych szyc z ludem syrdowskym wmyal* opyekasz

2 p. xv. Norm. Pam. 473

p. post.

Opiekac' się = administro

Rozmyslay pylnye pylnoser thwa y omysl,
tkorzy twym gymyemym szye opyekagya.

II 1/2 XV R. Is. XXXIX.

XV p. post.

(qui tua administrant)

Opiekun^o sig.

Oretis pro vestris patribus
qui se opyekaya salute
vestrarum animarum ...

~~Brückner Kaz Ś-w. 3.~~

~~Rozpr Tom 25 str 200~~

~~Pot. Kaz I F 11449~~

XV, R. XXV, 200.

~~ze Skalki w XV~~

p. post.

3130

Opiekaci sie

Omnia ex vobis exoret ^d Deum ... pro omnibus
spiritualibus, cross sja opiekayv vassym sba-
vyennym

(SKY)
IV ~~Spokoy~~ = 148
RA.

Opiekać się

Amiód Jozefa prosił, by sobie pojął
Marię oblubiencą sobie, a by się nią
opiekał Rozm. 35.

Opiekai się z praesesse

Apa nie wiedzieliście, że w tych
miejscach mam być, które są mego
ojca a jego królestwem już się muszę
opiekai? [et ipsius teneor regno iam
praesesse] Rom. 144.

Opiekac się

Ale widnia, miły synku, ijes' jenne
mlod a ja jako reńczyzna nie wiem
sie opiekac Rozm. 145.

Opiekąć się = gubernare .

Skoro więc... prawdy świata, czyli opiekając
się swym stworzeniem, odnawiając je, aby
na wieki zostało jego stworzenie [semper ope-
ratur deus gubernando, renovando, ut perma-
neant condita] Rom. 258.

Opiekafascij ^{Opiekac}

Pod opyekayanczymy - sub tutoribus

1411 MPK 9 V 128

lub.: pod piastem a. opyekadny subcultores

(quento tempore heres parvulus est, in huius
differt a servom, sed sub tutoribus et
ectonibus est usque ad praefinitum tempus
a patre

fab 4, 2

v. pod piastem, opiekadny

6.58 v 4

Opiekai tie

Jaro

Tomek cepit si dzeding s pospolskwa, kedy szp
Sobeslawi opiekal 1401 Hube 26. 80.

Opiekai się

ysze

Przezwław, opiekawan sę Janem, wstę jego
m
ymena czworoletni grzywca

1406, Hube. ^{Do} ~~Potr.~~ 114.

Opiekac' się

Такое екзичност мстичли екзич
екс меновно свин екимовчем опекал
едистмф олодни екхфех масски то
гисте пумене ~~1402~~ 1402 118.
XV in.

Opiekać się

Nygdym ja ne sastupola syna swego any
dyału gego a nygdym ja dyału gego ne opye-
kala

1440 B'w. nr 5.

Questiōe 43

Then opyekalmy's more nyze
opyekas okyenny do both things
too to okyenny

Orb. VI 357

fm. Orb. Vc 52

Opickai tig

Opickadnyk more 124e upyekaor 20 lakh thychto^a
Duceery Ost. Mac. 52.

10 pro dluzownykow

Opiekci 24

Mozelij ~~opiekadly~~ tych thovych, ktoremi
sya opyeka, ~~predac?~~ Ost. Mac. 24.

Mozelij opyekadlych dluznykow
v mardoz przyrysnaer, aby... dlugy
placny, myasto dzyeny, ktoremy
sya opyeka v Ost. Mac 24

v Ost. Mac 24; 1: ktorem jest opyeka

Opiekai sis

Opiekarlnyk (opieka sive¹ gymyenyu they dyawsky shakio
sluzo, aże ya wydal za m^{or}ort. Mac. 25

V OrtPrRp 28,4: opiekal srye

Opiekac sie

Mozely opiekacilnyk predac ... gyl-
myenye tych dryecy, co szyc gymy
opzeka besze wszey odmory?

Dot Mac 62 (model.)
sm. 16.

sm. OrtAr VII 553 (50,3)

Opiekac sie Blysszy przyrodzony men-
szyna ma tlyd mzerolys dlye-
czy... opyekadlykyem her, a mow szyc gymy
gys gyanymyem opyekan...

A mye mayaly tly mzedorozle dzyery
maszyzny przyrodzonego woy szyc gymy
opyekal, tedy woyt z rada... maya dacz y
postawyc gym opyekadlyka

Ortillac 127 (50)

hm. Orbyky 92, 4

Opiekai d'g

* Dzedzia

Dzedzia tego erleka mowy, yur ma latta a churyalaby srye
szamo [soba] opiekai Dot. Mac. 134.

du. Dot. Kest 186

Opiekać się

Dreca... mowy, ysz ma latha a
cheralo by sye pramo opyekacs.

~~2. pod. XV Ord. Kat. 186~~

~~tych dwoj co sye opykas~~
~~ib. Br. 16. Ord. Br. VII 553~~

~~II¹/₂ XV Haber. CXI 186~~

(50,3)

Opiekać się

1273. (806) — — est uxor mea et opyekam szya ya — —

1469 ZapWane nr 1273

Opiekadnictwo

Mozely opiekadnik predac albo
oddac pokw sthogu gzego opye-
kadniky sthwal sthoyacze gymyemye
thych drzejory? Ont Mac 62 (inodak)

VORAN VII 562:

Opiekaldnistwo
Opiekaldnistwo

Opiekaldnistwo

Dat. Br. VII 562

~~II 1/2 XV JJA VII 562~~

Opiekadnictwo

Alle byliby them opyekadnyk nye-
pnyroosony kithemu opyekadnyesthwa
tem nye moze dzyerymnego gynyemny
predact Ort Mac 62 (dot)

VORTRRp 50, 4: opyekadnyesthwa

Opiekadnicтво

✓ Opiekadnik może dobrze sprawić opiekadnicтво...
aż go na sto pręczy, więc sprawić (pręczy, że on
tego opiekadnicтва na pręczy, na pręczy (na
pręczy, Witron.) nie sprawi, lecz pręczy, że nie może
V rzeczy sprawić Opk. Mac. 112.

V... wyektych

✓ Opk. 83, 3: opiekadnicтво

✓ Opk. III 573: opiekadnicтво

✓ Możemy opiekadnik opuszyć opiekadnic-
тво kiedy chore? ...

Opiekalnicstwo
Opiekalnicstwo

opiekalnicstwo spuserca

~~z. pot. XII~~ 617. Bar. VII 573

Opiekactwo = tutoria

Opiekactwo

1458 AGZ. XII. 437

~~AGZ. XII.~~

Nos Stanislaus... significamus, quia tutoriam
*manasterii Criloviensis ab opiekactwo
thwof nobis per... regem - commissam ^{nobili} Romanus
Archiwum bernardyńskie. T. XII... comittimus

Najd. zapiski sądów hal

nr 1458

str 437 war.

AGZ VIII str. 896
opie-
kactwo

Opiekadnichro

Nos Stanislaus, capitanus, significa-

mus..., quia tutoriam monasterii

Inghosien^o ab. Opiekadnichro nobis per...

regem commissam nobili Romano... comitti-

mus

1458 Agz vii 94

ms. 1458 - opiekadnichro h. proo petrouetu

Opiekadnichro

Cui Roman promittimus quod regem
consensum expedire ad extremam con-
sumacionem vite sue super tutoriam
ob. na opiekadnichro Volichi mona-
sterii Crilos

1458 Ag2 XII 438

Vrax. Ag2 VII 55: opiekadnichro

Cui etiam Romanus ... promittit.

~~mus~~ mus apud... Regem consen-
sum expedire ad...

Opiekadnictwo ^{consummationem}
vite me

super Tutoriam ~~affix~~ na Opiekadnictwo
... monasterii Krylos.

ARCHA BAVARIAE

1458 AGZ. VII. 95.

~~quia tutoriam monasterii... alias opiekad-~~
~~nictwo nobis... nobis h. ... comittimus~~

ib. 94

Archiwum bernardyńskie. T. VII

Dyplomatarusz Rok 1458 str. 95

26

Opiekadnichow

~~Opiekadnyk neposredstwy k opiekadnyctwa [u]
mze nora ~~duzy~~ dyrecyjnego gymnazja prwadca
Ord. Mac. 62.~~

Opiekadlnik quem principes in
dominū, bonos in
regem, ... et ecclesia in⁴pitabet
desiderabilem in

✓ ~~tutorum~~ Opiekadlnika 1425. f. 1, n. 35.

XV
ppr.

opiekadlnika, między n - i lastka litiny
z górnej linijki

STAR. Prawa pols, pomn, T 10

Ulanowski Libri Formularum

r. 1425-1434 № 35

29

Opiekadnik = tutor

In tutore opiekadnika. $\frac{F}{2} \frac{XV}{R} \frac{XXII}{348}$.
P.P.T.

up. STPPP $\bar{V}$

Opiekadnik

Opiekadnik = ~~protector~~ 1448 R. XXIV, 354.

Provisor et protector opiekadnik, ob-
noncea

Opiekadlmik = gubernator

Kako pones psykadlmiky panowye
smyslsy y kosychelny ... [-] wyobrazo-
ny sφ ~~pramocno~~

(~~Qualitates~~ per gubernatores domini
seculares et Ecclesiae ... designantur)

in XV entky. V 429/30
med.

~~Brückner Kaz. 860~~

opreka duka.

nutritiv opreka duka

rot. XV, R. XXV, 151.
med

~~Rest. I 475. k. 38.~~

~~Brückner Kaz. 860~~

~~Rest. 25 str 151~~

~~polowa w 18~~

860

~~opischadnik~~

opischadnik

nutricius (opischadnyk)

~~polovnoy~~
~~Brückner Ha. S. W. 3.~~

~~Flora 185, str. 158~~

~~Petr I. 175. b. 275.~~

1613

fol. XV, R. XXV, 159.
med

Opiekadnik - curator

Ideo tanquam diligens curator nabit

~~Opiekadnik~~ curator

virginem deserere

XIV SKY V. 256,
med.

Opiekadłub.

~~Opiekadłub.~~

episcopum Opiekadłubka

animarum dr. pol. XV, R. XXV, 147.
ex.

(eratis enim sicut oves errantes sed con-
versi estis nunc ad pastorem et episcopum

~~Pet. 1. 222. b. 146~~ animarum
vestrarum

~~Kazania Piotra z Mitosławia~~ (Pet. 2, 95)

[Pet 2, 25] ~~Opis Świętokrzyski dr pol XV~~

Opickadl(nj)ik 'tutor'

tutor id^{ext} (defensor, eyn beschirmer
oder eyn fermunder, domovy opye-
kon, *opye kadlyk

ca 1500 Err Slow 58

Opiekalnik = plemens gubernator

Josef dał się na modlitwę ... rekację:

Gospodnie wrechnogący... opiekalni ku
rodzaju stworzonego [humani generis
plemens gubernator] Rom. 34.

Opiekalnik i procurator

Ostawił Filipa brata swego opiekal-
nikiem królestwa swego [Philippus
fratre regni procuratore relicto]

Romu. 112.

Opiekalnik

Wzienie o tem, jako Jozef opiekalnik
dziewice Maryje legł i umarł w domu.

144.

Opiekalnik

O miły synu, kamiljszy nasz opie:
kalnik silno w trudnej niemocy leży)

Romu. 145.

Opiekalnik

Wbaczając dziewczyna Marja, i jej
opiekalnik tako wielką siemac
ma, przystąpiwszy ku swemu synu
miłemu, poerwie jego s pbariem
prosić Rom. 145.

Opiekalnik

Maryja... wielki plac i smętek... miała
o swego opiekalnika Lotur. 146.

cf. Opiekadlnik

Opiekadnik O
Dominus Zegota tampram

gubernator opiekadnik circa homi-
nem sum stat pro sua pena

1431 Stpp.

Helcol II № 2357

Krak 1431

oprawa nigdy kucelna a wchtes

520

50
50
50

Opetadluk

Vilczes ... duc. t testes contra Tomisla-
um ... , quod ... nunquam fuit * opetad-
luc a domno Michael

1381 STPP VIII^{ur} 615

om. ib.

Opiekadnik

hic nos deus adiuvat et sancta crux,

Quod nos non fui tutor sine

* opiekadnik a domino Michaelē

1381 St PPP VIII nr 615

Opięka dlnik

196 [Jako Jakusz] Czo wifzocze fzaiøn-
thi | kobili¹⁾ tich Jakufz wifzitka
nema

(159) [Jako ftafzek wifzedl nevczi-
nil fzwemu ope|kadlniku] | [~~panu~~]
nigedne prauifzni] agwald fze | mu
nigeden neftal, to berzemu na na-
fzø | przifzøngø yønifz mi vczinily.
*Scabini iurabunt sic et scultetus su-
per crucem.*

1396 Poznań nr 196
Lekt. I nr 2187
JA IV 184

Opiekadnik

397

Prizinski przed panem Spółziwco-
iem poznal, ise ceterzi sta przi-
uen uzgl,

.....
ijej opiekadnikiem bil

1399 Pozn m 397

Lekn i m 2906

Hube 26 m 389

Pnyb 7, f. 155

Opiekadnik

45 702m w 186

Jako ~~Laurek~~ ~~wiszed~~, ~~no~~ ~~verimif~~ ~~saemus~~
~~opiekadnik~~ ~~ny~~ ~~nigedne~~ ~~prauisani~~ 1896 ~~lekn.~~ I,
~~No 2184~~ ²⁰²³ ~~Wayutka~~, ~~bandaer~~ ~~opiekadnikem~~,
y ~~zapiisal~~ k ~~swey~~ ~~rancze~~ III¹/₂ [arriwen]
długu ~~panzei~~ ~~Clari~~ 1403 ~~Piek~~ 117.

VI

Opiekadnik

Ese

Stach. Andrzej Janowicz *opiekadnikiem, dal gy ~~z~~ swu
ręku na służbę

1401 ^{Zł.} Hube. Piotr. 100

Opiekadlny

Taco caso - Sbignew dzerszi, to obzerzi
twoj dzelnicy, a Ubielawinim ... opiekad-
lnikem ne bil

1407 Huber 88

Opiekadnik

Jaco Nicolay

~~akt. bol opiekadnik~~ ^{er} Dzwrowey i giel. / ^{pen} dzeeri

~~Opiekadnik~~

~~Wto go (Dziwi) w eram fuperal, to giel opiekadnik~~

~~placat.~~

14 10
+400

Piek. K ^{VI} 27 40%

Opiekadluk

967 (111v.) Taco gim. etc. yaco to
fwaczczą yaco mico|laÿ yego ope-
cadnik yfzam micolaÿ Omico | la-
yewą rzecz newfzał węcÿ yedno
fesczna|fcze grzywen

1418 Poznań no 967

O piekadniku

977

Taco gim etc. yaco to lwaczcą yize
Wichna | wyfla zopekana waczen-
czewego ywfzala fzo|be ginnego
opekadnika a temu minaly crzy |
lata awtem go nezazywala otą dwa-
naczle | grzywen

1419 Poznań w 977

Opiekadlnyk

Margaryta ... constituit ... suum verum tu-
torem et. opiekadlnyka

1431 St 99P IX nr 389

Opiekadlnik

diehtur

Lachocera ^{uel} ~~on~~ opiekadlnyk - Tutor et mundiburdius, (m) xv,

J.A. xxvii, 265.

om. 1444 AKPr II s. XIII, Ort Cel

8. 11

spiekadnik = parandus tutor, mordibordius

Item parandus tutor et ^{mu}mordibordius
idem sunt, vulgariter zachochka
vel spiekadnik. 1444. Act. Pr. II. 5, XIII.

Opiekadlnik

Zachowca ^{vel} a. opiekadlnik—
parandus tutor et mündibonius,

(1444 Pr. Fil. V, 36.

mg AkPr II s. XII - XIV

Оржекадник

Mundibordius i. e.

(tutor orjekadnyk g. Ostel 8

175

Lel &

Strow. Fac. pol. Cel.

Opiekadnik

~~tutor opiekadnik 8.~~

tutor i. e. ^x proloquutor ^u (eciam) dicitur opifex
vel opiekadnik 11. id est munusliber-
olius

Art. 11

262

Del. d

Stow. fac. pol. Cels

Opiekadnik
opiecznik

tutor al. opiecznik

1423 Arch ~~III~~ Castro D'Alc II 136,2

1423

J. B. II, 136.2

Opiekadnik

Yako tho swyadczo, yako Marczin nye wszyol

any poszil pyanczydzeszyanth grzywen platow

Przechnynich, bandocz yey opyekadlnykiem

1423 Pyzdr nr 730

dim. 16. 131, 1428 Poem nr 1292, ...

Opiekadnik

Yako Jan nye wszył any poszil pyancydze-
szyanth grzywen platow Przechnynich, bandocz
yey opyekadlnykem

1423 Pyzdr nr 731

Opiekadlnik (2x)

1292

Taco my pomoz bog † | Jacom nye-
wfał xadzu Slu | pcowy ofzmý grzi-
wen ywer | dunka bądancz opye-
kadlný | kem anym gego opyekadl |
nykem byl etc. |

1428 Poznań 1292

Opiekadnik

418. (53) Jaco (Stanisław) < Marcin > bande mim opyekadnikem wzel pandzdesanth groszi mogich penedzi. ~~† Jacom ya przitem bil Eze (Stanisław) < Marcin > bande stanislawim opyekadnikem wzel pandzdesanth groszi yego penedzi.~~

1433 Zap War 82 nr 418

dim. 16.

cf. Opiekadnik

Opychodluk

Clus... Johannem... contumacem ~~pro~~ pro-
nunciant... , quia se essent effectu-
torem et opychodlukem fratris sui

1448 Apr xiv 263

Opiekadlnik &
eius ^{uxor} concordari non possent Johannes et
Margaretha

per suum opiekadlnica 1424 Supp. IX, N° 293.

nu. 16.

STAR. Prawa pols, pomn. T 9
Piekos. Akta sadu leńs. w gród.
Goleskim

K: 1424 N° 293.

21

Opiekadnik

opiekadnika

f. d

1427 Arch Castr Dice II 220,5

27

B. II, 220.5

Opiekadnik = tutor

Petrassius... tamquam

(Tutor vulgariter opiekadnyk pueri

Marcissi

1427 Mon. Iur. v 76

Opiekadnik -

opiekadnik

tutor - ca 1428, Fil. T 488.

~~glossy~~ około r 1428

~~MAL. Zab j. polsk. M 2503 Bibl Jag~~

~~Prace Fil. t. 1 str. 438~~

Opiekodlnik

Margareta cum suo tutore ol. opye-
kodlnykyem ... vendiclit ad voca-
cium ... Stephano

1431 STPP P 1x in 389

Sm. .b.

Opičadlnk

do

Opyčadlnk, Nobilis Philico... re-

signant bonis puerorum domini

domino Trastkoni

skomroly... Qui tutor est et tenu-

datius bonorum puerorum

1444 Ag 2^{xii} 128

Opiekalnik

Opiekalnik / syrotko daw za

mozz a gey cransa gymyemya daw za
posag, ra osthalnek we try lyatha y 5
try myeszance bondzner z mozzem
mze pishye-ly, potnem opiekalniko-
nik... zalobi vszica mze bondse moiz

Vtutor
no tutori
H 16

Jul 12

Diat 6

Opiekadlnik

Opiekadlnykh / dsiery dedynny
gich predac ... nye moze

Jul 56

sm. 16.

Vtutor

Opiekadnik

Derece za zywotka zeny y dzeekem
opyekadnyka more daer sul 75

(yhu)

Opiekadnik

Ustawiamy, aby ocker zywaer mogli
 drezem swogim ... ustawer pewne
opiekadnyky ..., any thich tho
opiekadnykaw po smyewery ustawyaya
 exego bll isrsy atk opyekanya bada
 moer oddalyer (nec eosdem tutores
 post mortem constituentis proximiores
 a tutela paterint nec valeant removeve)
 Jul 75

P. certos tutores

¶ eosdem tutores

Opiekalnik

Ustawiamy, że byłyby mierzonye gęś
wzrosty takto pzemysdnie oth strony...
~~do~~ albo gęś opiekalnikow / potnie
słobem mierzona wzrost na mże słobze-
yższy... ~~takty słob~~ to skazoyemy
licz widrozone

Jul 76

U tutoribus

Opiekadlnk

Ustawiamy, aby takie obywatel... donate,
możliw może zrobić więcej przez tego
staje albo opiekadlnyka wolej

sine... ^{sub} tutoris voluntate

Opiekadnik

¶ Sed sub tutoribus et actoribus est, pod opiekadnykij, rzecz-
nikij, a ero ijego rzecz
oprawiająca.

Inj. I. 54, § XV. art.

¶ Quanto tempore heres parvulus est, nichil
differt a seruo, ... sed sub tutoribus et actoribus est pod opiekadnyky, rzecznyky.

fol 4, 2

Opisekadlnik

Malý albo mozeby opisekadlnyk
v manjšem placu rano albo dlujy.²

Ust Mac 20

om. 16.

Ust Brlp φ

• k. 1

Opiekadlnki

Mąż strzeże a żona po sobie
... dziewczyny ... albo synostki męża ... albo
opiekadlnyka, a tego smarłego żona
pomyśle gnuśnego męża, tenże mąż
od strony żony chce od tego opiekadl-
nyka żyć wyana

Or Mac 20

Or Mac 262

Orłowa 20

Opiekalnik

A ten tho męsz umrze y srostawy po srobye dlugy
y dryathky, co lath nye maye, y bratha ... albo opye-
kaldnyka, a tego umarłego z ona pojmye gynego
masza, then męsz do srowy zony prawy od tego opye-
kaldnyka gey wyano, coor gey wyanował umarły męsz,
~~117~~ ^(Orł.) Urtek 117. (... opyekaldnyk prawy mowy ...)

Opiekadnik

A tenkto masz vmoze y szostawy po szoby dlugy
y dzyathky, czo lath nye maya, y bratha, albo sypstry

masza... albo opiekaldnyka [s.] ~~Urtel~~ ^(Ort) Urtel 117.

Opiekalnik
opiekalnika

Then masz do swej zony prawy od tego
opiekalnika gey wyano

~~pot. xv~~ Orł. Urłel 117

Opisobolnits

As you see then opyekadlyny & me
more y many od tlyes the
objekty the wyano olen n pra-
we

Ort Nov 21

V Ort Vtel 117: opyekalnyk

Opiekadlnik

- 111 ♀

Moszely opiekadlny pomyśleć: czyś dnyemy
predac na dlugy? ... Moszely * opiekadlny
(Ortkorp 26,4: opiekalmyk) czyś tlo dnyemy p4-
myemy (predac) ... a moszely opiekadlny
dlusznykowi umarlego pmyryzowar ... a mayaly
opiekadlny (Ortkorp 27,1: opiekaldnykory)
myastho dnyemy pmyryzowar ... albo co yesth
n prawa?

Ort Nov 21, om. Ortkorp 26,4

Vproo dlusznykowi

Opiekadlnik

Gedna nyewyasta... yest swe gymyeny
y swa rzecz wsxdala... y verynyla
swego bratka opyckadlnykem ku
dokonanyu gey wsxdanyu.

Ort. Kab. 300

~~11-1/2 x 17 Silber. Ort. 300~~

Opiechodlni

Yednu islowjed ... zosteraj - myroszla albo
co nye ma lotu dzyerko, a ty nye
podyal nyy opiechodlnyk (OrtMoc Rp 28,4:
shen nye nyy podyal opiechodlnykyem
lyer)

OrtMoc 25

Opiekadln 3

4
Jedna niezestaw... oczywiście całego
bratna opiekadlnykiem (Ost. Msc 28.1:
opiekadlnykiem) tu dokonano jego przy
domu

Ost Msc 26

Opiekadlnki

Moze then slouzet ze swego zywota
swem dziecynom wybraz... Opiekadlnka,¹³
a then Opiekadlnka¹⁰ mozeby nze Opiekadlnka
do latu iluzet do dzieciny

Opiekadlnka 52

Vortar VI 357 : Opiekadlnka

no - - - : Opiekadlnka

Qwehadlnk

Mozely opyehadlny* (OrsMac 62:
opyehadlny) — pnedca... symyemze
hnyč dzyemz?

OrsMac 62

Opiekalnik

Człowiek za swego żywota może
swoim dziełem wybrać... opiekal-
nika

Ort. Br. VI 357

~~u. 2. 14. 357~~

Opiekalnik

Then opykalnyk more skye opykalacz
dryeczmy do lath thych to dryeczny

Ord. Br. VI 357

sim. Ord. Videl 117

~~VI 357~~

Opiekadnik
Opiekadnik

Moxely opykaladnyk... tych dzecky
stoyace gymyenyje przedacz

Opst. Br. VI 391

~~wzrost go szoby e opykaladnyk tyem~~

~~ib. VII 248~~

~~II 2 XV JAVI 391~~

Opisadluk

Mozel-by ktuo opisadlukem
bydeiz predan cytye symyemze?

OsMoc 62

Opiekadlnik

Uhu gjesht prwy opiekadlnyk!... then
more... dzyecynne gynuzenye predar...

de byl-by-by then opiekadlnyk^{ro} nye-
pnyrodzomy... du nye more dzyecynne-
to gynuzenye predar

✓ Ostroby 50,3: opiekadlnyk Ost Mac 62

ro - - 50,4: opiekadlnyk -

Opiekadlnuk

Przeoczyw temo~~t~~ mekl geden calowyek czo wybran...
~~Przedoyczem~~ y they panycy opyekadlnykyem ✓
Ort Mac 82 (d)

Ort Pw Rp 63,3: w opyekadlnyka

Opiekadnik

Pothym maż they panyey rmarley w pomynalszye
opiekadnykomi, aby yemu daly them korczak, ...

o opiekadnyczny ^{możny}, yn Antillac 86 (g)
Korczak them odumart na two - dnyczny

Vostok 64, 3: opiekadnyhom

no - - -

opiekadnyczny

1
62

Opieka o lina 3

Teodly pnedat tu tu wywodzenie
z swoy dom y ocharal tu pyemzodie,
co byt dluzens ... opieka o lina

(Ordn VI, 367: opieka o lina)

Ordn 56

Opiekadlnki

Jedyn on z opiekadlnki (OrtMoc) *ponylna ... foldno-
waly nyz kuzca pyenydz

OrtMoc 87

Opiekadlnyk

A gdysz szam nyz mogl bycz, polyceryl tho
przed szadem szwemu opyekadlnykow

Ant Mac S3(3)

Orbry 63,4: opyekaldnykow

Opiekadnik

1

Opiekadnicy / wogaly sho nalye ne nor-
my nlyenze,

W tym z pany Smarla pjerwej myszly
odpowiedzely opiekadniczy^{no}

Art Mac 86(g)

Verbrdy 64,3: opiekadniczy
no — " — : opiekadniczy

Opichaldnyk,
Opichaldnik

Wynowaczycz ... od karal thy pyena-
dre czo byl dluszen polowycza, opye-
kaldnykow a polowycza marowiy
tey to v. kthorych ten to dom bil
kupyf.

Ort. Br. VI 367

= 64, 4

Ort. Moc 86

II XV JA VI 367

Opiekadlnik

Jako wyelne lath ma mycz dzyeczya... a w
ktkorych lyeczych maya ono szadrycz o goracza
mecz... y thesz gdy moze szwem gymyemym
przez opiekadlnykow szlowye dacz gye y myechacz
komu chere, a mogaly mu thego przyrodzemy
bromyca ?

Ont Mac 90 (g)

10 Okt Ry 67, 3. procz opiekadlnykow

Opiekadlink

fyeddy ma dzye cryz, d'wano cryz e
later ... ~~mae~~ theoddy yuz ...
moze kwe ... gymyenyge oddaer ben onyds
opiekadlinkow

Ort Mor 80

Ort Mor 67, 3: proa izuyds opiekadlinkow

Opiekadnik

A gdyby... jeden z nich wyszwał się tego wyznika
przed szadem... sam szwemy vszthy albo mecznykyem
albo opyekadnykyem, albo otho ^{cz0} ~~cz0~~ za prawo

Art Mac 96 (g)

InterRp 71,2 ϕ (zllus usj i nczm hiecu)

Opiekadlnik

Jako gdy maya dobywacz ozerowskiego
długą na szerokości, co może może mycz
opiekadlnyka

Ortlac 113 (g)
hm. 16.

Ortlac 83,3: opiekadlnyka

Opiekodlnis

Zadany stworzył nyc more wybrau 20 2400-

the opiekodlnyca (Ostrow Rp 82.4: opiekodlny-
ka) zudem dzyecnyca. tycdy on dmure, tedy
blyssny prynodkomy meszcynzna na tych
nyeronlych olyceny... opiekodlnykyca
lyca (Ostrow Rp 82.4: opiekodlnyca lyca)

Ostrow 127 | 7.4

Opiekadnik

~~Jeżeli mielibyśmy mieć trzy najlepsze drzewa
 najczęściej przyrodzonego czyli są one
 opiekadnik, tedy [wyst z rada L] mielibyśmy dać
 postawic gimn opiekadnika w tych gimnazjach~~

przyjaciel tych drzew... — Ort. 127 (d)

Opiekalnik
Opiekalnik

Woyth stradza przyjaciel tych
dzyecy... ma duz y postawycz
gym opiekalnika

~~2. pol. XI Ord. Pro. VI 385~~
~~siem. 345~~

~~II 1/2 XI 711 III 385~~

Opiekadnik

Jedna pany przysza szwem panem przed
gajmy szad y wszyla go szoby opyekadnykyem^o
y wszdala yemu wszysztko swe gymyeny

Dot Mac 132 (or)
hu. 16

^o Otr VIII 548: opyekaldnykyem (S6.2)

Johannes et Nicolaus... de de-
Opiekadluski... Anunt... quadraginta marcas...
dominus Kroskenow de Synulym de.

Opiekadluski 1462 Supp. IX, № 580.

isto idem puero luna

STAR. Prawa .pols, pomn, T 9

Piekos. Akta sadu leńs.

w gród. Goleskim r: 1462 № 580.

72

Opiekadnik

Clemens... existens

1

0

tutor opykalnyk. Arme, est traditus cau-
sam Adalberto

opykalnykzem 1463 lipca, 584.

STAR. Prawa pols, pomn, T 9

75

Piekos. Akta sadu leńs.

w gród. Goleskim r: 1463 № 584

Oprekadhrk

Coron de Dymlyu traditurus est destimo-
niat locius accionis, existens *opy-
Kalmykyem eius ancille Anne

1463 8t PPP ix nr 584

Opiekalnik

^{Anna...}
~~Opiekalnik~~ ³ Coust. suit Jacobum opiekalnykiem ¹⁰
1463 | Slupp. 1X, No 586. Opiekalnika 1464 | 6. No 590

Opis podręcznika

Jacobus... tutor existens Anno... ob.

opis podręcznika

1463 ~~1463~~ IX nr 587

dm. 16. nr 586

Opickadlnk

Katherina... constitut suum dntorem
ol. opyehalmyka Stanislaum

1464 HPPP IX r 590

Katherina... requeſivit inter pa-
rentes puerorum, qui propinquior
Opiekadnik eſſet ſuis pueris, nequaquam potuit
invenire, qui revocaretur nisi ipſa
ſola, quiſ

✓ Alias opyekatnykem eſſet et ^{ipſe} debet ſervare
et tenere pueros ſuos

1465 Jurem. 77

Opiekadlnik

Katherina ... Johannem ... sibi recept
in tutorem et. woyzyla se tobye ra
Opiekadlnyła

1474 Apr xii 562

Opiekadnik

Notus ego, quia tenetis dampnum

Gubernator ~~atque~~ Opiekadnik

1475; AGZ. XII. 368.

~~Arch. XII,~~

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1475 str 368

785

Opiekadnik

Ruis, putas, fidelis, seruus
et prudens est, dispensa-

Opiekadnik = tor quem consti-
dunt dominus su-
dispensator

~~pag. nr. 1619 Mac. 2 Groch (K. 315)~~

Br. Kar. Arw. I 33. (dnc 12. 42)

Rozpr. 2⁴ str. 70 pocz. w. XV 739

zapis fa. sl.

Opiekadlnik

Hannu de Rymanow

idem

✓ Suscepit istam concordiam, quia Hannusz

obligatus est tutor esse et obwyszał

szyc yest oppekaldnykem bycz sex pue-

rorum pyc memorie Hannusz Tymnayer

1477 StPPP XI 265

Opiekadlnik

~~job~~

videlicet

Per ipsius collatores (sic) przez icy opiekadlnyka
1479, Hppp. IX, № 896, b. ~~the~~ pag. XXXIII.
~~Statu opiekadlnyka 1481, № 389. Cum suo~~
~~factore a opiekadlnykiem~~

cf. nowie 886 d

STAR. Prawa pols pomn, T 9

1

Prękos Akta sądu leńs. w gród:

Goleskim

№: 1479 № 896 b. ~~the~~ XXXIII

Opiekalut^o ... relicta olim Johannis

1445. ~~Tha. von Leopold~~ ~~gratia per~~

Tham constituit tutorem ad

opie kalnykum

~~Archib. XV~~

et defensore in causis

~~Archib. XV~~

cum generoso Sigismundo

1498 AGZ. XV. 349.

Archiwum bernardyńskie. T. XV

Zap. sądów Lwowskich

R 1498. str 349.

368

opiekadlnik

Tako gim pomozi bog. y fwãti | †
Jako tho fwatezo. Jako czfzo |
zalowala panÿ Margorzatha | na
Pÿotrafza abÿ yey yme|ne Grod. y
Rÿtwanÿ przedal. | y yego prze-
danim by go ftrada|la. tego yest
Pÿotrafz nevczi|nil. anÿ yey wnem
fdradzil | bandacz. yey [[obo] ope-
kadlnÿ|kem — — —

1414 Koscian nr 517

opiekadlnik

Takogim etc. Jako Bodzatha |
Bil opekadlnykem. pane | Heleny
afz dothichmafth Ja|ko zathen mafz
fla. yczinfz | yey dawal. otte dwu
dzefz|tu grzywen.

1416 Kościuszki nr 576

opiekadlnik

Jaco micolay bil opعاد|lnik dzerfz-
cowey ig[ich]{ey}^{a)} | dzieci wti
czafi kedi mu | pani dala dwe
grziwne | an ge obroczil nagich |
polepfzene

Piek. 1428.

a) igich poprawiono na igey, przerabi

b) an zamiast a on.

1410 Kościan nr 432

opiekadnik

Jaco Barthofzewi dzieci prawo
czirz|pali akto gopoprzal w czem
to | gich opieczadnik placzil

1416 Kościar. nr 587

opiekadnik

[[Jako wtich leczech bartofzewi
dzieci | kto ye poziwal gich opiecad-
nik | dlugi gich oczeza placzil]]
Jaco wtich leczech Bartofzeui dzie-
dzi | prawo czirpali akto nanich |
zizcal temu gich opiecadnik gich |
oczeza [[dluk]] dlugi placzil

1416 Kasian nr 586

opiekadnik

Jaco wtich leczech Barthofzeni dze-
ezi | prawo Czirzpali akto nanich
ziz|cal temu gich opcadlnik gich
ocz|eza dlug placicz

Piek. 948.

1405 Koscian nr 278

opiekadnik

Jaco Barthofzeu dzezi prawo Czir-
pali | akto ge wczem przeprzal to
gich ope|cadnik placzil

Piek. 949.

1405 Kocian nr 278

Opiekadnik?

1857. (928 r. 1499) Thakomy pomoszy bog^{ly}akom ya nyeszbyl
yana Jambroch <a> kmyeczya Skyelpyna przeszwego opyeth-
knyka(!) Micolaya Myrowszky(!) <gwalthem> in foro warsz.
anymv zadal reney dzevyacz y przeszczy(!) pothdanye. — yako
tho my vyemy.

1499 Zap Warsz nr 1857

g. Ⓞ

Opiekadnik

fuit opekadnicz; tutor sine opekadnicz

~~x/ erzka cz ram. N.~~ 1381 St. M. VIII, No 615.

20

STAR. PR. POLS pomn, T8

Ulan, Libri iud crac r 1381 No 615.

Opodnik

v.

Opiekadnik

1999 Zap. Warsz. nr 185f

Opiekadlnik

Jako Mykołaj Chrostowski nycie othbył... kmyerxa
Srepana ... gwalthem opyekadlnykowy ksadza
proboszczowemu

1466 Tynt^{Wol.}~~Wol.~~ec. 39

można ?

Opiekadnote - Inhas

Mórely ^{ch} ~~opiekadnote~~ ~~Shyul~~ ~~to~~ ~~sho~~ ~~dyerog~~ ~~gymyeny...~~
pocdar? Oct. Mar. 21.

Opiekadnik Franu opiekadniku 1°... more 2

Opiekadnik drzejanyne

~~Opiekadnik~~ Byllyby then

Opiekadnik uyepryzyony k opiekadnyertwyt, ten
nye more drzejanyne gymyama predac Ord. Sac. 62

Vord. By 50,4: opiekadnyk

no - 1 - : opiekadnyk

Opiekadnik

Ustawiamy, aby ośrodek żywaek mógł
dziećkiem swogim y xenya... vstawyex
pewne opyekadnyky (constituere tutoves
cestos) Art 75

Opiekadnik

dać opiekadnika-tutorem constitu-
ere

Ocare za rymotha zemye y drecem
opiekadnyka more dac Sul 75.

Opiekadnik - tutor

~~Opiekadnik dzierży w górnego lęczy w tymże
ma, gono sorynnow Jul. 56. Potem opiekadnikowi
zrobi w rizer nie banded moe 12. Ustawy aby
osreze z wywar moe Jacezem ustawyc pewne
opiekadniky f. 75. Any skiehto opykadnykow
oh opiekanya bada moe oddalyc 75.~~

Opiekadník cf.

Opiekálník

Opiekadny - procurans

(nyekthorizy)

Aby dobre robycary a opiekadny vseythek vs lego
wzraly i ustanowy sub. 53.

W a lenyue oth gnussthwa... bychrom
otherzagnaly...

Dzial & I procurantes

Opiekadlny

podpyaston ^{ut} / opiekadlny - subcultores
var. kal. : pod opyeka₂uczynny sub tutoribus
~~MPKY~~ 128

(quanto tempore heres parvulus est,
nihil differt a servo..., sed sub tutori-
bus et actores est usque ad praefinitum
tempus a patre fal 4,2)

v. opelajęcy

Opiekający cf. Opiekać

Opiekadnictwo cf.

Opiekadnictwo

Opiekaldnik cf.

Opiekaldnik k

Opiekalnictwo cf.

Opiekalnictwo

Et isti sunt, qui depositis
Opekanie omnibus curis, opekana, et
olivicis, soli deo insistunt oratione

Opekana: (depositis omnibus)
curis ~~et olivicis~~ p. m. xv p. r. xxiv, 66.

~~Jan. nr 1619. Mar. x. Grob. H. 191~~

Pr. Kas. Gro. I 29.

Rozpr. 2~~7~~ str. 66 pocz. w. XV

Opiekanie

Ysz zona po szmytery maza ... po
mazu wsriethko gymyenyje treymala,
~~o~~ a preeho nyekthora gymyenyja
dreekem ... pree ... sle tych wdow
przygladaniye a opyekaniye karyla sa^v
lel 74

✓ (per inadvertentiam earum ei malam
procuracionem appichilabantur)

opiekanie

Cerneverennus ipounu

Vrespublice gubernacula opiekanye feliciter
1425 Mppp-X, №-35
disponendum

Xr p. pr.

STAR. Prawa pols, pomn, T 10
Ulanowski Libri Formularum
r:1425-1434 № 35

27

v. 16v

Opiekanie = gubernaculum

Gubernacula opiekanye. $\frac{I}{2}$ XV R XXII 348.
P. pr.

reg St PPP E

Opietamine

opeane

O mira dispensacio divina: adulteri convenie(n)-
tes letantur... et Iohannes... virtutum forma, iusticie

vrzod

norma abicitur!

XV med. Gl Wra 106v

Opiekanie - cura

kako by yma ymyes byskov
przy opyckanyo ~~dosz~~

(Qualiter se debeat habere episcopus
circa curam animarum)

in xv centur. v, 431.
med.

Opickanie

in potestate patris w opiekaniu ora =
znowskijem.

Ori. Cel. 6, ori. Cel. 234

Sim.

124

Stann. Fac. pol. cel.

Opiekanie = providentia

Debemus tamen (?)

Divine providencie nos committere opyekanym.

XV R. XXXIII 183.

1456

f. 0

2. 240_σ m. 51

Opiekanie = cura

Josef... wziął (wzyw) oblubienicę swoją
Marię w swe (wzche) opiekanie i po-
wie nie pomyślać jej wszystkie potrzeby
[accept in suam curam] Gen. 57.

Opickanie = cura

Tegodla... mecion baranek, ire su...
poznat Ojca pos^{res}reistwem a matke
opiekania (pro: opickaniem) [agnovit patrem
obedientia et matrem cura] Rom. 200.

Opickanie

71. Jaco Mala wfzen Betka vopekane
i szaftaul g<ey>²) | dzedzinø

1389 Pozn nr 71
- Lehsa I nr 544

Oprekawe

Panny Kozistka

Jaschcowa, wyuchedwily z oprekanza Barkowa...; opira-
wyla zesh dzedzina || 1801 || ~~str.~~ III, 198.

(v Parkoschowicz

Opiekanie

Yaron ya ne szdzil Kalusini eranseri, bendaner w ye
opiekaniu 1405 Ki.M.⁰² T nr. 627a.

Opiekanie

759 Tako gim pomozi bog | yfwanti †
iaco [to fwat] | Benak . famoftor
ftako | dobrim iaco fam yal | dzlo-
weka naŷego | dzedzine potŷego¹⁾

ope|kanu | gwaltem ŷwo | dli doyego
dodomu | y cawal ŷ |

Vpus opiekaniem?

f. 0

1405 Poan, m 759
Pieh ŷ m 830

Opiekanie

644 Tako gim pomozi bog y fwanti † |
Jaco to fwatezø czfø zalowal. |
Potr Chelmski naÿana ynayego |
matkø abÿ yego oczecz mayøcz |
gÿ wopekanu pobral mu czinſmi |
frzebrem y gÿmenem menim Ja-
co | dwefcze Grziwen oto go ne-
naga|bal. zemſkim prawem Jaco
gÿ | ſpuſzczil. zopekana aÿſz trzi
lata | minøla

1408 Poznań m 644
Pieczęć m 1221

Opiekunie

965 Taco gim pomoz. etc. yaco to fwacz|
cza yfze Mychal ybodzantha
Otedw|nafcze lat nigdy wopecanu
fwach|nynem nebyly

1418 Pozu m 965

Opiekani (2x)

970 (144) <Tako> gim etc. Jaco to fwa-
czechą yfze Wychna | (144) wyfla
zopekana Wączenczewego <...> |
lata yon yą wypufczil zopekana
a <wtem> | go nigdy nepofzywala
oty dwadzefcza grzy<wen>

1419 Pm m 970

Opiekawie

971 Taco gim etc. yaco to fwaczcza yize
Wichna | wyfla zopekana waczen-
czewego ywfzala fzo|be ginnego
opekadlnika a temu minaly crzy |
lata awtem go nezazywala otą dwa-
naczize | grzywen

1419 Poam w 971

Opiekanie

Yako swyadczq, yako Nyemyr nye myal nygdi

dzedzancza w opyecanyv, any mu straczil

czterdesocy grziwon

1420 Pysdr nr 641

Opiekanie

1312

Taco my pomoz bog †. Jaco ma |
tka moya Nyewlofza (!)¹⁾ Czter-
dзейscy | grziwen groffchy Schyro-
kych [wdzal] wczafcz | voczechowa
wludomyu tych pyenadzý | ktores
wzala zawyes latalicze aný | wlu-
domýu teyftey\czafcy voczecho |
wey vopyekanu byla |

¹⁾ *Zamiast nie włoż<ył>a, lub nie wniosła.*

lep. tej instej

1428 Pozu w 1312

Opiekanie-

opiekaniye *nel obestrene*

tuic - ca 1428, Pr. Fil. I. 490.

tuicio

~~glossy~~ **okolo r 1428**

~~MAL. Zab j. polsk. №2503~~ **Bibl Jag**

~~Prace Fil. t.1~~ **str, 490**

403

Opiekanie

pro tutela ul. opiekanye

1429 Arch Ter Crac CCCXII 392,2

1429

L. II 392.2.

Opiekanie
na opiekanie

Andreas ... confessus est, quod recee-
pit in tuicionem vlg. na opyekanye
pueros Martini olim pie memorie dicti
Czarny Simonem 1436 StPPP XI 684

Opiekanie

855. (566) Jacom ya nyegonil wanninyem gymyenv podboleszczyneyem opyecanym szamotrzech silą. — (567) Jaco ya tho wyem Eze Trzeskoma¹ nyegonyl wanninyem <(opyeca) gymyenv> podboleszczinem ~~opyekanym samotrzech silą.~~

1438 Zap. Warsz. nr 855

nr. 16.

Oprekanię ~~o o n n~~

Ophlia...

...comisit et dedit wopryekanye
se in manus nobili Isolauui Kola
de Daleon omnibus cum suis haeris
alias wopryekanye.

1439 AGZ. XII. 66
Arch. P. XII.

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal.

n 1439 str 66

180

Opiszenie

Stephanus ... dedit se
cum omnibus bonis
suis ... domino archi-

episcopo

in procuracionem ~~hujus~~ respe-

ctione

1441 AGZ. VII. 92.

~~Waw.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1441

str 92

260

Opiekanie

Any which the opykadnykawa po smyewy
ustawyayaxego bkrisyry oth
opykanya | badaq moue oddalyce
(~~nec eodem tutoves post motlem~~
~~constituentis proximiores~~ a tutela
~~poterint nec valeant removere~~)
Sul 75

Spickanie - tubela

Gymnocytem spickanym (naucino tubario) drevky...
doroste a ku vydanym podobno chovayz Jul. 76.

nomine tubario

Opiekanie

Shedy rzekł Andrzeju swym [✓]zaczemmykiem w
opiekaniu swey zony y odpowiedzial

Ort Mac 69 (d)

Ort. Ort. Ryp 55, 3

1° leg. 2 kopy 2

Opiekanie

Shedy Yam polyczył opiekanie swego
gymy:mya wszytkiego po swey szmyerzy...
~~swy~~ ~~szmyerzy~~ swey zenye

Art Mac 82 (9)

hu. ArtBudy 63,1

Opiekanie

Alesz po szmyerczy yego przysla przed gajmy
szad a ona dana y sz dzyeczmy w opie-
kanye podlug ~~po~~ zapyszu naszego miyasta

Ant Mac 83 (ist)

Ant Mac 83 (ist)

Opiekunie

Modely opyekodlmyz opyekanye
opusonyca dla... gabanyca?

Ort Moc 112

dlu Ortze Rp 83,2

k. 48r

Opiekawie

Jasek... astitit terminos singulos
et terminum juramenti super Pas-
sonem... pro violentia facta dita
* quod eo, quod metquartus transiit
in procuracionem ejus, violenti et
opekane

1394 Leken II 322

Quod ipse Martinus...

Opiekanie

✓ Intrauit violenter in tenetam suam, in vlg.
opescane in hereditatem ✓ 1405 piek 1248 ✓ Benek
... ~~yal dsloweka na yego dzedzynie po nyego (!)~~
~~opiekana gwałtem 1405 ib. 237. wq Por w 759~~

✓ Rankimo

✓ dim. ib.

Opiekanie

580 Tako gemu pomozi bog | y fwanti †
[iaco Marcin Swazonø¹⁾ | Chorinski
yal . Gwaltem | moczo wrambino
wýego | opekane, famocz wart | ita-
ko dobrimi iaco famz | afetrzimi
podleżimi — — —

1405 Pozn m 580
Pieh vj m 864

Fredricus veniens

~~Oprekarnie~~

cum violencia in
villam... titulari tibi
binum proclium slo. pomno

in sua tutela ~~atque~~ wopryekanyo

1444 AgZ. XI, 239.

~~AGZB XI,~~

~~11111~~

f. d

Archiwum bernardynskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R ~~1444~~ str ~~239~~

273

Opiekanie

^{149704 w 71}
Mala wron Betka v opiekane 1389 dekr. I, N° 544.

~~Opiekane - procuracionem 1394 dekr. II, N° 522. Betko
Zalawał Piotr Chelmski na Jana... aby jego cierec,
mayszezy w opiekane pobral mu... dworesce
grziwen, o to go nie nagabal zemskim prawem,
iaco gy spusciril z opiekana, abyz trzi lata
minęła 1408 dekr. 349. — 149704 w 644~~

Opieklenie

Opieklenie = obstinacio (in. xv) R. xxiv, 66.

~~Jag. nr. 1619 Kas. 2 Grod. K. 180~~

~~Pr. Kas. str. I ~~20~~ 29.~~

Rozpr. 2~~7~~ str. 66 pocz. w. XV

452

K. 180, 4 - fot. nieczytelna!

~~oficium, a~~
ipickum

rectorem * apud curiam

et provisorem fol. XV, med.

R. XXV, 156.

~~Brückner Kaz. St. W. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 156~~

~~Pat. I. 475. k. 149.~~

~~Polona W. 2V~~

1380

Opiekum = provisor

Sichus Rudreas ~~flak~~ Flak est

✓ Provisor alias opyekum omnium par-
cium

1496 ~~stpp.~~ x 80
—

~~Handwritten scribbles and numbers at the top of the page.~~

Opiekam.

O mili panye;

~~(50 b)~~ Zaslugami swiantich: twogich, Jozeffa opie+kuna

zbawiciela nasz+szego ~~A Jana aposto+la y Ewangelistó~~

..... pro+szimi

abikrewkosur nasra bila* potsefdrora.

~~Handwritten signature~~ M. W. 50.6.

Opiekun 'patronus'

patronus, opyeken

ca 1500 Erz. How 58

Opiekun

domowy opiekun 'tutor'

id est defensor

tutor₁, domowy opiekun, *opiekądyk

q 1500 Erz. ~~How~~ 58

Opickun

sacerdotes curati Opickunowyc^e

N° XV w. z. H. XII, 143.
p. post.

~~Opis~~
Opis

Petrus, si presens non fuerit ad
inscripcionem tanquam procura.

Tor ~~al~~ opyekon ~~1445~~ PAGZ. XIV. 186.

~~1445 XIV~~

det... Michaeli... potestatem hęc res in
librum ... inducere

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów LwoWskich

R 1445. str 186.

381

Opiekun = tutor

Mundiburdus est tutor opyekun mowera
vel intercessor. ex. XV Tab. 529.

Ort. 2eb

Opiekun = tutor

Tutor etiam dicitur mundiburdus
opiekun. ex. XV Tab. 529.

ost. 2eb

Opiekun

bandas

Yakom ya nye ~~f~~ opyekun Iwyaachnyu, wdo-
wy Hoythksey

1471 Spr JNW. VIII 2, 34

Quod ex quo ^{idea} Nicolaus... habet 4 lanes... et
Opikon (?) Sum lanarum singulim solum
inter agros predictorum kmethonum

..., extunc de iure

✓ Specialem opikonem seu pastorem servare
potest suis in expensis pro suis ovibus pascen-
dis, sed de aliis p^{re}sentibus... Nicolaus (aut
1415 AJPg. X 463
sui successores tenentur dare, et solvere
premiu[m] pastori communi totius
ville

opiekun

Jaco Wawrzyniec ...

[[bandzavcz] | bandancz⁵ mým ope-
cunem⁶ fdzyl mÿ [[fboge] | fbroye⁷
yaco pancz⁸ grzÿwen — — —

P. 18. (VI 163 v) ¹om. — ²add. Rota. — ³v

1421 koscian^w 1207

Ingenunt gemitur, que post te
Opickunka lista superstes,

Opukunka, (~~superstes~~) pp. xv, R. xvi, 332
semper et in viduo degunt ipsa tho-
ro

Opiekunstwo = tutoria

Michael... recognovit se resignasse

✓ Tutoriam alias opiekunstwo Mathie

1479 Inresn. 100

Opierac
Poprerac p

Capusthca iterum dixit: non
neglexi, i. ... ad literas pono literarum
litera supportando alias popyerdyz,
quia ex antiquo in oistrictu Leopoliense
inscribuntur (sci. bona) 1477 AGZ. XVIII. 140.
~~ArchB. XVIII~~

nr 913

Archiwum bernardyńskie T. XVIII

Zap. sądów Przemyських

R 1477. str 140

204

Opiernyj

uicm

Opiernyj = cum pennis

Sagittam cum penis alias, Opie.
ronya 1471 Kozier. I nr 56.

Opresyci ~~st~~ = plumescere

Opreszony sro (plumescunt) 1466 R. XXII, 27.

Hispidia flammigeris plumescunt, opreszo-
my sro, tergova, gl. oborsa demonum, telis

u Br (oth) opreszony

9 cugla: oth opreszony...; wzemynie wi przed
opres... rest, ale rozumane pier lasky litony
k. rkp. 337 goini, pierona lit. rucyj t

Opriewai

Op syevarz = Succatane, XIV R. xxiii, 269.
no marg. med.

libit plom, ben fudogo wigelm .

b. 10 fot.

Opiewac!

~~Opiewac!~~

Deinde omnes cori-
gantes subsequuntur

opiewaya 1466, R. XXV, 137.

~~Pett. I, 298. k. 90~~

~~Brückner Kaz. św. 3.~~

~~rozpr. 25 str. 137~~

~~Kazania Piotra z Mirosławia
Dnia Mikolaja ze Star. Radomia r 1466~~

104

Opiewać

stothke rezy opyewasch, dulcia
depromis), consolacio comis

1466 R XXII 19

K. rkp. 240

Ориенас

Ffleut (in demones), ululant, plangunt
et iusta celebrata pangunt in ex-
primunt opye vayo: De nobis

1466 R^{xxii} 27

k. skr. 337

Opiewać = canere

Opiewaya za toba {sonant pro te} 1466 R. XII, 25.
~~Wotkhe racy opiewach (valia de pami) /~~
~~ib. 14.~~

Quicquid iura, gl. statuta, sonant, gl. ca-
nunt, adiuvant(?), opiewaya, pro te, za toba,
modicum tibi prodest, nummi quando
sonant, plus somus ille prodest

k. rkp. 314

Opięć

Opyaer (rursus) pp. xx, R. xvi, 350.

Opis

Jesus... posól sze modlyes : ... Stan ize
wolya tra a ne maya. Thu opyó, de myly
Jesus... pokóknól ... na ze mób

1451 MacDoda 105

Opis'

Tako w them mighty Jesus ne sylynye
omollaw opyōde dluney pōcōl ne
modlyu

1451 MacDool 105

anc 22, 43 ? de hu opis'

Opisć (Jesus) poró i nye pnenagan,³
ese kr[e]wawy poth n nego powekl...
w dhen esen

✓ Krawawy poth opypdz z nego barzo
posredl ... - 1451 Muc. Dod. 105.

W - 3 potens nelt - obr jony

Opis

Opis: wspanialy plod, sye-
my, tuc

32 Jan 16, 10

et rorum; Multiplicans, inquit, multiplicabo

Wuj-terus

Opiej-iterum

ku Abramowu

Opierz gest rzekl bog 132 Gen. 17. 9.

dixit iterum deus

4738

Opis

W. ...
...
...
...
...

y²

Odpowiedzial pan: Ja uka nof
Krzyszko dobre tobye... Jopybuz rzekl!

Nye monez mdrzez licza mego...

Jopybuz rzekl: Owa myesto jest et
mnye

32 Ex 1 33, 20. 21

Voursingue ait

et item, Ece, impu!

Opieć

Uj - ronis

Ktorzy wydzely n₁φ line Moykesso-
no midodz₁czego bicz rogatec, alye
zaknywal opy₁cz on line swe, ac

zoli mowyl k mym

B2Ex 34, 35

sed openiebat ille rursus foras suam

Opigi

W- i wo

Y powye Torde k synom israhelskimi.
Anistopne sam... Y opyacz: W tem
Izraelczycze znyechetse pou bog wan
zih poszod wasz jest

32 Jos 3, 10

V et rursum, In hoc, inguit, nichs

W. moun

Opigei - rursus, rursum

~~Zatanzwal opyfer on liere swe, aer gdi mowylk. nym~~
~~Btk Sk. 34, 35. po uychozeto opyfer wskazal Gypste y~~
~~przikazal, abo rzekly to. Jada. 11. 14.~~

32

per quos rursum mandavit

4705

Opięc

W - pneuiz

opyacz, lepak - nichilominus. B.

~~MPKY~~ 8 2

war kab.: lepak

expectavitque nihilominus septem
alios dies et emisit columbam

Gen. ~~11~~ 8, 12

k. 42 2

Opise
~~C, O, A~~

~~Opise~~

opyayz kosack saq

repectere PrFil.V,26.
Xvex.

~~Pr. is. St. p. St. 26~~

~~Pr. is. St. p. St. 26~~

Brückner Prfil 5 26 kon XV

976

Opieci = iterum

Tedy opieci głos Bożki w kościele
ustyrzełi reakcy [Tunc iterum, divina
vox in templo resonabat, cunctis audien-
tibus hoc dicens exclamabat] Rom. 30.

šij - vesig

Opisć = iterum

Z globocosci (H) zeme spper wiwod s'er me c. 70, 22.

dm. Per

de abyssis terrae iterum reduxisti
me

Opis

Opis ~~(opis)~~ - iterum

~~Opis opis jest opis opis opis opis opis~~
Opis wywodlesz mye 70, 22.

~~Publ~~ 5:

opieć

Sprawiedliwosc przez miłosci gest
veruśnoscz, a miłosc opijacz przez
sprawiedliwosc gest rozpuczenye (!)

XV R. XVII, 240.

med.

Wij - 1. uornd

Opisic - et

Opisic ideal Adam gymys sawey srenye Gawa Bl Gen. 3. 20.

et vocavit Adam nomen uxoris suae
Heva

4794

Opis

A ona otpryce: Jacz yesm drzewka ¹ ^{r²} Burtuelo.

^{wa...}
Jz rekla jest opryłcz: Plew a rana
jest dosyecz u nas

32 Jun 24, 25

et addidit dicens

Opisó

W. - - - - -

A opisóca wszóól Amram sronó
Tachabell

B2 Ex 6, 20

accept autem Amram

Opige

Ἐσέφθη γὰρ ὁπυφίς Ἀαρὼν ἐκείνη

BZ Ex 6, 23

Acceptit autem Aaron uxorem

W. ale Eleazar

Opiji - vero

A ohyper (at vero) Eleazar... word strong Bk Ex. 6, 25
olenko Ffatyel

at vero Eleazar

4791

Opigi

Wy - 1 mbr

Dece opyón per tu Moysze neuy

B2 Ex 7, 14

dixit enim dominus

Wy' - e videtur

Opisć

A wydzółdz opyćia Ffarao, yore
onu biko olens otprozyrye nye,
obryćszy kercze tne

B2 Ex 8, 15

, videtur autem Ffarao

Opisi

W - e pan

J nene opyóódi pan ku Moyse rowy

B2 Σ_x $S_{,1}$

dixit autem dominus

Opis

W - a - 1848

Wydziwca opyżółca F faraon, yore pnie-
taly dszdrye a grad... ratnyrdny sup
szerego

B2 Ex 8, 34

videns autem Pharaon

Opis:

W. nekli. lody

Opis: cz rzekly sluzgy Ifarano-
ry & nyemu

BR Ex 10,7

dixerunt autem servi

D. i. uiculi
a. d. uic

Opisć

Opydca wżitery nabraly rano, ceson
doszyca mogly myer k pedzemyu.

... Alye opydcz w nosby dzen^o jebraly
dwoy pokarm

B2 Ex 16, 21. 22

V colligebant autem mane singuli

in die autem sexta

Opis

W - i nikt pan

Y rekt opyżcz pan ku Moysze i zo-
wy

D2 Ex 12, 43

dixitque dominus

Opizē
i opizē - et

15 = a. hyl obtole

~~U rsek opyfer pan BZ Ex 12, 43. U hyl obtole opyfer~~
oblok erymni a swyeryyferu noer Ib. 14, 20.

BZ Ex

et erat nubes tenebrosa

4736

Opis

1. 1. 1. 1.

Treść jest opyśca pan ku Moysze-
szowy

B2 Ex 16, 28

str. 16. 32

dixit autem dominus

Opisć

W...i...olaf

J wolał jest opyć^{ca} Moyresz
ku panu

B2 Ex 17, 4

clamarit autem Moytes

Opis

Teody wyszwały, opyacz wszyaly jawne
pyszmo y szwyathky . . .

Art Mac 60(g)

Art 48,4: teody lepak a to wysznanye wszel
yawnne pyszmo

K. 215

Opis

W. a synoni

ale opis - autem

Alje opis synonim Izraelczy gedy ortyrosesny
lyat mannę, BZ Ex. 16, 35.

Chocóż bily nze przyzly do nemye
prebiterney

fili autem Israel

4793

Wing - nicht bei bog

Opis - quoque

Opis - nicht bog; BZ Gen. 1, 24.

Wing - nicht bog; BZ Gen. 1, 24.

dixit quoque deus

4737

Opisć

Ten ps(eln) powstaje, yze

Xpus od drewna w narwach kro-
lymybicz, opybicz jest rakaybiczay

przyzrym

P. uł 95 arg

Opięć

Wuj - 42

y opyćcz powędzał pan bogi!
Nye jest dobre hix celowyeku
samemsi

BZ Jan 2, 18

V dixit quogue dominus deus

Opisć

Топыѡцъ рекуе панъ къ Моисеи

Ex 7, 18

dixit quogue dominus

Opierci = deinde

Opierci (deinde) Gr. gl. 156, b

aduenit [†] quidam uestitus pilis camelorum...
presertim [†] est,

deinde quidam, in opierci druzey, ⁱⁿ

pontificali habitu

a b c ć d e f g h c h i j k l ł m n ñ o p r s ś t u w z ź

Wyn. uadto

Opieć = praeterea

~~opieć;~~ dixitque praeterea dominus ad moysen 321(18)ad.

~~Wt XV~~ T 306.

(Ex 20, 22)

p-pr. SK J

~~Spr 1, 306; I pol. XV~~

Quads.

fol. +

118

k. 321(18)ad

Opisthorai

abyd wiodnā... psemien
odmiennosci Wyj

(opyatowanego... B.)

Opyatowanego drzewey = vicissitudinum,

~~Opustowanego drzewey +~~

1471

1471

ut riam dispositionem orbis terrarum...
initium et consummationem et medietatem
temporum, vicissitudinum permuta-
tiones et commutationes temporum

Sap. 7, 18

mem. res.: vicissitudinum opietowani

6336

Opilstwo - ebrietas

(Napiętny) .. wzrunki bitycyele icrusalemoke
opylstwem) DZ Jer. 13, 13 (Pr. Fil. 4, 299.
a rozpódzge,

ebrietate

4709

Opilstwo - ebrietas

Ebrietas^{tes} - opilstwa - u. pl.
xxv enky. II. 325.

k. 197 v   unbr. 20

Opity - ebrius Bódló chodziez w złości njer-
ca swego, a

Porzome opity pragnącego (absumat ebria sibi tunc)
Pz deut. 29, 19.

4800

Op. 7

In dignis et occasione opuchly, opuly papye. ||

1466 || MMAe. XVIII, 25 nr 71

Opit̄y

pycze opyle - siceram 13.

~~U~~MPKy r̄ 70

var. kol. : pycze opyle siceram

date siceram maerentibus et
vinum his qui amaro sunt animo

Prov 31, 6

~~U~~tpit̄y

k. 31 v. 6

Opiola 'membrum'

2) priapus est membrum virile, etiam dicitur
iuuenis quidam, qui ex ciuitate expulsus
propter magnitudinem membri eius, opyo-
la

3) priapus, opyola, polromny zakonik
ca 1500 Et. No 58

wgryd. z urob opellwe, nawa cioto, kurbatue
rogu, tu pueno'nie. » ienne roduye sproto's pueh.
" uilradu, nawa fory „pudendorum «

2 page. 19 P

Opiora?

Opiora? remedium ^{id est} adhibere *ia. xvij R. xxiv, 61.*

Opiora? more et cretione opiora? Brückner
R. xxiv, 93. *Stützpunkt.*

o-pirati?

Pater omnipotens... condoluit miserie
ipsius hominis, et quoniam voluit reme-
dium id est opiora adhibere, cogitavit
k. 12, 1 in ^{liberavit} mundum venire, ut hominem

Pater omnipotens vidit... hominem a se aliena-
 ri propter transgressionem prope nepotuluzwo
 primorum parentum condcluit miserie ipsius homi-
 nis et quoniam voluit remedium, id est, opyorę,
 adhibere, cogitavit in mundum venire, ut hominem
 liberaret de miseria

XV in. Cl. az. II 80

Ten sam cytat *pi W Sstę 2 RXXIV61, 2 tacyng*
unpeiwoog 7 fotografii

Opisna cf. Opova

Opir - Ophir n.v.

Opir a Sula ... bily synowye Yactan Bk Gen. 10, 129.

4801

~~Opirac' cf. Opierac'
Opylac (no odc.)~~

Opisac'

Prossyl *nyktory *ricerzeze swantheqs *Bernahar
ta, aby gemi nauka dall o randren^{nyu} pre-
ladry, ku ktoremussr *siwathy *Bernahast
take opyssal. #¹/₂ XV R. Ts. XXXVII.
(p. post.)

[pro: Opisac' 2.]

Opisac' cf. Odpisac'

Oplececi

Oplececi opleci?

oplececi # armilla

1437 p. Wisl. № 228. s. 89

armilla - nasamienicki, bransoletka

KATAL REKOP. Bibl. Jag

№ 228 Isnâcensis, r 1437

815

^{optelek}
Optelek = armilla

dominus ornamenta calceamentorum

In illa die... auferet dñs ^{et} armillas optelekky,
loktusky) XV / R XXV 322.
(9, 3, 14) _{med.}

Oplešić

Oplothl = circumsepsit

~~Oplathl~~

(et rursus circumdabor pelle mea et in carne mea
videbo deum meum Job 19. 26)

471

MPKJ. V. 61

Bf: potem to deštra zosterie odniane i cinaem boza zobacę
Job. XIX

~~kg mmm & mmm~~

Oplęć = circumplecti

Powrozi grzeszny,

~~kow opletly sō mnie a zakonu twego nyc zapamiōta lem~~

~~[Humer peratorum] (circumplexi sunt me, Psal 118.61)~~

~~49~~

M. W. 27a.

Pl: oploty umie wiety grzesnikow

Oplussyo' et. Uplussyo'.

Optacanie z retribucio

Naklonyl gem serere mago na exenena (pro: ezinene)
prawol twyzal na weky pore oplaczone v. 118, 112.

(propter retributionem, Pul: proz odplaczenie)

Ad: stowieniem sice serce, by prawo tuje wygodnie dohladnie
i nieustannie

Oplacić - retribuere

(retribuet, Puł: płacy),
I oplacył mi gospodarzin według
prawni mojej y według czystości
mojej rōku oplacy (retribuet, Puł:
odpłaczy) mi

Fl 17, 23

Ps: odpłacić mi pan bogi mojej sprawiedliwości

Oplacić - retribuere

Ozym (pro ozym) opłacić (re-
tribuan. Put: odplacić) panu za
wszystko. co raz zapłacił mi gest?

Fl 115, 3

68. Ozym ja się panu wypłacił za wszystko. co mi wypłacił za gest

Optacis = retribuere

~~Ozym (pro. ozym) optacis panno za wozitko? Pl. 110, 3.~~

~~Maie et orakaly panny, aby za mój optacis, se Pl. 111, 10.~~

Błogosławony, gen. re optacis, kode optacis tuż ~~tuż~~,
ydey optacisyl gys ~~tuż~~ nam i Pl. 136, 11.
V (pro qes. quam retribuisti, Rut: odplacisz yes)

Pl: błogosławiony, który ci odpłaci za 250. litrów nam wynagodziś

Optacić - retribuere

Mne są czekały prawy, alyez
my oplaczysz (donec retribuas.

Put: odplaczysz)

Fl 141, 10

15: otoczaj nasze sprawiedliwsi, gdy chajem we domo

~~Opłacie~~   ~~Opłacie~~   ~~Opłacie~~
Opłacie

ank + p

Bog opłaci zamyę. bosze (dominus retribuet pro me
Psalm 137, 8)

* 15 8 15 3 12 14 9, 4

~~miłosyerdzie twe na- wieki dzala rank two- gich nyegar~~

5 10

~~dzi Chwa ta uczesu etc.~~

32 . N.V. 137.6.

⊕ inf: co rozpoznaniem, pan za mnie stojący

Optacié = reddo [≡ odpłacić?]

Kiedy krynie jatkwinę, nie wie, gdzie lewica
twoja, co krynie prawica twoja, aby jatkwinina
twoja była skryta, a ociec twój niebieski,
który widzi tajemnice twoje, optaci tobie

[ut sit elemosyna tua in abscondito, et Pater
tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi] Rom.

272.

cf. Odpłacić i b.

Oplaty

Jacussowi seszczynskie grzeben

Jako Akademia tego długu
nie opłacił
1487 rubl. II, 305.

Optacii p. Odoptacii

M. W. 137 b.

Cyprinae = secundo

opladna

(*Secunda*)

~~1461-67~~ *Serm. 446. r.*

~~$\frac{1424}{108}$ *Mns* *N. 446 r.*~~

659

Sermones r. 1461-67

~~Kat. Krak. № 1424/108 Mns. karta~~

Oplakai = lamentare.

Dzewiere gick ze id oplakani. Fl. 77, 69, sim. Put

(non sunt lamentatae

Bl: id pauny ze mozi nie opsyty

Optakai

Kaip se tere, izesm... yego swpte m'ky ne oplakal, yego
swantich p'xi ran ne oplakal. in. xv. ~~W. I. Lat. 16. 168 1/2~~

Spow 2.

Optakać = deploro

Deplorans acta «optakaiacra wrynonnyk
grzechy. # XV Tab. 513.
— med.

Opřakac - plangere

Godox gy oplakaly, rrekl ku sinow swim BZ III Reg. 13, 31.

(cumque plangissent eum)

4802

Oplakać

Day nam przez zasługę matki thwey, byśmy...
swoie grzechy oplakaly. M.W. 78b.

~~Ygg i / k / w / p / s / p / ~~1036~~ / 1~~

Optická.

Panye Diezu ~~F~~ Criste, szy-

nu bo ~~(104 a)~~ ga zywego, kthorysz go ~~+~~ dzyny com-

plethney ~~+~~ w grob wlozony, od na ~~+~~ boznych nyewyasth o ~~+~~

plakany, ed

~~75h~~

M. W. ~~1036~~ 104a.

~~977~~ ~~in~~ ~~o~~ ~~10~~ ~~11~~ ~~12~~

Optakac.

cd

Day nam o plakacz gorzszky rany & thwoie, a

pothem du szam naszym zbawye nye

~~76~~

M. W. 104. a.

Optakac

1

Deto myly ... day nam kasaka, bychmy
optakaly tvoje vmechenye
ex XV Galim. 290.

~~O panu deto Kristy ... vasy nam
nemec skym myslenyem ... y bych
moj mozo, tvoja y optakaly mozo
optakack ex XV id. 2~~

v (sk] I 150: bychmy optakaly)

Opłaki

Jesu..., Day nam łaska nymc, bysruny oplaka-
ly troje smaczenye

(SKY)
~~Współczesny~~ I 150

sm. ib.

Optakací

ts. co SKJ I 150

Day nam laska nynye, bysmy oplakaly
toye vmaerenye. [†] Mac. Dod. 91.

Oplakací

ts. co sloj I 110

Panno Maria...

~~Panno Maria, matko Syna Bozeho, prosymy
crucebye... ~~prose~~ vmaerenye Syna tvoyego
ysklystmy oplakaly vmaerenye yego~~ ^{z P} XV
Mac-Dod. 91.

Oplakać

O panje Jezo Krystozyme, ... raczy na
mnye roczszecz otyeru myloszyeromym...
yzbych mogl matka twoya y grzechy
moye oplakausz

XV ex. Katużn 290

Optakáč

Laszkava panna Maria . . . , napoy nasz
voda gorskosecy, bychom oplakaly szlosecy

ca 1500 Sprj NW v 10

Oplakaci

Jesu..., day mi dat wyerney luthoscy,
bych oplakal moje szloszy ca 1500 dnr TNW 18

Oplata = merces

(Pul: oplata)

(pro: owoz)

Owa dziedzina panowa synowe, oplata owoz² /
brzecha. Pl. 126, 4 (see, h² merces las samur filii,
merces fructus ventros).

Pl: oto synowie sa darcem paristim a owoz sama uszrodq

opłata

Czyż wieści za opłatą mają od
boga, esse posiadzą ziemią tro-
yaka

~~XV~~ R. XXII, 237.
med.

Oplata = retributio

Blogoslawony. ~~genere~~

Oplacy zode oplad^o twoy^o, (~~III~~) Fl. 136, 11 (^{qui} retribu-
tibi retribu tuam. Pub: odplats twoye),
y^ooz oplaczyl gys (pro ges) nam

At: blogoslawony, ktory ci odplaci za zlo, ktore nam wyrzadzil

Opštata cf. Odprata

Oplatki

K O

Hollifones et qui libulas alias oplatky et
(1358) 1542
Kreple vendunt ~~1358~~ ~~1542~~ MMAe. VII; 750.
~~x (1548 (Kopia akta z r. 1358))~~

179

Kodeks dyplom. Krak.

Mon. Medii Aevi T. VII str. 750.

Kreple 'pudline ciasto smazone na francuski sposob. wadoiewane. pasci'

Oplātek

lubula, oplātek vī, plāskur, oblata
idem

a. 1500 Erz. How 59

Opatok

Wydaj prawa here orato..., v. d. d. e. i. w swantem oplattore ^{XV in.} (R. XIX, 96.

Opławie

~~Pro pliccholetis et stramina ad domum
militum 11 gr. minus 6 d. 2a opławie 6 gr.~~

~~1494 Warsz. I 371.~~

~~2a opławie pro civitate 2 gr.~~

~~... 2a opławie do strzelnic 18 gr.~~

~~1494 ib. 372.~~

~~2a undecim opławie 16 gr.~~

~~1495 ib. 408.~~

~~Tunchevski in prethorio 2 m. Laboratori
circa eum 5 gr. 2 ter. 2a kolo a 2a opławie
et lignis 14 gr.~~

~~1496⁴ ib. 418.~~

~~[2 mem. Ablauf?]~~

1
Opławie

La opplawie pro civitate
3 grossos

1494 Wersch Pozn I 372

2
Oplawie

Za oplawie do strzelniczi
18 grossos

1494 warsch Pozn I 372

Opławie

Za undecim opławie
16 grossos

1495 warsch. Posm. I 408

Optawie

~~Tunckerzi in prethorio~~

Za kolo a za oplawie
et lignis 17 grossos

1496 warsch Pozn I 418

kolo = kolo wozu

Opřecenie

A pôle gy vidal ~~ste~~to octec⁷ stup⁷li Symeon
pod oblacenim clouech⁷ ~~Kym~~ Kiv. 20 19.

244

Vide Kriek

optecenie

Optecenie = incarnatio

Potrzebny jest ko wiecznemu zbawieniu,
Aby opleczeni albo eraki przyspore Tur pana
narzega... wernie wersil. St. Ath. 27 (ut in carna-
tionem... credat).

v (Pud; narodzenie)

Tass: leg. aby w opleczeni

Optenie = incarnatio

Ta nierozumna swiereta ... porzawszy
światości optienia boiego, dalej nie jedli-
dawajac szwałę temu, dzieciątku [no =
sunt incarnationis dei sacramenta] Rom.

65

Optenie

Ciebie ojca nasz (aczycy), ... boi... mnie
samego se wnego ludu wybrat,, a by
mi syna swego jedynego polecil i
zjawil jego swiete optenie [eius incar=
nationem mihi que revelares] Rosm. 66.

Optenie

Przyjaci optenie = incarnari

Nicem, iie duchem swietyym poczat sie
i przyjat optenie [credoque per spi-
ritum sanctum incarnatum] Rom. 66.

Optenie = incarnatio

Josef... potratim powiedai [o] opteniu
Jesu Crista syna Boiego [et ipsis reve:
lavit Jesu Christi filii dei incarnationem]
Rom. 97.

Opticenie = incarnatio

Dwanaście apostołów sobie wybioreę ...
a by po mojej śmierci moje opticenie,
moje umęczenie przepowiadali [ut per
universam terram incarnationem meam
mundo predicent atque passionem]
Rzym. 121.

Opłcenie

Reki... Christus: ... k temu jestem przyniesi
na ten świat przez opłcenie i porzycie w ciato,
abych świadectwo dał prawdziwie Rom. 784.

Optocenie cf. Wptecenie

R XXIII 301

carne carum liberans wptecenyu plez estowicisa

Opteić = incarnare

Toć... Bog i syn Božij pore nas opteony
[pro nobis incarnatus] Rom. 67.

Optic' = incarnare

Atte Mistrze... odpowiedniab mu tako
mekgi; albo aniot, albo duch albo
Bog opticyony [vel angelus, vel spiritus,
vel deus incarnatus] Rozu. 129.

Optic' = incarnare

To ciato, ktorei p dziewice Marje przyjal,
slowo optcione ... jest byto ciato wielebne
[corpus, quod de virgine verbum incar-
natum sumpsit] Rom. 155.

Optić = incarnare

Učinkovitý syn od Boga ojea ja nime
optićioný [eternus patris filius nunc sum
incarnatus] Rom. 165.

Optici

Nacrystszym przyrodzeniem opticony = mundissime) ^(naturatus)

I tego jest dobre bac [ye], iż to do-
stojne ciało nacrystszym przyrodze-
nim było opticono] [carnem hanc mun-
dissime constat naturatam] Rom. 155.

Tęczy. jednoczy

Opticé

Tako ty čtyřry elementa... cialo mite
Jesu Crista swoim biegiem przyrodzo-
nym tako są (są) opticé, i są cia.
Tu swego stworzyciela wszytki dostathi
daty [humores isti quatuor... Jesu sui
creatoris corpus irrigantes et illud in
optimo statu collocantes] Rom. 156.

Ch. Socie

^{per iuramentum proprium...}

Petrus... judicialiter evasit Johannem...

Pro dno et apploce ab. orsedte, 1440. H. pp. II,

N° 2803.

videlicet ita, quod idem Petrus hoc, quod
fideiussit, complevit

Opłonażi = ochbonaży, opamiśtać się

It gadyi dziewica Maryja sama przyšla
k sobie albo opłonaża... pocięła upominać
ojca niebieskiego Kolm. 525.

optosa

Dedimus ei... alteram aream... cum horto Korpysowicz

rum portionibus agris

oplossamy et fratris

(1416) GZ. III. 170.

~~Arch. B. III.~~

~~1537~~

Dokument ten przechowywany po raz pierwszy w Kancelarii
K. K. w Wiedniu i powtórnym w r. 1537 Inst. Zygmunta I.

Archiwum bernardyńskie. T. III

R

1416

str

170

44

Oplotki

Na drogi y w oplotky =

~~a pripade ko vesce~~

XV in. R. XXIV, 73.

in vias et sepes ~~et con-~~

~~pelle intrare~~

Jag. m. 1297 k. 47

Pr. Kar. s. w. I. 36

Exi in vias et sepes, Rozpr. 24 str. 73 pocz. w. XV

& et compelle intrare.

et impleatur domus mea 1261

(Luc 14, 23)

id: na drogi i w oplotki.

Opłotki

1.164 Taco gym pomoz bog etc. yaco to
fwa~~cz~~a | yako czø yan Turkowfki
[czø] konydze | szaczora wfał kza-
dzu Strzeffkowy yiego | kmeczem

Skobilnik, tywfał przedewfa | wo-
plothczech wturkowe gwaltem |

1424 Pozu nr 1164

Uwank. w opłotcedu

Opłotki

Opłot ? Opłotki ? Opłocie ?

1258

Taco gim pomoz bog etc. Jaco to |
fwacza Jaco pan woczach szabył |
fwyna woplochech kmecznych Jaco |
trzy werdunky | — — —

1427 Pozn nr 1258

Uwaga: w opłocie

Opłotki

2927. (123^v) Jako m^{ia} nyęslupila czelathnyczky hanni gwal-
them na ²⁹dobrowinyh (S) opłotkach anym lupv wszyala Tho ko my.

1468 Zap Warsz nr 2927

Opotki

2957. (212) Jakom ya wolv woplothkach nyezayal gwalthem
alonego nadobyczay nyechowal woborze.

1471 Zap kausz nr 2957

Opłotki = vicus

In hereditate mea in vico alias v opłoth-
kach, serans portam ville iniecisti in me
manus ^{violeuter}
1473 Tym Groc. 245

oprawa o najasd zbrojny

rym. Doc 245:

siedliska koczownicze z jednym lub kilkoma siedliskami
nie osadniczymi tworzą wsi i przysiółki. Dońda tej
czynnicy są ogrody i wygrody, razem tworzą opdołki
wsieliskie. Wyraźne w opdołkach oznaczają tylko, co w
wsi. Znajdujemy również ślady istnienia bramy wsieliskiej,
co wskazywałoby na to, że w pewnym przynajmniej
wypadkach wsi mogła do pewnego stopnia zchowaci
charakter obronny
nota jest przypisanem do tego ostatniego

Wicus 1. wsi, oniedle 2. zagroda, poriadność ziemian 3. okazy, powiat, obwód

Οπτολκί

Να οπτολκί = in vicos || R. xxiv, 867.
XV med.

Exy cito in vicos, in οπτολκί, et plateas
civitatis

Optwicie of. Obficie

~~Obfiteri~~ n. ~~Optuiteri~~. cf. obfiteri'

Optwistowac' cf. Obfitowac'

Optimality of Obesity

Opiyasi

Oplyualo bylo (maduit rubro pruthero sanguine
campus / ~~Pl. XV~~ Pl. XVI, 337.

Tunc maduit, oplyualo bylo, rubro pruthero sanguine campus

Opłynąć
opłynęło

A tym to możemy baczyć, że rany pierwszego biczowania, które się działo u Kaifasza, były tak wiele wypuściły, że wszystko ciało krwią opłynęło, tak że potem było przyszło odzienie ku ranom a kiedy zewleczon, wszystkie się rany były odnowiły z tego ciała, że krew ciekący kapłał na ziemię. Rozm. 817.

Optymści

I był tako barzo krwią opłynął pojego świętem obliczu
i powjego żywocie, iże jakoby ji czerwone m płotnem
obwinał, bo miał wiele tysięcy ran w swojem żywocie.

• Rozm. 822.

ac
Optymū XXX.

2. byt pedryca. napedunaj
pitypedunaj.

~~Optymū R. a'~~

Mensuram bonam et confertam vlg. nasypou[ya],
et coagulata[m] vlg. natulozona, et

supereffluentem

Optymū R. XXV, 173.

dabunt in sinum

XVj. post.

vestrum (duc 6, Brückner Kaz. šrw. 3.

38)

~~Rozpr. 25 str. 173~~

~~Osad. 414. k. 7.~~

1922

~~Opilivicia~~

Opilivicia.

plenus plenitudine

(~~Opilivicia~~)

~~Brückner Kaz. str. 8.~~

~~Rozpr. 25, str. 160~~

~~Pch. T. 475 b. 287~~

1626

~~Act. XV R. XXV, 160.~~
med.

Opływać

Opływająca - super^{ef}fluentem

14711 PKy v 123

(mensuram bonam et confectam et coagulatam
et supereffluentem dabunt in sinum vestrum
Luc 6, 38)

Bł: miara dobra, natłoczenia, wstępnego, wypię
w zmiętej warze

Oplywai

(aus Lucas II. 38) mensuram confertam
natloerona, et coagitatam strasyona,
et super effluentem optiwayaya.

II xv ya ya. 12, 143.

p. post.

Opłynąć

Boże pełny aut opłynaczą = reŕendabunt $\mathcal{B}$.

(et implebuntur horrea tua saturitate et visco
torcularia tua redundabunt Prov 3, 10)

~~177~~ MS KJ. V, 67.

Wuj: prany bwe winem opłynąć będq
NB: hadsie Hoesni pzeleje sie uonczem

Ἐπιλυσις - abundare.

Ὅσα τῶνα ἐπιλυσις

ἐπιλυσις παρ. 49, 20.

(os tuum abundavit malitia. Fl: oplwita bila
zgloby)

~~Pat.~~

~~49. 20.~~

luz. usta twoje pełne były złości

Optywać

Miły Jezu weź kielich żużla, napetnijcie
ty sądy wodą. A oni natychmiast ~~napet-~~
~~ni~~ ... napetnili ony sześc sądów, aie
optywały [usque ad summum] Róm. 208.

Optimism? v. ~~Optimism~~ Obesity

Opoerkarz

fideiussit. Mathias Opoerkarz

1472 Lib eur nr 7391

Opozny

~~MPKJ. V. 6.~~ (B. V. A. J.)

B. opoznich a. Kozemyennich = silicibus (praeruptis) B.

~~MPKJ. V. 6.~~ MPKJ. V. 6.

In praeruptis, ^{my} in rozedlinach, silicibus opoznich aut
kozemyennich (in petris manet, sc. aquila, et in
praeruptis silicibus commemoratur Job 39, 28)

Job. XXIX

PS: na shalo uocuju i mienka, to zadomiu skabryu sic quicidi

Opocerny = petrosus

Tu comedas pisces..., currunt qui aquam mundam-
que sine

Petrosam po opocerny. ¶ XV Br. Fil. III 291.
p. post.

Opocryzula

Opocryzula rostrigera (Saxea franget... humus) ~~H~~
1865, R. XXII, 13.

Ut concham lames. pro viribus utere sensu, hanc...
saxea, gl. petrosa, lapidosa. opocrysta. franget humus

Opodal - procul

Ibrahu... wszedł miasto
opodal (procul)

BZ Gen 22.4

BZ: sporzawny dostzed z daleka owy miejscowio

Opodal - procul

Straszny sze a strachem po-
raszeni staly opodal (procul)

BZ Ex 20.18

Bf: przelęł się i stał z daleka

Opodal - procul

Tak uozinisz wzistkim miastom,
ktores to opodal od czebye s^o (quae
a te procul valde sunt)

BZ Dent 20, 15

BF: tak postypin z miastami daleko od ciebie potowizyumi

Opadal - procul

Dzalo, vyetyke gest a
szipoker a

(procul)

Ni rozpocronitmi opadal geden od drugogo Pt. Neh. 4, 19.

~~Uvazet inqarlo opadal ib. Gen. 22, 4.~~

4806

Pt: praca jest rozpocronitmi i rozlegla a mytyn, roddidni na nurse, jest ^{z dala od drugieho}

Opodal

Opodal, daleko z procum

(melior est vicinus iuxta, quam frater
procul Prov. 27. 10)

1471

MPKJ. 1/100

Bl: leproy sąsiad bliższy niż brat daleki
Prov. XXVII

Opodabny - Dislaus

~~Opodabny - Dislaus~~
Lava alygo

(silvanu vel moricam habens a se distan-
tem)

Dambrowa mayger opodabna, lavyay do nrey
pandzier nye morze, yano droga Jul. 20.

Opoić

(was. kal.: ~~wpogyonny~~)
Opoyon $\sqrt$ crapulatus B.
~~###~~ MPKY $\bar{v}$ 65

(et excitatus est tanquam dormiens dominus.
tanquam potens crapulatus a vino Psal 77, 65)

13f: jak wojownik winem zmiotony
cf. Upoić

Opojea
Opojec (Opojea?) = ebrius

Ale rek[ta]lby on sty stuga w swem sier.
cu, smieszka moj pan, nie przydzie rychtlo i
porozby... jes' a pic soprojcamy, przydzie pan
onego stugi tego dnia, ktorego sie on nie na-
dzial [manducet autem et bibit cum ebriosis]
Rom. 486. 487.

Opojca

Owoim jest ten lotr... przewroca (pre-
wersa) luda, opojca winny Poln. 662.

Owozym jest ten lotr... *przewroca
luda, opojca winny, porusza szwyatego
zakona

Oprojea

Vide: Oprojec Rom. 487.

Opoka = petra, situs

Moga mist tvartsa gest nisly opoka (super petram) Gn. gl. 70, 6.

~~Opoka (situs) Gn. gl. 102, a.~~

Mens mea supra petram solidata est et in Christo
fundata ysey moga mist tvartsa gest nisly
opoka pres to, ysey oth boga vtfirdoua

Gn gl. 70 6

Opoka - silix

Quid habes in manu tua? Respon-
dit: Virgam. Vade igitur et percute
bis silicem opokę

Gn gl. 102a

Opoka - petra

U opoczce (in petra) powiszil
me

Fl 26.10, sim. Put

Bf: wydawnique mnie na skaf

Opoka

Postawil iest na opoce (super
petram) nogi moie

Fl 39, 3. sru. Put

Bf; na shale

Opolka - petra

Tozdarl (pro tozdarl) opolko (pe-
tram) na puszczu y napogil ie

Fl 77, 18, smu. Pus
smu. Fl i Pus 104, 40

Pl: rozlupal skaly w pustyni

Opoka = petra

~~Paragony dom woy woda yest gych opoka obycyem
obycyem (1) gowam Fl. 103, 19 (petra refugium
herinacit). Uderit iest opokę Fl. 77, 28. Wiwad
woda z opokę ^(de petra) Fl. 77, 19. ^{siu. diu} Pologolawoy, gow
pogony malubra kę opokę Fl. 120, 12 (allud
paruclos ad petram). U opokę powirrit me
Fl. 26, 10 (in petra exallavit me). Istaery
i powrod opokę daczę gowy Fl. 103, 18.~~

Opoka - petra

Bo vderzil iest opokę (petram)
y plinoli wody

Fl 77, 23, som. Put
som. Fl i Put 113, 8

Opoka

Karmil ie z tuku szita a z opo-
ki (de petra, Put: z opok) strdzi
nasiczil ie

Fl 80, 15, ~~can. Petri~~

sim. Put Dent 19

Opoka - petra

Mad nymy ptaczy nebya bydlycz
bōdō. sposzod opole (de medio pe-
tratum) dadzō glosny

Fl 103, 13. smu. Put

Opoka

o murze i murwe

Opoky slapyes (Saxa premissa) 1466 R. xxii, 15.

Bibis feces. sed bibo dulce merum. Quod bibis,
a limo sugis, mihi suggerit aurum, quod bibo.
Saxa premissa, opoky slapyes, regia sexta premo

Erzp dok. s. 39
Bietnat nr 122

Opoka - petra

Gori wissoke gelenyom, opoka
(petra) vbyezhenye gerzom

Fl 103, 19, sm. Put

Bf: wyndhie gory dla kozie, a shary sy dla chwistalioy kryjioydyq

Opoka - petra

Błogosławiony, gen... przyrządził
małutkie swoje ko opoczce (ad
petram)

Fl 136, 12, sm. Pet
sm. Fl i Pet 140.7

Opoka -

Wyliczy lzy z ozyw mogych. bez

Zadwardyale yesth szercze moye yaks
Opoka // Naw. 160.

Opoka

Opoki srye padaly, groby otkwarzaly

et XV SKJ T 145

Opoki
Opoki

Seguntur statuta provincialia tradita et confirmata per... Kazimirus... regem Polonie... in Russia in loco campestri, cui vocatur Opoky

1455, ArchKPr. I, 159.

~~ARCH. Kom. praw. T I str 159~~

~~Ulan. Fryrab. do hist. parlam. r. 1455~~

Opoka = petra.

Moerna, oppoka = habitem petram || 1844 ||

R. xxiii, 305.

Ne nesciret spem fidei in Christi solido corpore
conditam, qui dici stabilem se voluit petram
moerna, oppoka

~~Opolec~~ ~~Opolec~~ ~~Opolec~~

Opolec.

10 24 2 2 6

~~Pyosnika~~ (30 b) Ten jest dom panyenskj ꞑ mocz-

nye sprawiony, dobrze ꞑ vstawiony na moczney o pocze,

alleluia.

~~44~~

M. W. 30. b.

Opoka = lapis,
oppoka

petra 1472 Rost.

nr 1012 budowane mozliwe stawa

lapis, petra kamen, kremen, oppoka

skoro stanko ma lapis-kamien, a obok tego petra Homaczyn
na oppoka, to ma na huzeli to, co sis rzeczywistie nazwa oppoka,
ROST. Symb. r. 1472 budowane mozliwe stawa 1012
ry

Opoka

Johannem Opokam

1398 A.K.D. $\bar{x}$ 64

Opoka

It. exp. eū sal Jan Opoka pro iiii-or t.
Pentecosten scil. I tina, II $\frac{1}{2}$ mens.

1399/1400 Rach. boch. 151

Opole

Strosa duarum provinciarum,
quod opole vulgarter appellatur

(1257) XIV in. MMAe III 53

Sim. (1262) XIV in. p. 71

Opole

Homines predictarum villarum ab
omni iure Polonicali liberi essent et
exempti, ..., a custodia et solutione
erodionum quot solidi dicitur, a
vicinia quot opole vlp. muncipatur...
et ab omnibus iuribus in dominio nostro
constitutis, quibuscuq; ^{consecantur} nomibus
1251 Kod WP 1 264

Opole

Absolvit omnes homines in praenominatis
villis commorantes a pavoribus, ab omni
pavoribus, ... a custodia et solucione
herodionum, quod sokol dicitur,
a vicinia, quod opole dicitur
vulgaster

1145^x KodPol 1 4
— f. Bueh. 1. 44
(XIII ca)

Data retentionem per partem

Opole

Ad interpellacionem ... Arnoldi abbatis
domus ^{laudenensis} ... absolvimus homines in omnibus
villis predictae domus ... a custodia vel
solutione erodiorum, quod sokol dicitur,
a vicinia, quod opole vlp. nuncupatur ...
et ab omnibus iuribus in Polonia consti-
tutis

(1181) 1546 KodWPT 32

(XIII ex.)

Bud. 101

Opole

et strosa (sc. debent accipere)
duarum provinciarum, quod
opole, vulgariter appellatur

(1262) XIV in. MMAe III 75

Opole

Negue enim p̄seud, strosam, m̄ito
quod Latine thelonium dicitur,
stan, poduorne, naramb, targore,
poradue, et ab opole, nec aliquas
annonas... pro expensis ducalibus
persoluent

(1262) XIV p. p. MMAe III
74

Opole

Omnes villas et incolas earum
in districtu opole de Mstor
a custodia nostri falconis...
in perpetuum liberos facimus

(1263) XV MMAe III 79

Opole

Preterea volumus, ut omnes incole
et inhabitatores villarum cenobii
suprascripti ab opole et ab
omnibus solutionibus, que in opole
contingunt totaliter sint excepti
et liberati

1270 KodPol III 90

Opole

1

Universasque villas fratrum
prenominatas ab opole, id
est vicinia aliarum villarum
eisdem conterminatarum
volumus esse absolutas

(1277) MMAe III 110

Opole

2

Concedimus etiam dictis
fratribus, quod dum his aliqua,
dissentio vel enormitas qualis-
cumque in vicinia, id est in
opole villarum dicte abbacie
facta fuerit ab hominibus
extraneis ... , quod pro tali factu
ab alienis perpetrato, castrum sive
iudex castri homines dicitarum
villarum nequeant iudicare

(1277) HMAe $\overline{\text{III}}$ 110

+

Opole = ~~exactio~~, solutio

Villam ... Psarskye ... que sub una solutione cum
villa nostra Larzenino ... in opole de Szem et
castellaniam pertinebat, racione sui fidelis servicii
apud opole de Szem et castellaniam in perpetuum ab-
solventes, ipsam hereditatem Psarskye ad opole de
Szemec iungimus cum omnibus solutionibus qui-
buslibet que de Szem castellaniam tenebantur.

(1279) 1546 Kod Wp. I 425

Opole +

Volumus predictam villam liberam
et exemptam esse a pover, a
frenod... a vicinia, quod opole
vly. nuncupatur

(1280) ^{XVI} VAKH IV 356

Opole

sim.

a vicinis que opole vulgariter
dicitur

1291 Jbod ~~HP~~ 1156
HP

Opole

A vicinia, quod opole vulg. nominatur 1280 A.H.H.

IV 357. ~~Opole~~
IV

Absolvimus omnes homines in
premissis vltis commorantes a pouoz,
... a custodia et solutione hero=
dionum, quod socol dicitur, a
vicinia, quod opole vulg. nominatur

Opole

Aboluites... ab opole || 1282 || P. Pa. 287.

Vipsas hereditates ab omni exactione Polonica,
que nunc in vestro est dominio et processu
temporis poterit exoriri, videlicet a uaras,
a poooo

Opole

1

conspicientes fidele... servitium... Thomi:
slai... confirmamus et damus omnem
libertatem in heredibus suis... videbunt
a stroa, a nana^s... a citacione castri
et ab opole penitus nullo stare

44

1284 RadWP I 505

Opole

+

si sui (sc. comitis Thomislai de Szamoty) homines de villis suis, in alienis villis seu alieno opole invicem duo fuerint occisi, penam ~~idem~~ sive culpam idem Thomislai et sui successores recipere debent (Kod. W^o i 505

1284)

Opole

Universas quoque fratrum villas
pervenientes ab oppole, id est
vicinia aliarum villarum eisdem
conteminalium volumus esse
absolutas

(1284) MMAe III 123

Opole

Nec unquam stabunt in opolie
cum aliis nullis, nec citati
aliquem in opolie mittere
tenebuntur

(1284) MMAe III 126

Opole 0

~~Universas yezere fratrum Villas prenomi-~~
natas ab Opole, id est vicinia aliarum
villarum, cisdecu conterritorialium, volu-
mus esse absolutas. 1284 MMAe. IX | ~~156~~
155
~~in vicinia, id est in Opole villarum.~~

Piekos. KODEKS DYPL.M. p.T, II

str. 156 Rok 1284

180

Opole

Præm. II

villam ... monasterio ... donat,

absolvendo ab omnibus reationibus,
id est: nazare, ~~vassa~~ et opole prædictamque
villam iure theutonico locare admittit.

(1284) XVI p. pr. Matr. IV 3 Suppl. nr 64

Opole Prunus... lux...

incolisque episcopatus libertatem^a... servitii
... a solutione mellis, ... a bove, ~~v. ecc.~~ opole, ...
donat.

(1287) XVI in. Matr. III Suppl. n° 8

Opole

P. II

Premis...

v. Uao... coenobii

in bove, vacca, opole, cornu foeni, ... absoluit.

(1293) xvi p. pr. Matr. IV 3 Suppl. nr 81

Opole p̄mittit ... vallas...

ab exactionibus: narsas, ... vacca,
opole et aedificatione castri eas
absoluit.

(1295) XVI p. pr. Matr. IV 3 Suppl. nr 83

Opole

Vladislav... villas... monasterio...
Loust...

absolvendo eas ab exactionibus: ...
vacca, porco, opole et aedificatione
castri.

(1298) xvi p. pt. Matr. IV 3 Suppl. nr 88

Opole

Volumus, ut in omni causa judicialia
... nec quidam citari ratione opol
possint, sicut prius, nec comparere
nec respondere compelli debeant
aliquatenus

1286 KodPol 119

Opole

Exeminimus eam (sc. vilham) a p~~o~~roz,
... a custodia et solucione herochionum
quod sohol dicitur, a vicinia quod
opole. vulgarter nuncupatur

1288 KodPol 1 126

Opole = angariae juris Polonici

volentes... et dicta civitas civitatitque
incole

(Ab omnibus angariis et perangariis juris Polonici,
videlicet... a stroza, ab opole, ab one, a uacua

1290 ~~Lot Viet.~~ 2

Kod Wiel

a nazar, a pour...

^ et a cartis citatione.... immunes
permanant in perpetuum et exempti

Opole

Absolventes eos ab omnibus iuribus
Polonicalibus... , ab omnibus exactioni-
bus, vexationibus, servitiis, solutionibus
quibuscunque nominibus censeantur,
sicut a rarah, a pnewood... , a vacca,
a porco, ab opole, a targove

(1294) 1549 KodWP T 45

Opole

tohiček, kalin 1798
Č. Kod. WP II 161

Nominatum hereditatem ac... ipsius
incolas ab omnibus ungaris et perungaris
Poloniis... penitus liberamus et ad maioris
notiæ evidenciam nomina quarumlibet
glucionum Polonicarum singulariter facimus
nominari, videlicet a naras, a stona,
a curru feri, a capete sitiginis, ab opole
et a castri citacione
1298 AKH IV 368.

Opole

Cum omnibus incolis... in eadem
hereditate commemorantibus, quos
penitus absolvimus videlicet
a pona, a naraz, ab opole,
a custodia cerni

1297 KOD Pol II 141

Opole

Absolventes predictam villam et
ipsius incolas a naras, ... a capete
siliginis, ab opole, a poradine

1298 KolWP II 161

Opole

Absolventes eam (sc. villam) a powoz,
ab omni p̄ewod ... , a custodia et
soluione erodiarum, quod socol dicitur,
a vacca et boue, quod opole uolgariter
nominatur

(1293) xvi ~~in~~ AKH iv 363

Opole

A solutione vero ducali vel exactione,
sicut sunt hec, que de jure
Polonio requiruntur: stora, naran,
narubue, mevod, powolowe, rowel,
opole, penitus facinus alienus

(1304) 1542 Kod Pol II 638

Sim. (1332) ib. 663

Opole

<Remouentes ex> nunc ybidem
omnia iura Poloniatis, prout
sep, stan, naras, opole, pouoloue,
vacca, oue, stoza et alia
omnia seruiia

1326 MMAe III 203
Sim (1329) ib. 215
(1340) ib. 250

Opole +

Kedi Pam Pacostka ymala vyast s Paskeu,
s Nagorka, meeri Malim Bocranow a meeri
Nagorkami tedista. oba vodla ossada,
albo opole yaco gym pricassano scrolew=
skego sanddu...

Esu

1398 Bibl. War. 1861. III. 34.

Opole (3x)

396. — — fopolim navÿast te{di} vo-
zni fopolim | mal iest idz sstrugø
ipofzdl¹⁾) zuffzø po|ffrod sstru|gi²⁾
zopolim tegdi drudzi opo|lnici ne-
chceli idz sstrugø ale podle sstru | gi
tegdzi wawrzinecz lodfki wftrøcil ti |
czfo fli podle sstru|gi tegdi iaroflaw
zprze|czflawem³⁾) ofwadczil vo|nim
to wftrøcene | tegdi [iarø] do-
brogost pufczil naiaroflaw⁴⁾) ana
prze|czflaw⁴⁾) kødi poiedzecze tødi
przi|føzice [ted] tegdi omi⁴⁾) przi-

iawfzi navro|czifko cuprzifodze⁵⁾)
vfuli dwa copcza ne | przi|føgawfzi

1398 Pan w 396

Lekti m 2792

JA IV 187

Mark 116

Opole

Eodem die Abraham cum Andrea
de Yatorowie jure adquisiverunt
limitacionem hereditatum in Yatorowie
et Smoguleu, ita tamen, quod post
diem sancti Martini confessoris
proxime ministerialis prima dominica
debet clamare opole in Kesiua
- et in Lekua

1399 Letz II
nr 1371

Opole

Debent (sc. abbas et Francisko) termino
parere et iudicium eis terminum
assignare (sc. debet) et opole
proclamare ex utraque parte
inter ipsos pro eadem limi-
tatione

1399 Lehor II

nr 2357

Opole (2x)

413. .... In iudicio, sic dixit conuiciuitas
dicta Opole .....

Tunc Opole dixit: et nos volumus...

1399 Pom nr 413

Lekhī nr 3108

JA iv 189

Opole

c.d. *ministerialis*, ne daÿ | deley³⁾
wmoÿa dziedzina [Opolu] ani lzam|
yefdÿ. *Tunc* rzuczancz⁴⁾ Gorzcÿ
y c{h}w<i>dcili⁵⁾ *ministerialem pro*
ambabus manicis et dicentes sic:
ministerialis, (230 v) *veni* zaopolim
abo badzefz | zabitt. *Quando* Opole
wftranczono.

1399 Pozn m 413

Lelun i m 3108

JA iv 189

Opole (2x)

c. *ministerialis*, ne daÿ | deley³⁾
wmoÿa dziedzina {Opolu} ani szam|
yefdzy. *Tunc rzuczancz⁴⁾ Gorzczÿ*
y c{h}w<i>dcili⁵⁾ ministerialem pro
ambabus manicis et dicentes sic:
ministerialis, (230 y) veni zaopolim
abo badzefz | zabitt. Quando Opole
wstranczono,

1399 Pozn m 413
Lekn i m 3108
JA 15 189

Opole (3x)

413. pitaych {Ctora} [[Gdora{ø}]¹) vinaø |¹
dayø mim Copcem Opole. *Taliter* |
ibi non fuit Opole ana tich cop-
<czech> | ani nanich przifzangano.
Tunc o<pole> | *trasivit*. *Tunc* Nos-
sala [ye] ye wftr<aczil>²) | *et dixit sic*:

1399 Pozn m 413
Lekn ? m 3108
JA IV 189

Opole

413 ... Tunc Massala transiit. una
cum suis hominibus contra cum suo
opole.

1399 Poan in 413
Lehn̄ in 3108
JA^{IV} 189

OPOLE

1400 Ks 2 Pom nr 241

Opole - convicinitas

Si non statuerint eundem patrum, tunc debent pro ipso fideiubere, quocumque convicinitas vlg. opole transibit

1400 Ks 2 Pozn nr 449

Opole

Opole. Judicium regale de Costan
dedit ministerialem domine Agnete
Opacowe, quod interdixit granicias
in hereditate Domaradine [here=
ditate] et omnes utilitates et
fructus, aquas, borras, silvas
et omnes usufructus secundum
formam juris

1400 Lehn II nr 2452

Opole

Opole seu wgasd 1400 Seku. II, N° 2510 a.

Nos Nicolaus... , Yacusius loco subjudicii
et alii supparii... profitemur in
parvis terminis, quod adjudicatum
est... abbati de Obra, ~~parte~~ parte ex
una, ~~et~~ Marlan Cowlensky

Fraccioni □ opole seu
wgasd solgariter, in duabus vero
septimanis dominus abbas et

1. Naslew fuerint parati jus
dare i dederunt ministerial
vafis. Et dictus Franceseh
recusavit et noluit

□ dicto Szskappa

Opole - convicinitas

Ministerialis... dederat terminum...
Alberto..., quod suus scottetus... in-
nocuit seu inlilruit convicinita-
tem vlg. opulu inter Rosbicez et
Quilora

1403 Viz Pozn nr 1569

Opole

Debuerunt ministerialem recipere
ad proclamandum opole et
ipse non stetit ad fodendum
copczes (!) inter Thomice
et Jernowhy

1400 Lehr II nr

2629

Opole

Secundus Keibel mansit penam
contra Philipum... pro eo,
quod sibi 10 pecora receperat
ad opole

Moo Letta II, m 1735

OPOLĚ

1402 kn2 Pom m 799

Opole

Sandiuogius... cum Mroczkone... ha-
bent terminum... ad sex septimanas,
ad quem terminum debent opole
proclamare

1402 KsZ Pozn nr 900

Opole
Parzeniewski dicunt, quod ministerialis
assignavit eis terminum ad iudicium regale,
et Cotowicki dicunt quod vobiscum
nullum terminum habemus, sed
Ministerialis nobiscum Opole
assignavit psemanczke

1404 Biblioteka. 1860 III 83.

Opole - vicinitas

Albertus comendator... habet terminum
cum Jacussio... et debent clamare
vicinitatem vlg. opole

1405 Usz Pozn nr 2268

Opole

Nicolaus Besdrowski cum Stephano
Pozarowski receperunt ex eorum
propria voluntate coram iudicio
terminum peremptorium ad
faciendum limitationem seu
convicinitatem qd. opole inter
medium Besdrowo et Pozarowo
hereditates suam septimanam
post Nativitatem S. Marie Virginis

1404 Ks2 Pozu nr 1887

Opole

Item Brenske opole evasit
premancesshego opola veluti
super ipsos accionem fecerunt
et adiudicatum solvit

1404 Pich VI 223

Opole - vicinitas

Infra... terminum debent
proclamare vicinitatem vlg.
opole

1406 KsZ Pozn nr 2553

a b c c̄ d e f g h c h i j k l k̄ m n n̄ o p r s t u w z 44

Opole

~~680. Martinus de Radlicio iusto iudicio acquisiuit super Vyseonem de Timonecz limitationem *nyast* inter hereditates Radlicio et Cornubi ab una et Timonecz parte ab altera et infra octodecem septimanas deberent conuocare *oppole*; et super hoc iudicatum soluit.~~

1415, ArchKH. III, 255.

~~Ulanowski~~

~~Arch.kom.hist.f.3 s.255~~

~~Zap.sad Kaliskie r.1415~~

Opole

<An> Nobilis Johannes... et nobilis Proorna

...

debent (sc. nobilis Johannes et nobilis Proorna) mittere proclamare per ministerialem opole vly. dictum, ubi iuris est, una cum Johanne patris et cum istis omnibus, qui ad hoc ius habent

1415 AKH III 257

Opole (3x)

Nota veniens Præduogius ministerialis
et recognovit, quia dominus Poznaniensis
Moscicius cum strenuo et nobilibus
Petrassio, Jahanne ... inter Curnik et
Bryn conventum ~~alibi~~ opole statuerunt,
et dum opole celebrarunt, extunc opole
ivit tam remote, quousque dominus
Poznaniensis ipsum recalcitavit

1418 Pyrd nr 562

Opole

Domini iudicio presidentes decreverunt
convicinitatem vlg. op^ole, inter honorabi-
lem Hectorem ... ex una et nobilem Joha-
nnem ... parte ex altera inter hereditate
tes ... a crastine die data^e per sex
septimanas ita tamen, quod dominus Hec-
tor debet recipere de sua convicinitate
sex senes ... , qui debent iurare

1430 Poan nr 1344

Opole — limitatio granicierum

+ secundum modum scribentem

1) alios opolye

1432-7 Syrdia

Russ. Hist. XV ~~79~~

~~ad quam opolye debent abducere
subcamerarium et ministriales
ibi.~~

2) ad quam opole debent abducere
subcamerarium et ministrialem et sex
senes nobiles et sex functiones etiam
senes ex utraque parte

79

Opole

Martinus recognovit, quod supra-
dicti domini habent ~~tempor~~
terminum peremptorium ad
faciendam limitationem vlg.
wyast, ad quam limitationem
fuit opole vocatum. Que limitatio
debet fieri inter Potkowice
et Police. Que limitatio non
est finita, quia opole fuit congregatum apud dominum
Nicolaum... et suos complices et

apud johannem ... nullus fuit

1411 - 50 +8
BiblWarn ¹⁸⁶¹ / III 30

Opole

Cum dum ego inferui, cum ipse
... Jancius et ipsa... Hanha fecerunt
inter se vyascl, et cum opole
congregatum fuit, tunc ex utraque
parte miserunt eius ad mandatum

1411-50 BiblWarr 1881

III 30

Opole

Tunc dixit Yacussius: Ministerialis,
audistivit ~~disti~~ hec, othoci nam
wstriguros opole. Tunc ministerialis
dixit: Ego non audivi

1411-50 BiblWarn

1861 III 31

Opole

Domini pro jure statuerunt, quum con-
vicinitas al. opoñe inter aliquas he-
reditates celebrari debent, tunc mini-
sterialis habita proclamacione convi-
cinitatis de sex villis proximioribus,
de qualibet villa duobus faciet senio-
ribus venire tali die super granicies
inter hereditates, que habent convici-

nitatem, pro una parte sex seniores
et pro alia parte eciam sex seniores
recipiet 1415 Pawsejm nr 143

Opole - 1 -

succameranus et

datus est ... Ministerialis ad limitatio-
~~tionem~~ alias Kur opolu

1437-77 Pyzdry Roc. Sl. ob. XV 80

Opole

-2-

opole

...opole debent habere succamerarium
et uniuersitatem cum sex senibus

1437-77 Pyzdry Proc. Ki. N. XV 80

Opole

Jakom ja Mykolaya, slugy jeho, na drodzye
nye yal anym go do domu swego gwalthem
samoosm vyothl, anym do gynego opola vy-
dal 1480 Wolff0sadrn 393

Opole

Concedimus dicto abbati hanc gratiam, ut ho-
mines sui, siue sint liberi siue ascripticii, non
citantur ad opole si vero citati fuerint, comparere
minime teneantur

Mon. Tur. vi
44 1329 ~~Mar. Mar.~~ 101

Opole

Absolventes eorū ab omnibus exactionibus, vexacio-
nibus, serviciis, solutionibus... sicut a narasz, a porre-
wod... ab opole, a targowe 1278? [1603] Jyn. 9.

a kove, a vacce, Kod Tyn
a porwo

dyha me dawci

Opole

+

omnes villas et incolas earum
in districtu Opole de Mstow

1263 MM Re III 62

sporadic, more no? a me s.

KM p 62

S. Arnold, Ten Tonia ple mienne w wstroju
ad m. wstrowajnym Tobli pias. (s. 5)

Trace km, dla Atl. Hisi. Tobli ren. II
Kwart. Hsi - kart. Pic. III nr 2, 1375 - II

Opole

a vicinia, quot ~~opole~~ ~~idganiter~~ ~~nuncupatur~~
~~Kramst~~ 1257 Kod. Pol. 157

Ab opole et ab omnibus solutionibus que
in opole contingunt. 1270 Kod. Pol. III 90.

opole = solutio duobus, exactio: Vicinia:
Kod. Pol.!

~~A vicinia, quod opole dicitur, wlg. [1145e 1324 ATR 4.~~

~~Skemimus eam (herb. statem)...~~

~~(a vicinia quod opole wlg. nuncupatur 1288 ATR 126~~

~~etc.~~

~~Kod. Pol.!~~

Opole n o p p s

~~paradise, strona, naramb, pona~~

villas fratrum ab opole id est vicinia aliarum
villarum eisdem contemneratarum volumus esse

absolutas) (1277) MMAe. III 110

~~in vicinia id est in Opole villarum dicte
abbacie~~

~~opocie (r. 1284) str. 126 lb.~~

Piekcs. KODEKS DYPL M. p. T. I.

str. 110

ROK (1277)

42

Opole
K O S

+

~~duorum abacorum salis qui corito vlg appellatur.~~

* Hrosq duarum prouinciarum, quod opole
vlg. appellatur || 1262 || MMAe. III || 75.

Piekos. KODEKS DYFL M. p. T. I.

str. 75

Rok 1262

30

Opole

+

Oficer nam wstępczo Opole

1411-50 Bibl. Warsz. 1864 III 31.

Opole

-- cum Opole congregatum fuit tunc
ex utraque parte miserunt eius ad man.

1411r 50 Bibl. Weiss. 1861 III 30.

Opole

~~Stora duarum provinciarum opolie vulga-~~
~~riter appellatur (? appellatarum) (1257) ~~ibid~~ 1726~~

~~Kod Pol. I 79. ^v Nec quidem citari ratione opol possint.~~

~~1286 ibid I 119. Ab opole. 1297 ibid. ~~I 141:~~~~

v M M He III 44

Opole

Opole - conuicinitas

* 1417 Arch. Fern. tel. mat 38

~~Lebński Materij BO Słownika~~

867

Opole

Kedi pani Pacostka ymal vyast i Taskem na
gorkó meeri malim Boeranso[sem] a meeri
Nagorkami, kedista oba vodla vtiadó alko opole,
yaco gym Juricassano scrolewskiego sandou 1402
Март. 117. Nicolaus Bezdrowski cum Stephano
Poranowski receperunt... terminum peremp-
torium ad faciendum limitationem seu cassationi-
lalem wlg. opole inter medium Bezdrowso et Por-
rowso 1404 piek. 200.

Opole

Quando venit Dobrogostus... i opolim na vyast,
tedi vorni i opolim mal'esh idz struzi i por[se]st
zaf sed possed struzi i opolim 1398 Lekn. I, N° 2792
In iudicio sic dixit convincitas, diela opole....
Tunc Kossala dixit: Ministerialis, pilay [i]ch, ~~edov~~
~~vinam dayd mim copcem opole. edovd vinam dayd~~
mim copcem opole. Taliter obi non fuit opole
a na lich cop[er]ach] ani na rich prir[an]gano.
Tunc opole] transivit. Tunc Kossala ye kisti [pro. 1404]
cid] el dixit sic ministeriali: ne dasire] daley
w moza dzedzina opoly 1399 Lekn. I, N° 5108. Item
Prenitke opole evasit p[re]mancerskego opola 1404 Brek.
223. Per ministerialem opole] v[er]g. dictum 1415 A.H. III, 257.

opole.

Tako Ÿemu pomofzŸ bog Ÿ fwatŸ |
crzifz Ÿaco przeto fzedl do opola |
Ÿfgo opole volalo anŸcŸwego [Ÿn] |
ginfzego dla

1417 KoŸcian nr 633

Opole = ~~exotia~~

Absolvimus... a vicinia, quod opole vulgariter nuncupatur. ~~(1181) 1395 Hod. Wp. I 32~~. Ab opole. (1294) 1549 ibid. I. 45. A vicinia, quod opole vulgariter nuncupatur. 1251 ibid. I 264.

V (1181) 1546 Hod. Wp. I 32

opole Ozedry 1298
Hod. Wp. II 161

Opole

ministrialis decti clamare opole

1399 tēbnaī 112

Opol

Opol Wnoeb. 1245 OF xi 435

In ducatu de Opol. ib. 487

du cis de Opol } ib. 437
castellanus de Opol }

Opole

Se elenadio quelen el de proclamacione Oppole 1414
Hpp. II, N° 1330.

0
Opolne

a bove et vacca, quod opolne (!) dicitur
1213 Rod. P. I, 76.

COD. DIPLOM. MAJ. POL.

T.I, r 1213 str ~~76~~

10

Opolne.

Hereditatibus subnotatam conferimus liber-
tatem, videlicet ut nec... bovem, nec vaccam,
que super viciniam accipitur, quod o p o l n e
dicitur, nec ceteras iniquas exactiones
solvere teneantur

1243 KodWP VI 10

Ten sam cytat jai w sstg z Kwart+Hist XL 192

Opobne Quibus hereditatibus... confe=
rimus libertatem, videbitur ut nec
poterit,...

Nec bovem, nec vaccam, que super viciniam
accipitur, quod opobne dicitur... solvere teneantur

1243 Kwart Hist. XL 192

1243

Opolnick

Cum vero dies oponum juare vigard venit hericus rominus
paremborius, tunc opolnici ex utraque parte venientes
voluerunt granicem vigard transire 1390 Leks. II

13 ; Leks. Pyzd. №

N° 33

Lekszycki Grosspln

Grodbücher PYZDRY N-r 33 v. 1390.

1390

oponum

Opolnik

396. — — fopolim navÿast te|di| vo-
zni fopolim | mal iest idz ftrugø
ipofzd¹⁾ zuffzø po|ffrod ftru|gi²⁾
zopolim tegdi drudzi opo|lnici ne-
chceli idz ftrugø ale podle ftru | gi
tegdi wawrzinecz lodfki wftrøcil ti |
czfo fli podle ftru|gi tegdi iaroflaw
zprze|czflawem³⁾ ofwadczil vofnim
to wftrøcene | tegdi [iaro] do-
brogoft pufczil naiaroflawa | ana
przeczflawa⁴⁾ kødi poiedzecze tødi
przi|føzice [ted] tegdi omi⁴⁾ ·przi-

iawfzi navro|czifko cuprzifodze⁵⁾
vfuli dwa copeza ne | prziføgawfzi

1398 Pozn m 396
Leln I m 2792
JA IV 187
Mark 116

Opolnik

413. Gunc Gorski opolnik
venit

1399 Pozn w 413
Leknī w # 3108
JA IV 189

Opolnik

Quando venerit Dobrogostius... ~~opolum~~ ^{opolum} (na vyast, fedivorni
s opolim mal iest idz struzg i por[?]d zuz sep
porrad struzg i opolim. Jegdi druzdi opolnici
ne cheeli idz struzg, ale podla struzg 1398 deker. I,
N° 2792. Tuee dixerunt opolnici ~~ita~~: nolumus
francine de isto coprone, usque nos traherent
frinibus, quia in vero coprone stamus 1400 pick. 22.
Super duodecim electores scultebicos opolniki
1405 pick. 277.

Opolnik

Ubi ministerialis recognoscet et woyewedzy,
que opolniczy transierunt et illuc transire
debent uti prius transierunt op^olniczy
et supra non et infra potest facere si wlt.

1432 Pyzdr nr 1036

Opolny

Omnes velle...

A p~~re~~od, a bove, a vacca opolna et

(1253) xvi IhuartHist. XL 194

solutione capitis... cum earum
inhabitatoribus gaudebunt
omni modo libertate

Opobny

A vicinia ... opole ..., a bove et vacca, et a lasca
opolna. 1288 KodWp. II 12. Ab opole et a lasca
opolna. 1292 ibid. II 58.

Opolny

Exceimus eam (hereditatem)... a laua opolna, ab omni
exaccione | 1288 | ~~stat.~~ 126.

Kod. Pol. I

~~Band. O dr. pols. jaz~~

~~SŁOWN~~

Opominač

opomynaycye - repetere^{tis} B.

14MMPKY v 96

cf. Opominač

+

Oppona

Pro guttis ferreis ad distentandum

purpureum pavimentum dictum Oppona super
Pectus dni Regis 1389 MMAe. XV, 101.

Mon Med Aevi Hist. t XV

Piek: Rach. Dw. Jag. r/389 str 101.

30

Opona = pictoramentum

cubicularis... versus Bochnyam

Johanni V. portanti pictoramenta oponi vul-
gariter et litteras ad mandatum regis

1421 A.K.H. XI 415

Opsona

*cartenam unam a~~lex~~ Opsona
1440 MMAe. XVI, № 1088.
~~r. 1440 № 1088~~*

*Nicolaus Palibroda... recognovit, quod
post mortem... Petri... custodis... recepit et
tulit...*

MONUM medii aevi histor **16**

Ulan Acta capit Poznań

180

Opona

0

cortinam magnam alias opspona

1447 MMAe. XII, 382 ut 1742

cortinam alias opspona similiter ecclesia-
sticam per ipsum... possidendam

1449 ib. ut 1770

MON. med aevi hist T 13 str 382

(ACTA capitul. T 1) r. 1447

Archiepiscopus... donavit eidem ecclesie
Crescentensi... Cortenam magnam al.
oppona similiter legavit (sc. archiepiscopus)
et donavit eidem ecclesie sue,

II Decani donaverunt sibi (sc. Jacobo)
donaverunt cortenam al. oppona
similiter ecclesiasticam per ipsum
perpetuo possidendam

Opona

Opona (carolinam) pp. xv, R. XVI, 350.

XV p. pr.

Opona cortinam

Opona

O

+

Steu due cortine alias opsony

1450 ~~MMAe.~~ XIII. 397 nr 1793

bone de dono dui lastrambyeu

MON. med. aevi hist T 13 str 397

(ACTA capitul. T 1) r. 1450

Opona

vela oponij posexennae

Hox. Fori. pal. Bel.

Uri. Cel 12; Uri. Lel. 235

Opona - velum

Vela opony porzeczienne. ex. XV Lab. 530.

Oppona ego Iacobus... fateor me... dedisse...
ecclesie mee

mappam magnam cum sibilla
et octaviano alias oppona pro ornatu
ecclesie

1470 M.M. Be XIII ni 1205

Opona - culcitra

culcitra opona picta

1479, Roczn| Krak. XVI, 50
anteperidium a!. opona 1495, b. 62.

Item primum cista magna, in qua
4 pulvinaria depicta corrigia et
numm

101

Opona

Item octo oppony
(Spok H S)

1494 ~~Spoken History~~ VIII, CLXI

Opona 'cortina'

cortina, opona

c. 1500 Erz. ~~How~~ 59

Opona 'culcitra, toral'

culcitra, cyn gotter, quod supraponitur
lecto et calcatur pedibus, koldra,
opona, toral idem

c. 1500 Err. ~~Staw~~ 59

Opona

+

Opona = velum templi ^{in. xv;}

R. xxiv, 63.

~~Jag. nr. 1619 Mar. 2 Groch. H. 116~~

~~Pr. Kar. s. nr. 1 str. 26~~

verte

316

Rozpr. 2⁴ str. 63 pocz. w. XV

Sed heu pauci compaciuntur quando
omnis creatura xpo morienti compa=
fitur: sol obscuratur, terra moietur,
petre scinduntur, velum opona
templi dividitur, sepulchra aperiuntur

xv in. R. xxiv 63

Opona

opona velum

1437 | Wisl. №228. s. 89

KATAL REKOP. Bibl. Jag
№ 228 Isnacensis, r 1437

~~824~~

Cyona

cyona +

c1455. JA.14..489.

22

~~ARCHTOMXIV str. 489pk. r. 1455~~

Opona

Skrynyca (sc. uszyń) z serchy,
przykrywado z oporu (velum),
ktora przed tym porychona
geń

B2 EA 35, 12

Opona

Altan (sc. unyri) hadrydhuylh [ow]
nery y oleey pomarany
y hadzydnee nery z wonyduylh
nery, opony (tentorium)
v dzmyry stanowih

BZ 8x 3J/15

Opona

Odzyatat oponoff (tentorium)

1 barwi: modrey

BZ Ex 38,18

Opona

Oponi (sc. uuyi) przystessze
(pro przystessze), sluppy
y podstawy, opone we
dwoyach przystrene (cortinas
atrii ... tentorium in foribus
vestibuli)

B2 2x 35/17

Opona

z uszytych sz... ku napelnieniu
drabla stanowego opona deszyfer
(costinas decem) ze lnu bialego
pzesukowanego

BZ sz 36,8

lim. sz. 36,10

Apona

A gedua nyara bila wrech
opon (*oumum corfinarum*)

BZ 8x 36, 8
ib. 36, 13

Opora

ucyryl gest drevnado modrey
barvi na krayu opom ^(in ora cortinae) / sedrey

na obu bolu a na krayu
opom ^(cortinae) / drupey takyer

BZ 8x 36, 11

opona

Uwaga! Wszystkie, na których
południowej stronie były opony (kutoria)
z białego linu przesubrowanego

B2 2x 38,9

dim. 16. 11

- " - 12

" 15

16

Oporné

Alye pmeuyw uschodu [r] slunec:
nemu pyfndyeyst wlyeth
vdrelal oporni (kutorio)

BZ 8x 38,13

Opona

K temu było sto lib^r srebra,
s kłoni^{ch} włani s^o potstawcy
szwy^otego prebitku, w weszcyu,
gdziez opona ^(velum) wysy

B2 2 x 38, 28

Opoua

Príkaz sýnom ísraelskím, að

Öfferyð þóttu óley olíu...
kæ vstáw nemu swyerenyr

ra obyray þmæd opou[γ]φ

swyadecstwa (extra velum testimoni)

u stau ra stobyonem

B2 Lev 24, 3

Opona

Ale ti a mynomye tvoj ostregayese
kaplanskwa wanezo y wnezo, uoz
slusze k slusbye oltanowey, uoz
za oponu iest (intra velum sunt)
mes kaplana sluzow bode

BZ Num 18, 7

Opona

Cortinas opony coldni Kobycerze (war. lub.:
opony coldni pniehkykanye, tabernakulum
vero ita facies: decem cortinas de
byssu retorta ex 26, 1)

1471 MPH 18

Sim. ib. 19

Opona

namiolh

Opona (= Tentorium)

1471 MPKJ. V. 19

Tentorium opona namiolh (var. lat.: opona 15)
(tentorium ad ostium tabernaculi ex 35)

Opona

0

item mappam magnam cum sibilla et
octaviano alias Opona pro ornatu
ecclesiae 1470 || MMAe. XIII. 254.

~~MEN med. aevi hist T 13 str 254~~

~~ACTA capitul. T 1) || r. 1440~~

75

Opona - velum, Lectorium

Opona wyry/velum pendet/Plk Sk. 38,26. Udzyalal:
oponof ib. 38,18. Uczytyl gest dzerrasto... na kraju
oponi ib. 36,11. Ostrozayere... wrego... crasz ~~caz~~
oponf desl ib. Num. 18,7. Na ley stronie... biki
oponi ib. Sk. 38,12. Udzelal oponi ib. 38,13. Jedna
myara bila wresch opon ib. 36,9. Uczytyl w gro-
madf opoon pyferz ib. 36,10.

4807

Opona

X

~~XXXX~~

Opony = carlinas

1471 MPKJ.V:19

Opony, coldri, kolyerere - carlinas

~~1471 ib. 18~~

~~XXXX~~
~~EX. XXIV~~
~~EX. XXV~~

a b c c' d e f g h c h i j k l m n n' o p r s s' t u w z z' z''

Opona = vestibulum

et introduxit me in atrium domus domini
interius, et ecce in ostio templi domini
inter vestibulum et altare, quati
viginti quinque viri dorsa habentes contra
templum domini (Ezek 8, 16)

~~opona~~ Expone inter vestibulum et altare; między oponya
y altarem 304 (2) a a.

$I \frac{1}{2} XV$ Spr. I 306.

~~Spr 1, 306, I pol. XV~~

XV. p. pr.

304 (2) a a

Quadr. ↘

erat quidam porticus, in quadam parte
portici erat quidam locus, ubi indue-
bant se sacerdotes et huic dicebatur
vestibulum. Et de isto loco videtur
inducere (?) ut plorent ibi. vestibulum
vlg. oblaryste. Expone: inter
vestibulum et altare, id est myedry
oponya γ altarem

Oponice = *M. Physalis Alkekengi*

oponecz

= Alkekengi №1472

Ros. n. 694.

alkekengi

Physalis Alkekengi L!

micchunha zrolyta

Oponka

Thalamum de axamento cum oponka texta
in axamento flavo

1454 Univ. II 158

Opończa

Opaynera

1495, Roczn. Krak. XVI, 64.

102

Oponia
Oponica

Oponyca penula

ca 1500 R XLVII 355

Opoponax = μ . Opoponax Chiovium

opoponag

= opoponax

1472 Rus. n.

μ .

Koch?

μ trapez ϕ

OST. Symb. r. 1472

(1) Opor (cf. Odpor)

szew nadroszy napelnyonych z rąda, z dobrym
 pomysłem dla pokoyw pospolnego y epory koscziel-
 nej, moza szlybv obv stron waladany nyedzy pa-
 nem krolem a tess biskvpen:

4/ /2/. aby gdy kteri drapyseza / dzesyaczi-
 ny abe gwaltownyk rzeczy kosczielnych byl nale-
 szen, ma bycz vpomyenyon klyatwa z vpomynanym;
 saprawda, aczby lessal w klyathwie nym szeszc
 nyesyacy, tedy knyecze pod nym badacy, kterzy
 dawaya dzesyacyna, may, bycz s panem klaczy
 asz do dosyczewczynyenia. A gdyby tess nyestora

Opora - adiutorium

Na pokazy porządności i opory konkretnych wkładamy ~~Diab.~~
Diab. 3 .

Opiora cf. *Opiora*

Oporca cf. Oelporea

Oporny cf. Odporny

+

Apostolic.

+

*(sed ad laudem Dei in
templum accedunt cal-
ceos induere apostolica)*

(135.)

R. XXV.)

~~Brückner Kaz. erw. 2.~~

~~Rozpr. 25 str. 135~~

~~Petr. I, 298. k. 67~~

~~Kazania Piotra z Miłosławia~~

~~Odpis Mikolajaze Star. Radomiár 1486~~

118

Opowiadac

Casei, quem Clemens mactavit, podgrzebal et
opoweyadan inter vicinos 1398 Paw. IV, N° 5895.

Jurabit Sworek contra Jacobum: jako yest
ne opowadal Janurewi... 1406 Paw. IV, N° 2613.

Testis... Clementis... contra

Robertum... iurabit

sicut scit, quod

Opowiadał

Skarrek... aey uerad Swanteowa cona, ale ten con
dobrowolnie wszedł w jego dom a on go opowiadał
Vanvandom

—
1410 Hube. ^{Zb.} ~~Kat.~~ 57.

Opowiadać

Yakom bil posłem ot Mycolaya a od Swyanthe -
slawa do Januscha Copaskego opowyadayōcz,
y/šš gospodarz nye ehesal gieh przygyōcz
na wtorky w saloga

Opowiadać
Opowiedać

Ort Mac 117: opowiadany

Woytkow poszedł ma ludzemi opowiadacz,
ysz maya gayony stad.

~~Ort Kat 310~~

Ort Br Rp 87,1

~~Ort XV Br Rp 310~~

Opowiadac

Przeitho ya U. U. opowjedam, yze then dobry
człowiek... nycz nyekmyw w they rzeczy

ex. XV Sl. Arch. I, příl. 20

Opowiadać

To myano mywolaer w polotromy
dren sandony przed gayonym
sandem a gdyz nam nye more
byer k themv tho polecyl przed
randem swemv opykal dnykory,
aby tho dal yaho on nam tedy,
mywolaer y opowyelae przed
mytrym mylosonym gayonym
randem, jahon to veynyl

(OrtMac 83: powyadaer) OrtBrRp 63,4

O p o w i a d a ć - insinuare

Est vir, qui hereditatem suscepit resignatori hereditatis adhuc, quid peccunie debitorius pro hereditate et allocutor seu arestator debitam peccuniam iudice arestavit et confirmavit aut potest predictam peccuniam insinuare, opowyadacz, in tribus banitis iudiciis pro suo debito

OrtRp 36, 3

Opozycja

~~o~~powyadae - intinual

Art. gl. 62

Opowiadać

Choć darowanie ... co ten człowiek szewem
dzyccyom dal a w gaynym szadrye
wywołano, opowiadano y utkwedromo,
precyw theme nyc moze przez yego pany

Art Mac 84(g)

Art Bc Kp ø

Opowiadać

Maly wayth albo szolthysz opowiadacz
przydz stojace gymyemye ?

Ant Mac 91 (g)

011 Br Rp

+

Opowiadac

(Oitler, Rp 86,3:
opowiedaw)

Mare by wpyasauk^y crasy zeklady opowiadacz, Verloose acrbly
telho cheryal kupyoz dair wolacz y volye w^yidacz y ortela
na tho wyzrecz, cryly nye more? Ort. Mac. 117.

sim. ib,

~~ortler p~~

Odpowiadać

Odpowiedać - judicialiter respondere

O namawienie maza o [?] powzedac bris. 39.

Opowiadać

tit 4t: praeem oblyromy edua

Opowiadać

30d

slacheczskyego, czastokrocz swey czczy nyesza-
nvyacz, wydawaya sya na lotrowstwo, ktemv na
zlodzeystwo, a swa wola bywaya zbyegowie s kro-
lestwa naschego, a taku mayacz vmowka, wiele
zlego w krolestwie poczynaya, a potem acz nasza
laska na myloscz bada przyiaczy, chcza sya row-
nacz we czczy slyachcze nyeporuszoney. Przeto
vstawyamy, aczby taczy nasza laska zasya w kro-
lestwo byly przyiaczy, a wszakosz o namowienye
maya opowyedacz / a dosycz vczynycz, a weszdy ta-
kyey czczy nye bada myecz, yako slacheczycz we

Dział. 39

✓ tenehntur indicioliter

AKK II 28 (75) respondere

-----
czyży nyeporvszony.

/87/. Ktorzy cradną zbosze s pol.

/P/odlug pysma swiatego czynjący schkodą
na polw, rzeczeny tesz są słodzeyę; ale ysze
taczy od zloseczy nye mogą bycz wczagnyeny, a-
lyss gym powroz włoszą na szschiyą, przeto acz-
by nyektory kmyacz abo sluga czygykoly badacz,
zbosze czygekole na polyv noczną rzeczą bral a-
bo kradl, tedy aczby gege ten zabył, czyge bą-
dze zbosze, tedy za te nyczs nye pokvpy.

opowiadać

Jaco mÿ pan Janufch Bofchkowfkÿ |
nye [[ob] opowyedal kedÿ pyantha |
[Czl] czlowyeka panw przybifla-
wowÿ | wraczal anÿmÿ go dal

1427 Koscian^{nr} 1230

Opawidc'

310. Jaco tho fwatezimi Jaco ftafzek ani |
yego czeladz {neyucradl} fwantcowa
cona ale ten | con dobrowolne
wzedl wyego dom | a on gÿ opo-
wadal fanfandom

Zapiska skreślona w rkp.

Hube 42, Ul. 9.

1110 Kol w 310

Ten sam cytat jui w sstb z Hube 2651

Opowiadać-

opowiadamy

diffidamus - ca 1420~~x~~ Przl. I 482.

glossy około r 1428

/ MAL. Zab. j polsk. №2503 Bibl. Jag

Prace Fil. t. 1 str. 482

Opowiadanie ^o ~~o~~

1436... Judeus Schachno reus
contra nobil Massopyoro condice.
bat se iuri ~~at~~ opowiyadal srya
super summa pecuniarum, prout
liber superior canit 1445 AGZ. XIV. 180.
: ArchB XIV

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów LwoWskich

R 1445. str 180.

365

Opowiadać cf. Odpowiadać

Opowiadany

Opowiadani(e)

Sequitur littera diffidatoria princi-
pum opowiedany + ca 1428 & Inf. I, 482.

Opowiadanie of Powiadanie

Opowiadanie cf. Opowiadanie

Opowiedac' cf. Opowiadać

Opowiedzieć

307 kedym bronizzei pobral. | dobi-
tek. tedym opouedzal. Starfemu. |
- - -

1394 Pan m 307
Lekur i m 1907

Opowiedzieć

Kedym Broniszewi pobral dobitek, tedym
opowiedzal starsemu 1394 Leksz I nr 1907

Opowiedzieć

Ne mal (mφ) nigdi poruwaer, alibi yednaczom opowediał...
ne mal Marcina poruwaer, alibi yednaczom opowediał
1410, Czr. 33.

O psiodici

pythaycaycay pylynye o dayce, aayv, a galy
nay dayceaycay, obwieszaycay^x o poweycaycay my.

Er. ex. XV OF XIII 294

x) pue kreslowe

Вспомогательное = intima

Страницы провозимые ^{Reg.} ~~1484~~ 1484 ^{Profit.} ~~19~~ 19
вспомогательные

Opowiedzieć

A thro gego pame opowiedzama (et con-
testati sunt dominum eius, Ex 24, 29)
XVp. post. Kalendarium 284

Opowiedzieć

Kardi mysta... na swoemu Thoma-
rissovi opowiedzieć aby ss nyem
ku zaboussy ssedl

1491 RK72 VII 58

Opowiedziec

quia ipsi retinuerunt
securas, que fideiusse fuerant
a ~~XXXX~~ rancrony, quas nec ad castrum

dede runt nec eas opowiedzely et
pro eo, quia pre 144 ~~LAGZ. XIV. 24.~~

dominus Raphael precepit pignorate, pro →
~~ANON. XIV.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów LwoWskich,

R 1441. str 24

(Dominus Raphael ... condemnant.
← Andreas et Nicolaus,

→ hysdem securibus et igni
reverberaverent^{y?} pignora

Opowie dziei' Or (BoRp. 79,1

a nje opowjedzely (!) wozach dziech ten czo mo to
gymyeny zastawiono a nje do szeg gego
prawem - und hat ... vor syne schult nicht gefolgt

~~2. pol. XV~~ Ord. Pr. VII 572

Nje dopuszczaly ten dlusznyk wyotowy
szwego gymyeny rozpuscenye, gdy
pryszedeł przed gayony szand a gyme-
nu przed gayonym szadem swe
gymyeny zastawil za dlug a
nje opowjedzely (?) Wozach dziech ta
czo mo to gymyeny zastawiono →

a nye doszegl tego prawem
pyrwey nybly pynhedl dien
zaplawenya tego ezogymyeny
wrem sludie zapowiedial
.Fedy zapowiedaniye ma moir
myer pmed nyat podlug prawego
prawa

V Ort Mac 107: nye odpowiednyaly

Opowiedzieć

1597. (849) Jako my then lysth szgorzal kthorym myal na
tho szyedlyszko oth xyandza Janusza y wczasz opowyedzal ysz
szgorzal thako my pomozy bog. — Jako ya tho wyem.

1482 Zap Wanz nr 1597

Oponiedzieć

quod vas ipse vendidit Johanni...
non solvendo theoloneum a vase
triginia alleca neque dedit scitum
alias nye oponiedzial theolonaŕori
castr., vendidit clam

1498 A 92 XV 351

Opowiedzieć 'denunciare'

denunciare, opowiedzieć

c. 1500 Et. ~~Stow~~ 59

Opowiadanie
albo wyzth...

Scotthyz vna przydz przy ~~the stoye~~ Stoyare gymyencye
y the opowiadaniach albo zapowiedziach za then Drug Ort
Mas: 91.

Sim. Ort Br Ep 68, 1

Oprawiedziaci - a'fo'ci'

The que' read gaza; thedy way thea' p'orel ma' tudyom
oprawiedziacy' que' ma'az gazy' read Ort. Mac. 117.

Ort. Mac. Rp 87.1: opraviedacz

Opowiedzié; muntiare

A yethly on nyemockny smarl
...shedy lozarkiy ... ma bychi opoye-
dziano 1484 ^{Req.} ~~Papit.~~ IV 419

Opowiedzcie - annuntiare

Wyedy is ku stanu Olofernowu y opawedzely is
BZ Judith 10, 16.

4868

Opowiedzieć

yesily nye opowyedzial thedi ma ssam
nye ... dau

1491 RK7 ± VII 58

~~Opowiadanie~~
[Actus] Sambucus Stephanus allegavit
~~aliqua~~ opowiadalsiye contra
et adversus nobilem ~~dominum~~ Nicolaum ...

ADONB. XI.

pro eo,

1439 AGZ. XI. 153.

quem admodum ministerialis hoc ipsum
recognovit et ipsum citavit, quomodo
veniens predictus metsecundus... et voluit
aprum mtle Crasselin... et eundem
Archiwum bernardynskie. T. XI dampnificans.

Zap. sądów sanockich

R 1439 str 153

131

Pał. str. "przytopy", powołaj się na coś,
twierdząc

z na dowód niewinności

Опрозыченіе

Опрозыченым а ^{nt} Плузем = Женоре В.

1471 \ МРКҮ. V, 70.

женоре £ lichwa₂ позициеным

Пров 28,8

Орпоснднн сн₂ = кардане

Орпоснднн сн₂ = кардат (сн!)
2 1/2 XV кабуин. 244.

XV р. рон.

Opóźnić się cf.
Opóździć się

Oprawa
Jaco ueni, es

Maurek ne ~~z~~ dal lista wyssey data ~~z~~ air iaco byla
oprawa | 1399 | Skppf. VIII, № 8324.

Vpro daty?

O-prawa

Tak, aby syb dokonato opravu-
mye domat bozego ^{na} ~~se~~ wstihic ne-
cud, ne ktori bila potneba
nakladac . ku oprave domat
bozego

Bz IV Reg 12, 12

quae indigent expensa ad mi-
niendam domum

Oprawa - instalacja.

(z pieniędzy)

Az gętony rozdzielę! ku oprawy szlach domat
boszego ¹⁰ B2 IV Reg. 22, 5. ~~Przebiegła~~
~~ku oprawy~~ ~~boszego~~ (ad unum domum
Pawam/ 12, 12).

W myśdri ti, jisz drolaió w
koscyele boszem

10 ad instalanda sarkofaga templi
4309

Wuj - usprawnienie

Oprawa - correctio

obłok y chmura obokolo yego,

(Sprawedliwość y sód oprawa
stolca yego Pub. 90, 2.)

V Fl: oprawane

iustitia et iudicium correctio sedis
eius Pub. 90, 2.

BT - podstaug

oprava, of
oprava pomsta.
femen dationem
ca 1500

f. d

sustinere vindictam
JA. IV, 96.
~~:AJ. IV, 96.~~

~~Col. Poln. G. II. f. 12~~

~~201~~

Oprawa = negotium

Gdy razie szaf wyeszkye Oprawy, kłoby ~~...~~
tlen ma karsdem ^{sz} wydzenny ~~...~~ Ord. Mac 35.
(pokupyer)

ro... gye wyrywał...

V pro w myeszkyey

sim. ArtPr VIII 562

[in negotio civitatis
in der stat gewerbe
Jit. Ber. CXI 238]

Oprawa

gdy radzisz w miejscyckey oprawie

Ord. Br. VII 562

~~II 1/2 XV JA VII 562~~

Ord. Br. Rp. 34,2 +

do se yn der stat gewerbe gesant seyn

Oprawa

4 -- quod deberet facere)

(reformationem al. oprawę
nobili Helene filie nobilis Hedwigis --"

v. 142^{6.} & Arch. Castri Crac. II ⁶⁴⁹ 1655

~~1428 list. APKr, Castri Crac. 2, s. 649, pap. nr 655,~~

~~1655~~

Oprawa

Protestatus sum ministeriali...
et non admisi predicto Raphaeli ali-
quam procuracionem ad oprawy, nisi
prius mihi manifestaret in bona ^{cor}
voluntate, quid in me puerere debet
ex parte domini sui castellani,

1484 AG2 XVI 399

Leophaet cum plenimoda procuracione
regie maiest. a iur. Henrico ^{festlo. la noc.} ut ab actore
interrogavit adversus Advocat. Crosueu.

Oprawa

~~10~~

domina Hedwigis...¹⁰

negocium alias oprawa haberet super quibusunque
bonis hereditariis

10 recognovit, quia recessit a sua dote et
dotalibus, quam doteum una cum dotali-
us habuit a ... Nawojca... olim viro suo legit-
mo, quodcumque

1440
Holsa II № 2837

Krak 1440.

712

Oprowa (posag)

Katherinet. recognovit, pma + abscessit et...
necedit el. odstępnęye ab omni suo iure

√ dotis et dothalicii alias opprawy
quodcumque habuit super hereditatis nobilis
Wenceslai, mi dilecti nati in Sglobyne
1441 Arch Slav II 162

~~00011~~
Oprawa

Eiam Anna recedit swei oprawy, quam
habuit super Paranorka...

~~: Arch. B. XI~~

odtampila swei oprawy

1453

: AGZ. XI. 387

~~: Arch. B. XI~~

num. 16.

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1453

str. 387

463

Oprewa

Que Margaretha debut renun-
ciare al. odmyeswie de reforma-
cione ma al. oprawy super 60w's
super Bressow

1468 AQ2 XIII 563

Орґана

Margaretha recognoscere debet
... quia sibi satisfactum est pro dote...
et omnes literas super reformatione
de орґаны ipsius Anne... annu-
ciare debet sub sigillis

1470 A92 XVI 77

Oporawa

00

Supra qua hereditate ^(Hedwigis) uxor sua habuit reformationem al. Oporawa per
maritum priorem in scriptam 1476
~~controversiam al. Waport~~

(Johannes)

Hopp
Holeel II No 4156

~~Krak 1476~~

1547
LTCI

1109

Oprawa
Nicolaus...

0

recognovit ^{*} oprawy sue uxori Joh. Kellneri -
1478 Hpp. IX, N° 884. ne dos xxx
meras

191

STAR. Prawa pols pomn, T 9

Piekos. Akta sadu leńs.

w gród. Goleskim r: 1478 N 884

Oprawa

Hedvigis iuxta reformationem d.
opravi, quam habet a marito suo...
debet tenere in reformatione sua
villem Jablonycze

1499 RBZ XVI 297

Oprawa 0 p

Nicolaus... uxori me... reformavit... in to-
zis suis... quinquaginta florenas ratione dotis

Racione dotis et oprawy 1500 fl. pp. 18,
~~dotis et portage~~ № 1279.

100 fl. portage et quinquaginta florenas

STAR. Prawa pols pomn, T 9

Piekos. Akta sadu leńs.

w gród. Goleskim r: 1500 № 1279

247

Zawisus...

oprawa

veadidit omnem propinquitatem suam et
(operationem at. oprawa, quam habuit
in sculturis 1478 Hppp. IX, N° 879.

STAR. Prawa pols. pomn. T 9

Piekos. akta sadu leńs.

w grod. Goleckim r: 1478 N° 879

190

Oprawa

hul φ

420

syestran, dziedzyczstwo sam otrzyma. Ale panna
za zywota oczeka za masz wydana z oprawa, po
smyerczy oczeka brata nye moze gabaer o posag,
54/ ale na tem / vina nyecz desycz, czse goy
eczecz y macz za zywota posag opravili. Aczli-
bi bracza zmarli abe gych nye bile, tedy wzdy
nyekake dzewka dana dzerszawy nye otrzyma, ale
w pokolenyv blysschy wyposaszy ja, gynyenye o-
derszy, wygyawszy dzeczy nysssszych slachezyczow
abe slug abe manow, kterych dzewkan posag y czasce

Dział 53-54

Oprawa

1146. (789) Jako (mye) mnye Jan J Stanislaw Ranczyli oprawa za byernatha podesstem kop zacladv ha Jam podlug Smovy bylem wszochaczewye przedpravem, ha hony nyebily any Iszczecz any recoymye. — Rotha Smowczam: Jakom Ja thego Smowczą byl eze Jan J Stanislaw Ranczyly oprawa Jakvbovy za byernatha podestem kop zacladv et Jakvb nathen casz (!) pole Smovy byl wszochaczewye przed pravem (790) et Byernath gyszecz any Stanislaw S Janem recoymye nyebyly. — Jako Ja tho wyem eze Jan J Stanislaw ranczyly jakubovy zabyernatha oprawa ha jakvb podle Smovy byl przeth prawem wszochaczewye ha byernath gyszecz any Stanislaw S Janem rekoymye nyebily.

1146 1 Zap kaws nr 1146

Katherina W. pecora recepit 22 apud

Oprawa Budziwogium super cautionem fi-
de jussoriam tam diu, quousque cum do-
mino abbate...

Fuere concordacio wlg. oprawa, 1398 de r. II, N° 2167.
pro graniciis inter Beleyo et hereditatem
monasterii

U de Beleyewo

Oprawa

kłhory

na nem

rok y dnyen

Gdyby człowiek (pathwerdson) w sprawie głowę, a w tem orazyc
nye* 12ed ~~X~~ ku sprawie, more by jego zonal' przedak y ego
shoyare gymyeny? Ort. Mac. 28.

Wstępek 119

1. Ortdokp 20, 2: nye pnyzedl ku prawye

di vir in iudicio proscriptus... fuerit anno et die
pro homicidio... et infra tempus ad iustifi-
candum non venerit

K. 5r

Oprawa 0

Pogon sciam et Woyna nunquam facient, ...
ne Opravam coram aliquo facient, nam
eandem ab ipsis fieri ad nos tantum
uolumus pertinere. (1284) ~~Fr. XVIII~~ MMAe. III 125.

51

Piekos. KODEKS DYPL. M. p. T. I.

str. 125

Rok (1284 - r. XVIII)

5. Elle prœdicta habet ingredi
Oprawa unum tantos methonales et de
quolibet .. et napiszne

Solvent oprawam ~~unum~~ per
quatuor scenarios D. L. B. 17.

~~quolibet solvit ... item oprawam~~
~~ib. III 64~~

Oprawa

In qua (n. ville) sunt lanci cune^{tho}-
nales et quilibet solvit... opprava,
item ossyep .

DILB III 64

Oprowa = emendatio

Bo [ ] ko rychlye znechy [ ] ... bychp
okazaly kako syn moy za grechy,
yemere naymye [ ] ne bych press
Opra [ ]

(Non enim sine causa tanta passi
sunt sed... et ostenderent, quoniam
distributionem filius meus exigit
qui non minimum peccatum
vult esse sine emendatione)

~~in~~ . XV / mly. V, 42b.
med.

Oprawa = regimen

Tegodla sie tobie mniejszemu poda-
ję, aby większy nie gardził królestwem
abo sprawy od mniejszych [ideo modo
subdo me tibi minori, ne dedignentur
maiores a minoribus baptizari et regi]
Rom. 189.

Oprawa

Wierzyć syna siołowieckiego siedzącego na
prawnicy u Boga ojca wszechmogącego i mającego
moc i chwałę i oprawę całego świata Łom.

718.

Ipsa bona premissa
eximimus et penitus
liberamus ac gratis

Oprawa = iustitarius
se absolvimus a nostra et ceteri citatione, ac
iudicio nostro... presertim a singulis impetitioni-
bus seu inquetationibus,
(iusticiariorum, qui oprave dicuntur, 1357)

(vulgariter)

Kod Wp. 1471.

oprawca

o

Peles ... innocenciam suam do fertur, super quos
per Lydratum oprawca fuit accusatus

CCC

1401 Supp.

Helzel II № 750

Krak 1401

192

Oprawca - iusticiarius

Mrzyglodsky oprawca

512

1417 MMAe. XV, ~~512~~.

~~Op~~ Mrzyglodsky iusticiario
1417 ~~512~~¹⁶ 514

Mon med Aevi hist t xv

Piek Rach Dw Jag r/4/7 str 512.

291

Oprawca

Item ad nostram presenciam et iudicii
nostri venientes nobilis vir, woyewoda noster
pemisliensis, Johannes, dictus Jacusius
opprawca... recognoverunt, quod Martinus
pellifex, ... intercessit Martinum de Sambor.

1417 Prem Inr 951

Oprawa

Item oprawa receipt palium apud
Gen Melenti.

1417 Prem I^m 943.

veniens

Stanislaus de Chronow Oprawca
in termino nri assignato
sum mēcipotantem

Vi Stanislaum de Thuchow dictum Oprawca ad-
duxit

~~667~~

1418 ~~1418~~

Helcel II № 1595.

Krak ~~XXXX~~

~~365~~

Oprawca

Justiciarius oprawca

ca 1420 Wok Tryd nr 480

Opravca

Macussius opravca resignavit humiletum
Gasconi cum omni iuris proprietate
et promisit vendens emptori liberare.

1426 Prem In 1440

Oprawca

Hus decrevit Tacussio oprawca eodem die
ante occasum solis $VI\frac{1}{2}$ marcas solvere Suncero
vel secum concordiam inire.

1427 Pnem Inr 1920

Oprowca

+

Martini de Wislicia cum oprowca. ...

Si satisfecerit, tunc Martinus predictus in domum suam, videlicet oprowca, circa Peaska sitam, se debet omni iure illegare.

1428 Pnem 1931

Oprewca

Predichus Martinus de Wislicria iure interdixit
omnia bona Nicolai Silkonis, ... quod secundus
fieri in eis ad exigendum sua debita post
Jacobum oprewca.

1428 Pnen. Inv. 932

Oprawa

Oprawa paruit iudicio quarto erga
nobilem Saepandek de Canerige.

1428 Prem Inc 2010

Opravna

Hus decrevit opravna, cum iudicio quarto
erga Srepanek parvit.

1428 Inem Tr 2013

Oprawa

<Janu>ssius Oprawa [...]

1435 A92 x1 98

Oprawca

Janusssius oprawca per supra-
dichos testes se expurgant

1437 AG2 XI 133

sim. 16.

Oprawca

oprawca iusticiarius

1437 (Wisl. №228, r. 8)

479

KATAL REKOP. Bibl. Jag
№ 228 Isnâcensis, r 1437

Oprawa

Katherina... veniens ad presentiam iudicis
in barito resignavit publice omnia bona here-
ditaria nobili Andree, suo marito... Presentibus
Cestkone de Melnow, Jacobo de Crassyre, Johanne
oprawa.

1441 Quem Inr 3063

Oprawca

Eodem iudicio adveniens ~~coram nobis advoca-~~
~~to et iuratis in banithum iudicium Symon,~~
oprawce filius, resignavit ortum ~~supra-~~
~~scriptum~~ Bohemo iuratori

1440 Pnem Tur 2919

Oppawca

Symon, oppawere filius, cum sororibus.

1440 Brem ²⁹⁴¹ Inc 2910

Oprewca

Michno opreweno fiola usst
pro stepen

1442 A₉ 2 x 1 204

Oprawa

Stem Kiełbas Mycella posuit jopulam
sericeam ipsius oprawore primo indicio.

1443 Prem Inr3266

Oppawca

Item Jacobus... veniens ad presenciam
advocati et scabinorum resignavit orbem
... cum omni cure ... ingenioso Symoni, vice-
notario terrestri, filio oppawce.

1443 Brem Inr 3293

aprawca oo

Quarto idem dominus Petrus obicit
sibi, quod antea suam profugeret
propter timorem alicuius criminis
Jacobi Oprawce, 1451. Agz. XI, 374

:ArchB. XI.

Archiwum bernardynskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1451 str 374

448

Oprawa

Symon, filius opprawe, resignavit ortum...
~~cum omni iure~~, prout solus tenuit, Petro Ormenayle.

1443 Prem Inr 3294

Opprobra

Item eodem iudicio Andreas... indixit super
bona Schyzynkonis, alias opprobra, primo
iudicio.

1445 Prelimⁱⁿ 3434. ~~3435~~

Oprawa = ministerialis

Ministeriales alias oprawerel (1464) 1527 (3) Kod Pol.

III 442.

V in terris nostris instituti villas ipsorum
visitant

cf. obora

Oprawa = ministerialis

Ministerialibus alias oprawezam (1464) 1527

Kod Pol. III 442.

l... mandamus... conventum monasterii pre-
dicti, eiusque cunctones... visitare, indicare,
cittare

Oprawa

1s2e

(Jan z Marcinem nize kothbyal zlodreya oprawy
gwalthem .

1476 RafPouz. 21

Oprawa

si ipsum ligavit vel taxavit,
hæc ~~est~~ iusticiarius fact. de oprawa,
sed non ego

Julicarius a. oprawa 1481 Supp. VIII, N. 1132 (21.)

VIII 3, 2 433

Oprawa

Item ~~uxor~~ olim oprawconis Jacussii
cum filiis suis resignavit domum Methffis
de Yaskmanier titulo vendicionis.

1439 Pnem Inv 2802

Oprawca

Item Martinus von Grandmer hat off gegeben Hannus Schrameln und Petrasch Ormen-
crik dy macht insuchen rechten, als her is
der folget hat off des haus des Oprawcen.

1432 Pnen T w 2302

Ung. podpisokay

oprawca

pod oprawcami
sub tutoribus

1434 PrFil.V, 31.

~~Sub. I N 50~~

~~Pr. 81. st. p. str. 31.~~

Brückner Prfil 5 31 r 1434

1207

sed sub tutoribus et autoribus est usque ad
profectum tempus e patre sal 4, 2

Oprawa - listy

^(c)
A oprawa - listy (X)

(oprawa)

ca. 1455. JA XIV. 491.

365

~~ARCHTOMXIV 511 491P. n. 1455~~

Oprawca - judek ^{ktion sęndzaa,...}

Ustawami, ab i ked. Oprawca palybo gyni kthorikalge
za wyzi (zewyngna) (poczadza) (czanra konymy) osem
dni (ma bres chowana Sul. 22.

maleficorum index

dietsi oprawca

Oprawca - iudex

Ulawyany abt Stawita, albo oprawca, ~~albo~~ iudex qui oprawca
dicitur) saklad wesernye o wyzna, Dzial. 9.

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus, aut ipsorum officiales, vel maleficio^rum iudex, qui oprawca dicitur, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis aut aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam divitem .. impignotaverint vel iusserint impignorare, pignora in equis, ...sic recepta non distrahendo ¹⁴⁰⁰ XV in. AKPr II 61

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum iudex, qui dicitur oprawcza, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis aut aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam ... impignoraverint vel iusserint impignorare, pignora in equis ... vel in aliis substantiis quibuscunque recepta non distrahendo

ca 1425 HCR II 402

ca 1430 AKPr II 402

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus,
castellanus aut ipsorum officiales aut
maleficorum iudex, qui dicitur oprawcza,
aut alius quicumque pro penis iudicialibus
per eos latis aut aliis excessibus ali-
quem terrigenam ... inpingneraverit vel
auserit inpingnerare ca 1430 AKPr II 124
132

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officiales vel maleficiorum iudex, qui dicitur oprawca, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis aut aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam, divitem ... inpignoraverint vel iusserint inpignorare, pignora ... sic recepta non distrahendo 1432 AKPr II 275

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officiales vel maleficiozum iudex, qui dicitur oprawcza, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis ... aliquem nostrum terrigenam impignoraverint, vel iusserint impignorare in equis, ... recepta non disrahenda

do 1449 AKr II 463

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officialis vel maleficorum iudex, qui dicitur oprawcza, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis aut aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam, ... impignoraverint vel iusserint impignorare, pignora in equis ... vel in aliis substanciis quibuscunque sic recepta, non distrahendo

1448 AKP_n II 340

1449 AKPr II 340

* rod. nostrorum

Oprawa

Ad succidendam itaque hanc
consuetudinem perniciosam, ... statuimus,
ut si quis iudex, palatinus, castellanus
aut ipsorum officiales vel malefactorum
iudex, qui dicitur oprawca, aut alius
quicumque pro penis iudicialibus per
eos laicos aut alios excessibus aliquem
nostrum terrigenam divitem vel paupe-
rem, ... impignoraverint..., pignora in
equis... sic recepta non distrahendo...

XV. p. m.
~~XV. m.~~ AK Pr II 3

Oziat g

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus,
castellanus aut ipsorum officialis vel
maleficorum iudex al. oppracza, aut alius
quicumque pro penis iudicialibus per eos
latis, aut aliis excessibus aliquem no-
strum terrigenam, ..., nobilem vel simpli-
cem impignoraverint vel iusserint impigno-
rare 1458 AKPr II 115

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus,
castellanus aut ipsorum officiales vel
maleficiorum iudex, qui opprawczą dici-
tur] aut alius quicumque pro penis iudi-
cialibus, per eos latis, aut aliis excess-
sibus aliquem nostrum terrigenam ...
inpignoraverint vel iusserint inpignora-
re   ca 1480 AKPr II 168

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officialis vel .. iudex , qui oprawca dicitur, aut aliquis quicumque pro penis iudicialibus per eos latis ... aliquem terrigenam ... impigneraverint aut impignorare iusserint

147p AKPr II 211

4r p. post.

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officiales vel maleficorum iudex, qui dicitur oprawcza, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis aut aliis excēssibus aliquem nostrum terrigenam ... inpignoraverint ... , pignora in equis ... non distrahendo

hendo ..., sive iuste pignorati fuerint
vel indebite rapina in eos commissa

XV p. pr. AKPr II 553

Oprawa

maleficorum index qui dicitur
oprawa

1423 AKPn II 553 ✓

diru.	<u>XV</u> p. post.	AKPn	<u>IV</u>	13 ^v . 63 ^v
	1434	--		359 ✓
	1453	--		271 ✓
	<u>XV</u> p. post.	--		636 ✓
	1478	--		222 ✓
	1444	--		176 ✓
	1472	--		104 ✓

Oprawa

121

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officiales vel malefactorum iudex, qui oprawa dicitur, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos laicos aut alios excessibus aliquem nostrum terrigenam, ... nobilem vel simplicem impignoraverint, ... , pignora in equis, ... , si fuerint in estivo tempore, duabus septimanis integris, ... per recipientem debent observari

XV p. post. AKPr IV 13

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, ...
aut ipsorum officiales, vel malefactorum
iudex al. oprawca, aut alius quicumque
pro penis iudicialibus per eos latis, aut
aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam,
... impignoraverit vel pignorare iusserit,
pignora in equis ... aut in aliis substan-
ciis quibuscunque sic recepta non distra-
hendo ... si autem in yemali, octo diebus
illibata per recipientem observari debent
XV p.post AKPr IV 63

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus,
castellanus aut ipsorum officiales vel
*malefactor, qui oprawca dicitur,
aut alius quicumque pro penis iudi-
cialibus per eos latis ... aliquem nostrum
Terrigenam, ... impignoraverint ... , pignora ...
si autem in iemali octo diebus illibata per
recipientem debent conservari

1472 AKst IV 104

Oprawca

Statuimus, ut si quis aliquis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officiales aut maleficorum iudex seu iusticionarius, qui dicitur oprawca, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis, aut aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam, ... impignoraverint ..., pignora in equis ... aut in aliis substantiis q

1472

AKP IV 111 (23)

quibuscumque sic recepta non distrahendo ..
si autem venali, octo diebus illibata per
recipientem debent observari 1444 AKPr

IV 176
VI 921

~~prosser powder~~

Sine legitimo actore, ...

found

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, castellanus aut ipsorum officiales vel maleficiorum iudex, qui oprawca dicitur, aut alicui quicumque pro penis iudicialibus per eos latis, aut excessibus ~~alix~~ aliis alicum nostrum terrigenam ... impigneraverint ..., pignera in equis ... aut in aliis substantiis sic~~re~~ recepta non distrahendo ... si autem yemali, octo

AKP II 6 (14)

diebus illibata debent per recipientem

conservari 1478 AKPr IV 222

~~medicare, per iudice~~

~~pene, que dicitur pena =~~

penam modicam

Opravea

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, .
castellanus aut ipsorum officiales vel
alter malefactor qui opraveza dicitur,
aut alius quicumque pro penis iudiciali-
bus per eos latis .... aliquem nostrum
terrigenam ... impignoraverint ..., pigno-
ra in equis, ... non distribuendo... si
fuerit ... si autem in hyemali, octo

Oprowca

diebus illibata per recipientem debent ob-

servari 1453 AKPr IV 271

alter malefactor, qui oprowca

dicitur

~~1453 AKPr IV 271 (5)~~

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus,
... aut ipsorum officiales vel maleficiorum
iudex qui dicitur oprawcza, aut alius
quicumque pro penis iudicialibus per
eos latis aut aliis excessibus aliquem
nostrum terrigenam ... inpignoraverint
... pignora in equis, ... non distra-
hendo ..., si fuerit in estivo tempore,
duabus septimanis integris ... conserva-

re tenentur, sive iuste fuerint pignorati
vel indebite rapina in eos commissa

1434 AKPr IV 359

Oprawca

Statuimus, ut si quis iudex, palatinus, cancellarius aut ipsorum officiales vel maleficiorum iudex, qui in vulgari dicitur oprawca, aut alius quicumque pro penis iudicialibus per eos latis aut aliis excessibus aliquem nostrum terrigenam ... in pignora verit ... , pignora in equis, pecudibus ... non distribuendo vel dividendo, si fuerit in aestivo, duabus septimanis integris ... illibata

oprawca

debent per recipientes servari 1474

AKPr IV 636

*maleficiorum iudex, qui in vulgari
dicitur opravca*

xve 1474 AKPr IV 636(5)

Opprobra = index maleficorum

Maleficorum index, qui opprobra dicitur.

XIV * Bandt. Jus Pol. 135.

3 IV (cop. 28)

49g ALP II 168

Oprawca = gubernator

On jest wrocz ziemskich i piekielnych
oprawca i król wrego świata [terrestrium
necnon infernorum et gubernator omnium
est ipse seculorum] Rom. 26

malificorum index
Oprawca: sub 22: *oprawca

6b

lakony sądze y gych vrządnyczy, isze gdy nyc-
ktory szienyanyn wyną przepadnye sądownye, te-
dy byora zakłady a przez wszego zamieszkania
myędzy sobą dzela, lasky any mylosyerdza sza-
dnego nyemayacz. Przeto my ehezacz ten obyczay
zatraczyer, vstawyamy, aby sądza abo wogewoda
albo starosta albo oprawca, albo ktoricole
gych namyestnyk zakład weszmye o wyną na naschem
szienyanynye bogatem abo vbogem, slachczyczy
albo prostem, tho gest konye abo gynsze bydlo
abo ktorekole gynsze rzeczy, nyc mayą rozstargacz

Dział 9

Oprawca

Johannes cum Gregorio... iustus factus est
contra oppraweam pro nobili genere
et dicens sibi negavit.

ca 1470-74 RJXIII nr 315

Oprowca = satellites

Herod... postat oprowce, karat ji sicac'
[missis satellitibus occidit eum] Rom. 110.

Oprawce Ullar... in nostro ducatu...

liberamus

Ab annihilatione, pomy, oprawce, slavic, - ^{podnot} (1295)₅

MMAe. III # 48.

V prestacione, fectione, labore et uel
seruitute...

spv. fot. dokumentu
Tom 104 16

Chelwalski? - nobro his?

Boleslaus - cystersom huy mycism

odprawcone

ecclesiam... ab omni liberamus exactione
 powoz, stroje, poradne, stawowe, stroja
 targowe, pomocy, odprawcone, statie,
 podwoda[...] de mitala[...] rogowe,
 stan, wojna, gród... 1255 MMRe III 65.
~~Prud. de A.~~ Kod Pol III

præstatione, factione, labore et servitute...

pod Oprowcone

102

Boleslaus - inuostoro hnyj m cenno

Oprawcranka

Katherina oprawcranka constituit in
suum tutorem Nicolaum

1451 Prem. ^{II} nr 851

оправке

Оправка

Veniens consules fessi sunt et publice
recognoverunt, quod coram ipsis pleno in con-
silio Tacussius opravare se obligasset solvere
pecuniam.

1427 Onem Int 1916

Oprawce
Oprawce

Petr̄ Oprawce carnifex habet ius

1430 Lib Jur nr 4270

Oprowny
Oprowca

Oprowny (corrector) 1447 R. XII, 40.

Opravceyna

Eodem iudicio adveniens Johannes lutiqulus
... resignavit domum, siltam inferius domum
opravceyne, Vich ~~cum omnibus~~.

1439 Prem Tur 2305

Oprawcyzna

Eodem iudicio adveniens coram nobis advocato
et iuratis in bannitum iudicium Symon
dericus, oprawcyzne filius, resignavit
orbem scribitus suis germanis.

1440 Pnem Tur 2911

Oprawcyne

Eodem iudicio adveniens coram nobis advocato
et iuratis in bannitho iudicio Croppka... resig-
navit ortum... Symoni clerico, filio opraw-
cyne.

1440 Inem Imr 2918

Opprawczyne

Simon, Opprawczyne filius, cum Gedh.

1440 ²⁴⁴⁹ ~~1918~~

Oprawiać

Jaco ne s mę wole' oprawał chiez / potr 1408
Kis. ~~Ar~~ I nr. 1116.

Oprawiać

Jacow ya o tsh' czynidzi

~~Przob o tsh' czynidzi~~ ~~zobk panow~~ ~~147~~ Szczurawa
wyreth, ere ^{mi} ~~czym~~ grobley wozasz ne oprawiały

1426 K.M. II nr. 1942.

V lip. z Szczurawa

Oprawiać (2x)

1605 Tako gim pomoz bog † Jako ten wpuft ktorym
oprawyal. tenem | Oprawyal nafwem Naprawem, kto-
rifch wpuft przislucha. do grobley | kuftavu do mlyna
zajanczkowfkego ftaradawna |

1442 Pozu w 1605

Ysre cześć kroć przygodz. nż
ysre sz myktonich zyrothe

Oprawiai - reformare robothnego...

Nyedbaly, ~~imadny a w zotroponotery rozpraszony, domow~~
szwagych Oprawiaer nye dbayzery, Jul. 53.

domny oprawyone... prwem robye chuz
odnyner

Dziel 45: nyedbayzery dla polepnyza y zbud-
nomya dral... wzizvca

ro reformare

ustawiamy, aby wyewoda
y starosta...

Oprawiać - corrigere

Myeli mytho ustanawiac, przykarowac y oprawiac...

Sub. 82.

aly przy tydz. cho myarod y
myre srodre medoprosca.
ne

pretia iustituere, indicere et corrigere

Oprawiac

Wszystki pyenyódze... wezmó kapla-
ny... y bódo tym oprawiacz strze-
cho / domu boszego

B2 IV Rep 12, 5

Vinstaurant santalucia

Opraviac

Zatim do dvoudvestu a do tuch
lyat za knolya Joas nye opravya-
ly Vstruchi koreyelyey kaplany.

B2 IV Reg 12, 6

V nou instaurerunt

Oprawać

Jedi zawolał krol Joes Jyadi
byskupa a kaplana s mym, nekl:
Zmes nye oprawyacye v struch kos-
cyelnich?

B2 IV Reg 12, 7

V non instauratis

Opowiadanie

W zabronionym kapitale,
ale mojej miłości braty przyjdzie
od tyłu a opowiadanie strona
koszyelnich

BZ IV Reg 12, 8

Winstanare

Oprawi ac

Opravayaqner = reficientes

B. ~~ii~~ et procedens inde vidit alios duos
fratres... reficientes retia sua

1471 MPKJ:V 118

Mat 4, 21

k. 52 v

Oprawiac

oprawyat instauraret

MPKYPV 46

κατ. καθ.: oprawył

Accipiant illam, sc. penniam, sacerdotes
... et instaurant sartefecta domus

IV Reg 12.5

k.33r

Oprawić

1105. (78^v r. 1471) yakom ya nowey grobley nye przysthawil
ku Brzegu wschi kza dza byskupey poz.² domanyewo rzeczoney
<yku gymyenv gego> y nowey gem nyeszypal a ny oprawal
ale stharey oprawyam pok(!).

1471 Zap Warsz nr 1105

² = biskupa poznańskiego

Opraviac
jedno vynyde pod poludnye,
A na dvoch postharaya,
nekomo plugy opravaya

~~Alchit II. 162 - 1483.~~

~~III¹/₂ XV Vrtel 1911~~

Satyra v. 8

Oprawić

Patet... myemyal ^{stare} wygocy ^{ny} pooyllan
w ^a lęgu... yeno... ^{ee} stare barocy sinego znamyeny^a
oprawy acz

Xr p-pust. $\oint$ Gzps $\sqrt{y}$ XLIII

opraviac

~~opravam, opravas, opravas~~

~~opravyak, reparare~~

XV ex. Pr Fil. V, 26.

~~iaq. 2036 J. Garl. v. v. v.~~

~~Pr. is. st. p. 26~~

Brückner Prfil 5 26 kon XV

997

Oprawias = corrigere

W czym oprawa młodych (=) drogę swą? Pl. 118,9
(in quo corrigunt ⁴adulescentes viam suam?).

sim. Fut, sim. MT 46

Wuj - poprawia

Oprawiać

Przypowiadam s^zya, y^zo^zem ^(e)ś^zudze grzech(y)
oprawyal, *~~V Pamdit XXVIII 304.~~

szuchem s^zya s^zynowa. Spow 6

dox s^zye wnyal

Spow 3: opra vyayou

Spow 5: obma vyayouu

Oprawiać

Opowiadam srya, yszem rzudze
grzech(y) oprawyal
Spow 6.

Оправіаі

Давам сьця выныен бога *wszechmogocemw
s pyacxy smyslow sьyala mego grzesnego, crou
sgrzesyl... crouze grzechy *opravyayver, sьyeh y
martvych *vylacrayver ~~ex xv (p. 149).~~

Спов 3.

обмавыявансз ів. 5.

гнен... оппавчал ів. 6.

Opawiaci

~~Opawiaci~~
Opawiaci w obicraiech,

strzech wcinckech ^{in. XVII R. XXIV, 68.}

~~zag. III, 1619 dae. 2 Grod. K. 269 v~~

Pm. Kar. Strw. I 31.

V leg. v unyucis

Rozpr. 24 str. 68 pocz. w. XV

629

glosy unyucis na jomym unyucis, su
zagalne bezposrednio z tekstem

Choszczany karek ~~o~~ prawości.

vo ~~1748~~ ~~o~~ prawoyu ~~szycza~~

ludzka w dobre
Puf. 38, arg.

vo Ien ps powyada, yse

~~Puf!~~ ~~1748~~

Oprawa

Gospodzin oprawa me, a niczs
my me *dostone, na mesce pastwi
tamo me postavil

Fl 22, 1

sim. Put

dominus regit me

Uj - redni

Oprawiac

Zbawon vzin lut tvoj gospodne
y poszegmay dziedine tvoiey y oprawy iel
y powiszi ie

† l 27, 12

rege eos

V guit: opyekay szyc gymy

Huj: nedsz

Oprawiac'

Bo tu jest bog, bog nasz
na weky, on będzie oprawiacz nos
na weky

Fl 47, 13

him. Put
ipse regit nos in saecula

Woj. bzdnie necht

Oprawiac

gensze oprawasz Israel ro-
zumey, iensze przewodzisz iaco onczp
Joseph

Fl 79, 1

Qui: rzędzisz

Qui regis Israel intende.

Qui - rzędzisz

Oprawiać

Sed sub tutoribus et
actoribus est.

pod opieką rodziców,
krewnych, a co innego
nie sprawują.

Vel. k. qui pro eo causas
agunt et mores eius
informant

LXV, I 54. Ne xv med.

(sed sub tutoribus et actoribus est usque
ad praefinitum tempus a patre)

pat 4, 2

Oprawiai - pertractare

Gdi landze saloba dzedryuna, sandzaa (tho naam ma
powyedzee, yeyze pornanyc ~~skazugemi oprawyacz~~
pure) narra (obstpernura) (skazugemi oprawyacz
Jul. 24.

Deial 11: a my... tho ysta wez nozgodni my

decernimus pertractari

Oprawiać

132

(Micolay dal dwa srebro Szepa-
noui a on mal jego rzecz oprana
tak długo iako by Micolay szal

1393 Pozn nr 138
- Lehn ? nr 1368

Oprawiać

Yako tho swyadczo, yako Naszyógnew rzekl
Katharzyne Chudzyczске, ysze ne chczo daley
twey rzeczy oprawyacz, y wroczył gey
procuratoriam, nisl rok wstan

1418 Pyadr nr 570

folgy nye ktho obeynye opranyayce
poddlyng prave cyggyey. velay....

Opravici
folgy

...
folgy celovek (padyngnye vyz pnedpraveu ludskoy)
nyey opranyayce vally mowar a ratko byavie pre
nygde Oct. Nov. 24.

... cas yoth yego mytho

10 Oct. Br. Rp 28, 2: opranyayce

Oprawa!

Dalšej pythalyzise maiz, mo-
szely poszpolny poizel przed prawem
ludskye nemy oprawiacz albo mo-
wycz thako jako gymny zremnyk

OrtMac 25

Sim. OrtVitel 118

colBrRp 28.3 +

k. 3r

Oprawiać

Także pytałyśmy nas, możemy pos polny poszel
przed prawem liczyć rzeczy oprawiać albo mówić
tak, jako gynyżi rzeczy ~~5 1/2 x 10~~ ^(10/12) Votel 118.

Orłhoc 25

Oprawiac'

Opiekadŕnyk more dobrze wzpuszczyc opiekadŕnycz thwo
 ... przeto, ycz nye moze any ŕimye thwardych wyelkych
 reory oprawyacz Ort. Mac. 112.

Ort. Ry. 83, 3 +

Ort. Ry. VI 377: oprawyacz

Oprawić

518 Tako gemu pomozi bog y fwãta |
Ewangelia iacofm Sibana op^{ra} | wal
pozim czalem, [kedi] vten | dzen
kedi Zwoyewoda roc mal¹) |

1401 Pau nr 518
Pieh u nr 152

Oprawiac'

705 Tako g(e)mu¹) pomozi bog | y fwan-
ti †²) ewan^gelia Jacom tego dna
opp^{ra}|wal pofzim obrzødem tedi
gedi Jacobowi | wafzanti cone Mi-
colaÿa | *Alii in testimonium*

1415 Pozn w 705
JP XX XVII 165

Ортакіаі

Яком у (ср. јі "го") ортакуал
востум сакем, ан лесу и туче мо.
су на кнучет(т) нем вош

1424 Ручебр и 982

Oprawiać

Jacow za pana Margorati spawedal y borym
eralem oprawa

(1425, Przyb. Kosc. 18.

Oprawiać v_2

1296
cd

czynicz tedy miſchą kon | podem-
pną powalył y fthcluklemfza | yote-
kom (!) nyemocz mał y[fpowyada |
lemfza ybogyem oprawyał yoleye-
wał o[ttego ſw[ęlenya]

1428 Poznań nr 1296 cd

(re listec)

Oprawy
Johannes enim predictam villam apud Cle-
mentum et Johannem...

— sed idem frater videlicet Clemens
et Johannes reformavit (sic) vulg.
opravnaga idem Johanni kole
in medio quinto cento maris.

1442 AGZ. XII. 105.
Arch. B. XII.

Nagłówek: Inscriptio kole cum Johanne fratre
et Clemente

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1442 str 105

276

Oprawiác

Nobilis Derslaus prefate sue uxori in suo dominio...
in mea parte, que me concernit vel quam adhuc ha-
bebo, centum marcas racione dotis et dotalicii opra-
vyam

1482 Stppp. x̄i 69

Abbas Thymoceryensis... oroline-
Oprawiać ~~ut~~ ut in hyscionem... quomo-
do nollati et subditi eiusdem... abbatis...
non debent
~~resignare et~~ oprawiacz, 1477 Supp-IX, N° 875
vendere nec inuadiare... sine consensu
eiusdem... abbatis

STAR. Prawa pols. pomn, T 9

Piekos. Akta sadu leńs.

w grod. Goleskim r: 1477 N 875

Oprawiać się
Esse yesth

Paweł ranził za swego tinowca, etz go nyc
mal poswaer w duchowni szp, nyc szp myal
s nym oprawaer w szem^ztem szpde 1411 J.A. VI, 212.

Mos Nicolaus, capitaneus Plocen-
Oprawia' sis... vallarimus quam vallamus
xx̄ sexagenas grossorum inter nobiles Swan-
thostann, Paulum et vithum... ab uno et inter
Andream... quam totam ipsorum partem... quod
in pace sine se debent oprawax

sint, sed

1424 R.J.H. III nr 70

Oprawa

no s. 6

The capitulum oprawiano jest

wyższy pres ono cum furta poth
robrity

Jul 65

omawia

lac. &

Oprawiać

Micolay dal dwa srebro Sczepanowi, a on mał gęp
rzez oprawać tako długo, iakoby Micolay seral
1393 lek. T. № 1368.

wg form w 138

Oprawiać

Jacobi Sibana ^{oprawiał} ~~oprawiał~~ pozim (= Bozym) eralem
v ten dzien, kedi z wojewoda vce mal 1401 piek. 48.

upozem 512

Oprawiac

Presbiter sic iurabit:

Tako g{e}mu¹⁾ pomozi bog
y fwanti † ewangelia. Jacom tego
dna opp^{ra}
wal pozim obrzødem tedi gedi Ja-
cubowi
w[a]fzanti cone Micolaÿa.

1415 JP XXXVII 165

mg Pozn w 705

~~Oprawienie instalacji~~
Oprawiai - instalare

~~U zabrnouo kaplanou, abri wyfrecy nye braty,
pucay fdrz od tyuda a oprawyacz szorsti kosy el-
nich (acorpere... et/instalare) BZ 11 Reg. 12, 8.
Kaplan... bdy oprawyacz szorsti st. 12, 5. Pzrec
nye oprawyacz szorsti st. 12, 7. Nye oprawyaly
szorsti st. 12, 6.~~

2130 X. 22 24. 20

4810

Oprawiać

Tedy ony tamto będąc tkaczy pauloki,
oprawiając piertami i bisiozem Rom. 16.

/: Hi texuerunt bissum etque purpuram: /

Oprawiać

Manja tkata, pawłoki biziorem oprawiata
[texebat byssum atque purpuram] Rom.

98.

Oprawiać: administrare

Poczęli prosić... aby Rzymianie byli by
sądzony (pro: sędziami?) nad rydow-
ską ziemią, abyśmy je (soprawiali
[aut per Romanos iudices Judaeam
administrari] Rom. 115.

Oprawić = procurare

Stencras s. Pilatem, jen był od
Rzymian starostą, sprawiali żydow=
skie królestwo Rzym. 175.

Oprawiać

ortowick, który oprawia gościniec = stabularius

Alle jeden Samarytan poganin... przywiósł je
do gościnca i miał s nim pieczę a drugiego dnia wy-
jąwszy dwa pieniądze i dał onemu ortowicku, który
ten istny gościniec oprawiał, rekając: imiej s niem pie-
czę [duxit in stabulum, et curam eius egit et altera
die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait:
curam illius habe] Rom. 333.

Oprawiać

To rekt nie preto, iż by nán przy-
stuszał ubostwo oprawiać [non quia de
egenis pertinebat ad eum] Rom. 443.

Oprawiać

Apostołowie... wirawry matkę miłego
Jesucrista w takiej boleści i relli: Pod-
pomory sie Bog wrechmogący, driewice
Bogostawiona, co masz tako smętnego
i trudnego oprawiać? Rom. 506.

Oprawiac'

Christus... rekt: Judaszu, katowaniem... ktore
jest rnanie miru (myto), traci r mir, a mnie
smierc opraviasz Rom. 619.

Oprawiać

O przekleśty Judaszu, ... przez całowanie sprawa-
niaz woj, przez rękawic mir (!) obrędrasz
śmierć Polm. 620.

Oprawiać

Malchus... był synowcem Caiphasrow biskupa
wsprego, który nawięcej oprawił śmierć Jesu-
crista Rom. 645.

Oprawiać

Tego lata, jego Bog umieron, laifasz sprawa
wiat biskupstwo Rom. 667.

Oprawić

Annas nie był biskupem tego lata, ani
oprawiał ludu Rzym. 687.

Oprawiá biskupstwo

Caifar tedy byl starší, bo tego lata
opraviá biskupstwo Rom. 707.

opraviac

Jacom ya pana M. et alius H. spowedał | ybozym czalem oprawal
aona leży | wnyemoczy

1425 Kościuszki^m 1130

oprawiac

Jacom ŷa paną Helfka ŷpowędal
{ŷ oprawęal} węgilia | ŷwantego i
Jandrzeję a ona leŷŷ [ŷ]

1424 Kościan^{nr} 1096

Oprawiaci = regere

~~Gospodzin oprawa me Jt. 22, 1. Genzre oprawa
i statet Jt. 19, 1. Porregny dzedzine twocy y
opraway ie Jt. 27, 12 (rege eos). On to fode
oprawacz nas na wetky Jt. 47, 13.~~

Oprawianie

Jako moje Yndrich v²ipustit i chiez oprawanya || 1422^{1/2}
Cerr. 25⁷.

Opinianie
opstrajwanye
(opirjanie)
protracisio - ca 1428^x Popil. I 486.

glossy okolo r 1428
MAL. Zab j. polsk. №2503 Bibl. Jag
Prace Fil. t. 1 str. 436

Oprawianie - reformatio

Porządek domów i plotkow abstraktem obitklim Kup op-
rawianye (obwarzan banycze Jul. 108.

(ad reformatum)

B 433 de mutatione loci

Oprawianie = correctio

Obłok y czermsza dookoła jego,

Sprawiedliwość y sąd oprawiania stolca jego

Fl. 96, 2.

ro Prm : oprawa

iustitia et iudicium correctio
sedis eius

Prj - naprawienie

Oprawić

Jako mi Piotrasz miał Koesel f ⁽¹⁾ cał-
⁽²⁾ nech redrelade oprawier, a ja mu pye-
niędzy nie dał

1393 Poznań no 142
— Lehosz I no 1438
Wubosz no 204

Oprawie

Yako nye Pawel obrperil sol. kolnyz, shadolz
verinier hy plati opraviez 1412 Ks. ^{Ma} I nr. 1852.

~~Dispozicija el ordinare (notas) wolg. opraviez
1413 nr. 2026.~~

Oprawić

Jinako tego zapissa albo compromissam aye
widal, gedno yakom gy 2 minuti praet kroleem
ered y oprawil 1420 M. N. S. VIII, 460.

V Up. wydat

Oprawić

czyż opracować... pro tabernakule
1420 Tym. Proc 245

Chrze opracować

1424 Tym Proc. 288

Oprawic'

2783. (219^v) Jaco mnye Arnolth obranczil oprawicz mlin-
nicze isen igrobye. — Jaco ya tho wem Eze Arnolth obranczil
Anne oprawicz Mlinnicze isen igrobye.

1428 Zap kanz nr 2783

Oprawić

oprawi
corrigat - ca 1428^{ok} Prof. I 492.

glossy   około r 1428

MAL. Zab j. polsk. M2503 Bibl Jag

Prace Fil. t. 1 str. 492

602

Oprawić

Yszre ceq, stokrócz prygadza sz, yszre...
nyedbalz, ... domow szwowych a pyynyenya
okedywnego oprawyoz nyedbayezay, domy
oprawyone alybo thesz naprawyone!
orawem robye chesz, odzynez

Jul 53

Jul 45 in.

Y domos informatas

Tedi on pan...

Oprawić - informare, reformare
dom s plathit^o pracier^o v bandzyc vyasowatk Sal. 91
~~Samy opravowane. prawem sobyc chaz ady rzece~~
~~Atk 53.~~

V reformare, vart. reparando

Opravit' = reformare

Nicolous... debet...

(Clothi y chyzre opravivz de orto

1452 Tym Proc. 245

~~Chyz opravivz... pro tabernatone~~

~~1420 Tym Proc. 245~~

„Opunosoje prout knieci lub jije vsko-
jince musi opraviti (reformare) rebrudo-
vanie i opredrenie, bi doprovediti je
do ^{uzo} skonu, v jelim je vrist“
Tjuntov 245-

Орпави́с

Тотем сѹф злѹдѹило Тоасзо-
ну. ави орпавул / дом бози

Бз II Пар 24, 4

Кут инстанварет, ИИ МРМѹѹ 50: орпавул

Oprawić

A tak cy najmaly tymy pye-
nyj dany... * zemy^F sznyki^F kazdego
dala, ali oprawy^F domat bozego

Bz II Pat 24.12

Put instaurant

Opravić

W tem liceu ... otworzył broni
domu bozego a oprawił go ✓

B2 II Par 28, 3

instaurant eas

Oprawić

y wdralał s pylmossyó wyelykó
mur... y oprawyl Mello w myesoye

Dakidowye

82 || Par 32,5

Instaurarique

Oprawić

Manases... oprawił modli na
górach, lecz lid zatraczył Ezechias,
oczyem jego

B2 II Par 33, 3

Winstaurant

Opraviti

Gotem opraviti^u altar bozi
y obyatoval na myem dani

BZ II Par 33, 16

Vinstauravit

Opravici

Arzeto... postal Zaphana ... a Ana-
liara... a Joa... kancelone, abi spre-
uily^v dom pene hoje nego

B2 ii Per 34,8

v ut instaurarent

Oprawić

Wdziękuje *pyemódre... a daly w
róce tym. gisz władnyły drelnyki
domas bozego, ali oprawiły koscy od
bozi

72 II Par 34, 10

ut instaurant

Oprawić

A jedisz Jozias oprawił kos-
cyd, wziął jest Nechoo.. ku boiowe-
nym do Cartamyś

B2 || Per 35, 20

instauraverat

Oprawić - inclausare

(m. bog)

Właściwie w myłomy, 2024 r. w nam krole peroko,

abi nam dely pokarm... a oprawic opusyale

domi ^{synonim} ~~domi~~ ~~et aedificare~~ / BZ II Str. 8, 82.

~~domi~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~

~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~

~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~ ~~et aedificare~~

aedificare deserta lion

481

Oprawić

Oprawył = instauraret

var. lub. : oprawył

(1471)

MPKJ.V.46

accipiant illam, sc. pecuniam, sacerdotes
... et instaurant sartatecta domus

Opravit'

~~##~~

Opravit' = dedicavit (altare)

1471,

MPBJ. V. 80

Asa... abstulit idola... et dedicavit
altare domini

~~XII~~

Oprawić

— reg Concord w II Par d

Oprawyły = Statuerunt

(1471, MS. V. 101)

acceptamque ab eo pecuniam... tradiderunt in manus eorum, qui praecerant operariis... ut instaurarent templum

Oprawić

Oprawił = instaurat

max. lub.: instaurabitur . opnewy

(1471) MPKJ: ^{syoz} Yr62

arcus meus in manu mea instaura-
bitur

Oprawi'

Oprawy = instaurabunt

instaurabunt civitates de-
sertas

(1471)

MPKJ. V. 96

Oprawić

1509. (143) Jakom ya szthoba vyednan przesz mychala spobroscheva yprzesmykolaya szvolyey pobrosewskyey ovrzanth szyemsky poth zakladem dwu kopu yschesz myal chycz opraucz, y nyeopravylesch, a voszny oglandal tako my bog pomosi ysvyathy krzysch. — Jako szmy vgyednalj czybye szyakubem szvolyey pobroschewskyey ossyemsky vrzanth poth zakladem dwu kopu yschesch myal chycz oprauicz a nyeopravylesch a voszny oglandal thako nam bog pomoschi.

1480 Zap. Warsz nr 1509

Oprawić - corrigere

Ten ps powiada, że

~~ten~~ ps Kłomysz czytał swego

księżki po trzecim dniu opra-

wył, znowotwych wstaw Pub. 24, arg.

Pub!

29
24.

Wuj - uxor

Oprawić = corrigere
Bo * zaprawdo,

(Oprawił ^{et enim} swat zeme, ientze ne poturzon badze (#)
Fl. 95: 10 (correx orhem herraes).

ro qui: oprawyl jest

Opraciwic

Wassza, czełez opracuw ^o was repara wit; 1448;
O. KKIV, 354.

Opravici o, chvatyebno Manie,...

Przez cęg szwyath oprawyon

yes!

Now 43

Opravie
dicut

if hiki fideiussit Andreas... panski currum
opravoni 1399 Spaw. IV, N° 534. Queralus est
Julianus super Andream currum et Iuniam
panskę opravonę 1399 ib. N° 538.

Oprawic = ornare
Ieszcze wy robcie stracyly f
* kroleystwo nebeskemu veku-
ge verszele a,

Damy slohem y drodzim kamenijm opravione
Gn. 182, b. 23

Oprawic

Oprawili posob^uφ = orna^uferunt faciem & templi^u
in. xv R. xxiv, 61.

Ornauerunt, oprawili, faciem, posob^u,
templi coronis auris (I Mac 4, 57)

u. 82 rhp. B Jag w 1619

Opravit

Jako jest Michal naról swego kona do dw
kobilu, ale ne do trzi, ezr opravit, ezr bylo
potrzebno 1406 Spraw. IV, № 2596.

Oprawić

105. (143) Jako mne wszebor dal zeme zazeme wzamyane
weczne ypolthorim kopi gemu przidal aymial mi yo (!) oprawyicz.

1424 Zap. Kana nr 105

Oprawić - prawniczo sformułować

Przybyły przed nami o ^hktóra kolwiek nam ortel między,
czego wy nie możecie oprawić / ^{... o co do nasz postępcy,} nadajemy wam ortel
podług waszego pyśwania Ort. Mac. 128.

Ort. P. 93, 3: odprawy

Aprawie -

Poszły w mya... szwyathego ^u Ducha, yemby zrow.
nal rovom moy, oprawyl me porada nye, coby
mnye naweryl przyjac thwe szwyathe wyalo &
Now. 121. ~~Przer cya szwyath oprawyon yest li?~~

Oprawi

Scyath low boza tho opravy, eryabye pryz thway eryato very
notary R. XIX, 52.

iv
- p. post

~~opravit' jinsy, e. a.~~

Gynsche oprawycer

presidere

XV ex. PrFil.V, 20.

~~1 aq. N. 2036. Gosl. komp. v.~~

~~Pr. ir. st. p. str. 22~~

Brückner Prfil 5 20 kon XV

20
779

Vpro presidere?

Oprawić

Oprawy - recuperare.

1413-4

~~1413-4~~ JA. XIV. 503

823

~~1413~~

~~ARBITRARIUM~~

Oprawić

Wuj - pod pomogęj bliźniego ...

Opraw = recupera

nat. lub.: oprawy

1471, MPKJ: V, 83

recupera proximum secundum virtu-
tem tuam et attende tibi ne indices

Eoclus. 29, 27

K. 365

Oprawić

Opiekalodnyk uwoe dobre opykalod-
nyastwo spusany... pneto, ysz

Wiemoze a nyomye twardych y trud-
nych rzeczy oprawyoz

~~Ort. Br. VI 377~~
Ort. Br. 83, 3

Ort. Mac 112: oprawyaz

Ort. Br. 83, 3 +

~~Ort. Br. VI 377~~

Oprawić

Jawo Zdzieszar oprawił owej
zeme XL marcas

1386 Hubezb 60

Oprawic'

1008 Jacofmÿ przytem bili *Alii in testi-*
monium: yfze pan podkomorze
y chorąfze nera | czyli oprawicz
Na lubekowe fweÿ Jatr | wÿ, Ale
Naginney fweÿ dzedzyne | dzÿ

1420 Prm nr 1008

Oprawić

~~Zdziaław oprawił żonę sene 12 marcus na Probanone~~
~~1386 Hube 12 66.~~ Porzemichad weryant po trzwej
żony 8 marcus/posagu, a ti pyenadze gey oprawił
w Bodranori na czterech włocach forwartkowicz
1420 Ipraw. VII, no 1563. ~~Sebit in sua parte~~
~~hereditaria wyano oprawić ulori sue 1421 b. No 237.~~

6... decem

Opravic'

Debit in sua tota parte here-
ditaria vyano opravica Katherine,
uxori sue

1421 TPew VII w 2377

oprawić

Jacofmÿ przÿtem bilÿ *Et alii in
testimonium*: Ize | pan podcomorze
ÿchoraze nÿe rączÿlÿ | oprawicz
na lubÿacowe fwey Jątrwÿ ale |
na ginneÿ fweÿ dzedzine mÿedzÿ
dwema | Ice thaco alyfbÿ dala gim
fto cop czÿfo | ma na Raconewi-
czach albo lyft czÿfo ma | na thÿ
pÿenądze

1420 Kosiarn^{nr} 855

Oporawic

Alias

Denuncias v. p. deius verunt v. l. g. oporawic 1425

K. M. II nr. 1247.

v. patrus suo...

~~sz~~ Oprawić

Et si predictus Gyrebantha predicto Jo-
hanni huiusmodi ducentas marcas
superscriptas non inscribet alias
nyeopranyl, et tunc... Nicolaus... de-
bet persolvere

ARCHIV. XI.
1433 AGZ. XI. 80.

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1433 str 80

50

Opranic'

Nicolaus... recognovit, quod si de-
iussit pro... vyzabyeta..., quod Johanni.
debet duas partes in ville Poraba
opracicz perpetue duo C marca-
rum

1433 A92 XI 80

Oprewic

Georgius... dotavit, reformavit
oprewid consorti sue Victorie
centum marcas ratione dotalicii
et. passagii

1436 A^o 2° XIII 9

sim. 1448. 6. 259. 265

Opra wic

Nobilis Johannes... inscripsit

et oprawyl generouse Prædine uxori
sue... ratione dotis et oblatiōis

centum cum x̄ maris

1440 A^o 2 x̄ 164

sim. A^o. 1442 16 186.201

Opravnic

Dorothea recognovit, quia diu
memorie primus cantors suus dote-
licium sibi non inscripserat et.

~~regia~~ regna nye opravid

1441 Ag2 xi 185

Opravici

Dobeslaus... tam ratione dotis,
quam ratione dotalicii octuaginta
marcas ... in Smymyca... donec
di. oprawył

1442 A82 XI 194

Oprawić

Johannes ... debet reformare al.

oprawić swantochne

1443 Apr xiii 145

1443 Apr xiii 145

Oprawie

Johannes, pater noster medietate scultecis in
villa Nyerreyere ratione notalicii sexin-
gentas marcas inseripit et deus contra
vit alias oprawil 1444 BAGZ. XIII. 212.
~~: Arch. B. XIII.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XIII

Zab. sądów przem i przeworsk

R 1446 str 212

233

Opravit

Nec super Dambow nec super
povisione me Barry uxori tue.
potent dotaliciare et reformare
el. op(r)avit

1445 A92 XIII 289

Oprawić

Dane passenger gothowimy pyenyen-
czmy przed przyiaczelmy oprawyene, moiz
ymaal, lalye ymyemye dzedynne w passag
dane, preth krolym ma bicz oprawyene

Sul 17

¹⁰ in praesentia amicorum valet

Oprawić

Jdi myektora panna mąszv bysa
oddawana, poszak... pyenyędny gotowimy
oprawyony doszcz czynny, kdy pnetk przya-
czolny bode dan

Jul 52

dział 43: za posaz pyenyędny gotowimy...
na namyenydz

dos seu donatio in penna parata
sufficiat

Oprawić

Mathias... et Dorothea, ..., incorporauerunt,
assignauerunt et reformauerunt, alias
oprawili, octo marcas... pueris tribus

1451 Prem.ⁱⁱ nr 974

Oprawić

Mała napierwaj wyano oprawyer y zaplatyer Art. Mac. 91.

myzaly kthore gymne dlugy

OstankRp 68, 3+

dim. Or. Ket 178

k. 370 - fot. sama same

Oprawić

Tedy maya napyrwey wyano oprawyca
X zaplaczyca myszly gyny... dlug-

Ost. Kol. 179 (0)

~~11 2 XV 179~~

Oprawie

Jul 57: nazwa myo ^{nieśm}
41d

pienyadze ma byc schaczowane a tedy brath re-
dzony gestly abe stryczny^{1/} czascz kaszdey pyc-
nyadzmy myaste posagv na zaplaczycz. Te gest e
dzewkach wegewedzynych. A tesz tesz chczeny e
dzewkach gynszych zemyan, ysz za swege szyweta
maya ge wydacz za nass, posag gyn destateczny
oprawywszy, ktere po smyercsy oczcza na braczy
kwey wyłezey hyczs nye zyscza. Bracza rodzona abe
stryczna syestran kaszdey po czterdziesoy grzy-
wien maya dacz, a te acz bądze wielkoye gynyente;

^{1/} Tu następuje wyraz "wzawszy", ale podkrepke-
wany na znak, że błędnie wypisany.

Dział. 53

/131/. O posagv dziewczę namyenyonem.

/V/stawiamy, aczby nyektori zemyany za
szywota swego dziewczką swą 53/ za masz dal, pe-
sag gey dostateczny namyenywszy, tedy po sz/nyer-
czy oczczowie ta dziewczka na braczy wiączey nye
sysze. Aczliby gedna abo wiączey dzewek po
smyerczy oczcza zostali, teyte dzewcze za posag
na bycz opravieno sste grzywien przez braczą tey
panny; aczlyby byla panna wegewedzina a gymye-
nye wielikye, tedy sste grzywien, ale gdyby bylo
wiele dzewek a gymyeny male, tedy gymyeny na

Dział. 52-53

R/131/ 45(128)

4 138/40

Oprawi - assignare

Tyto dsevere ze porad na lyll oprattiemo ssto
~~gug~~ gnykriem brist. 53.

Oprawić

42b

syestran, dziedzyczstwo sam otrzyma. Ale panna
 za żywota oczesa za masz wydana z oprawa, po
 smyerczy oczesa brata nye mesze gabacz e posag,
 54/ ale na tem / vina nycz desycz, czse gey
 oczecz y macz za szywota posag oprawili. Aczli-
 bi bracza zmarli abe gych nye bile, tedy wzdy
 nyekake dziewczka dana dzerszawy nye otrzyma, ale
 w pekelenyv blysschy wyposaszy ya, gynyenye e-
 derszy, wygyawszy dzieczy nyssasyeh slachezyezow
 abe slug abe manow, kterych dziewczkan posag y czascs

Dział. 53-54

Johannes... ^{oprawy} solutionem sufficientem ei fecit... pro
dotalibus... quid?

(tibi operatus fuerat ul. opravyl 1468 Supp. IX, № 678.
viro suus Andreas

STAR. Prawa pols, pomn, T 9

Piekos. Akta sadu leńs.

w gród. Goleskim r: ~~1468~~ № 678

97

0

Oporawic
Johannes...

Elizabeth

resignavit seu operatus est al. oprawyl ....
contorali sue legitime quadraginta merces monete.
1472 Supp. IX, № 839. (Quadragesima)

STAR. Prawa pols pomn, T 9

Piekos. Akta sadu lehs.

w grod. Goleskim r. 1472 № 839.

170

Oprawic

Ita non fecit resignacionem sicut vendidit
hereditatem Obrazowicz videlicet vulgariter
Oprawil, iaco ymal oprawicz 1397 Supp. VIII, n° 6013

V (nie) ?

51

STAR. PR. POLS pomn. T8

Ulan. Libri iud crac r/1397 n° 6013.

Oprawic

Stanislaus addit ^{...} ^{decem} ^{triginta} marcas ad ~~xxx~~ marcas jam ante
receptas Nicolao ^{et} ^{domus} ^{Johannes} ^{eius} ^{die}
Nicolao ^{eandem} debent hereditatem in diebus pecuniis...
oprawic Stanislas antedicti 1400 opraw. IV, N° 486
dictam 6529

U... super hereditatem (habere) Johannis

10 quam quidem hereditatem liberare
infra quatuor annos sunt astricti; quod si non
liberaverint, extunc idem Stanislaus per-
petuo obtinebit

Oprawie jako wyodr. y swadno, esz pamy
Krzistka

Jaszcowa, wytehdwshy z opzeka^u Borkowa Jereⁿewskyego
oprawyla yett dzedzin v parkoselhowicz 1401 / ~~1401~~ / 14, 193.
SK7

oprawić 2

181. ~~St. nota per~~ Swautholam de Goslino
reformare tenetur medium manuum men-
sure chulmeusis in iudicio Grodeceusis
nly. Oprawić in sex sexagesis Swautholao
de Lawstono sub pena L in sex septimanis.
1415 C2rs-48.

~~Księga ziemi czerskiej str 48~~

~~Zap. sad. CZERSK r 1415~~

Oprawie

Fideiususuli pro mea swetoz nomine Borothea^{es} (qua)
Chremonowi^v debuisti oprawiez coram principe swoych exanser;
1420 || Cars. 233. ~~Ordinare oprawiez || ib. 234~~

— sim. 45. 234

Oprawić

Fideiussisti pro Dorothea ... , quod
debit mihi ordinare vlg. opravić ...
partem me hereditatis

1420 Ans 234

du. 16.

Opravic

Si... Nicolaus... cum privilegio
hereditatis fori disponere al. opra-
vica eandem villam infra spacium
quinque annorum se sequencium
non poterit, extunc sibi Nicolaus Georgius vil-

1737 M^o 2° XI 121

lam fori prefetam reddere... tenetur

oprawić

0

Marius...

Debet resignare alias oprawycze predictam
Associam in Jaszeli

8
3
0
1

1437 Slupp.

~~1437~~ II № 2699

Krak ~~1437~~

654

Oprac'nic

Qui similiter in dictam
vendicionem debet consentire
et inscribere al. oprawu sub
pena valluta

1439 1792 XI 148

Opravit

georgius... et cristek... fidei sserunt pro
Anno... ite quod... dum habent annos
discretionis, debet resignare ad usum
opravit libertate a qualibet persona
... medietatem ville Pella

1442 A^o 2 x 1 187

Oprević

Margaretha... inscripat et assigna-
vit et oprevyle... Mosticis, mento no,
medietatem ~~bonorum~~ omnium
suorum bonorum hereditonum

1446 1792 XI 265

opravić

①

Jacobus...

Katherine,

resignavit seu operatus est al. opravyl ...
controversiali sue... hereditatem 1457 Hipp. IX, No 544

~~operata est opravyla No 545~~

W in skarżyna

STAR. Prawa pols, pomn, T 9

66

Piekos. Akta sadu leńs.

w grod. Goleskim r: 1457 No 544, 545

Opranic:

Katherina... resignavit et
operata est ab. opranyla domino
Iacobo (n. marito suo)... omnem
hereditatem..., que habet

1457 SEP̄PPP IX̄ m̄ 545

Oprawić

423

423. Tako mi pomozi bog ifwanti † |
[iacofzm panø kalifzkø spowedal
ibo | zim czalem oprawil] *tunc tem-*
poris quan|do magni termini Pozna-
nie ccelebrati, [contra Laurencium Ja-
strzabiczkemu]. |

. 1400 Pozn w 423
- f. 6 v. 10

Allea on ne gigo oblican
gestey nř on barzo ml-
-

Opravit sie, = ordinari chy vydrat byl a
jednou,

Gest nř on byl bořim eralem opravit, Gn. 184, 6.

as ci nř gest on bil barzo stary
vaynil
vydr

Oprawic = operari

Ysby na nem oprawit nase sbawene (ut in ea (cruce)
operaretur salutem) Gn. gl. 142, b.

(re. cruce)
Ad hoc, ut in ea vel per eam operaretur
salutem nostram presto ysby na nem
oprawit nase sbawene

Oprawić = parare

Gospodarz na nebyv oprawyl kolosek swoy F. 102, 19.

Vput: vczynyl

paravit

Wij przegotowet

Opracováni

Nemirsa de Kasew ^{seu} vital ~~et~~ marcas et transivit de
sod, ne opravil, a o to ostal ^{seu} sodowi ~~et~~ marcas
1397 Spaw. IV, No 345.

Oprawic'

Yako ten czlowyck Stanyek chczal w czasz
oprawycz, yako panowye scaszali, ale mu
wiodan nyc dal.

1438 Pyzdr nr 1173

Oprawic' - perhaclare w capitule meterea

^{test prapow}
To ~~the~~ ~~gest~~ your viszney opravano Jul. 70.
~~Pratak' puenydzmy golowicmy opravany~~
~~doszyc czay, kdz poretu puzacrolmy bezie~~
~~zaa 52, fuzycze dzedynne w fanygdane~~
~~prakti kralow na brat opravany 17.~~

Tau &

Sciat &

Oprawie

Cesarova sralovala na Jacusa... Quum fuerat
dura septimana, tunc Cesarova stelit et non
opravila suam rem 1399 Paw. IV, No 531.

Opravič

Jaco prave bilismi przi tem, keqdi
frandotha lasca^x list jarconis de Waz-
munt^{**} na tem dzen chiral opravič
a on tigo ne chcrano od nego priyac

1396 PKK I 243

x nastypuje nyre skreitolny: dayel

** - - - - : a on go mescal wancz

Oprawić się (2x)

543. Tako gim pomozi bog | yfwanti †
iaco to fwat|czø iacofø Staniflawia |
podala Szibanoui ktemu | bidlu czfo-
geg vczangnøl | oprawiczfø podluk
gego | volog wedwu nedzelu | ate-
gofø neoprawila | — — —

1401 Poznań nr 573

Piech VI nr 146

Oprawić się

2) wym. Hjalmarie poprawny
skrocie; neop^{ro}awila sam.
neop^{ro}awila

510. To [p] Berzem kfwey dufzi yfze |
fmi przifangli [p] Bawdø (!) vificz |
a krziwdø tampicz yfzefmy bili |
natem Sandze kdze¹⁾ sø Staniffa |
wa podala Szibanowi ktemu | bidlu
czoyege [va] wczangnal | oprawicz-
sø [podluk gego voley] wedwu ne-
dzelu | atego sø neoprawila²⁾ |

1401 Pan m 510
Piech vT m 145

Oprawic' się

511. Tako gemu pomozi bog | yfwanti †
iacofm bil [na] | natem sandze, kdze-
fə Sta|niflawā podala Szibanowi |
ktemu bidlu czogeg wczan | gnəl.
oprawiczfə {podluk gego voley} we-
dwu ne|dzulu (!) ategofə [ne {o}
pro}]¹⁾ neop<ra>uila |

1401 Pozn m 511
Pieh VI nr 145

Oprawić się (2x)

512. Tako gemu pomozi bog | y fwanti †
iacofm bil przy|tem kdzeſo Stani-
flawa | podalaſo Sibanou i ktemu |
bidlu, czogeg wczangnøl | oprawicz-

ſo podluk gego | voley vedwu ne-
dzelu | a tegoſo neoprawila |

1401 Pozu w 512
sieh VI nr 146

Oprawić

Item wyewroda sibi indult
sed cum dyak debet se oprownia

1443 1492 XI 221

Oprawie'

Expresserunt - nej oprawyly. 1427-1431 Tab.
538.

Oprawić

nr 3. 11

Two też capytulum kw

pyrvey crosay opranyono zest pnes

capytulum Franciscus

Jul 65

dim .6. 68

Tac. 0

Oprawić

dim.

~~XXIV~~

Oprawy: ~~instauraret~~ instauraret

1471, MPKJ.V, 50

post huc placuit Soas ut instauraret domum domini

Oprac¹ic

Nos pro ipsis volumus disponere
et ordinare vlt. obpracic

1413 KsMarz I m 2021

Vr. metas antiquas

syestran, dziedzysstwo sam otrzyma. Ale panna
za syweta czeza za nasz wydana z oprawa, po
snyerczy czeza brata nye mesze gabacz o posag,
54/ ale na tem / vina nyecz desycz, czse goy
czech y nacz za szyweta posag oprawili. Aczli-
bi bracza zmarli abe gych nye bile, tedy wzdy
nyekake dzewka dana dzerszawy nye otrzyma, ale
w pokolenyv blysschy wyposassy ya, gynyenye o-
derszy, wygyawszy dzieczy nysssszych slachezyezow
abe slug abe manow, kterych dzewkan posag y czascs

Oprawie

assignavit alias oprawyla marito
suo medietatem solum suorum
bonorum hereditarium)

~~Arch. B. XI,~~

1446 AGZ. XI. 265

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zagrodów 260211

1446 265

316

... Jaco prave bilisni pri tem,
Opravie kedli Prandota doyal list
javno, a on go ne imal vianca,

Aka ten dzen pchezal opraviec, 1396 Tab. 537.
a oni dugo ne durano od nego
priyacu

hp 7K Kr I 243

Oprawić

Jasom panó Kaliskó spowedał i borim oralem
oprawił 1400 piek. 4.

hp tom nr 423

Oprawić tie

Jacow bit na tem sandre, kore sz Stanislaw podala
Sribanowi k temu bidlu, ero geg werangno oprawice
sz ve dnu nedelu, a lego sz ne oprawila padluek
gego voley 140/ piek. 46.

hp 702m nr 510

Oprawić się

544. Tako gemu pomozi bog | yfwanti †
iacofm bil [na] | natem fandze, kdze-
fø Sta|niflawwa podala Szibanowi |
ktemu bidlu czogeg wczan | gnoł.
oprawiczfø {podluk gego voley} we-
dww ne|dzulu (!) ategofø [ne {o}
pro}]¹) neop<ra>uila |

15401 Pozu nr 511
5-11 Sieh VI nr 145

Oprawić się

510. To [p] Berzem kfwey dufzi yfze |
fmi przifangli [p] Bawdø (!) vificz |
a krziwdø tampicz yfzefmy bili |
natem Sandze kdze¹⁾ fø Stanifla |
wa podala Szibanowi ktemu | bidlu
czoyege [va] wczangnal | oprawicz-
fø {podluk gego voley} wedwu ne-
dzelu | atego fø neoprawila²⁾ |

1401 Pozn m 510
Pień VI m 145

Оправіе

Оцере выathy, ты жеє створыл
wschystky reery wtavyenyw y opra=
vylesz nadobnym okraschenym
Norm. 5.

Oprawić

Joref... wynest baro raere, sheca
werwai h temu baby... iiby podetug
dhyeraja oprawity to mite priciatho
Rozm. 63.

Opravici

sim

Albertus... inscriptus ab. opre uyl
... Margarete... ratione dolo et dote.
sicuti — quadraginta marces

1442 AQ2 xT 186

sim. 16. 201

Oprawić

Iaco praue bilisni prvi tem, kegdi Pran-
dotha ... list Jasconis ... na ten dzen
chczal oprauicz, a on ~~z~~^rego ne chczano
od nego priyacz 1396 PKKr¹, 243

mp Zab 537

Oprawić

A gynaako Ięgo Lapizca y comprowitiam nye widal
(i.e. wydał), gedno yakoim gy z wiputi porset Krolew
czedł y oprawił 1420y M.M.Ke. VIII, 460.

Oprawic'

Kiedy juz dziewczica Marja ... siedome
lato popelnita, oprawiwszy ja Anna
i r. Joachimem odzienim, ... wiodli. do
Jerusalem Rom. 15.

Oprawić się = discepto

Pociągnął więc do Ryma Antypas,
aby się z bratem przed cesarzem o
krolestwo oprowiło [ut de regno ha-
bensis disceptaret cum fratre] Rom.

112.

Oprawić

Forisq[ue] t[er]re do Regna Antipas,
aby sie z bratem przed cesarem o
królestwo oprowib, nadiewajac sie,
i minister Hironneus jego r[ec]e przed
cesarem oprowib [Profectus est etiam
Roman Herodes Antipas, ut de regno
habendo disceptaret cum fratre, ora-
tore Hyreneo, propter acrimoniam di-
cendi, plurimum confusus] Horn. 113.

Oprawie

Dobre oprawiony = proportionatus

To ciało, ktorei z diuicze Marje
przyjął, ... jest było ciało wielobne
re czworga przyrodzenia dobre
wytworione z tak wielobną płcią
dobre oprawiono [corpus... ex humoribus
complexionatum, atque qualitatibus
proportionatum] Rom. 155.

Oprawić (!) = inducere

[Marja: Kako rodraj stowiercy] odkupisz?

Jesus: Moją śmiercią, ktorą mam kupić
pięć niewinnych, ty mi będzie oprawić.

(!) ty djabeł zdradliwie [per mortem
quam passurus sum, nimis innocenter,
mihi quam Leviathan inducet fraudulenter]
Rom. 166.

Oprawić = procurare

Ziątego naszego lata koronowania
Tyberjusza cesarza, oprawił polski
Pisał Judeę [procurante Pontio Pilato
Judeam] Rdm. 174.

Oprawić = rego

Krol Abagarus... tedy oprawił Bdyceńskie
miasto [hic rexit Bdyceusam civitatem]

Rom. 225.

Oprawic

Święty Bartłomiej... miał... buty per.
kani i drogiem kamieniem oprawi one
Rozm. 235.

Oprawic = orno

Tedy wstaly ony wrytki dzievice i
oprawily swe lampy [tunc surrexerunt omnes
virgines illae, et ornauerunt lampades
suas] Rom. 48f.

Oprawić

Judasz odpowiedział: nie boj się mnie,
ce, bo o nim wszyscy dobre mówią,
już ciem to wszyscy oprawił Rdm. 5/7.

Oprawic'

Jesus... reki? rezygnacjii swolennikom... : chce wam
zjawic', co jest o mnie juz umowiono i opraviono
Rdm. 545.

Oprawić

A preto jest mi riał, bo mie prosbat
Ociec moj pre catorseka, abych ich
sbawienie oprawiť Rom. 594.

Sprawić śmierć

Si. rzej, mieli być podani P. latowi, weseli biskupa
pi. popowie i licemiericy w radę gadać, kako
by śmierć sprawili Jesucristowi Rom. ~~77~~. 708.

Oprawić

Biskupowie... reszli sie ku prelanim konie
niewinnej, aby oprawił śmierć ich stawiela
Rom. 712.

oprawić

Jacom ŷa ŷpowŷedal pacolla wo-
lŷcowŷkego | wnyemoczy dzŷff y bo-
zim ezalem oprawil - - -

1425 Koŷcian^W 1115

Oprawić
oprawiony

Primi duo: Thaco my pomofzy bog
y fwonti † | Jacofmÿ pytale przech-
nÿ y iest przy|wolila fwe dobrø wole
Choczicze | przedacz, agyndze fwe
wano wzonla | Oprawono

L. 2570.

1400 Koscian nr 154

opravit
opraviony

Tako nam pomozŷy bog ŷ ŷzwathŷy |
krzifz Jako tho fwathezimŷy, ŷŷze
pan | Staniflaw Schurkowlkŷy. ŷzaf-
tawŷl | Schuba {thobola} Deka Srze-
brem opravonø | wedwu dzeftu
grzŷwen ŷweczthŷrzech | pane mar-
gorzecze Sŷrakowlkŷye, | a[[le]]{nŷ}
thy[.]{ch} rzeczŷy [[ne]]ŷchowala oth-
nego | pobrawŷchŷy thedŷ kŷyedŷ za-
bith, | ale ŷey [[thy]]{thŷ} zaftawŷl

1432 kòs uian^{mv} 1424

Opravit'

Pratan... opraviti, in se [re. Judan] svoj-
reka sam obicis? Rom. 770.

Oprawiencie

Jako ~~mnie~~ ^{mnie} nie dal Adam werarz potorep cu
oprawieniu yertki 1425 Ks. A. II nr. 1647.

diu. 16.

ki 1425 Zulu I nr 1646

Jako mne me dal Holan ucion
opravnienie potrebi cu opraveniu ystbi, e yem
do nego nlab.

Jako mne Stanislav szlal do jedo-
ma pne potrebi cu * opraveniu ystbi

1425 Tym Proc 245

(Zekr i u. 1647)

Alye ŷniako mowymi,
Oprawienie. reparatio bzdzele,

Plyuzenye rzeki otk wlostaczo bzezu pzas
oprawyenye urywycze odworozono Jul. 21.

dziat 7: auby tesz rzeka mowz urywycz,
Synedy obrozona

si fluxus fluminis a proprio meatu
per reparationem hominis retrahatur

Oprawy

Wszystki pyemódze... wezmó
kapłany... y bódó tym oprawycaz
strzechó domu bozego, az usó po-
trebnego pre oprawyem wżizó

BZ IV Reg 12, 5

si quid necessarium viderint
instauratioue

Oprawienie

Prosto nie bierzcie wyjącej
przenydzki podle waszego zdania, ale
ku oprawieniu / koscyelemu

deyuje se

B2 IV Reg 12, 7

Ad instaurationem

Oprawnienie

Wyszęge (m. pieniądze) nakładaly...
tak, aby syć doskonało oprawnyemy
doma boriego

§ 2 IV Reg 12, 12

Vut implexetur instauratio

Oprawienie

Ot^x motiknow^t *oprawienie 3 gr.
1494. Warsz. I 388.
(Pozn)

Windałnie: Ot Motiknow opravienie [für
Zefestigung der Griffe an Haken]

Oprawyenie

Ot *oprawyenie lisky ante
prethorium 2 1/2 grossos

1485 Hanses 202u 5 390

Stephanus... repositus

Oprawienie terminum vera infir-
mitate

1293. - (ideo affecto ab ipso Stephano
iuramenti reformationem alias

oprawyenia ob reposicionem termini

vere infirmitatis

~~Arch. R. XV.~~

~~Arch. R. XV.~~

1473 JAGZ. XV. 166

Archiwum bernardyńskie. T. XV

Zap. sądów Lwowskich

R 1473 str 166.

205

Oprawienie = reparatio

obiczaj oprawy na naszego starym
modus nostre reparacionis

ca 1461-67. Term. 442. r.

Ὁρθρωτικῆ - correctio

Dawydow

125

Psalm ο ορθωτικῆς ἐπιφυλάξασθε

ο ορθωτικῆς ἐπιφυλάξασθε

ἐπιφυλάξασθε Psal. 23, arg.

de... hominis reparatione

Publ. 22

~~Matth. 23, 13~~

~~Genavicius.~~

In isto evangelio agitur nobis

De redemptione ^{ola} opera-
ryerw | R. XXV, 173.

XV p. post.

~~Brückner Kaz. śr w. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 173~~

quod genus hu-
manum put istum
indolum et multum
designatur

~~Ossol. 474. b. 29.~~

2001

fol. 1

Oprawienie

[...] albo these examples ko opraveny
bylo by prirucenyono

(použití umění)

1491 RK72 VII 57

Oprawienie = ordinatio

Oprawienie ~~secundum~~ secundum ordinationem Gn. gl. 149, a.

, obródzona, oprawiona, dei

Opracowanie - pertractatio

Ho sharyna opracowenye synym szandem Sial. 18.

Oprawienie- parafernalia

Ustawiamy, aby roza. Kiedy masz wzore, tylko
przy them oprawyemy, czto jest domowne (ostatke
Jul. 75.

V^o circa parafernalia domestica

Oprawienie

Ustawiamy, aby zona... tylko przy
them oprawyeniy, ciso gest domowne
... ostala (statuimus, quod exon
... salum circa parafernalia domestica
remaneat) Sul 75

Оправление

Оправление = сumpcionem || (ск. 22) || Р. ккiv, 374.

скр. осол в 1845

Oprawy -
Słowa bandz, krotyewno myetyeska, ...

Słowa bandz, oprawyenye zgrubyonych 77 aw.
32.

Oprawione - instalacje

~~Nakładaly... aby się dokonało oprawy domu
Bz 11 Reg. 16, 18. Będą tu oprawy szwedzkie
domu barockiego, ażeż wro potrzebny jest opsa
wyceny wraz z 16, 18, 5. Tu oprawy konyelne-
ma dążyć ze 16, 17, 7.~~

12,7

213. 17. 26. 16 14

4812

Oprawienie

Idzie przed Bog wojska rycerow i
oprawienie rycnow Rom. 626.

Oprawnienie

Owo nim jest ten list, jen takó wiele stego
wczynił za twego oprawnienia biskupstwa
Rorm. 668.

Oprawienie

Użycie syna niewiernego siedzącego na prawicy
u Boga Ojca wszechmogącego i mającego moc
i chwagę i oprawienie całego świata Rom.

723.

Oprawienie cf. Microprowienie

Oprawnne

Quilibet lanens pro annuo
m 0 censu solvit medium
marcum...

item pro myodone medium grossum,
item ratione opravnne dat quilibet medium
grossum.

(nr. 283)

(nr. 285)

(nr. 286, 287, 288, 289, 291)

DŁUG. Liber beneficiorum

T.III. str. 282

sim. b. 283, 284.

285. 286. 287. 288. 289. 291

Oprarne
M O

Item quilibet emetho de lauro tenetur pro
myodone et oprarne solvere decem qua-
drantes.

Item solvunt oprarne semel
in anno per medium grossum

DŁUG. Liber beneficiorum

T. III. str. 284

55

Oprawne

Justiciarus recipiendi quartas vel quancum-

^{que} taxationem seu exogittatam pecunieque,
que oprawne dicitur || 1388 || M. M. Bo. XII, 15

super kmethones nullam habebit... potestatem

(Pisnik; Piotrowski Wł. jezycy)

MON. med. aevi hist T. 12. str 15

(COD. EPIST saec XV T. 2) r. 1388

— vol. 1881

Oprawne

1388

Justitiarius recipiendi quartas vel quam-
cunque exactionem seu excoGITatam pecuniam,
quae oprawne dicitur, super kmethones ^{miller}
habebit potestatem. ~~Barb. Band. 4~~ Jus Pol. 192.

(Kodex Bogels? Pragensi m. 2 1388 v. u. Picty)

Oprawnne = exactio

Iusticiarius [a nobis constitutus] recipiendi quar-
tas vel quamcumque exactionem ~~quo~~ seu ex-
cogitatalam pecuniam, que oprawne dicitur, su-
per kmethones nullam habebit... potestatem.

1388 Kod Wp. III 600.

71. co Jus Pol - wj Kod Wp?

Oprawne

... idem iustitarius recipiendi quantitas, vel quam-
cunque exactionem seu excogitatum pecuniam,
quae oprawne dicitur, super & methones
nullam habebit nec habeat potestatem.

St. LB. I. 297

to jest przykazy z 1388. r. w. archiwum
Kancelarii w. Lubl. - Kod. AP

DLUG. Liber beneficiorum

T.I str 297

57

Oprawne

prepositus emit totam villam Parosowicze
a filiis Borek pro ^{monentis} 900 marciis et 20 marcas
de oprawne dedit in. XVI)

~~pro. XV.~~

M. H. II 891.

~~XIV. 4. ?~~

18

skun tro'lovac'

Oprawny

382

(sta drelnyra dzediny w Sednicy bita narrego
ocera, yest prawa narra i list drelu oprawny
bit na nq || 1402 || Sppp. II, No 842.

(opozniti)
Opoznic = annullare
(re. cruz)

the solutio dyaboli quod in homine
habuit

Annullat^u - opoznyl
ex xv opoz. II, 32b.

Oprawy = emendatorius

Lysth oprawy littera emendato-
ria

1436 Spr JNW. VIII 2, 27

(Tousi)

Oprawowanie - aedificatio - no.

Alte rēre ⁵ ~~o~~ opravowanij~~u~~ mura z^o xelalem
Apollus in opere suari aedificavit / Ps. 5, 16.

prim

Wij - de ouzem okolo murōs ludowetem

4313

Opuscula ?

1591

pro propositione alias Opuscula
et pro responsione al. o otpowyede
coram iudicio factis pro infama-
tione al. o pryganynye

1438 Pozu nr 1591

AKH III 342

Oprasmek

Oprasmek?

Oprasa? Oprasek?

* Godwmy nyc w sharem qdazrye... ale godwywczek
(pro: godujmy) w ^xoprasachd [na boku: w opzrancho?]
= in arimv (w oprase? w oprasek?) // 1438 R

~~R. xxiv, 376~~ czystych y prawdy epulemur
in puritate scilicet iusticie

(PF IV 572: w przessnoscy abo w niezqwasna-
sny czystoti a prawdi)

(sed in arymis sinceritatis et verita-
tis. I Cor 5, 8)

1438 R xxii 351

Oprásknek - faais
ide mnye

T ley miki xerin nahyrwey oprásknek malýútki
podpopyelni BZ III Reg. 17, 13.

(subinvericium panem parvulum)

4814

~~Oprasa (?)~~ ^{azymsus}
~~azymsus~~ & 00p tnt
Opraszanie

sed in asimis since-
ritatis et veritatis.

ale godowczich
wopzrasch $\emptyset$ (na marg.)
w opzrasch $\emptyset$ czystych
y prawdy.

1438. R. XXII. 351.

rok 1438

6 Rozpr. t. 22. str. 351.

~~H. [illegible]~~
6t

6

(oprazaskowny)

oprazaskowny

zupane azupis (sed nisi in) fermentato
nye! w oprazaskownem ~~plandert~~, w oprazaskownem
oprazaskowy)

(chlebe... zakwaszonym albo zagoryczonym
w przasnem chlebe w kwaszonym chlebe. ⁽¹⁷⁾ ~~W in~~
~~pane azimo (sed nisi in fermentato).~~

~~Arz. XII. 508. 2. 42~~

1413:4JA.14. 5083

V ('w nieoprazaskownem')

pod chleb &

(Opraskowy)
Opraskowy

In pane azimo (sed nisi in) fermentato
nye w opraskownem (~~daneben~~ w oprastkow-
nem, opraskowy), chlebe... zakwasonem albo
zagnyeczonem, w przasnem chlebe w quasonem
ch(1)ebe

1413-4 JA XIV 503

V (c¹⁵ nieopraskownem)

pod Chleb d

Oprozi = respondere

Dum ... Wydzinsky... proposuit coram ... dominis super

Zemak ... volens per huiusmodi comparacionem Termini-

iam lucuari, tandem

Zemak ~~idem~~ respondit, vulgariter oporal

1428 Mon Jus. v̄ 1375

in hec verba

1519 strona VI 115B.

Oprzeć-

oprzeć
occupare - ca 1428, Przel. I. 490.

1538 Act rector. II 42

f. De Cange

glossy okolo r 1428

causam esse occupatam
causam dominis indicibus
commissariis et
petiit eam re-
mitti

MAL. Zab j. polsk. №2503 Bibl. Jag

Prace Fil. t. 1 str. 490

402

k 44 a x

statutum ... quod sic intitulatur de
occurso in iudicio, qui crimen
mandato alterius referre proponit

Oprezgaí

~~XIV.~~

Oprezgarie = iungite equos

~~B. d.~~

(iungite equos et ascendite, equites
Jer 46, 4)

~~XV.~~

1471, MPKJ.V.101

W reprezgaí

Opuch of Opich

Opuchac'

Opucha, nadyma seba = iatumit

(var. lub. rp.: opuchla intumuit)

39 v

1.471

MPKJ: V, 60

(facies mea intumuit e fletu Job 16, 17)

Job. XVI, 17

v. spruchestō

Opuchlina

Opuchlina XV BednMed ⁷⁴~~50~~

Opuchlina hydrophisis

idropisis vel ydropis est humor succu-
lancus cum inflatione et anhelitu
fetido, wassersucht, opuchlyna

c. 1500 Erz. ~~Sto~~ 59

Opuchłocisz

opuchłocisz

~~secund.~~

№ 1437 №

Rad. n. 2649.

Opuchli

Et erat ibi quidam ydropicus, dicunt magistri, quod
hec infirmitas procedit a phesica destucta et qui-
libet talis habet ventrem inflatum et hanhelitum
fetidum et quanto plus bibit, plus sitit (na mar-
ginesie: idropicus opuchli)

R XXIV 66, k. 200

/czyt. Józef *Reerek*

Opuchły = hydropicus

Opuchły = idroticus in. xv R. xxiv, 66.

~~zocg. nr. 1619 Mar. 2 Grad. H. 200~~

~~Pr. Kar. siew. T 29~~

Rozpr. 24 str. 66 pocz. w. XV

596

set

Opuchty

opuchli
paralitiuus 1428, PrFil.V, 69.

~~LUB Kilka zabytków~~

~~A 21 Glosy rok 1428~~

~~Pr, F, t, V str. 69~~

~~257~~

Opuchły-
opuchły
limphaticus - ca 1428 Profil. I 49b.

~~glossy~~ około r 1428
MAL. Zab j. polsk. №2503 Bibl Jag

Prace Fil t. 1 str. 495

karta 45 b r

847

Opuchty

opuchli idropicus

1437 ~~Wisl.~~ №228. v. 87

504

KATAL BĘKOP. Bibl, Jag
№ 228 Isnàcensis, r 1437

Opuchin

Opuchla (.) (Zurgida) pp. xv, R. XVI, 341.

Opuchly.
~~Opuchly. e. i.~~

infirmare ventris
nimia inflacione

Opuchly

~~Brüchner Kog. 3.~~

~~Rezpr 25, str. 155~~

~~Pol. XV, R. XXV, 155.~~

~~Pol. XV~~

Pol. XV, R. XXV, 155.

1309

Opuchty = hydropicus

Hydropicus - opuchli. XV ^{med.} Lab. 521.

Opuchty = hydropticus

Idropici - opuchli. $\frac{1}{2}$ XV Lab. 523.

O. puchty

*In dignus et occisus opuchty opuly popye, occisi
sunt apud nos in louske octo*

1466 | MMAe. XVIII. 25 no 71

Opuchty

Opuchty - isropicus

1471MPKJV 123

(et ecce homo quidam hydopicus erat
ante illum duc 14.2)

W. opuchty
~~cf. woolnoeiety~~

Opuchły = hydropicus

Jesus wszedł w dom jednego księcia rzy-
dowskiego... a tu był przed nim jeden człowiek
opuchły [et ecce, homo quidam hydropicus e-
rat ante illum] Rom. 379.

Luc 14, 2

Opuchty
~~Opuchny~~

Niewiasty... wraze niewiez Marja- tako
opuchba- i przemienona, podaly k niej mowie
Roku. 747.

Opuchty

Vide: Opuchnye' Rom. 747.

Opuchnięci = tumere

Co też byliby szaleni... a taki, którzyby
opuchli od stęej wilgotności wewnętrznej
... węższej... natychmiast umdrowieni
[hydropico qui fuerant tumentes ex
humore] Rozm. 217.

N. 135

Opuchnąć

Opuchłą intvmuit (war.kal.: opucha, nady-
ma schą intumit; facies mea intumuit a
fletu Job 16,17)

.MPKJRp V 39v

Opuchnąć

Wziąwszy cięte drewno i bili po niej
i po jego świętej głowie, aie wrytha
opuchta Poln. 702.

Opuchnąć

A jako przywiedzion do Pilata tako sromotnie, Pilat uźrawszy ji tako zbitego, snędzonego a ono jego święte oblicze zsiniało, oczy i wargi opuchły, wszytek ubit jako trędowaty, aże przedwieliką młdością (!) niemógł nanogach stać, począł sobie myśleć: Rozm. 835.

Opuchnac' of Opuchty

Opuchnienie 'tumor'

W opuchayenye: ia tumorem

~~Q. II.~~

1471 MPKJ. V. 186

(at illi existimabant eum in tumorem
convertendum et subito casurum et
mori Act 28,6)

W. rehy nisi opuchayci

Opuchnienie

Idrops opuchnienne. II $\frac{1}{2}$ XV An. Fil. III 290.

Quatuor ex vento veniunt in ventre
relento, ratrimanezo: spasmus liver,
idrops opuchnienne, colica myemocz bolanz.

Opuscula

betet... ^{augustinum} facere meatus aque ^{qui dicitur in vulgari} ~~ut~~ ^{ut} opuscula, in lat. ludice
etiam ^{ita} ut ^{ita} ^{quod} ^{valent} ^{transiri} ^{que-}
cumque ¹³⁶² ^{Koch} ^{IV}, 193.

- planastro lignorum sine aliquo impedi-
mento possint et

Opustoshily

~~Ad... domine Index, ego concedo, quod~~
~~ego secures recepi duas in silva domini~~
~~mei, sed ego neminem percussi, quia~~
~~iam Opustoshily circa curiam domini~~
~~sic, quod non possumus habere ligna.~~
1443 AGZ. XIV 73.
~~ArchB. XIV.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów LwoWskich

R 1443. str 73.

122

Opuscerac

xviii

A opusca = et dimittit || R. xxiv, 73.

Mercenarius autem et qui non est
pastor ... videt lupum venientem
et dimittit, opusca, oves et fugit
(Jo 10, 12)

Opusculari - delinquere, negligere
vhasz, ysze

~~Opusculari~~ opusculari Pl. Job. 13, 13. Si nys
opusculari, w cyf ʔfai ʔeich 16. Judith 6, 15.

(non delinquis)

4815

Opusculi = devolvingere

Upe opusculay mie upodri (non
me devolvingas usquequaque). Psal 118, 8

M.W. 4. 10.

~~29 q-82~~

Opusculari = dimittere

3 1

2

4

5

6

~~Nunc di~~ | ~~mittis~~: Nynye opuszczasz, § sluga twego

.....

(nunc dimittis Luc 2, 29)

~~66 1/2~~

M. W. 102. 6.

Opusculari

Nynge opusculari stoga thwego,
pange, podling slona thwego w pokoyu.
~~Ev. ex. xv n. xiiii 294~~

(nunc dimittis servum tuum Luc 2,29)

Opuszerai-

Nye ~~spat~~ opuscray nye myla panno
Maria Naw. 175.

(non desis mihi)

Opuszczać

Gdi syō ty modlysz se zlzamy... a obyad
tway opuszczasz, tedi ia offyerowal twō
modlytwō panu bogu

BZ Tob 12,12

(quando... derelinquebas prandium tuum)

W. interdictis

Opușterae

~~Opușterae~~ ~~in~~ ~~pro. pole?~~ vda sra w obora_z ||
1466 R. XXX, 16.

obtus voce canum cerus fugit, auia
silue deserit, arua tenet, claustra
bouina subit ± vda sra w obora_z

fol 222

Opusculari - obmittere

✓
Skodi wyetke uborstw[ist] these wygrom
myrly nyepryiacreloz zadawaer nepe
op[er]acya, ✓ Jul. 46.

✓ Wyekthony op[er]acya, ✓ the yako prauz
mestepere ... yakoli nyepryiacrelye
rusayzer saz

✓ (praeterientes iste)

✓ (non obmittunt)

Opuszczenia

/K/to sam tego nye trzyma, czso na swem przywyleyv yma, podlug prawa dawnego sam to stracza. Nyektorzy zyemyanye naszego krolestwa mayacz od nas abo od naszych namyastkow lysti przywyleyne swym myastom abo wsyam pod prawem nyemyeczskym, a wszakosz ty ysta prawa opys-

Dział. 33, m. m. 6.

Jul 43: opvseriowy
(inve Theutunics demisso)

26b

czayacz, podlug praw polskych syą rządzą. Prze-
to vstawyamy, aczby kto prawa opvszczayacz ta,
ktera mayą, gyszym sądzycz bądą, pyrwsze mayą
straczycz. Ale przeto chczen, aby gdze kto zgrze-
szy, tam tesz ma 34/ czyrpyecz tymsze prawem,
ktere w tem myescze abo we wszy gest. /

/73/. O zbiegłych knyeczoch.

/G/dy zbiegowie swym panom czastokreecz czy-
nyą dziedziny puste, przeto nam y naszym podda-
nym tho syą wydzalo podobno, aby takye schody

Dział. 33-34

Opuszczai - omilleri.

Niektory ^{ziemiancy...} ~~stary~~ mający listy przywilejne
Luzym wyzastom... pod prawem niemieckim
a wrzako by była prawa opiewająca, ~~potem~~ podług
praw polskich tyż rząd, list. 38. 3

Opusserac' = omitto

Slyssich

Hydryalem sralonee, opusseragyaer przygodne
wecry, omawyagaysir sya seraserym. $\Pi \frac{1}{2} XV$
R. I. XL, VII.

(auti, quid de hoc viderim (stultorum
omittens contingentia) et tandem se
excusantes sibi fortuna)

Opuszerai

26b

czayacz; podlug praw polskych sya rządzą. Prze-
to vstawyamy, aczby kto prawa opvszczayacz ta,
ktora maya, gynszym sądzycz bąda, pyrwsze maya
straczycz. Ale przeto chcem, aby gdze kto zgrze-
szy, tam tesz na 34/ czyrpyecz tymsze prawem,
ktore w tem myescze abo we wszy gest. /

/73/. O zbiegłych knyeczoch.

/G/dy zbiegowie swym panom czastokroczy czy-
nyą dziedziny puste, przeto nam y naszym podda-
nym tho sya wydzalo podobno, aby takye schcody

Dzial. 33-34

Ter & Hul

~~Handwritten scribbles and symbols at the top of the page.~~

Defectio = delinquere

Strach ~~dzera~~ zal me za grzeszne

o ~~puszcza~~ czaj o czaj o czaj o zakon twoy

[defectio tenuit me pro peccatoribus delinquentibus legem tuam]. Psal 118, 53

~~Handwritten signature or scribble.~~

M. W. 26a.

Opuszczać

K Maricy szę nerekamy

Grecky z klosecy opuszcaymy. Mac. Dod.
140.

Rok. 85

Opuscula: obmittere

Matheus, Marcus, Lucas... nictore
cuda i driny opus'cili... i wiele innych
reery tem podobnych, ktorei sa po-
pisany od swietego Jana a od innych
ewanielist opuszerany [multaque simi-
lia, que scripto sunt commissa a Jo-
hanne, [sed fuerunt a reliquis obmissa]
Rohu. 173.

V127

Opuszcza

Davam s'ya vynyen bogu ^xwszechmogocemu, spya-
czy smyslow czyta mego grzesnego, czom
s'grzesny..., vyele dobrego opuszcayver ex. xv dpt. I

149.

Spaw 3.

Jul 30. obywatelstwo
(deklarantes)

Opuszczać

12d

Wstawiany, aby o pierwsze nieposłuszeństwo służebnyk se dwiema pochołkoma sędzey ma gechacz do wsy tego zemyanyna, a tano gestly sam zdan w wynye, mayą my wżacz dwa woly, a sąly tecz zdany kmyecze, tedy kmyeczowy 18/ po gednemv wolv. To tecz o wtore szadne nieposłuszeństwa vezynyez przykazvgen dw wolv, a na kmyeczv po gednemv, ale o tnzece acz przepadnye, tedi to, eoz bądze pozwan, na straczyez, kterego sądza na esądzyez. Tego tecz nye opvszczamy, aby thy woli take wżate, kromye wszego obraszeny.

lece daramy dwe mygdreli

Dział, 17-18

Opusculari - praetermittere

Tego heri me opuscularum, ab huiusmodi chomaz
duye nyedzeli. Sedab. 18

a b c c' d e f g h c h i j k l l m n n' o p r s s' t u w z z' z''

Opuszczanie = dimitto

~~oppressiones~~ nyewinne vezyszknyá opuszczayancz; innocentes
opprimens et dimittens noxios ~~223(21) B.~~ I 1/2 XV Spr. I 306.

~~Spr 1.306: I pol XV~~

(Dan 13,53)

Quadr

1000 uwalniajca 119
wimyczy

Opuszczać

Ja tutaj गया. skąd ... y opuscam
h²demu swe prawo foldrowack ze
cxcycra.

~~Art. Kat. 329~~

ort Pr Rp 87,1

ort Mac 117 : odpuscram

~~II 7 IV Silber. CXI 309~~

Opuscula

Procurator dixit: Panose! on sya the pri or
Stonskiego, a on zaluya (!) w Mikolaya. Ex bene
procurator N. respondit: On gest opuscula (!)
Micolaya, y szalował na Stonskiego 1418 J Paco.
VII, No 129.

... Procurator puerorum: Kothow ya
ken list k widrecz,
(Sielec) - gest by on Mikolaye wypusczył, a
na Stonskiego pawsnel

opusculi

nichil obmittendo alias opuscula-
yancz

1446 AGZ. XI. 286.

~~Arch. B. XI.~~

Iacobus... zdal... Iohannem... pro
quinquaginta marcis gyszini et totidem
dampni, nichil obmittendo al. opuscula-
yancz et pro violencia et pro penis re-
galibus

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1446 str 286

353

Opusculari

Procurator ... dixit:

Non recedo ad hanc opuscularam memoriale et affecto de-
cerni lucrum, cum voluerunt domini
Breschowsky respondere

1500 | AGZ:
AGZ. XIX. 127.

Opusculi

Stanislaus... ¹⁰²opusculi (!) Crecelacum de juramento
pro qualuor witnessibus, quod alius est in eisdem
culpa sitis, ipsum de juramento remittit 1423
Iraw. VII, N° 2821.

Opuscerae - desertare

Vogenne yacry... vlastne zemye (bykly 123 v2 dnapu-
stha nycer pravnye opuscerae alybo puthie crynyez

Sul. 71

√ (desertare)

Diat 66: sportoshaer

Opuszkai - deserere

1. a 4.

• Non desero nyo Opuszkam

1 1/2 XV R. XLVII, 358.

Opuszczać = praetermittit

Archelaus pogrzebł albo pochował swego (!)
... nie mi opuszczając świeckie [j] kraszy
i wielbności, ktorai by była przy po-
grzebiach królewskich [nihil regii ornatus
in funeris pompa praetermittens] Rom.
111.

np. Opuszczać

Opuszczać

Anna... recognovit, quia nobilis Msczugy...
sibi satisfecit pro dotalicio et dote, quam
habuit inscriptam super villa Wykothy in
districtu Premislensi. Ideo recedit al. od-
stampyla ab omni iure, quodcunque habuit
super villa Wykothy, omnes alios districtus
deserendo al. opuszczayancz

1462 AGZ XI 471

Opusverac ✓
~~Opuscom, a.s., ac~~

2 = 3

Opusverac Obmittene

XV ex. PrFil.V, 19.

~~jay. N 2036. j. gad. comp. u.~~

~~Pr. is. st. p. sr. 19.~~

Brückner Prfil 5 19 kon XV

751

Opuntia

Родина опунта прыкладзіць а забуде на самбьерра
ка чечу сумнечыць Dot. Wilm 270.

Cf. *Opuntia*

Opuszczanie

Kto się gospodnio offerwie niego
wszech czynkoch y opuszczany
czyz pecz, tako wółcz naydree gospodna
na kaszdy czas. ~~1/2 xv. Bibl. Warsz. 1873. III.~~

~~Glog. fac.~~

Gloger

Opuszczenie

Septima pena: svus (sc. Jesu) dolor processit ex ~~h~~
desertacione z[0] opwszczena et ~~h~~ hoc qum clamavit:
Deus meus, quare me dereliquisti

R XXIV 64, k. 127

/czyt. Józek *Reczek*

Opuwzczenie

Lo opuwzczenia =
ex desertatione sin. xv R. xxiv, 64.

~~Jag. nr. 7619. Mas. 2 Grod. 4.127
Pr. Kas. 800. I 88 27.~~

Rozpr. 2⁴ str. 64 pocz. w. 75
fol.

Opuszczenie

Kaif se teze, izem se dopuscil sedm smertnich
grzechow... dopuszczonym zlego, opuszczonym dobrego.
~~in. XV Mist. Kat. Nr 1681.~~

Spraw 2.

Opuszerenie = delictum

Delictum - opuszerenje. II¹XV Lab. 522.

Oyuzarenie

96 pr

opusczena
quoniam sine intermissione memoriam vestri
facio

XV med. Gł Wroc 96r

(quod sine intermissione memoriam vestri
facio Rom 1,9)
hd. her mentenku W E

? (odpuštění?)

~~Opustenie~~ ~~≠ (odpuštění?)~~

pres toho mila panu posrovanie
Rac nam vprostez v trina saego gzechom
opustenie? pro: odpuštění? || 1448 || R. XXIV, 552

~~Cf. Opustenie~~ ^{Br.} "negly XVI w"!

O purgatione

pr

(polnochy)

„Ponam sedem⁷ meam ad aquilonem et ero
Altissimo similis”. Ob quam superbiam de celo est

(apreopusczena)

eiectus et irremissibiliter in inferno est submersus

XV med. Gyl Wroc 54 r

Opuszczenie

Opuszczenie = desolatio

14 H M P K J V 109

14 H M P K J V 109

(post finem belli statuta desolatio)
Dan 9.26)

w. spustoszeniu

Opuszczewac of Opusiewicz

Opuszczony of Opuscić

Opuszczałość 'desolatio, devastatio, destructio'

desolatio i. devastatio, destructio,
opuszczałość

c. 1500 Erz. St. 259

~~Opusculary p. 125~~

~~Opusculary, e. a' desolata~~

Opuscula desolata
1434 PrFil.V, 31.

~~Lib. I. 125~~

~~Pr. 5. st. p. 8. str. 31.~~

Brückner Prfil 5 31 r 1434

125¹

Opusciady

Opuszyala (relicta) pp. xv, R. xvi, 350.

Opusciaty = desolandus

Desolandi opuscely. c. 1450 Br. Fil. IV 576.

Opusciady - desertas
Wye gismi opusceny ot pana boza narrego, ale
v Hlavni naz w uzlozy, zrozdia nam krole peroke,
ale nam daly pokarm ... a oprawier opusciale
Domi Lyonke (~~desertas~~ et aedificare desertas
Lion/PL II Sedr. 82,

4819

Opusciety
Opusice

Aswycior nara^a. askaf^a nara
diasnosoz nara opusycala gerd
(desolata col)
ert

Orz I. M. ch. 2, 12

[desp. spustossomá ied].

Palloctium : unives obicome jert imptovic
nere, jektovic nere : Inula nere.

Opusciaby

Opuscrahy = demolite

1471 MPKJ. V. 36

ver. lub: opuscrahy demolite
30r

(facietisque... similitudines murium, qui
demoliti sunt terram I Reg 6,5)

verku demolite opustily

I Reg. VI W: pokasity zenniz (oc. myny)

Opusculary
Opuscular

~~XXXIII~~

Opusculary = dissipatae sunt

~~Opusculary~~

1471 MPKJ.V.92

(dissipatae sunt viae Is 33,8)

verbi dissipatae sunt ~~XXXX~~ opusculari su

W: opusculary

Opuściaty

Opus ~~chronica~~ aut ~~opus~~ ~~erata~~ - desolatam 13.

~~MPKY~~ 138

(In odient fornicariam et desolatam
facient illum et nudam Apoc 17,16)

W ucyms je quatuordecim : nesci (re. uolenti-
mies)

Opuscular - vastus
Nabył go na myślenie primum,
W zymy straszne y opuszeryaley puszery - v
Deut. Deut. 13.

v (vastae solitudinis Deut 32.10)

Opusciaty

W ich ręce będzie podan syn orłowicy
... ani sie plutując nad matką opusciaty
wrege (wrege) wesela Polm. 545.

Opuszczają

Trzewica Maja... rekła świętemu Janowi:
Proszę cie..., aby mię opuściałę wiodł k temu
miescu, gdzie moj syn jest Rom. 737.

Opuścić

Bo pan bog twoy tenczi gest wodz twoy a
nye opvsczi czebye ani ostaneye

BZ Deut 31,6

(non dimittet nec derelinquet te)

Opuścić

Tam many opvsci y wzwvzi slvb, kto-
riszem vozvirdzik s nim

BZ Deut §1,16

(derelinquet me)

Opuścić

Powiadano my, czsosz wczinyła swej swyekrwy
po s~~ł~~myercy gey z m^osza, a szesz opuscyla
swe przyiacyele y zemy^o, w nyeyszsz sy^o
vrodzila

BZ Ruth 2,11

(quod reliqueris)

Opuścić

Opuszył pana boga oczczow swich

BZ IV Reg 21,22

sim. ib. II Par 26,16

(dereliquit)

Opuścić

Isze opuscywszi myō y obyadowaly czvdzim
bogom

(quia dereliquerunt me)

BZ IV Reg 22,17

Opuścić

**Ale ti boze... nye opuscylesz gieh y tedi
gdi wczinyly sobye cyeleza przez swar dote
go**

BZ Neh 9,17

(non dereliquisti eos)

Opisać

Jest jedna niewyazsta ozalwala swego
maza, ysz one opuszorywszy, poyal szobyje
gymna w malzenstwo

Art Mac 42 (d)

Art BrRp 38,2: porzeczywszy

Opuscié

Uedua ~~szczytka~~ szczytka orolowala swego miara.
yer one opuszczenia, bajal drobne guma w malzen sztyka
Dob. Mac. 42

Opuscié'

Opuserit = neglexit

1471 ↗

MPKJ: V. 51

(neglexit dominum deum suum || Par
26, 16)

II Par. XX V

w. same dbat

Opuszczony Opuszcio

Opuszczona - desolata

1471MPKjř 130

war. lub.: osamysze

(quae autem vere vidua est et desolata
speret in deum [Tim 5,5])

w. enicista

v. osamiały

Opuszczony ^{Opuscia}

Opuscion ^{ad mortem} = desolatus

B. opuscion, a^{pt} opuscion desolatus

1471 MPKJ V:188

(hi odient fornicariam et desolatum
facient illam et nudam Apoc 17,16)

cf. Opusciały W: opuscion: nigz

Opusculo - relinquere

~~Do~~ Bezyces uoyu uiaoz

uoyu opu Bezuly^v uue
Put. 26. 16. ~~Od prazacol y blysczech
sanych oparacoch byl 27. arg.~~

v 71: ostavili so me

(dereliquerunt me)

~~Puto~~

~~26. 16.~~

Opuścić

Ten ps(alm) powyada, yze Xpus czassu
męky swoyey od przyaczol y blysszych swych
opuszczon byl

Puł 37 arg.

Opusćić

O myłoznyku moy, nye racyz nye
opuscyer || Kaw. 150.

528

opusci!

~~opusci!~~

Exaudit dominus pauperes et vin-
ctos suos

non desprexit ^{et} inco-

puscul R. XXV, 173. (Psal 68, 34)
xv p. part

~~Bruckner Kaz. nrw. 3.~~

~~Kazpr. 25, str. 173~~

lot.

~~Psalm 44 k. 15.~~

1959

cyt EB
JR

Opuścić

A Iozeph, masz yey, gdysz byl spravyedly-
vy a nye chczyal ya poyancz, chczyal potha-
gyemnye opv^zszycz ya

EwZam 291

(voluit occulte dimittere eam Mat 1,19)

Opuścić

Tedy opuścił go dyabel, a oho
angyolovye przystapyly y szlvszyly yemu

EwZam 301

(tunc reliquit eum diabolus Mat 4,11)

Opusciò = desolare

Discedite ut amplius vos non custodiant
sed in manibus omnium ~~vos~~^{inimicorum}
vos Desolatos - opuscione relinquant
ex XV cap. Ky. II, 32b.

3250

21

Opuścić 'deserere, derelinquere'

deserere i. derelinquere, opuścić

c. 1500 Etz. ~~How~~ 59

Opuscić = dimittere

Jesus jako jest opuscił lwy, poszedł w stronę
miejską i wrzedł sam [Jesus puer cum leo-
nes alios dimisisset] Rom. 140.

Opusie'

Kristus... rek' im :... blizko bude godina, ...
i'e mne samego opusiwry wryry uciecie
Rom. 611.

Opusicié od siebie = dimittito .

Kto opusici ronej swojé od siebie, ma
jej daé wiano to jest myto jej po-
sromocenia [quicumque dimiserit uxo-
rem suam, dat ei libellum repudii] *Polun.*
268.

Mat 5, 31

Opuscié = dimitto

Który opusci żonę swoją, wymieniając
swoją siostrę, ten drugi swą żonę siostrę
zowią [qui dimiserit uxorem suam, ex-
cepta fornicationis causa, facit eam moe-
cham] Rom. 268.

Mat 5, 32

Opisać

Tedy to widząc rozwolniony, opuścili ją myślą-
i ręką, wryscy strachem uciekli goni.

654.

Opušćiti = relinquere

They to

They kneled, chovry vřp oni na fchad stuncra swa
krolefstwa bily uelhy, cyer vřp vřp ge ony bily
opuřvřly Gn. 2, 6.

Opusie

Opusculum ~~post modum~~
intermittens ^{post modum} (opera manu-
um) in. xv R. xxiv, 69.

zag. nr. 1619 mac. a Grodz. K. 309

Pr. Kar. św. I 32.

Rozpr. 2⁴ str. 89 pocz. w. XV

fol

712

Opus'ur'

Be'ata uirgo a mane usque ad terciam horam oracioni
instabat, post modum ab oracione surgens, a tertia hora
usque ad nonam operi manuum vacabat, post modum opusciwsi
intermittens opera manuum, iterum ad oracionem rediebat et
inde non recedebat, donec angelus veniebat et cibum sibi
ministrabat

R XXIV ~~68~~ 69, k. 309

/czyt. Józek/

Opuscić

672
Kmecz Philip wyszedł od kandydów... ^{przez czas} w nowoczinie gemu
podle prawa, y opuścił gemu jego rolę y weziął
gemu swodów 1423 Spaw. VII, № 3296.

Opuscić

1194 Taco my pomoz bog etc. yakofm
byl wp | ofchelitwe dopotrascza
Studzenfkego by | dal prawo fwym
mlynarzem Janufche | wy Gorzew-
fkemu oto czomu Mlin | opuscyl aon

dal

mu roku nechczal dacz | *Secundus*
iurabit, qui circa hoc fuit: yacom
przytem byl *Et alii in testimonium*
yako to fwacza — — —

1425 Pozn w 1194

Opusie

Opus serie praevia = linguens dexteram ✱
1444 ✱ R. XXIII, 307.

(verbum supernum prodiens nec patris lin-
quens dexteram, ad opus suum exiens venit
ad vitae vesperam)

Opuscić

Wszystky wamne rzeczy yussz manvx
opuszczyz 1448 R. XXIV, 354.

Opuścić

Acz opvsczywszy pirzwe lozisko obroczy (sc.
rzeka) swe szcze... przes gynsze myesczcza...
moczą wlostną, thedi pirzwe lozisko... za
prawe granice maa bicz ymyano

Sul 21, sim. Dzia
7

(obmissó primaevo alveo)

Opisać

56

a to przeto, ysze myedzi dwiema dziedzinama strwyeny abo rzeka plinye; a przeto acz dwie dziedinye znow obapol gedney rzeki posadzą syą, tedyby kaszda strona swoy brzeg ma rządycz y strzymacz; a gdyby rzeka moczą swą ale nye czlowieczą opwszczywszy pyrwszy byeg, gynszym byegiem syą obroczyła, tedy ony brzegy, ktorimi pyrwey woda rzeki czekła, dziedynam bada za granycze, a kmyecze z obv dziedziny w onem gesserze wolno ryby mogą lowycz. I na to mowimy my, aczby tesz rzeka moczą czlowieczą gynady

opuszcic

Laszdi, gen opuszczy dom, brata, ocrxa
... prze me gijmija sito krocz tele-
wexmye, a wyekugi zixoth ^{posya-} ~~posya-~~
dxije w

$\frac{1}{2}$ XV R. XVII, 235.

V (qui reliquerit stat 19, 29)

nie ma!

Opuścić

X

Na zemyŃ pomnyecz bŃdŃ, ges to gdzie opv-
sezona bŃdze od nich, zlvbi syŃ gim w so-
botach swieh cierzpyŃŃcz pvtinye prze nye

BZ Lev 26,43

(quae cum e relieta fuerit ab eis)

Opusień - derelinqwene, (negligere

Opusień (dimitławs) ab. tki dzedziestawa mego BZ
 14 Reg. 21, 14. Maje Opusień y wewerzi skub. ab. bant. 31, 16.
 Maje opusierimi domu boga narwego ab. Feb. 10, 59. Maje
 opusylek zich y tedi ab. 9, 17. Drogę fraudi aye
 opusyl (non deseruit) ab. Feb. 1, 2. Opusyl przika
 ranye ab. Chocay up, ali greebowy rygdi nye
 porwalył, a przes to opusyl przikarenye (praeter-
 uittas) ab. 4, 6. Any erio opusiy z przikarenya
 (nec praetergressi sunt) ab. II Par. 8, 15. Opusyo
 tri nye y obyatovaly ezadania bogom ab. 14 Reg. 22, 17.

Opuścić

Nye opuszczimi domv boga naszego

BZ Neh 10,39

(non dimittemus)

Opisii

Popolquyre wodre liney a gubry po myey
—, a gdy budesch w lysesze da-
lycho, thegdy przyde tham dru-
ga woda z lysesey ranky, ~~spuscy~~
thaz na prawo, a Holquy sey na lewo
st. LB. III, 354 / ~~Testament ed~~

~~opuscički, kři, štici~~
opuscički)

štom nýal w skryňj j w komoře,
tho mý wšytko opascyčij.

Štaryj što w M

U.P.R. I. 1962.

~~Štaly usmier s Nehr. 193~~

Opuścić

Czom mał w sceny y w komora

...

,thocz my yusza opuścicy

XV p. post. Sob. III 344 skarga Wrocł w. 12

Opuscić 'relinquere'

• Ony natychmyasth opłiszczywszy sryeczy
naszladowały sa yego

^{Evangelium}
~~for. ex. XV Pe. Tit. XV 103~~

• (relictis retibus Mat 4, 20)

Opuścić

~~chocząc potęgą emerye opuszczają~~

~~Ex. ex. XV OF XIII 291~~

~~Tedy opuszczają go dyabel. n. b. 301~~

opuszczają wszystkie, nastadowały 19

gęb. n. b. 307
Ewlam

(relictis omnibus due 5, 11)

Opuscić

Tę suknię nosił miły Jesus a nigdy
ją nie r[ew]olucyjł, ateri [pro: ależ]
czasu śmierci i światem była rwle-
rona i tedy ją opuscił Rorm. 142.

Opus'cié = relinquo

Jesus... spurszycie te niemię Judeę i-
orecł potem do Galilee [reliquit Judaeam
et abiit iterum in Galilaeam] Rom. 243.

Jo 4. 3

Opuścić

x
2

A gdisz bōdzesz *zyōocz naszeŋye zemye ~~tw~~
twey, nye przisznyesz asz do szamey zemye any
opuszczone closzi bōdzesz [^] ~~z~~biracz

BZ Lev 19,9

(remanentes)

Wd powrotłych
W opuścione

Opusicié = relinquo

Opusiciowy ten s'wiat idę k memu ojcu
[relinquo mundum, et vado ad Patrem]
Rdm. 574. Jo 16, 28

Opuscié

Nyecha opusery (non linquat) 1465 R. XXII, II.

sequiâs linquat, gl. deserat, nyecha
opusery, te non ignavia, nyevichlosa,
vincat, gl. non devincat, nyecha nye
premoie

(tekst 2 ed. Nyecha)

fat

131

Opusciō = relinquere

Сходство годжуні в ривнєнстві
до суттєвості ex xv МЗКУ. II. 320.

reliquit eum febris (Jo 4. 52)

Opisać

2. zamieścić

Opuscić = dimitto

Wirać ją miły Jęsus, dotknąć się jej ręką
[pro: ręki], a niemoż ta ista natychmiast ją
opusciła [et dimisit eam febris] Roman. 288.

Opuscié = dimitto

Mily JESUS... řekl jí: niewiasto, opuszczono
na jeś od twej niemocy [mulier, dimissa
es ab infirmitate tua] R. 376.

Luc 13, 12

Opus'eic' = derelinquere

Loitan ad gneua y opus'eic' nocentse (Fl. 56, 8, arm.
(derelinque furarem).
Pret

Opuscit - obmittere

~~Przekazanie opuszczania pierwszego losiska, obrotu się
szeregiem przed generałem myśliwskim Sub. 21 / Prawo
niemieckie opuszczają tylko według prawa
polskiego szereg (pro: rząd) 43.~~

V Dział 33: opuszczanie
(iure Teutonico demisso)

Opuścić

Bo sō opvscili smowō pana, yōs to gest
zaslvbil otczom gich

BZ Deut 29,25

(quia dereliquerunt)

Opuścić

Any czso opuszczily s przikazanya kroljowa
(nec praetergressi sunt)

BZ II Par 8,15

Opusci - diuittare

A opusciemi syadue lyalo a z dluqow ťpomy-
nanya (diuittimus annuū septimū et exec-
tionem) BZ Neh. 10, 31.

v. wrelkey rōki

w. wrelkey rōki

4818

Opuścić

A wszakoz tak sōc w iōczstwye, przeto
drogy prawdi nye opuścyl (sc. Tobiasz)

BZ Tob 1,2

(non deseruit)

Opuścić

Chovay syŃ, abi grzechovy nygdi nye pozwo-
lyl, a ~~prze~~ przez to opuscyl przikazanye
pana boga twego

BZ Tob 4,6

(praetermittas)

Opuścić

Nye gest ~~uz~~ ^{uz}itevano nam opuscyor
29 non asprawy edlyrowy bose
- (relinquere legem)

042 I Mach. 2, 21

[dep. oddatki?]

Opustić

Wyszmal... , ysz on chczacz opusczył ta, mcz
kū ktorey pyrzwey przyszedł a pyemyadre
pretho bral

Ontillac 124 (br)

sim. il., sim.

ont Br 2p 91, 1

a chcąc wyry w tych ksygach vloszoney, bo
czastokroczy zly acz acz/s/ nye bądze są bal
grozy, ale są bądze bal wyry.

/1/. /N/a początku sądow sądzacz strony,
tylko mając Boga przed oczyma, aby złomcze
prawdy a przedawcze swego samnyena y czczy na-
leszeny nye bili a chytroszcą swą sprawiedly-
wosc opvsczywszy, kv gedney stronye, drugą o-
pvsczywszy nye przystali, wkładany, aczby nye-
ktory sądza wybrany moczą naszą albo gego na-
nyestnyk, opvsczywszy^v boyaszny Boga, dzerszac

Dział. 2

V (dei timore posposito)

sim. Jul 55

-----
a chcąc wyry w tych ksygach włoszoney, bo
czastokroc zly acz acz/s/ nye bądze są bal
grozy, ale są bądze bal wyry.

/1/. /N/a początkv sądow sądzacz strony,
tylko mającz Boga przed oczyma, aby zlomcze
prawdy a przedawcze swego samnyenya y czczy na-
leszeny nye bili a chytroszczą swą sprawiedly-
woszcz opwsczywszy, kv gedney stronye, drvgą o-
pwsczywszy nye przystali, wkładamy, aczby nye-
ktory sądza wybrany moczą naszą albo gego na-
myestnyk, opwsczywszy boyaszny Boga, dzerszacz

a chcąc wyry w tych ksiągach wlozoney, bo
czastokroczy zły acz acz/s/ nye bądze są bal
grozy, ale są bądze bal wyry.

/1/. /N/a początku sądow sądząc strony,
tylko mając Boga przed oczyma, aby złomcze
prawdy a przedawcze swego samnyenya y czczy na-
leszeny nye bili a chytrosczą swą sprawiedly-
wosc opwsczywszy, kv gedney stronye, drugą o-
pwsczywszy nye przystali, wkładany, aczby nye-
ktory sądza wybrany moczą naszą albo gego na-
mjestnyk, opwsczywszy boyaszny Boga, dzerszac

strona yedna zdał abo skazał y przysądzył o
 dziedzyna abo o gynsze rzeczy przed sąd yawno
 przywiedzony nyesprawiedliwie, wezaszayacz drw-
gą stroną, tedy strona wezaszona odzowie sya
ky wyszemv stolv. A ysze gest obyeczay w są-
 doch polskych, ysze sądza, kteremv wyną da-
 dza, nys pozyszczze wyny, alyszby gego dokona-
 ne, paknyaly bądze przekonan, tedy lvyesze
 albo 3/ trzy grzyny stronye weaszoney prze-
 padnye / z wyną, ktora rzeczona pyathnades-
 esa, se sromotą nę, dacz tamv, ktori gego o
 Dział. 2-3

Opuszc'.

Sprawiedliwosc opuszczenia ku jednej stronie, drugą
opuszczenia, przystali brat. 2.

~~q i j m n o p q r s t u v w x y z~~
Opusćić = derelinquere

4 = 5 + 10 2131
Malo ꙗze mie nye strawili ꙗ na zemi, ale

3 9 10 12
ia nyeopu | szil przikazania twe | go

[ego autem non dereliqui mandata tua]
Psal 118, 87

~~3.2~~

M.V. 34a.

Opuszc'ć

Bog... wehó jemu: albo przy mié mekq ...
a wrysey ludzie będą zbawieni, albo opuśc'
śmiéć a wrysey będą potępieni Rom. 605.

Opisic

Christus... rekt: Judas... prore katowanie po-
pedniam meiodrojetwo, opisic znamiq miru a
konaj co' poverq? Rom. 619.

Opus'ic'

Moze ly opyehadnyk opyehanye opuseryer? Ort.

Mac. 112

sim. 6,

sim. Ort Br 7p-83.2

Rf. Spus'ic'.

83,2

Opuscié

Moxely opyekaldnyk opyekanye opvseryex
dla takyego nazabanya,

Ort. Br. II 377

opyekaldnyer dvo opvseryex

b. VII 573

— vor mundeschaft uf gebin

II 1/2 XV 7 17 VI 377

Opisici'

3 pominski

Opisic'

X
1

Jako wyedro y swadco, esz Nicolaus

Dulowscy cesar uzal przycaner nakoyuye ku podpoli^aley
rancere si laudricchem, to przycant ku swey rancere,
opuscet Jandritxa

1400

1

Apr. III, 194

PKKv II nr 9 (s. 237)

Opuszcic

Yakom ya nye bandacz opyehun Swyachnyu,
 wdowy Woytkowey ... gdy any nysa poslala do
 kancelaryey ku wysluchanyu wdaniya gzymyeniya
 na Lypnykah, khtorego prawem poryskala na
 Stanislavye, anym opuszc^{ci}ischi yey gzymyeniya
 swegom nye wpysal, anym przywyleya na lto
 gzymyeniye nye wzalem 1471 Spr. I. N. W. VIII 2, 34

Opuscié = obmittere

Mateus, Marcus, Lucas, Joannes čtyre
popisali skutki Jesucristusowe a teri po-
pisujac niektore anda i driny opisali
[quasdam obmittentes virtutes et miracula]

Rom. 172.

v. 127

Opisic

O jego męce rozmaite prozotwa przepowie-
dana, pretori ewanjeliści opisali to Rom. 650.

Opisic'

Świsty Jan wiele opisic' wypisania umięwienia
Boiego, co ini trzej Ewanielisci napelneli; a
takier co oni opisiceli, to świsty Jan napelnel
Rorm. 790.

Opisici

4. zrnidraci

5. utraci

Opusćić - postponere, omittere

Na erwarthem wyjezcu... albo stacur ma, albo proceura.
kora pewnego porzłace nye ma opusćić Sul. 74.

~~patencyaty then ucyryer tho opusćić... ma
zapłaćć 82.~~

(transmittere non postponat)

Opuścić

2

A thegodla, gdyby thaczy (sc. niewolni) v ko-
go... noczowany byly a chowany, thentho ma
ye wstrzymacz... Paknyaly then vczynycz tho
opusczy... tedy panu, czy byl, ma gy zapla-
czycz

Sul 82

(quod si ille facere obmiserit)

Opusculum = omittere

A yesthlyby sye tho prygodnylo
kthoremo bratno thego nye spelnyci
also opusyci thedy ma tny parkye
are kmoichy 1484 ^{Req.} Profit. iv p 11

(quod si omitti contingent dicatur
In his vicibus Pater noster)

Opus'ic' = omitto   i'qui, potes, ponamini

Wstawyemy bidlę ^{regolla} ~~na~~ myśma bier oppro-
sczono. [^{verben} ~~non~~ hoc timore vivendi est regula
omittenda.] II $\frac{1}{2}$ XV R. T. XXXIX.

Opuszc'ic

Proeto nasz miły stworzyciel... #1 tego nie
chciał opuśc'ic, aby sam nie popełnił, co
jemu był przykazał Rzym. 534.

Opusci

40

0

quod a regno
~~et amissum alias oposcrono, ut cogiteretur,~~

1492, ArchKPr. I, 165.

quod viceversa revertatur, ut potius co-
rona diletsretur, quam diminuetur

~~ARCH. Kom. prawn T I str 165~~

~~Ulan. Fry zab. do hist. prawn.~~

~~1492~~

Opuszczyć

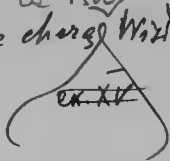
Ja
Przyrzekam... ^{wierem byc,} Sprawę dłuwoścę wzyccac...
w temto prawe, a tego ne opuszczyc ny prze szadna
myloszc, a ny prze szadną, nenawyszc. AV
Lab. 539.

Opuskić

Ja przyznam bogu ... ysz ja kchemw sentremw ... postu
moy dize dier ... y

~~Choc~~ then przykhen szery staler ... bronzo, a thego

Na zadney wazy opuszyer nye chery Wilt. Nr. 168.

Opusculi

o

490

Quod a regno est

amissum ~~atque~~ oposicione ^{Al (1492) M}
M. M. M. XIV, 408.

ut cogitaretur, quod viceversa reverta-
tur, ut potuit]s corona dilatate-
tur (pro dilataretur), quam diminui-
eretur

MON. med. aevi hist T ~~14~~ str 408

(COD EPIST saec XV T ~~14~~ r. 1492 c. posui)

65

Opmisic'

6. norpmisic'

7. odpmisic'

8. porostemic'

9. wycofac'

Opuscić = dimittere

Laczkowicz napisał do brzozi a
bogactwo opuścił w próżności

[divites dimisit inanes] Luc 1. 53

Ed. napisit pnie
W pisit z nicem

M.W. 189. b.

Opuscié od siebie = dimittit

Tako opusci wry flurere od siebie i przy =
sredt w dom [tunc, dimissis turbis, venit in
domum] Rom. 340.

Act 13, 36

Opuscié = dimitto

Przystąpiwszy swolnicy k niemu i prosili
jego rekę: opusci ją, boć wola ra nami [dimitt.
te eam, quia clamat post nos] Rom. 357.
Mat 15, 23

Opusci

97 1w

Virgo maioris est precii apud Dominum, dum
oppusezy & i>
illud contempnit, quod sibi licitum de<re>liquit

XV med. Gł wroc 87r

opusci <t>

Opusci' remissere

Ti ies opusit' lichot' grescha mego Fl. 31, 6.

V (tu remisisti)

Put : ty yesz odpusrcit

Opuscic - parare

Nye opuscip (non paraw), any possicp, any 448
Smylewip BZ Jer. 13. 14 (Pr. J. H. 4, 299).

Ud me meparaw
W me zfelguz

4817

Opusculi = obmissere

Ac quorum ^{et nomen grecum est nome (avali)} tituli opusculi (quod quoniam negli-
genter obmissimus) Gr. Pl. 156, a.

hoc hodie supplere possumus

Opuścić

Ale ysze częsthokroc thadzy nyevolny rąkv
panow szwogych vczyekayacz... noczowani bywa
yą y chowany, a thakocz thakim obyczayem pa-
ny swe opuszczywszy a gych othbywszy kv wlos-
thosczy są wraczaya, sz gych vbyezenya panō
wye nyemale szkody przymvya

Sul 82

(postponunt)

Opusci -

Gospodne, Gospodnye moy
cremusz nye opuszeryl

1451 ~~pac~~ Dod. 105.

(deus meus, deus meus, ut quid dereli-
quistime Mat 27, 46)?

Opisic'

Isotke zlowo z usth wypuwyd: Bore, czoemu sz mja opusicyd? (R. XIX 89.
et. XV)

Opaicri - relinquere

(relinquet)

Pure klonpato (^{sc.} /zone/ celowek opuszery wlo-
wyek ocrera swego y maiz twij BZ Gen. 2, 24.
~~Esasz uozinyla a tere opuzyla swe prozia-
cyete s. Ruth 2, 11. Opuweryne (remanentes)
classi bpdreer sbisaz s. deu. 19, 9.~~

4819

Opuszczenie -

Opuszczenie zabobny

Należy odstąpić swoje w gąsienicę ~~zabobny~~ zabobny
opuszczenia, ero tyje w arm powoła Ord. Mac. 56.

nien. 16.

Ord. Pr. Rp 46. 3: odpuszczenia

Opisici'

10. opisici' na diť

11. opisici' na diť

12. opisici'

X
3
Opaveic- dimittere

Ydi wladika rabyse shyachnyez ...
Pokoran ma verinyez, chusti alyer do parca opuseczyw
a nago syazn verinyw Jul. 93.

(dimittens)

Opisać

Święty Jan Ewangelista naśladował miłego
Jesuetę a także, kiedy po papim, opisać odrie-
nie i wiek? Rocz. 659.

Opisać = reŕio

Podrieniec jeden mŕsladownik jego, odriamy
pobienym odrieniem na nagie rŕaŕo... i to
opisowy, snadŕ kiedy byŕ potŕpion, na g
wŕickŕ od nich [at ille, reiecta sindone, nudus
profugit ab eis] Rom. 659.

Marc 14, 52

Opisic - vase

Zlápere vrelure a sochy slamyere y wriitki ~~uall~~
modli, a wysokosi gey opäsiere (vase)
BZ Num. 33, 52. ~~Don pogröbni vevu mega~~
~~opuerean gest (vovra est) St. Nek. 2. 3. Vinnice~~
~~... vskopav, als vi vna nye bōdere p... bo~~
~~bōdre opä vepna vironi st. beat. 28, 39.~~

4821

Opuścić

X
7

Vinnicze... wskopasz, ale vina nye bōdziesz
pysz..., bo bōdzie *opyszczōna czirwni

BZ Deut 28,39

(quoniam vastabitur vermibus)

Opuścić

Kakobi syō oblycze me nye smōcylo, gdi
myasto y dom pogrzebni oczcza mego opuszczon
gest (deserta est)

BZ Neh 2,3

miracyi

Opuscic

~~OP~~
Opusculum = demolire

1471 MPKJ.V.37

(nunc ergo vade et percuta Amalec et demo-
lire universa eius (Reg 15,3))

x

~~OP~~

I Reg IV, 3 W Herz

Opuścić

X
2

in Tenuta tua eas desertasti alias
opusczylesz

1474 A 92 xv 473

Dum recepisti ab ipsis intromissionem pro-
tunc ville predicte bene possessionate al.
ossyadle et in tenuta tua eas desertasti
al. opuszczylesz et iuxta ^mconsuetudinem terr.
eis predictas villas non condescendisti ita
possessionatas, sicut ab ipsis recepisti

Opusie

Jaco prane

Sy edual panó Phalibogovó v panem Kilianem o ^{ty} ~~ty~~ wódy
rcezy, ero byly mady gymy, do Sy eduanó y opusieyla 40,
1402 Apr. III, 194.

a ptem mocoó sryló wibowchly gy et fecit
XL marcas (dampm)

~~no~~
opusic

omnes alios districtus obmittendo
alias opuserymszy yne prouya-

liv 1445 AGZ. XIII. 173.
: ~~ARCHB. XIII,~~

cupientes discordias sedare

Archiwum bernardyńskie. T. XIII

Zab. sądów przem i przeworsk

R 1445 str 173

192

abcđdefghchijklmnoprsstuwzzz

*Opusculi
Necopusculi*

nisi renunciauerit (omnibus) neopusculi

XV p. post JA XII 143

~~24~~ 26

Br. Ālt. pln. T. Arch, XII 143

bibl. sem, w Pelplinie rkp.

nr, 195 GLOSZ 2-ga p, XV

skłm. 12.

~~Deut 9, 16?~~

19

Opusćić (odpusćić?)

fy 5

~~f. 5~~

ypuxex (!) opuxex (tak)

~~non dimittis 1/2 XV, PrFil. V, 58.~~

~~1/2 XV, PrFil. V, 58.~~

1/2 XV, PrFil. V, 58.

(non dimittis seruum tuum, domine,
secundum verbum tuum in pace Luc 2, 29)

~~LUB KIŁKA zabytków~~

~~A 2 Glosy polowa w XV~~

Pr, F, t, V str. 58

~~151~~

Opusculi - delictorum

fy^o

107 prozocil myš pan

NY Sz. 49, 124

(deop. opuscul)

(deliquit me dominus)

opuszc'ic

42

Jaco fwatczø Jaco matka Tho-
mi|flaowa bila wtrzymanu tich czø-
fzci wmaley iwwelkey lancze |
iaco lifth mowi aiaco geg virz|chof-
lawia ianla crziwdø czinicz | taco
neopufzcziwzi lath Thomi|flaow
oczecz zazwal

Piek. 1267.

1408 kościan nr 366

opuszc'ć

Jacom ŷa geldzyl otpana przybif-
lawa dopana | Vŷanczineza aby
przyal rok dalŷy fludzmŷ | pana
przybiflawa zlypna | a on przyal
rok dalŷy opuszczywŷy pirzwŷ rok

1426 kościan^{nr} 1178

opuścić

Jacom ya Jefdzyl otpana przy-
biflawa do | pana wyanczincza aby
przyjal rok dalffy zlu|dzmy pana
przybiflawa zlypna aon przyjal |
rok opufczyw pirzwy rok
Alia in testimonium.

1426 Kosciarn^{mw}/1162

Opusci' cf. Zopuscic'

Opuscic' cf. Topuscic'

Opusceci
Anne regnum in semetipsum divi-
sum Opusceci = desolabitur.

R. XXIV, 72.

~~Jag. III. 1297 R. 23.~~

XVim.

Pr. Kar. I 35.

Rozpr. 24 str. 72 pocz. w. IV

907

unikatowa Luc 11, 17

~~Opuscula~~

Opuscula = desolator
opusculae
(desolabitur)

ca 1461-67. Serm. 98. v.

~~424 Ms. K. 98 v.
108~~

153

~~Sermones r. 1461-67
Kapit. Krak. № 1424/108 Ms. karta~~

Opusciec-

opuscheje
desolabitur - ca 1428, Pr. Fil. I 493.

K. 45aβ glossy / okolo r 1428

M. AL. Zab j. polsk. № 2503 Bibl Jag

Prace Fil. t. 1 str. 493

650

Opusćić = desolari

Wielkie królestwo samo w sobie rozdzieli się
opusćić [je] [omne regnum in seipsum divisum
desolabitur] Rom. 299.

Luc 17, 17

Opusciół. cf. Opusciaty

Opusciewai - devastari, deserleri, desolari

~~Skadi... zadawaac nye opusciewaj, porocz yez ziemye nasze
bardzo opusciewaj. Jul. 46. ^{5. dny} N roslzerem podda
nye gzymyem parow edytokow opusciewaj!
(43. Nyskthora gzymyem... karyla sa a papu-
serewale 74 'desolari'~~

(desertantur)

wydalo sa naszym rykiem they stwore
sa pnciermy

Opuściewać

Nyekthorzy... yakobi nyeprzyiaczelye rusza-
yącz są skodi wyelke vboszstw (leg. ubostwu)
thesz wyączsze nyszly nyeprzyiaczelom zada-
wacz nye opvsczaya, przes yesz zyemye nasze
barszo opvsczyewaya

Sul 46

(devastantur)

Diel 5

Opuściewać

Przetho nyekthora gymyenia dzeczem albo blisz-
sim przes nyethbalosc a sle tych wdow przy-
glądanye a opyekanye kazyla są a ^{*}opvsczewale

Sul 74

(~~de~~ annihilabantur et desolabantur)

slw

Opuscule de Pucierne

Opuscula
Opusculum

Ure zona po smytery matka... po matku
wriethko gymyeny trymala, a pretho
nyekthora gymyeny dzezem...
pres nyethbaloser a sle tych widow
przygladanye... karjta sa

a opusculum (per inadvertentiam
parum et malam procuracionem anichi-
labantur et desolabantur)
Lub. 74

Opwiotować cf. Obfitować

! Opyantha

(Op. gla ?) Opizłowac' cres. opatorati
por. opisó

Opyantha ^(opytam B.) = repelente

B. opytam

1471 MPKYV 122

~~MPKYV 122~~

Luc. Proh. 11

2.515 +

Opuscules of Rousseau

Opychaó 2 cf. Ozpychaó ? czes. Opychatí

MPKJ V 16

wyrozyhom ospycharo pila tusum

man-cerli pila tusum wocholkem
opichans

(apparuit in solitudine minutum et quasi
pila tusum Ex 16, 14)

Opysac? o videns o provoje man. kopit.

Opisac

Opysac = ⁱⁿ videre

1471, MPKJ.V, 40

lub. ☐

II, Reg 15, 24: o videns, revertere in civitate
~~II Reg. XV~~ ? in pacem

Opismynt = mi
opirmynt = arsenicum citrinum

~~1772~~ ; ~~Reid. n.~~

3g (cf. ib. auripigmentum n. 786)
= portolka

(mies, auripigmentum, zingres arsenum
2 siarhs As₂ S₃)

Opytać

Opital gesm gey rzekōcz: Czyge gesz dzieczyō

BZ Gen 24,47

(interrogative)

Opytai - konsulere
wyc. bōdre narownik ani goszelnik w orobye
Nai klorych wyosernikow opytaj B. dact. 18, 11. ✓

(nec incantator nec qui pythones consulat)

dat. miōsto byi : ani klorych . opytaj
W. medit 1822

Opytać

Natichmyast prziwolayęcz gego opyta
(interrogabunt)

BZ Deut 25,8

Opytać

Opytaj otcza twego

BZ Deut 32,7

(interroga)

Opytać

A gysz wasz za[✓]lutra opitay^e synowya waszy
... odpowyczcze gim

BZ Jos 4,6

(interrogaverint)

Opytai - interrogare

(interrogare)

Ostal qeden mpx, przes klonego mozem opitace
pana Bz III Reg. 22, 8. ~~Nabichayast praso~~
~~layper gego opyta b. b. (interrogabunt) ib.~~
~~Deut. 25, 9. Teri Thobas opita (interrogavit)~~
~~angyala ib. Job. 6, 7. Warr za iutra opitayt syno-~~
~~weye warrz ib. Jos. 4, 6. Opytay obra twego ib. Deut.~~
~~32, 7. Opital qesm qey ib. Gen. 24, 47. Opitaleu~~
~~gich o Lidrech ib. Neh. 1, 2. Postlay bily kany-~~
~~mu, bigo opitaly o driwey ib. II Par. 32, 31.~~

4823

Opytać

Tedi Thobyas opita angyola rzekócz

BZ Tob 6,7

sim. ib. I Reg 19,22

(interrogavit)

Opytać

A wszako nyczego gey nye spy opitaly

BZ Judith 10,8

(nihil tamen interrogantes)

Opytać

Ale wszako w poselstwye ksyōszōt babilon-
skich, gysz poslany bily k nyemu, bi go
opitaly o dziwye..., opuscyl gy pan

BZ II Par 32,31

(ut interrogarent)

Opytać

Opitalem gich o Zidzech

BZ Neh 1,2

(interrogavi)

Opytai

Subjunder, opytay greh, posivali li Vjčenexa, 1399

~~Letoz. II, str. 834. Pyzdr nr 108~~

ori meserieri sero et nich man seluge

Opytać

Opyta gich, znalylybi Labana

BZ Gen 29,5

(interrogans)

Opytać

Podka-ly czyó Ezau... a opita-ly czyó, czyg
gesz...xí tedi genu odpowiedz

BZ Gen 32,17

(si... interogaverit te)

Opytai

Opythal yegoy. ma by sye yevre. They darowayca
Orl. Mac. 59.

Orl Br Ry 48,4: a pytal

Copy list - requirements

Werszily செயல் தரவுகளை வழங்குவதற்கு, அபிதா
(requirements) / na myś, szerezz gsmu BZ
I Reg. 20, Q

4824

Opytać

Ut eius assensum requiret, o przyswole
nye opytal, quo ipsa, aby ona, fieret
sponsa 1456 ZabUPozn 87

Opitai
(Opitovaci)

res. repetende operene
OPYTAC'

Opitam - repetente 13.

~~111~~ MPKY V 122

mi ideo post baptismum filii dei a
perfectioe generationis in Christo
impletae repetendae a principio nati-
vitatıs humanae potestas permissa
est

Luc. Prof.

Opytać

dubium 'powtórzać, powtó-
rzyć'

v. ~~Opisować~~ MPKY V 122 wiać

~~Opista?~~ MPKY V 122

var. lub. opytam, repetente

(var. kal. opyantha)

man. curri: opaczene repetende

(cui ideo post baptismum filii dei a
perfectione generationis in Christo
impletae repetendae a principio

duo polj)

natiuitatis humanae
potestas permissa est

Opytam ef. Opiszować

Opytanie - inquirere -
Stharostha... ma. ^{ku ogledanymz onego gualthw}
^{albo stodi,}

pridaar wor nega. kw opithany^u i, ierli
(Capitanens debet)
[dare -- ^a p^aconem ... ad inquirendum]

(Mac ^{raw} Hps. VI. 272 - ~~1498~~)

1498) yeth yawna dawna dolo verin-
kw thego zlego

Opytanie - interrogatio

poornye pravyadax ^(oc. Admiral) wriško, chto bit mowyl
ku spitanij Olofernowu (ab Holoferne inter-
rogatus) BZ Judith 5, 12.

4825

Dr- Hor n.l.

Idani zastarvili na gorze On BZ Num. 33, 37.

4826

Oracki = boni aratoris.

In octo libris alias skylb boni aratoris, alias
~~oracki~~ oracke

1456 Tym Proc. 220

Oracz

Inathosleus Oracz

1441 SymProc. 47

Oracz

oracz

Sic agricola illam amplius terram amat, que
fiszne
post spinas uberes fructus profert, quam eam,
[po] plodny
que nunquam spinas habuit et nunquam fertilem
messem produxit

XV med. Głw noc 55r

~~Crax = agricola~~

otaczom
(agricolis)

ca 1461-67. Serm. 97. v.

~~1424 / 108~~, ~~VII Mns.~~ ~~H. 97v.~~

138

~~Sermones r. 1461-67~~

~~Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta~~

Craez - agricola

Polem qest bit Abel pastuka overy a Kaym
onacrem BZ Gen. 4, 2.

frut... Cain agricola

4827

Oran

Abraham... bil gest oracem V
zenye *polestynskyye ro olluge oluy

BZ. Jan 21, 34

fruit colonies

Oracz - colonus *Zemnyj, nye bōdre pre-
clena...)

Bo moja iest (ziemia), a wy psichadaye
y oracz moyseze Bz Lev. 25. 23.

coloni mei estis

4828

Oran

To byc dam rymy, Kanaansko... Golin
bily maley lyczbi, maley y orace
zey. (coloni ems)

BZ I Par 16, 19

Oraa

- Foga nyeny sô ora uev, prutunily
sô glowi ore

B2 Jer 14, 4

V confusi sunt agricolae

orac^v oracz

Worythky na szvey, staryam sperxe,
memyeshluyky, kupore y oracze,
kaszdy przech mu kosze skacze

~~MPK J. T. 186, 190.~~

~~L. O. van, 187, 190.~~

De morte v. 190

Oracz

Robnyk, oracz = rusticus * 1471. MPKJ. V, 6.

Amos pastor et rusticus et ruborum
mora distinguens, paucis verbis explicit-
ni non potest

Prod * VII 51

k. 3r

Drac

Amos

Prob.

Drac = rusticus

B. ~~112~~

14HMPKY V 112

Amos propheta pastor
et rusticus ... paucis verbis explicari
non potest

~~Amos~~

Prob 1

K. 480

Oracz

~~Oracz~~

~~Oracz~~ ¹³ oraczem = cum agrario operario

cum viro irreligioso tracta de sanctitate...
cum operario agrario de omni opere

~~11471~~ M. 11471. 1

Eccles 37, 13

t. 37r

Oraer

Yschwe

(Pavel, Yan y Marzey, oraer gych, xacho-
wany gwalthownik, nye przyschly na gy-
myenye Janzewo Pyotrowo Kossakowo, any
zegnaly torech onacroph yego ze trzymy
plugy

1470 Tym^{Wol}~~owicz~~. 68

Oracz = cultor

Jeden miał drewno figowe w swojej winnicy
w adrone ... i szedł ku pracownikom tej winnicy
[arborem figi habebat quidam plantatam
in vinea sua ... dixit autem ad cultorem vineae]
Rom. 375.

Orator = agricola

Był jeden człowiek, oświecony i religijny, który
... nie mógł wierzyc a wsadziwszy ją w oratorum
i ponedł przez caedificavit turrim, et locavit
eam agricolis, et peregre profectus
est] Rom. 410.

Orac = agricola

2° te sbugi r'le pogubi a nra vinice. oraci
inymi oracini [malos male perdet, et vineam
suam locabit aliis agricolis] Rom. 410.

Gracz

Christus... by mógł na was puścić łzy,
jeśli by was roztargali, jako meryni? nigdy
w Samarjei praczem króla Salmarararowym
Rom. 628.

Oracz = agricola

Jam macica wierna a otec moj oracz
jest [ego sum vitis vera, et Pater meus
agricola est] Rom. 566.

Orac excolere
orac 'excolens' orac ? f b

Kthoikole orac a poszyerac role kryge
gwalthem, naszyema tyktho rol poszyer ma.

Sul. 49

aliquis excolens et seminans egros
alicuius violenter

Orać

Takom do was posla ne
stal ani i nadreio orać karat

1394 Hubersto fo.

Orac

~~Jakom do was prokla ne stat ani w nadlexe oraca
Koral 1394 Hube 26. 70. V. Ne oral medze, et arazi^u
meum agrum 1394 J. Paco. IV, No 4970.~~

↳ sicut

Orać

Taco nam bog pomozi, iaco praue wemy ...,
esz ne orali niczsz dziedzine bogufalowske
^{al}
~~to~~ luczcowske 1395 JP ~~XXXVII 131~~ PKK 1210

Orai
Jaco

Oral swe trawarki ~~hynowiske ale nyc Bogumoy~~ 1398

Alpp. VIII, № 7341.

Hynowiske ale nyc Bog-

umoy

Hube kr 6

7 Crai
Jace

Thomek exso anal, Tho anal Meru²zawo 1399 H

Supp. VIII, No 9042.

Orac

Ere Nicolay viney kgo meba.
zastawney wley ne oral giney
wley

1400 Huber 26 78

Orac'

463. Tako mi pomozi bog yfwanti † |
(iaco yefzm zapowedzal pana | Mi-
kofzew{ø} [4] moczø Woczechowÿ

Wan|zewÿ by iego roley neoral|ani
ge|zal¹) czofzo naney zito pobral |
*Item tres kmethones debent reco-
gnoscere tamquam iurati non iurare
sub hac rota.*

1400 Poru m 463
Pieku m 77

Oral

See also many others, to see
Parlowe oral Jan

1404 Huber 111

Orad

Johannes de Rzeszchowo ... acquisivit
hortum ... , quem idem Johannes prius
araverat vlg. oral, super quo domini
decreverunt subcamerarium transmittere
limitando cum uno preeone 1401 HubeSad

143

Orak

O chlop rody na rus Jachna zalowala, to ya
orak daley dzerperi lat 1406 Ks. M. I nr. 863.

Jacom ne orak w Ondreiciow divirenu pluzem
1403 nr. 344.

-

Oraci
(2x)

Jaco Micolay nye oral Katherziny bliskosczy

ale tu oral na swey othczysznye, gdzie

myedzą szaszla

1415 Pyzdr nr 436

fin. 1415 7ozu w 704

1420 Pyzdr w 670

1421 - 2000 w 15

1425 Pyzdr 15

1425 Zapłata w 134

1428 i. w 2831, 1430 i. w 308

Orac'

704. Tako gim pomozi bog yfwanti † |
Jaco to fwatezø Jaco Mÿchal Ma-
fza | oral. rolø nanowÿwflz (!) gwal-
tem | yfzney fzytho bral.

1415 Pozn in 704

Orac' (2x)

Yako czso Mycolay oral, tho oral na prawem

na swem, ~~na Chwalicowskem~~

1420 .Pyzdr nr 670

Jako czeszo sredzyk zalowal na Jasska...
aby mi... poltora sta zagonow na tego wolnarcu
Drae usoral... , tego on mye ucinił, gedno czeszo
oral... , to

~~Ceszo~~ Oral albo stekł albo szano bral ... na swem

1425, Przyb. ~~11/11/19~~ 19

Orac'

Jaco tha yest Pawlowa [prawa; rolaya], czo ya Pawel
dal Maczeyowy oracz; ~~ta rolya nygd~~
~~Januszewa nye bila ani gye w szatavye mal~~

1416 Pyzdr nr 442

sim. 1480 Zapiski w 1648

Oraci

1648. (665) Jako ya tho wyem Jsze daczbog nyemal oracz.

1490 Zap Wanz nr 1648

orac'

Tako nam etc. Jakolzmÿ przitem bÿ-
lÿ. | ýz tha plofza czfzo ýo *domina*
Helska orze | *in Morawczewo*. tha ýest
ýeÿ pan wo|czech zaftawil. oÿafz
nana zalowal | ýfz ý{e} nezaftawil.

1419 Ksian m 7 34

orací

Jaco to fwatczą [[Jaco] ýfze³ paný
Marcu|fzewa⁴ ýge dzeczý nýe ot
oralý⁵ pol | trzeczą⁶ zagona {ýfzý-
tem}⁷ panu výtfacowý⁸ ale | czflo
oralý to oralý na fwem⁹ na pra|wem

1420 Kóscian^{nr} 811

orać

fta⁵ [o] yofmýdzefland⁶ zagonow |
na trzebýnÿ⁷ {Borcoui⁸ Ofieczfke|
mv} niŕli⁹ ezŕŕo oral to oral na |
[[ff]] ŕwem na prawem a tą rolą
výtrzymal¹⁰ | on yŕfwim¹¹ oczezem
mÿmo XXX a trzÿ lata¹² | ŕpocoÿ-
ne — — —

1423 Kościan nr/003

oral

on nÿe v|czinil gedno czÿfo oral albo u
ffekl albo | fyano bral to oral al
a bral y ffyano fzekl | na fwem si
gdze yego lÿft przyfandnÿ o|mawÿa s
a tego bil wdzerzenÿv ot wÿazanÿa | r
aze do dzÿfzego dnÿa £

1425 Kościan^W 1121

Orac' (3x)

~~Yako tho swyadozô, yako esse orala Katha-~~

rzynyna czeladz, tho orala na oczczysne

Katharzynyne, a nyczs ne orala na pana

Januszczewm

1420 Pyzdr nr 647

Orac'

~~Czso orala Katarzynyna orlacz,
tho orala na oczyszczenie Katharzyny
a nyers ne orala na pana
Januszezem Pyzdry 1418-1423
Roerthist. 239.~~

wg Pyzdry nr 647

Orać

15. (8^v) Jacom ya neoral ondrzeiowi roley ale swe. — Jacoia
tho wem sandek neoral ondrzeiowi roley ale swe.

1421 Zap Wana nr 15

rim. 16. w 16, 1427:6. w 2710

1428 .6. w 28³¹, 1474 .6. w 1384

Grad

2710. (172) (czom oral thom o) octhore rolye marcin nanye (!)
szalował thom ya oral (si) wswem alem myedze nyeruszil. —

1427 Zap. Karsz nr 2710

Orac

2831. (243^v) oethore zaoranye nanye (!) falca szalowala thom
ya oral wmem. — ~~Jaco ya the wem oethore (roly) zaoranye falca~~
namacyeya (244) szalowala ~~tho on~~ oral wswem.

1428 Zap. Hansz nr 2831

Oral

1384. (285^r) Jakom Ja ^{'''}przeszszewe (!) sziny nyeoral naia-
novye narszyszku dwyema pluziczamy gwalthem | navyenye
nyeboszky (!) anny voczyehoveyh Srudnika (?) napyelaszcovye
kthore vyano on o-kupyl Sprzyszvolenyen (!) Blyszych nyeszparwh
gego pravem anym obroczył vzythcowh gegu kszoby Jaco dwye
kopye gr. in $\frac{1}{2}$ gr.

1474 Zap Warsz nr 1384

Ora's

Ye tho rolya o yasth posnal gy
jacub orhe ya od ^{ca} pynocynacse
lath 1423 enky. II, 302.

Orac

1156

Taco mu pomoz bog etc. yacom bil
wpoz | elstwe *Presbiter iuret*: oth-
mýcolaya byale | go zmalichzeki-
rek. dothomiflawá zve | lkyzekirek
aby yegø pøl plozy zefczy | zagonow
ne orał aon nechczal przestacz |
yzaoralę *Alii testes*: yaco to swa-
cza | — — —

1423 Form nr 1156

Orac'

~~Yako the swyadczq~~, yako pan Wojciech ^{*}wsczyg-
nol plugy na kszandza kancelerszewo dzedzyne, na y
yego na prawem, w yego dzerszenyu, gdzie on

(*) stara [✓]dawna oral

✓leg. z stara

1423 Pyzdry nr 745

Orac'

Swyadczo, yako Debeslaw orala thø rølø
pecoyne trzi latha y druga trzi latha

1425 Pyzdr nr 789

Orać

134. (196^v) Jakom ia neoral plugem nayego (dzedzine) zastawe ale pluszyczą. — Jako ya tho vem marcin neoral nama-
czeyowe ~~zastawe~~ plugem.

1425 Zap Warsz nr 134

Orac

1256 Taco my pomoz bog † | Jakom
ya newftawil wlo darza mego |
oracz wewronowye any tefz moy
ludze | oraly] etc. |

1427 Pozn nr 1256

Orać

1256 Taco my pomoz bog † | Jakom
ya newftawil włodarza mego |
oracz vewronowye aný tefz moy
ludze | oraly etc. |

1427 Pozu w 1256

Orac

237. (419) Jakom ia otha crzywda od Stanisława wstal eze
mi rolya wsyal gotowo orana aginey my zana ne dal.

1427 Zap Warsz nr 237

Orac

2833. (244) othore zaoranye falca na (dochne) <mye>
szalowala thom ya orala wmem. — Jaco ya tho wem othore
zaoranye falca nadochne szalowala tho(m) ona orala wswem.

1428 Zap. Wamz nr 2833

Orac

309. (60 r. 1430) Czczom ya oral thom oral swe czso my
ssan dzalem dostalo. — Jako ya tho wem czso oral elimek.

1430 Zapiska nr 309

Orać

Yakom cyszom wszani *tczyrzy woly, thom

wszani na Kolackowszkyeg dziedzynys, a ~~Ko~~nyl

orzą

1432 Pyzd r nr 1038

V ('a oni')

Orać

1474

(193v) Taco gym pomolz bog etc.
Jaco tø | fwyacza, [J]ize czo wżaly
Jafchek, ydobrogosth Sdambrowy
cztyrzy | voly yplug to wżaly na-
fwem | p^{ra}wem naroly aon orze ale
nye | nadrodze

Sim. 1440 Zapiski w 880 1436 Poznań 1474
1444 Rybnik 1277

Orac (3x)

1455

Taco gym pomofz bog † etc. Jaco
tho | fwacza | Jfze Jaranth fyan-

thowa | nye oraly roley gwaltem
nyerofzmye | rzoney nyfzly czfzo
oraly fwa prawa | rola any nadwu
yego polu rofzdzelo | nu oraly |

— — —

1435 Pozu w 1455

Orac

Taco gym pomofz bog etc. Jacofz |
my roley nyepriyali nafchedle |
nye nacobilnicza vkacolewfkego |
any wyanufcha weliczfkego yed |
nofmy fezinfcchu orali nacobylin |
kach czofmy nayali napenadze |
wftaniflawa przeczflawfkego *Et*
hoc | pro eo iurare debent, prout do-
minus Kacolewsky et Janussius ex
parte pignoravit. Nomina kmetho-
num, videlicet Johannes, Swach et
Martinus.

1467

1436 Pom no 1467

Orac⁷

Kako esom^x wesol pluk y estirzy voly, then^h

wszol na sswey pravey roly, a on orze

1444 Pysar NE 1277

Orać

880. (135^v) O kthorą drogą Michal na mya zalował thą ya orzę vyszey trzech lyath spokoyem. — ~~Jako ya tho vyem okthora drogą Michal na micelaya zalował thą on orze vyszey trzech lyath spokoyem.~~

1440 Zap Wamz nr 880

Orac'

Jako czon faszagyal dwa pluga y az bydlem
pana Velov (ic) skogo, tom faszagyal, ysz pruo-
orano nja mey **panyey** daedsyay nymo granycza
hy oranyo

144 Pyedr nr 1258

Orac'

O kthora rolye Jacob na mye xalowal, ta-m
oral, gegdym ya dryszal

1449 SymProc. 249

1
Oráč-arave

~~Kttho nye orce, otk dze rancery n. ma byer frew Jul. 4.
Gdsekolye plugem bravob bilo, dze ranceryna spetna
ma dzaa brer 4.~~

V Dzial 5: plug... chodny

ubicumple aretro ... aretrum... fuerit

H 413 IV

Oraci

Tarat

Kthorikole kmea orze isalim
plugem ..., powymen dacz cthirai
kylhi konopi..., a ktori polplugem
orze, dnyz kyre dacz wynowath obrenan-
ca myz. Dnye ktho myz orze, oth obrenan-
cyni konopney mo her... visho lyon

Sul 4
druziat 5

Vdriet 5: nye ma cyni oraci
non arat

może sprzedać, komu chce. /

/5/. Z czego ma być dzesycaczina dana.

I też gdziekolwiek plug w ogrodzech chodzi a-
bo na polu, tlv dzesycaczina ma być spelną dana,
wygawszy rzepą, mak, kapustą, cebulą y gyszo
wszystky ogrodne, na ktore motyka albo rydlam
rycz mogą, s tych dzesycaczina nie gest.

/6/. O dzesycaczina konopną.

Dzesycaczina konopną tako vstawyamy. Gdy
knyecz czalym plugyem, w kterem ma woli abo ko-
nye a orze, ma dac vprawyonych konopy cztyrzi.
Dzial. 5

kyty, a ktori polowicza pluga orac, dwoje kyty,
 ktorzy nyc na esyn oracz, ten na bycz wyzwolon
 od dzesyzasziny kenopney.

17/. O wielką kiyatwą, interdloth,

U¹ wieliką kiyatwą, ktora rzezona inter-
 dioth, take wkladany, ysze gdyby ktorynkoli o-
 byczagen przydal syc bycz interdloth /s/ w Kra-
 cowie, tedi gy tano mayą trzymacz a bycz po-
 silszny, ale Kazymyr, eszo gest podle Graco-

1/ Litera poczatkowa U wypisana jest później
 przez innego pisarza, ale pierwszy pisarz
 oznaczył w miejscu pozostawionym na in-
 cjał małą literkę e.

kyty, a ktori polowiczą pluga orse, dwie kycne;
 ktory nyc na czym oracz, ten na bycz wyswolon
 od dzesyżasziny konopney.

171. O wielką kłatwą, interdith.

U¹ wieliką kłatwą, ktora rzezona inter-
 diath, tako wkładany, ysze gdyby ktorynkoli o-
 byczagen przydal są bycz interdith /s/ w Kra-
 cowie, tedi gy tamo mayą trzymacz a bycz po-
 silszny, ale Kazymyrz, eszo gest podle Craco-

1/ Litera początkowa U wypisana jest później
 przez innego pisarza, ale pierwszy pisarz
 zaznaczył w miejscu pozostawionym na ini-
 cjał małą literkę e.

/94/. O oranyv y syanyv.

/G/dy kto orze y syege role czvdze, tedy nasyenye tho ma straczycz z wyną pyathnadzessczą.

/95/. O wżaczv volow.

/G/dy komv cztyrzy woly gwaltownye bądą wżaty a o taky gwalth vczyny sviadeczstvo, tedy chcemy, aby taky gwalth volow y roboth za kaszdy tydzien cztyrzy skoczczc schcody y krzywdą czyrpyączemv z wyną pyatnascze y sądowy drvgą pyatnascze za wyną ma dosycz vczynycz.

/96/. Kto gwaltownye weznye woz syena.

Orać "colere"

Marczyn polozył przeczywko Mykolayowu,
ysz gdy role włostne orał V bursa gemu
upadła, ... a Mykolay ..., nalast thatho
bursa V Sul. 52

V... a ... wrocyer nye dbal

V deist 44: nedli... orał

dum agros proprios coluisset

/105/. O szkodze pyenyąszney y o potwarzy.

/P/yotr szalował na Iana, ysze w dzen targowy na dobrowolney drodze gwałtownye s toboly wzał gemv osmy skoth pyenyądzy. Tedy Ian rzeci, 44/ ysze gy nyewynnyc potwarza, chcąc s sją wy wywyesz szesczą swiathcow. Tedy my o taką rzecz skazalysmy Ianowy dwiemanacze swyathky nyepodeszrzany my odydz.

/106/. O szkodze pyenyąszney.

/P/yotr szalował na Iana, ysz gdy szedł na rolyą oracz, czrzos gest gemv wpał s oszmya

skoth, a tento Ian gydącz za nym nalazi; ale
 Ian zaprzal, aby nalazi czrzos. Tedy my Ianowy
 skazalysmy samemu syą odprzysyandz.

/107/. O drzewie owoczowem.

/D/rzewo iableczne abo vszythcowe kto po-
 rąby, czyge gest, za szkoda wyardvnk z vyną
 pyathnadzeszosa.

/108/. O oczyszczeniu slvgy przeczyw panv.

/G/dy pan naprzeczyw sludze swemu abo wlo-
 darzowy o nyektore wyny abo krzywdy badze, te-
 Dział. 44

Orac

Szedikoli kuzca szedy w kbovey wy...
o the wyes aca yest albo lila nye orana...
Hedi kandi kuzca ... dwa morgy...
w kopa banduze vyznowat konidego
roku . . . . . l. 31

merit inculta

Wschituri prebiwase wloky...

Orac'-colere

~~Wyer... bita nye orama finantaja puseona Sat. 91~~
I kalisehdey wloky oraney! yeden dyen... w thi dyen pobur...
banda, vynovary 110.

Vole gwshbet manso culta

Oraci

Y pozamyz Noe oraci zemye ✓
a plodryca wyzyce

DZ fer 9, 20

exercere terram

Oraci - arare* syczu drugi robyca baiden,
~~Arzen sycodmi porostanyer oraci~~ ~~132~~ 9x. 34, 21.
~~Nye boiderz oraci spola wolem y ortem i b. beat. 22, 10.~~
~~Wyadp yd w dol... ienke iest uigdi nye oraci ita. 24, 4.~~

√ (arare) y syczu

4829

Orala

Y wyodió (lip. wiodo) yó (re. jótowic)
w dol... , sense iest nigoli nze orant
oni nasena pnywal
B2 Dent 21, 4

Quae lingua arata est

Orac

Kye bódsesz orac / spolec volen

y oslem

By Tent 22, 10

V non arabis

Oraí

Mnye cirvyer dreya: vgori orav, svyasa gothuya

ca 1455 Dobr. 18

Orany

zewre my y shody my (singulis)
rolamy orany my, ku oranyv podob-
ny my
~~Herb. XIV. 493. r. i. 455.~~

~~Co 455.~~ JA. 14. 493.
XIV

Orac

O store kopanye y oranyo paxess granicez
Jan. y Raczynbor. Ma mya kalowali. thom
ya nye orac Ugich [~~pro. regito~~] ale w swym

1462 ~~P. fil.~~ VIII, 19.
- PF

Orać

Quod arum ipsius homines
sibi colerunt ad yemeni at.
orali na wgor ~~albi~~ albo na
nyanye

1466 Agz. XIII 506

Отао

- Отао радњу Зурзуен
1441 Profit. XII 444.
Сурктоб

Orac

2964. (245^v) Jakom ya gwalthem szyekyrą nyevyrabył chrosta
albo zapvsthi kthora yesth nawyelgyem poly (!) zasznaky stharymy
anym go vschkodzil Jako trzy kooppi polgroschkow anym thamo
rolej orał any tatarkey schal (!).

1472 Zap Wasse nr 2964

Orac

2965. (245^v) Gwalthv nyeszنام ale czom rabył y oral thom
rabył y oral naoczysznye szwoyey Thako my pomozi boog
y szwanthi Crzysch.

1472 Zap Wanz nr 2965

Orać

Idy pan przyde, dobre one -
gdy odyde, jako gone

~~Atk dit. III. 162 - 1183 $\frac{1}{2}$ XV Urtel 191~~

Satyra w. 15

Oraci

Stopy na roby, w konyess klyekerye: rzeko-
mocz mi plug oracz nye cherye

II 1/2 XV ~~Vital~~ 131

lotyra w. 18

Orac

1579. (171^v) Cyako ~~ya~~ gdzie wydzenie bylo oral y vzythky pobral wszwem Jgdze my ssha przeczyw Jacobowy mazowy doroczynemv wyecznym dzyalem dosthalo podzakladem viginti sexag. gr. in $\frac{1}{2}$ gr. a dorothym wssyedlysskv wwdowyem stholczv nyeporuschyl Thako my. — Jako ya tho wyem yze mychalowy tham gdzie wydzenie bylo wyecznym ssha dzyalem dosthalo przeczyw Jacobowy mazowy doroczynemv sub pena vallata viginti sexagenarum gr. ythegom dzyelcza byl a dorothy mychal wssyedlyszku wwdowyem stholczv nyeporuschyl thako. — Jako yha przythem byl yze michalowy gdzie wydzenie bylo przeczyw Jacobowy mazowy doroczynemv ku yego syedlyskowy (!) wyecznym ssha dzyalem dosthalo a dorothi michal wssyedlyszkv wwdowyem stholczv nyeporuschyl thako my.

1485 Zap. Kancz nr 1579

Orać

1747. (139) Jakom ya Roley wcząszy yego naymyenyv
Regulach nyepooral a nym myedze przeoral gwałtem nysly na-
oczysnye swey oralem] Thako my pomozi bog. — Jako ya tho vyem.

1493 Zap. Warszawa nr 1747

Orać colere, arare'

id est
colere ~~if~~ arare, orać

ca 1500 Erz. ~~Stow~~ 59

Grać = aro

Kto jest miedzy wami, ~~ktory biaz~~ ktoryby
miał służyć orzque albo paszque na polu?

[habens servum arantem aut pascentem]

Rom. 398.

Orac' cf. Podorac'

Orae cf. Poora'e

Orac' of. Przewac'

Oraci cf. Przyorać'

Orac' cf. Rozorac'

Orac' cf. Wyorac'

Orae' cf. Wzora'

Omni of Zaarac'

Onac' cf. Lorac'

braci sp. Podchorwaci

Oranie

zewszemy y skosdymy (singubis)
rolamy oranymy, ku eranyo
podobnymy (rolendis)

~~Arch. XIV. 493. n. 1455.~~

1455. JA 14. 493.
XIV

/94/. O oranyv y syanyv.

/G/dy kto orze y syege role czvdze, tedy nasyenye tho ma straczycz z wyną pyatnadzessczą.

/95/. O wączyv volow.

/G/dy komv cztyrzy woly gwaltownye bąda wżaty a o taky gwalth vczyny sviadeczstve, tedy chcemy, aby taky gwalth volow y roboth za kaszdy tydzien cztyrzy skoczeye schody y krzywdą czyrpyączemv z wyną pyatnascze y sądowy drvgą pyatnascze za wyną ma dosycz vczynycz.

/96/. Kto gwaltownye wezmye woz syana.

Dział. 41

Oranie

О stone kopanye y oranye pakesh
granichka, Jan... y Raskibor... na mya halowali,
thom ya mya oral wogich [pro: w gich]
ale w stym 1462 P. F. VIII, 19.
P. F.

Oranie

1790. (776) Jako gya przez katherzyna zona vychodzacza szdomu yszaszya wchodzaczze yprzes szyny Jana dzyerska Jacuba Nyeszegal Gwalthem szrobothy gyego kmyeczy de Myednyk othszyeczenya lank yothoranya rol anym go wskodzil — — any szya wroczył wdom szegnavszy. — Jako My tho vyemy.

1494 Zapława nr 1790

Oranie

dei enim sumus adiutores,
dei agricultura est)

III: Oranye = cultura

B. ~~2~~

14 HMPKY V 127

~~11~~

~~11~~

I Cor 3, 9

Oralarz 'oratorium'.

oratorium, ein Bethaus, oratharz

ca. 1300 Erz. ~~Sto~~ 59

Orbora ef. albora

Orczyk

Stenvagy, orczyk, drabini, ossi ad curcum

1461 AKH. XI 489

Orczyk⁰⁰

Fawel ... propositus super
Indemum ...

~~2324. ... Item pro duabus redas et
orczyky ~~duas redas cum orczyky~~
valoris fertoris et solidem
Dampni. ~~Duas redas cum orczyky.~~~~

Vvaloris fertoris

~~T. Arch. B. XV~~

~~T. Arch. B. XV~~

1493 AGZ. XV. 311

Duas redas cum orczyky it.
A. 1301 wum bernardyńskie. T. XV

Zap. sadów LwoWskich

R 1493. str 311.

321

(Horda)
Orda

Zawolska orda et Perekopaska orda. 1492 Kod-

Pol. I 349.

Terras Magniducatus Lithuanie non diminu-
emus ... Nuncios ... mittere debemus in q̄ nego-
ciji publici hōni eiusdem Magni Ducatus nostri,
necessitate ad hoc imminente ... versus partes
exteras, videlicet Moscoviam, ad Zawolska
orda et Perekopaska orda, Valachiam, Regnum Polonie,
Ducatum Masovie, Prussiam, Livoniam, Pskov'.

Magnum Novigrad, Faverija et Resan

ordala
Stanislaus...
Vicecapitaneus... alloquutus est super
... clementem... ab homine Suecia,
quem homicidam Stanislaus reclinarit
in ordam ad Sclonkam iuxta con-
suetudinem

1454 Agri XIV 420

orda

Chotlowski approbavit sufficienti
testimonio super laboriosum Michaellem
et super filium ipsius... qui sunt
ordynary ex radice et dominus pala-
tinus... ipsum demeruo Chotlowsky
adiudicavit et ipsos remanendo
in orda secundum ipsius approba-
cionem

1454. Reg. XIV 508

Orda

Orda cf. Herda

(art. ma lye' juad O - me ma juad H)

Ordyniec

Ordyniec cf. Hardyniec

(art. ma lyei pod O - me pod H.

^{Ordyniec}
Hordyniec

Tuanow drad, anny oveser ne bit kalenni anny
hordineer 1443 AGL. XII, 108

Cf. Ordyniec

Ordyniec
Pro seruo suo dicto

Rogus de Hohonor Ordineck

1443 AGZ. XII. 112

ARCH. XII.

Archiwum bernardynskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1443 str 112

307

Ordyniec

o

Ordyniec

929. ~~Petrus~~. actor lucratus est
hominem Petrum de Sobnyow ordyni-
myecz super gsa. Helena

1444 AGZ. XIV. 119
: ~~ArchB. XIV.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów Lwowskich

R 1444. str 119

214

Ordyniec

0

Ordyniec

R

(Homines arthuri et Nyester,

1405... qui sunt acclimati sub Regem

et in ordam et sunt veri ordynieri

1444, AGZB. XIV, 146.

cf. Kalkany

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów LwoWskich

R 1444 str 146.

266

Ordyniec
~~Ordyniec~~

~~1448~~. Vquia ab avis et prothavis est
ordyniec Regalis 1448 AGZ. XIV. 256.
: ~~Arch B XIV~~

Vcheleschko, recognovit...
(homo de Burshtyn)

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów LwoWskich

R. 1448. str 256.

487

Ordynie

Ordynie

homines isti --- sunt ordinarii
per dom. Regem dati ad ecclesiam

1449 AGZ. XII. 188

1449

Bandthie Jus 293 in ordynie

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1449 str 188

440

Ordynie

Ordynie

~~2702.~~ quia sibi tanquam ordynceowy

qui se dedit ad ordam ^{del} Hermanow
recepit bona

1452 AGZ. XIV. 352

~~Arch. B. XIV~~

Archiwum bernardynskie. T. XIV

Zap. sądów Lwowskich

R 1452. str 352.

650

Ordyniec
Ordyniec

Jura... statuat ad... term. particulares sex
Ordyniczow... et si tot non erunt Ordyniczow
tunc viros et isti debent iurare.

1452 A 92 XIX 487

Ordyniec k k k 0 0 0

Ordyniec

3538... qui Michalo ex suggestione quorundam hominum assererat esse illiber (et) Regius alias ordyniec & kalanny homines vero ordyncrovie et calanny de Glorka... recognoverunt, quia prefatus Michalko non est ordyniec

nec calanny neque de genere ipsorum est

1470 AGZ. XV. 46l.

~~Archiv XV~~

sed est hom

Archivum bernardyńskie. T. XV liber cum genere

Zap. sadów LwoWskich

suo ab eterno 501^{eruo}

R 1470

str 46l.

Mordynice

Ordynice

Illiberis dictis/ ordynery

1482 | AGZ XIX. 239
1483

Procurator ipsius manusche dixit: homo iste
Joan est illiber al. kalaury, ideo exire non
potest. Iudicium decrevit domine manusche
aprobare cum sex viris et septimo vathama²
no debet eciam illiberis dicti ordynery

Ordyniec

Jacobus vero dixit, quia idem homo
est ordyniec, coram dominis et sic
idem homo... habet se expurgare, quod
opse non est ordyniec

1444 Apr xii 121

ordyinec

Cundei, Cusuma et Paulus homines
sunt servi regales ex eviterans tempo-
ritus et ordinery

1447 Alys XII 156

Sim. it.

ordyniec

Clemens non statuit eundem
hominem Lucram ... et hominem ordy-
nyecz ... Condempnavit Clementem
pro homine Lucra ordynecz

1454 Ag2 XIV 420

ordyniec

Chotkowski approbavit sufficienti
testimonio super laboriosum Michaellem
et super filium ipsius... Quia sunt
ordynary ex radice

1454 Ag 2 XIV 508

! Ordredam
Ordredam 17 tectura pellicii

Locum suus contul 7

✓ Tecturam pellicii, ~~olganter~~ ordredam ad pa-
liandum ✓

1429 Mon Jun. v 2

~~XXXXXXXXXX~~

~~XXXXXXXXXX~~

✓ Jacobo, domini Johannis... seruitori, pucundis
ipri sacro placuerit etc.

Motriculoni Ducatus Masouiee

Oreb - Horeb n. l.

Russinovi syš z Oreb, přeshlomi přes puvorč
BZ Sent. 1, 17. přoxyt na Oreb od pava loga 16. 18, 16.

4830

Oreb = Oreb, Horeb.

Polowz kęprępta gich iacw oreb Fl. 82, 10.

Uczynyły czycelę w orebu Fl. 105, 20.

Oredowai

7 szem list posilem od Budziwagia ^{de Jane y do tier} ^{woh temu prawo me-} ^{id} y oradowal
istem do giel domv.

Koiscian 1395, Leksz. II, 1146 № 1773.

Orędownai

Budziway Hal do Jaua y do tich ~~W~~ y orandowanos
gim do gich domu.

Koiscian 1395 ~~1395~~ II, III, IV 1773.

W co k temu prowo maib,

Oredować

1333

Taco my pomofz bog <etc>¹⁾ |
Jfzem to byerza kmey duf<chy> |
ykme²⁾ czy Jfzem [yefdzyl] { ora-
dow<al> } | pana dobetaflawa dopana
<Ada> | ma Budzyschewfkyego
w <pozel> | ftwe aby dal nofz na-
panf<kye> | fkazanye a on go dacz
nyech<czal> | — — —

1) Część karty wydarta.

2) Litera y poprawiona z m.

1429 Poznań nr 1333

Ozędować

Znam to, krolewno, iżem k tobie ozędowan,
ale [m] tego od siebie nimiał, bo miż-
postala święta Trojca, karząc ozędować,
coś sbywała ode mnie Rom. 495.

Ozędować

Toi matko nam, iie k tobie co kolicie ozędo-
wał anioł, bo tedy był czas wzej (wvey) ra-
dości i wiewiela Polm. 503.

orędować

Taco mi etc. Taco mi pomofzi etc.
Ifz|em bil pofflem o{d}budziwo[g]{i}a
do Iana y do | tich czo ktemu^a)
prawo^a) maiø [v y tim czo|czo]
y orandował ifzm do gich domv.
by | penø{d}ze brali aony gich nech-
czeli wzøcz | et drudzi ffwadzeczwo^b)

L. 5 m 1773

1395 Kościan m 24

Orędować

Isz Budzówey slal de Iana y de tich, cze
k temu prawo maie, y erandowane gim de gich
domu, by penódze brali 1395 Kościan nr 24

L. 173

Ordnung.

~~_____~~

intervenit orandowa

~~Brückner Kaz. śr.w. 3.~~

~~Byłowa XV
Różpr. 25, str. 151~~

~~Potr. I. 475. k. 27.~~

prot. XV, R. XXV, 151.

med.
~

815

Oredowai - intercedere

√ Oreduyerze (intercedere) ^{pro me} za myś przed Ephronem
BZ Gen. 23, 8.

√ Jolisz gest wam tak lubo, abich swego
martwego pogrzebi, sliszcyje myś, a

4831

Orędownai-

Św. Maria, anielska cudozora,
orędowni zanna, sw. Maria pabryar.
chw. y zandra proroczka, prosi zanna

Mat. 34.

Orządowai

Prerzmyrko nascha dobra,
myloscherywa, barzo mędra,
racc ranany orządowacr,
naschym sokom ²⁾ odpowycacr.

et. ~~kan~~ XV) Pr. F. I. V. 105.

²⁾ Sok - potwarcac L.

Orędownać

Proszę orędownać reką: o miły
gospodnie, rady wysłuchać, o cze się
twoja matka prosi Rohn. ~~497~~ 498.

Orodowai

Veniens Berlaus ad iudicium ex parte domini
regis veluli wlg. orandowai, quod Berstkonii
iusticia ferret, 1402. Pick. 262.

(sine dilacione   VI 80   (Formai))

Orędowai

Dicebant als orandowaly

1460 ~~Wolff~~ Wox. 2, 252^v

Zap 2p Nysz

Ogolo vac

Brnem bil posilem od Andriwo-
zie do Jana y olo tch, no u temu
prewo meio y brandoval yznu
do gic domu, by penoche brati,
a ony gic ne duceli veser

1395 Hubezto 94

up Lelin 7/1000 jst

Оголошеі

Із будыной сталі ола іана ы оло
хір, но к тому премо меіо ы
орандовано іім ола ііс олаіі,
ы пеніодре браіі

1395 Hube 26 44

Orędownica

5

A pzetko

Nasza miła orędownica, ony twoje
myłoserne oczy k [nam] obrocy. ~~1. 10~~

~~Ps. IV 618~~ (eia ergo advocata nostra illos
tuos misericordes oculos ad nos converte)

Salve Reg $\underline{5}, \underline{15}, \underline{19}, \underline{20}^{sta}$
 $19 = \underline{xvi}^e$ gl.

Salve 1. 3. 8 (8 unkl.): rzecznicze
war. cf. rzecznicza.

→. Jhu ora-
downij (ua? ue?
uua?)

Ore-downica

A przetoż orandownicza
naasza "any twoy" miłosziwy oczy
k nam obroczy (eia ergo advocata
nostra illos tuos misericordes oculos
ad nos converte).

Salve Reg 7, 9.

war. of. Przecznicca.

Erzdownica

salve 7. 9. oradownyca
salve 12: pomorsko

4 przeto oradownyca nasza omy
tre milosrodnyce omy kot nam
obrony

salve 1a, sim. 5.15

salve 1. 3. 8: zeznise

salve 2. 4. 10. 13. 17: zeznisko

salve 2a: oradownycko

salve 6. 11. 16: zeznyca
(4)

Orędownica

Slotka, nebeska krolefno, upamętay
o oney twey czc-i, ezse c.ebe boog ze
fszego s-wata vibraI .... bęc dzis a
orędownica ku twemu sinowi mile (mu)

XV in.

~~XIV~~ med. ModlJag 37

W, panno cysthe,

Oredownice

Maria Wrawybyr oradowyca, R. XII. 80. XV med.

Prosz sza namy slynauka thrego

~~a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z z z z~~

Orędownicza

advocata
~~orędownicza, arcioram vitam esse pax esse, nobis clauditur przednamy se~~
~~ssamika,~~

ca 1450 R. XXV, 223.

~~Br. Dr za jez pol Rpr t 25~~

~~s 223~~

~~Pet. Lac. J. C. nr. 219~~

~~Kad Klukera 7 Pyzdy ok. 1450.~~

~~2~~

2

Orzdowniska

<# thegodla> orzdownisko <nasza cny

thwoy myhozermy oei k nam obracy>

halve Reg 2a

halve 1.3.8: meumise

1a. 5. 15: orzdownyze

2. 4. 10. 13. 17: meumisko

6 11. 14. 16: meumyza

7. 9: orzdownyza

12: pomozniczo

tekst w <> up 1

~~1012 1012 1012~~

Oregoloverer her

Onadomyrko. •

Salve Reg La

in tunc in tunc in tunc

~~has 1400 R XXIV 357.~~

Advocatum habemus sicut Xpm apud
patrem nostrum, Xpm qui est propiciatio,
~~Advocatum~~

orgdownyk, master
Orgdownyk.

propiciator

orgdownyk R. XXV, 176.
XV p. post.

~~Brückner Kaz. św. 3.~~
~~Rozpr. 25, str. 176~~

~~Ossol. 414. R. 116~~

2185

~~o~~
orządowiik, a

orządowyk paracilitus

~~jęg N 2036 ^{SV ex. Prfil. V, 27} ~~Comand J. Guro~~~~

~~K 375~~

~~Pr. is. 16. p. 18. 27~~

Brückner Prfil 5 27 kon XV u. 44

1041

u. 44 (głosy na marg.)

Oredzie
sicut

Rebulamus et in legacionibus colg. oróceu sumus
ad Arnoldum, 1392 Spaw. IV, N° 4167.

quod ex voluntate sua Tetrika Magda
cepit molentalinum ad nomine
obligacionis

Ordre
sicut

Bolesta percussit meam mulierem ora meam
ordzi, quem fuit mea 1398 Prav. IV, N. 4613.
Thommas... adbil erancp qualtem lud som
kzandra Januszewsim], a w sem dana rana
pudrowy na kspzem ordza 1420 przyb. 14.
LWS Pyzow 675

Orgdzie (?)

Yas Mikolai wasfl kmeasa
na Mikolaiowim *orφcsφ

1412 Pyrdi nr 347

Orędzie

Jako ten kon, caso gy Nicolay wzani, ne byl

Troyanow any gego posla, ^{any} na crolewakyem

orandzy bil

1416 Pyedr nr 470

Orędzie

Jako Thonislaw szyni pomoz-
niky... odbil canson gualtem [Pyotr
~~ny celadnykoj~~] Indrem Kzandra
Januszew (ym) a w tem dana rana
Pyotrorny na kzodnem orodzu

1420 Pyedr w 675

Orędzie = nuntium

✓ Poety bierzą a ich orędzie ony prowadzą, więc
szó gość był królewicz narodził Gn. 1, a. 6

✓ Jolisy szó kłhorem królowy... szin
narodzi, tedyz wócz po szythkem królestw

orędzie

Jaco mÿ⁹ olbracht memv paropku¹⁰
dal | dwe ranÿe krwauÿ¹¹ |namen¹²
orądzv} ÿ otnego¹³ ge ma | et¹⁴
*que ministerialis conspexit*¹⁴.

1420 koscian^{nr} 825

orędzie

Nyemyerze⁶ worandzu⁷ abÿ | ffof-
tra⁸ yego helfka⁹ dal yemv wzac¹⁰
a on yem<v>¹¹ | odpufczył¹² wzac¹³
yø, a ona gemv¹⁴ nyewzala¹⁵ |
anÿ on¹⁶ gwaltownÿe zyego domv
gymena¹⁷ | pyenyadzÿ y¹⁸ ginnÿch¹⁸
rzeczi¹⁹ tako²⁰ wyele²⁰ yaco | dwef-
cze²¹ grzywew wtÿ czaffÿ

Si domina perducet testes, tunc dor

1424 koscian^{nr} 1048

origdziej

Jacom ja do pana donyna Jurgy
ch(o)|dzyl oth pana Nyemerze wo-
randz(u) | aby on sofra gego
hellzka dal ge|mv wfancz a on
gemv othpufczyl | wfancz y0. ana
gemv newfzan|la any on y gwantho-
wne fzego do|mv gymenya penady
[a gy] {et alias res} tago | wele
ayko dwefcze grzywen wty |
czaffzy

a) *Zapiska skreślona.*

b) *Brzea karty uszkodzony.*

1424 Kobian^{nr} 1235
" a

Orędzie -

Poszłał jeszcze kogośby czarnego posła ze
czym pradziwnym Nam: 52.

Ore dnie

O Gabriele aniele... kiedyś mi ore dnie.
dobre nozít, kiedyś mi mowit Bog z tobą.

Romu. 494.

Oredzie - negotium

Nyę bedze sie baw od strachu noz nego... od
oredzia / chodz ciego we czmach / put. 90, 6.

Y Fl: od potrzebyzmy

o. negotio perambulante
in tenebris

Wij - od spirany

Oredrie (vox mallei innovat aurem
eius et contra similitudinem
vasis oculus eius)

A iako (pro: oko) gogo na podobnost orandze
patosi = et contra similitudinem *basis oculi eius.

~~A yako! gogo na podobnost orandze patosi~~

1471

MPKJ. V. 85

v? spr. ! tob, b

~~* orandze? fem.?~~

Is lub - yako .tol.

mem. kapitulum: et contra similitudinem
vasis oculi eius a yako gogo na
prvy ozdobnost orandze patzic

Ecolus. 88, 30

k. 37r

4. no isurank neaynie oko ego
Wij

4.

4.

4.

Oręć

Tu Judasz sebraw s lągy Byskup^e

--- V szroszmaj tym ord[ę]d[ę]m

1451

~~1451~~ Mac. Dod. 104.

V s meczny, w kępy, s wloznanym... y

Oreze - arma

~~Z. 1100~~

Spolu pokolenya Mananova Tymely orszym
boiawnim Vho a dwadzecya tytyerow Bl I Par.
12, 37.

Varmis bellieis

4832

Oroze = arma

x oroze
(arma)

ca 1461-67. Sermon. 98 v.

~~1424
108~~ 98 v. Mns. 98 v.

166

~~Sermones n. 1461-67~~

~~Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta~~

Orziz = arma impugnacionis

Брашна нyo mayat nosyeki
valexney bronze albo orakta

Reg.
1484 Popil IX 713

arma impugnacionis

A gdzie nuyócró, er pokrpył
był * oltarne...

Oreze - vasa

Pomazal gęgo bil y worytko oreze gęgo Bl. dev. 8, 11.
(w okool)

omnia vasa eius

4833

Orgie

Judas... rebrawry slugi biokupie...
p wieczeni, s kijmi, s kopjami, p wboce-
miami, p laterniani, s pochodzianii i norma-
item orgdziem [pro: orgizum] ... Rom. 593.

Orfa - Orpha n. j.

Orffa ... wrocy 148 BZ Ruth 1, 14.

4834

Organ cf. Organy

Rozm 26

Organist

de Obony

Johannes Organist, kmetho Vigandi.

1449 Tyn^{uol}~~kuice~~. 85.

Organista

Stephanus ---

^{suam}
Aream penes Martinum organistam
situatam 1367 Scabrac. nr. 155.

~~Sticco organista 1369 ib. nr. 989.~~

Veidem Martino assignavit

organista

Nicco organista

~~138~~ 1369 Scab Crac nr 389

Organista

Presentibus... Organista Wenceslas

1390 Cod Lil. I 51

Presentibus discretis viris dominiis... Paulo
molendinatore de Stralin, organista Wenceslas
Sventkous de Bryniczia

Organista

Item organiste I mrc.,)

Item organiste $\bar{x}$ gr. Item organiste

1394 @ colas 311

XIII gr. Item organiste II mrc

Organista

Presentibus... Johanne Ocker, organista

1398 lod Lil. I 76, 77

Presentibus discretis et religiosis viris
dominis Jaccho priore... , Johanne Ocker orga-
nista
1398 ib. 76

Presentibus... Johanne Ocker... clerico... et
organista eiusdem monasterii Carnotanus
1398 ib. 77

Organista

Nicolaus organista habet ius

1401 Lib ius nr 1159

Organista

Organista s[olvit]

1405 Brof. II 13

Organista

Relicta organista s(olvi+)

1414 Prod. III 7

Organista

T

Item Johannes sellator resignavit edictam
domum Michaeli Organisto et denique dedit
recognitionale.

1416 Pnem Iur 828

Actum in nostro bannito, quod venientes
^{ord. tri} coram nobis facti sunt: Hannus Bueiner
consul., . . . Clos ympner iuratus, Hanzel
iuratus, Michael Organista, Johannes Bogner
1416 i6. nr 846 (Martinus Sellator)

Organista

Salsatores: Jan, Schicki Hea,

Nicolaus Organista

1425 Crac. Ant. nr. 247

~~Jurrij organista et ligator librorum~~

~~1435 ib. nr. 320.~~

organista

Jurzig organista et ligator li-
brorum recognovit

1435 Crac. Art. no 320

Organista 0 0

~~1052. Tamos. Johannes... recepit Tri-~~
~~ginta Tres marc. ab ingenioso Jacobo~~
~~Organista de Sobrechow... Jacobus~~

1474 AGZ. XVII, 104.

~~Organista~~

~~ArchB. XVII~~

16.105

Archiwum bernardyńskie. T. XVII

Zap. sadów Przemyskich

R. 1474. str 104.

77

Organista

nie spr.

insuper Swantochnam abbatissam, ...
ahasque moniales et fratrem Mathiam...
Johannem Brzecka, Stanislaum ei Marti-
num organistam, fratres monasterii...
ad iudicium ... concitati

1458 Katolesol. - Pawlik. 85

B0 nr 955

organista

Mișclăș Sartori, Laurencio
organista, Valentino Jelli Foci

1978 HJ 1711 155

Organista Nos ... Iacobus Claviger ... , Iacobus
Promotor conventualis ...

Mathias Organista ... caeterique fra-

1482 Univ. III 91

tres ordinis sancti Benedicti monasterii Thini-
censis ... statuimus

Organista

Stephanus organista de Tremisla,
cuius pater dicitur Martinus Rothose
... , habet ius civile

1491 Crac Art m 1068

Organista

Olechno ... attentavit femininum...

super ... Johannem aurifabrum... et Ma-
thiam organistam, affectavitque ab
eisdem Johanne aurifabro et Mathia
organista 1493 Apr XVII 280

~~1494 Apr XVII 104~~

~~105~~

~~1478 " " 455~~

1493 " " 290

295

organista .

per ... Faculum Organistam dudum
ecclesie Tremisl.

1494 Agz XVII 295

organista

Item eodem die organiste, qui
infra prandia ludebat in organo
ante mensam domini principis
ad mandata domini principis
dedi 4 I frat. 1500 ZsigBud 22

exc.
up L. sr.

Organista

organiste infra prandia, qui tangebatur cum
Tyechno in arpha, ... dedi $\bar{i}$ flor.

1500 Lig. Bud. 24

Organista

Georgio organiste, qui alias organum
fecit, ... organum corrigere [mandaverunt
(et construxit in ecclesia Crac., prefatum)
1478 Crac Art nr 717

¶ et reformare

vet decreverunt duntaxat capitulares congregati

Organnek ^{Organnik}

(var. kal. : organnik)
organnek } - psaltes B.

~~1111~~MPKJ v 41

v. organnik

Organnik

~~XXIII:~~ (var. lub.: organnek)

Organnik psaltes

~~Organnek (var. psaltes)~~

1471 MPKJ.V.41

dixit David... egregius psaltes
Israel in Reg 23, 1

Huj.: Spicinas

~~XXIII~~
~~II Reg. XXIII~~ 1
U. organnek

organy

Paśl iem owce ocera mego.

Róce moie uczeni sđ organy
(organa) a palce moie stręgiti
sđ szalhan

HC II Proh 2

Organy = organon, organa

(Organa nostra)

Na wyrobach... zawieszony (!) gemy organy nasze

a Fl. 136, 2. Chwalczę je w stronach y w organach

a Fl. 150, 4.

Lin. Paul

Organa nostra

Organy - organa

Ustawyl... Jehi hele nad organai zaltaria PZ
I Par. 16, 5. Umyleq spyewaw na organach, ib. II Par.
34, 12. Wiedall bit werycz spyewawper na orga-
noch, ib. Gen. 4, 21.

A jego bratu bito zgnuzo

W ktorym to

W na nocyceach

ipse fuit pater canentium cithara et
organo

4835

organy

Uzreli David ksyō srdtom sluz kascyel-
nych, alei zostawily 2 bracye swey
spyciwaki na organoch y doslycznego
strozial, to jest na rōczach y na
rothach y na kolo ssye y na dwoneczkoch

32 ~~#~~ Par I Par 15, 6

cantores in organo musicorum

organy

Vstavek ... Schiele ... a Schiele
nad organi zaltara a Strom

B2 I Par 16,5

Super organa paltem et lyas

Organy 'organum'

organum, eyn orgel, organy

c. 1500 Etz. ~~Ston~~ 59

organy

A wrotuch cztvri dlysoce, abt
a tilker spyerakow spyerajder panu
na gd slyach a na organyech, pes
ocrynyl David ku spyerawany

Et I Par 23, 5

Sim. ib II Par 7, 6

conentes de novo in organo's

organy

Byly hledane..., užitci nau-
čeny, gysr omylely spyc uacr
na organyech

BZ II Par 34, 12

scientes organis canere

Organy
Organ = organa

Bramienie organ, słodkie głosy skrzypiec
i gitary rozmaite głosy, dawają [ibi so-
nant organa cum dulci melodia, cythare
cum libris in avari symphonia] Rom. 26

^{Organy}
Organ = cymbalum

Tam o bremia organy / świętych prorokow
[ibi sonant iugiter cymbala sanctorum]

Norm. 26.

Orkisz facussius... contulit fru-
menta..., scilicet LXXX caperia
darici, XXX siliginis et

sex caperia Ortkisz 1388 Sapp. VIII, No 4861.

SAPP I 239)

3
6

~~Ortkisz~~

~~Heled 1. 145~~

STAR. PR. POLS pomn, T8

Ulan, Libri iud crac r 1388 No 4861.

Orkysz

Spelta, genus grani, grossius ordeo vlg. orkysz 1450 Rp. Kap. Kr. 229.

Spelta est quoddam genus grani
et grossius ordeo ut orkysz

Orkisz = *Triticum Spelta*.

orkysz

spelta

|| 1450 || Bot. n. 10826

10826

RCST. Symb. L. 1450

Orkisz

Orkisz alica 1460 Post nr 3331

orlösa

Orkysr spelta

cā 1465 Kart nr 4579

Orkess

Triticum Spelta L.

Orkess *spelta* 1472 Herb no 954

Orlyss

Orlysch spelta
ca 1500 Rest nr 7303

orkon

Orkysr ablica

ca 1500 Post nr 5352

Orkisz

Stanislaus Orkisz, braxator habet ius civile

1393 Lib iur nr 742

Orla

De cleynodio Orla

1407 R.J.H. III nr 9

Orla

De cenodis dicto Orlze

1427 Miesler. XIV 118

Orla

De armis Orla

$\bar{\text{II}} \frac{1}{2} \bar{\text{XV}}$ Miesler. $\bar{\text{XIV}}$ 163

Orli

Lundo

Ad rivum Orli studzyentka scopulas ex utrisque
1475 || AGZ: XII. 549.

partibus rivi erexit denum ab eodem
fonte medio torrentis usque inferioris
aggeris piscine Ossany per transversum
in luti alia parte scopulum signavit

Orlica - aquila (2 dalekegy stroni...)

Prírodné na exp. per. narod. p. padobay
orlicy BZ beat. 28, 49.

katayócey to maglosci

in similitudinem aquilae volan-
tis cum impetu

4886

Orlik

Nicolao et Derst~~oo~~, dictis Orlikowye

1485 Univ. III 121

Orlek

Johannis de Lagewniki de clenodio Hamadey
al. Orlek, pro signo clenodiali mediam aquilam
coronatam (deferentis) 1425 A.H. VIII, 473.

deferentes (pro)

Orloj - horologium

(bíl ostřpyl)

Nauyodl cyen. ^(man po lich mřtkoch, gymyz i v2) na orloj²⁵ BZ IV Reg. 20, 11.
Achasomu zasyj za dresyjer slopyemyos

tu horologio

4837

Antlow of Ontowy

j ~~or~~ φ φ ~~or~~

Orlowi = aquilae

Odnowi sye, iako orlowa, mlodosz, twoia

[renovabitur

- ut aquilae - inventus tua]

Psal 102, 5

~~25/6~~

M. W. Ma.

Ortow - aquilae

Ortow ~~je~~ jako orlowa ✓

mlodo~~sz~~ey twoya par. 106, 5.

102, 5

✓ Fl: jako orlowy

~~par. 106, 5.~~

Orłowy aquilorum
kako

Gęśm was przenośt na skrzydłu orłowa BZ
Ex. 19. 4.

super alas aquilorum

4838

Ortomy = aquilis

orlove (nom pl.)

(aquile)

ca 1461-67 Sermon. 90.v.

~~1424
108~~

~~~ V Mns.~~

~~H. 900~~

~~45~~

Sermones r. 1461-67

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta

00
Ormianczyk.

~~2951. ... Judaeus Nathko Theolonator
Leopol. attemptavit terram suam super
provid. ^{nm} Petrum alias Ormyanczyk civem~~

Premisl. qui Ormyenczyk non paruit

Petrus Ormyenczyk ib. 1453 AGZ. XIV. 389.

~~Petrum Ormyenczyk T. 390. 16350~~

Archiwum bernardynskie. T. XIV

Zap. sądów Lwowskich

R 1453. str 389.

694

Ormianski
Ormieniński

Sal ammoniacum sol ormgenska.

2. p. XV R. LII 69

Ormieniski cf. Ormianski

Ornaf

artocopus est panis pistus in oleo, ein
krappf, paczek ^{pl.} nagnyczyony chleb, ^{pl.}
ornaph, vel begel

c. 1500 Etz. ~~59~~ 59

wyd.: n Hornaffe, rodka j pierzywa mającego kształt
rogu, rogal.

Orna

ornaff

(collirida)

|| 1472 || Rost.

n. 1532. Zajfi je rogalak.

ROST. Symb. r. 1472

1532

Ornan - Ornan n. v.

Gdi paydre David ku Ornanowu, wrraw gy
Ornan y paydre prseyw genu BZ I Par. 21, 21.

4839

Ornanow - Ornan

Augyot harr stal padle myeserera
Ornanowa Gebureyskego BZ I Par. 21, 15.
Uozalat ofarr... na myeseruru Ornanowye
Gebureyskego Ib. 21, 18.

4810

Omai ipsi paraverunt sacrosanctum pro sa-
cramentis et apparatus ecclesie, et ipse ibi
mures sunt generati ibi ad butirum ^{terrat}
ei destruxerunt ipsis ornamenta alias ^{carnes,}
ornati corroserunt ^{butirum}

1460 MM Ae XVI nr 822

et alius res suas,
et sic

rost. "łyka piasia,

Oroborek = *Vicia Cracca* L.

orobczek = orobus

|| 1478 || Rost.

n. 2174.

|| a. I Rost i wiaclwio = orobczek =

Oros

Oros

Hic Sabbato... ad Zabymanye Orosam
in Calneo et ad scopias pariter dedi
VIII den. per manus Pauli Oros

1500 Zsij Bud 18

^{Oros}
Orosz

Item alie familie obrocne V, Crysowi, Schidor, Drya
custooli, baccataro, prosom, Schidor, Zaleski
ei alie familie pariter dedi... XI den. ad vinum

1500 Zug. Bud. 42 Sin. ib.

Item eodem sabbato ad clavos na zabyanje
lintheamina in balneo, dedi proschom III den. unq.

1500 ib. 44

proschom ad scopas dedi II den. unq.
1500 ib. 72

Item sabbatho proschom na zabyanje in stuba
domini principis dum lodices excutiebantur ad
clavos dedoli III den. unq. 1500 ib. 42

Schurth...
dedi prosom ad scopas pro purganda aula domini
ducis III den. unq. 1500 ib. 25

oros

oron

Item alie familie custilet denarium
Schidor, Gyn, obroczny, Drija custodi
curraum, oroschom, Buccalaris
Zaleski pariter ad vinum IX don. unq.

Zsig Bud 42

0225
0225

Item eadem die ad scopas onorrom
dedi II den. unq.

1500 Zsig Bud 45

Lin. 6.35.47.

72

Oros

Oros

ad scopam Orosom II den. ung.

trig Bud 35

0105

0105

Item ad claves na zabuyanie in
balneo dedi III den .unq. Paulo 0105

1500 7817 Book 46

Oros

Item oros Byero pro expeditione
versus Bariam dedi $1\frac{1}{2}$ flor. Item
Paulo oros... Olbricht oros...
alio oros novitio dedi $\frac{1}{2}$ flor.

Fsg Bnd 67

Ones

codem die onoschom, qui balneum
preparabant domno principi... dedi
1/2 flor.

Isig Bud 73

orosc

Oroscum na zabynanye ledicum
ad clavos dedi $\sqrt{\text{den. unq.}}$

77

oross

Sten orasom (!) ad scapas oledi
ii den. unq.

81

0705

d_f-

W205

PFV 9

Orszak

a freno duorum equorum, qui dati sunt
domino principi per orszak, dedi... I flor.

1500 d'iq. Bud. 72

Ort

Item Slotky pyersaryen za szlotky
y za orth 1493 Pr. Fil. IV. 664

more list?

057

dictum plumbum vendidi per
duos flores minus medio 057h

1471 ~~ib.~~ Laerknål 18

1472 ~~ib.~~ 43

1476 ~~ib.~~ 108.110

o Inasse...

Ort

~~2052. . . recognovit debiti centum
viginti et octo flor. Hung. cum
tribus orth. gra. Aynolpho . . . solvere.~~

~~... Aynolpho . . . Archid. XV.~~

solvere tali modo: 1490 AGZ. XV. 271.

... tres orthas ad festum sancti Petri

Archiwum bernardyńskie. T. XV

Zap. sadów LwoWskich

285

R 1490. str 271.

057

dedi per duas florenas minus uno
horth

1471 ~~1~~ Ractkool 12

Σ: i. 6. 13. 24. 39

41, CAC.

debet ~~q~~ pro quolibet centenario duas
florenas cum uno horth dare

i. 6. 14

Or̄

consules receperunt . . . a Calvano . . .
xx lapides piperis, lapis pro vij florenis
et uno Or̄

1471 Jorga 283

Johanni pixidario pro vij lapidibus salletre . . .
duo floreni et unus Or̄.

1484 ib. 284, *sin. ib.*

Ortel cf. Ortyl

~~Ortel cf. Ortyl~~

Ortkisz cf: Orkisz

Orlowy Tu emisisti et recepisti... viginti
duo lamina panni pueri..., sexaginta sex
~~XXX~~ talenta croci al. orthovi paucere) 1872 H/Sp.
II, No 4081.
Et statera pon-
derati

Orthowy

0

~~503. quia tu existi et recepisti apud
patrem ipsius... quatuordecim talenta
croci alias orthowy pondere et sta.
tera ponderati~~

1474 AGZ. XVIII, 76.
~~ARCH. XVIII~~

quatuordecim talenta
croci dicti orthowy ————— 16. — 77. 78
— od hortus —————

Archiwum bernardyńskie T. XVIII

Zap. sądów Przemyskich

R 1474. str 76.

Ortyl

quod si quispiam concivis ipsorum
vel alius gravatus fuerit in iudicio
ipsorum per interlocutoriam, que vulgiter
orteyl/dicitur, licitum sit sibi

1358 1192 III 20

#

(11358)1463)

cf. V. Supra II nr 3722: ortel.)

ortyl

Quod si quispiam concivis ipsorum vel alius
gravatus fuerit in iudicio ipsorum)

per interlocutoriam que vulg. ortel dicitur, licitum
est tibi ab eadem interlocutoria

~~1432~~
~~1431~~

(1358) 1463/1470

Helvet II No 3722

994

~~Krak 1468 copia sanguinatus~~
v. 1358.

Ortyl

per interlocutoriam que vlg. orteyl dicitur.
1358 **MMAe. V, № 32**

~~r. 1358 n. 32.~~

Końeks dyplom. Krak.

Mon. Medii Aevi T. V

nie sp.

8

Ortyl

0

sentencia, que dicitur in Thestunico
ortyl 1362 y MMAo. X. 149.

Piekos. KODEKS DYPL.M. p.t, III

str, 149

Rok 1362

267

Ortyl

~~Que~~ Orthel ^{pseudopidiffinitiva} ~~algarter nuncupatur~~

(1392) MMAe. XVII, 39.

Volentes, quod sculteti, emethores et
incole... iustitiam cum hominibus... quere-
re et petere volumus, sententiam dif-
finitivam, que orthel algarter nuncupatur,

MON MED Aevi TXVII str 39

Rok 1392

Kopiarz Kopywus cler

6

^{Ortyl}
Ortel

Ortyl 11412 ~~1486~~ 1486/10 McMe. VIII, 362.
(1412) 1486) XVI

Mandamus, quod omnes incole oppido-
rum et civitatum nostrarum...
omnesque et singuli dictorum districtu-
um sculteti pro sentencijs du-
bosis dictis ortelis ad civitatem
nostram predictam Bodzaizin tan-
quam ad supremum ius recursum
habeant, et ibi secundum quod ius
et liber civitatis predictae disponit,
sentencias huiusmodi dictas ortyl recipiant

dok. z 1412

ratyfikacyjny 1486

Kopie z poc. XVI w.

(1412-86) XVI?

Ortel

†

Etiā Covacius optavit habere scriptorem
sibi civilem, sed mater recusavit speritque
ipsumque non admittens scribere sententias,
vulgariter ortil, ita, quod predictam Schobrawa
neglectionem est subsequuta ad instanciam.

1416 Pnem Tur 860
✓

Ortel

Ortyl

Ortel - ^{id est} sententia definitiva

Qu. XV, fol. XXVII, 266.

poep XV

ARCHIV TOM 27 str. 266

29

Ortel

Ortyl

Petrus... in penam est condemnatus es, quod pa-
ruit termino,

Neque sletit, neque exaudivit ortela 1420 // Sppp.

IK, No 228.

Ordyl-

ortyl
sentencja - ca 1428, Profil. T 487.

około r 1428

glossy około r 1423

MAL. Zab. j. polsk. №2503 Bibl. Jag

Prace Fil. t. 1 str. 487

240

Ortyl

sentencia ortyl 10.

235

Stow. fac. pols Cel.

Ortyl = sententia

Sentencia orthyl. ^{Ort2ab} ex. ~~XV~~ Lab. 529.

Ortel = litera   Ortyl

Quod p

(Primum fuit litera ~~alios~~ orthel, quid
Nyerka increpavit eandem literam, ego
volo finire, quem ille non finivit

1438 Mon Jun. III 65

Ortel Ortely

Terminus pendet inter Johannem...
et inter Herman... per sex septimanas
a hodierna die ad scribendum ortely

1438 Mon Jur. iii 69

Ortyl

Ortel

Nicolaus Cordis, stans coram iudicio
bannito, ex quo zuparius stet cum suis
procuratoribus ..., vtrum debent orto-
legium audire, al. orthel 1438 Przem I
nr 2755

Ortil

Gregorius citavit eodem advocatum et juratos

pro iniusta sententia ~~at~~ ortil coram domino
castellano

1442 Supp.

~~1442~~ II No 3102

~~1442~~

~~805~~

SECRET

Or̄el

Or̄tyl

V quod ~~oppida~~ iura et sententias
afferere (sic), ibi modos iudicandi et ~~et~~
sentenciandi articulos, alias ur̄ihete,
ex ea recipient

1444 Aegz̄ V 137

V Concedimus dicte civitati Leopoliensi...
Et omnes et singule civitates, oppida et
ville nostre in tota nostra terra
Russie site et residentes, in dictam
nostram Leopoliensem civitatem eorum

Ortyl

Ortel = decisio cause
extunc non alibi in Juniustadislavia)

Decisionem ^{huiusmodi} cause volgariter ortel inquirere de-
bent

1450 Mon Jur. II 105

Ortel

67v lw

Per Asswerum regem Christum debemus int(e)l-

(ortel, ^{*}of sodzene)

ligere, qui sentenciam mortis eterne prolaturus est
in die iudicii

XV med. Głw noc 67v

Ortyl

Item notum sit omnibus existentibus iudicio, quod
advocatus ~~et~~ nomine idem liber facturus est a suo
genere alia (lipka)

Qui[d] posuerat pecuniam
super [...] hortyl, ideo predictus ad-
vocatus ab omnibus est liber, ideo perpe-
tualiter habeat pacem ab omnibus
ipius consanguineis

m 290
1452 Vs N. Mass I 57

Ortyl

Quomodo prefati scabini ipsum
ortel in littera sigillo Juris
Subremi ~~atque~~ sigillantes, debent
reponere in pretorio Craeouensi
coram sex civitatibus

1458 HPPP II n 3517

ortyl

0

super ortel 1453. ~~Supp. II. N° 357.~~

~~ipsum ortel~~

Inter... Alberthum rectorem ecclesie... actorem
ex una et circumspector Johannem Griszo, Stami-
slawum Badcowzky de Cracouia...
scabinos, ceterosque scabinos
iuris supremi, reos, ex altera partibus
pro, de et super ortel, pro quo

Helcel II N° 357 / 948
Krak 1453

ipse dominus Albertus plebanus
scabinos... citauerat

Ortel Ortyl

Przyszedł gey ma, sz przed gayny
szand y pytal ortel a t h y m y s e l o w y

~~Ort. Mac 26~~

~~ortel a t h y m y s e l o w y~~

~~Ort. Mac 26~~

Ort Mac 26, 2,

V(Ort Mac 26: o orthel)

~~$\frac{1}{2}$ XV Plzber. CXI 301~~

Otel Ortyl

Ťedy pyla: Moga ly tako stoyaca
strofowaca ortela?

~~Ort. Stat. 197~~

Ort. Pr. Rp 31, 3,

Sim. Ort. Mac 32

~~i 7 XV St ber. cx 197~~

Ortel Dvtyl

Kthory ortel myedry thyma duryema,
more seja ostacs sprawa.

~~Ort. Kat 141~~

~~Mac 47~~

Ort B + Rp 41, 4,

dim. Ort Mac

47

~~II⁷ XV Biber. CXI 141~~

Orstyl

Ten ortel layal Barbarzyn
ręcznyk y przecz w temu
ortelowy wyrekl ortel

OrtPrRp 99,4

Ortyl

2

Przynanynicy + prawa nalezly,
yz odpowiedziala a ona tych
ortelow patrzyła

Ort M Lp 99,4

Ortyl

Thy ortele

maya bycz

wyrzeczony

pyrwey.

Ort. Pr. 99,4

Ortyl

Opiekalnyc mowy: wyem w they ^{pa} ~~nye~~, wyenye...
... y tess they th ~~nye~~ ^{nye} then ortyl maya, ysze
blysz ~~ny~~ sxa k them v przydz pryskaga... , ysze
gych ocreez nycz ny wyanowal gych macryery

Ort Mac 24

~~2. pot. xv br. Ortet 117~~

~~num. 65. Ortet 117~~

V (Ort Br Rp 26, 3: ortyl)

Örtyl

Na tho ortel vydaly / fry-
szyczynicy sz Maydemburga)*

Ort Mac 21

V (Ort Rep 26,3: na tho movyemy)
tia. Ort Mac 25, 27, 28. etc.

* Ort Rep 26,3: Maydburk v

Ostel

*Oortel na tho wydan od
przyszyasznykow s ^{ya} Maydembock(a)

Oort Mac 22,

dn. Oort Mac 30, 31,

32, 37, 42

Ortel Ortyl

Szadrya $\sqcup$ more $\sqcup$ Orthela $\sqcup$ pytaer podług
prawa Ort. Mac. 22.

$\sqcup$ podług oglądania

$\sqcup$ szadrycz,

V (Ort Bot Rp 27, 2: ortel v)

Ostyl

Na tho orthyl (Ortstyp 27, 3: na
to my przypasnycey i Maydburker mo-
wymy prawo)

Ort Mac 23

Ortel

Na the orthel oydan
12. Member <kv>

Orthac 23,

dm. Orthac 22. 24. 25, 26, 27 etc.

Ortel

n. 15.

Thego tho czo myr slomyk
pravem ortelem nasladowacz
aby ozalowan acz yesth prawo
sz prawa

Ort Mac 23, 5m.

Ort Bo 2p 27, 4

Ortyl

O gyebnym sskazanyu.

Orthelyu

Ort Mac 42

Ortyl

Daley pythalyssye nax
o orthel, c20sz wyrrekl wasz
przyszasznyk a pocyna rze
thako

OrtMac 42, 5m.

OrtMOp 38, 1

Ortyl

Mosze by size orthel ^x than, czo
my wyrekly, oszthacz, cryly
nye more podlug prawa

Ort Mac 42,

Sm. Ort Br Rp

38,2

Sm. Ort Mac 46, Ort Br Rp 40,4

Ortyl

Ortel

Then orthel layal also str^a fowel wayth Ort. Mar. 46
a ruckl

> 42. Ortl Pt
Rp 40,4

Ortyl

d. 15.
ac. 13

Themu orthelowy layal
albo przyganył Pyotter
y przysedry na lawicra
wyrek (<?) gym ortel thakymy
słowy

Ort Mac 47,

sm. Ort B. 4p

41, 4

Ortyl

Grze czyw themv orthelowy rzek
Andrey thakymy slowy

Ort Mas -48 ;

Sm. Ort/Rp

42,2

Ortyl

Wtho myedry thym ortelem V
more szej orthacz podlug
prawa

Ort Mac 48

V(Ortmy 42, 3: thymy ortelmy)

Ortyl

Gythalyscye naz 0 geden
orthel, azo gy wynekł yeden
sz was przyszyasznyk thymy
słowu

Ort Mac 60,

sim. Ort Porty

49,2

Ortyl

Muszylly srye yusz ostac then
orthel, cosmy wyrekly, cwyly
c20 gysth prawo

OrtMac 60,

Sm. OrtB1 Pp 49,2

Ortyl

Goszye albo okolyeruy
ludzye... , czo v wasz. prawa
zadaya albo foldruya,
mayz tham yithe odpowydau,
badzyely tho prawym orthylem
(Ort Mkp 50,1: ortelem)
Podlug prawa nalyeryono

Ort Mac 62,

Ortyl

Przepadłyby ktoś wyma ... wythowy ...
a myje chęły mu gęły dacz, tedy go moze
wyth poszwacz przed gajmy szad, a thamo
w gajnym szadrye ortelem ma pythacz
po szwy wymje

Ort Mac 63 (H),

szm. OTR₂R_p 57,3

Antyl

a.c. pl.

Isz my wytknowy mieszkanie y ludzynom
prawe ortele nadz chcemy

Ant Mac 64 list,

In. OTZ B. D.

52,4

Ortyl

Itto ma rozkazacz ortel
pyszacz gdy mu przyganya

Ortkac 65

Ortel

Gdyby przygamyono ortelowy, a gdyby
myano zalobą y odpawiedz pyszacz... thedy

^{szekly}
✓ przyszyaszmyery, ysz maya pyszacz sz maszycz
vsth

Ort Mac 65 ~~49~~

szn. OTFRP

szn. OTFRP 80,1.2, OTMac 53,1
107.108

Ortyl

Strofugyely ktho ortel w szadrye, tko
ma woyth, ysz sz wedzynym przyszyasz-
nykow popyszacz y poszlacz y ortela
tkego szyc dowyedrzyćc wyszem prawye

Ort Mac 66, (9)

sz. OMRP 53,3

Ortyl

Kto laye ortylowyKa
kw praw nye przyyagł

OrtMac 66

~~V/Ortyl p 53, 4: ortel)~~

Ortyl

√(OttBrp 53,4: ortel)

Layely ktho orthelowyva kv
praw nye prysyagl, mozeły then
podlug prawa syedryecz w lawyczy
myasrtho thego x prysyasznyka mye-
dry prysyasznyky a thamo wyrecz
swoy orthel yako shore..., czyly on
swoy ortel ma wyrecz bez lawycze

Ort Mac 66,

sm. OttBrp 54,1

Ortyl

7

Ktoby jest takowy człowiek, ysz on ktoby sz
prawem ortel strójuge albo lawacz może,
ten/ku/ ⁶⁷pryszyszmykom szedryecz w
lawyczy y ortel na tho wyrecz na swe
prawo, acz on prawymy ortelmy szobył
pyrcy dokonal myszly on ku praw
pryszyszagl

66-
Ort ilac (67 /g), sz. Ort
Pr k p
54,1

<moze>

Ootyl

Xako layacz - ortel maya.

Xthorymy slowy maya layacz
ortel. Xtho chere orthel layacz,

ten ma sithoyacz thako rzece:

Then ortel, czo nymye wyrzecon,

then ya layacz y chcaz sprawyedly-

wosc nadz a prosza thego

prozy<sis> sennyka wthaur, czo then

ortel wyrzekl

OotMac 67,

lin. OotBoRp' 54, 1

Orstyl

3

Thedy ten ma nay[a]cz gym
ortel y slac sam sz thym
ortelem tam, gdrye srye
slac ma, ths yesth kv
wysre mu st olczv

Ortlac 67, dim.

Ort Br Rp 54, 2

Ortel

4

Gdy ortel badrze layan
a werma szej do wyszego
prawa

Ort Mac 67, 5 m. Ort-
Por Rp 54, 2

Ortyl

Tho prawo layal Hannus
przesz swego szednyka
y przyszedl przes ortela
na lawycy y wyrekl robye
taky ortel.

Ort Mac 70,

Sim. OrtPrk 56,1

Ortyl

Ten orthel layal tej panyay
rzednyk y chere lepszy wy-

rzesz albo naydz y przysredl
ortelem w lawyera y wyrekl

taky ortel

Ort Mac 7,

57n. Ort Borkp

56,4

Ortyl

1
Sem ortel layal tey pamyey, mczmyk y chore
lepszy wyzecz albo naydz, y przyszedl ortelem
w lawycy ~~ca~~ Ort Mac 71 (sr)

Ortyl

2

Na to proszymy waszej marki, który
miedzy tymi dwoma ortyloma ✓
jest prawdziwszy albo który szej ma
osthacz

Ort ilac 71 (sr)

✓ (Ort Br 9p 56,4 : orteloma)

Ortyl

Nye wyedra-ly przysyaznyoz
ortela a mowya-ly to na swa
prysyazga, ysz nye moga tego
ortela naydz, thedy moze
woyth posrlacz po ten ortel

Ort Mac 77,

Sm. Ort Poryp 59,4-
60,1

(g. ss. 59,4)

Ortyl

^{ly}
Kedy ten, co zalowal, loyal
szwem ortelem y rzecznykyem
temu ortelowy, co wyrekly
foryszysznycy

Ort Mac 81, sim.

Ortortp 62,3

Ortyl 2

Tedy pytal ten obzalswany
słowek sprawny-ly on
ortel layal. Tedy skazano,
ysz on nye podlug prawa
layal ortela (OrtBrPp 62,3: ortel)

Ort Mac 81,

OrtBrPp 62,3

Ortyl

Ortelye thy, crosseye gye
 wy rrekly, tyer sa prawe

Ort Mac 8/,

dim. Ort Br 2p
 62, 4

Ortyl

Gdy ten zmarły człowiek szedł
stał przed sądnym sądem
i dopytał się pierwszej ortelem
more-ly swe zarobione gyme-
nye dać komu chce. Na to
ortel yemu wyszczerono

Ort Mac 83, 2m.

Ort 63, 3

V(Ort 63, 3: ortela)

Ortel

Nye wydra-ly abbo nys mogą
prysyżasynicy etłorego ortela
naye abbo wyruż, thedy
moqa tko odlozyć do
drugyego... rzdv

Ort Mac 94

r(Ort Br Rp 70,3: ortelv)

Ortyl

Raczej nyc mogą żadnego
ortela wydać a these ony
nyc maya żadnemu złowekowy
ortela przedawac

Ort Mac 101

Ort BrRp 75,2-3,

Ort BrRp 103,2, Ort Mac 141

Ortyl

Mogaly nye o bezprawne rzeczy
w sawyestony czas stawowacz
a orthele wydawacz na
tho, czyly nye mogq

OrtMac 116, sim.

OrtBrRp 86,2,
(OrtBrRp 86,3),
sim. OrtMac 117

Ortyl

szaly ortele (ortel'p 90,1: na
ortele), co po nye szla fry-
szarysznyczy pyenyadre dla nauky
ne treba nykomu potym ze nye
placze

Ort'nac 123

Ortyl

Ojednem ortelu, o zapowiedzy ktoraby
moze myata

Ort ilac 132 (g)

Ortyl

Geden layal

y porrhawyl

ortelowy

ra₂koymya

Ort Mac 136

Ortyl

Ma ye thako dlugo diyoneez
w zakladzyc aiz ortelem dobadzyc,
ysl more pruedacz w swem
dludze

Ort Mac 139, in.

Ort Rkp 102,2

ortel Ortyl

Michael ... scabinos ... non admisit, ~~alias~~
wsparl, dicens, quod... scabinos predictos domi-
nus ipsorum inculpasset..., quomodo iniuste iu-
dicassent et quomodo cum ipsis scabinis su-
per ortel apposuerunt

1457 Tym Lad. 141

Ortuzl.

79

-----
przed sądem sobie rzecznyka zrzędzyl, czsoby
gego rzecz przewiodl.

/19/. O rozgodzenyv sadzy.

/I/sze rozmagicsi sadze rozmagicze ortel
wydawaya, a rzeczy czastokrecs podlug swey wo-
ley rozsadzaya, przeto chczen, aby sadza geden
pewny osobny a wybrany byl w Kracowie a drugi
w Sadonyrzlv; a gdi ny w ktora zenyą przerzeczono-
ną wgodzeny, tedi sadza y podsadek tego powia-
tv na naszym dworze naya bycz wstawyeczny, nees
sadow y rzeczy przed nany wyznawayance.

Dzial. 11

/

(in causis quavis super eodem
facto vario et diversimodo
plerumque sententia profere-
batur, sul 24: w recrach
yakokolye yanakich gynako
a roszmayere czestokrocz
skaranyee biwa widawano)

Ortyl

Petrus... per suum procuratorem
dixit: Domine iudex, requiratis an
Johannes advocatus suscipit orthil
(AGZ III 227: ortel) scabinorum aut si cupit
reprobare. Et Johannes... ~~et~~ sententiam
diffinitivam ab orthel coram iudicio
dixit: suscipio et acceptavit

1461 AGZ ~~III~~^{XI} 465

to va dokument prytorsky v dek 2 1462 r.
(AGZ III 227)

Orel

Ortyl

Peirus ^{super} ~~similita~~ unam querelam
triplicem replicationem fecit alias
ortele

1462 Agz ~~IV~~ 466
~~III~~ 229

ta su dolo. uodp. , 1462 Agz IV 229

Ortyl

per ius superioris a. ortyl

1475 MMAe. XVIII, ~~42~~ n° 113

Et insuper allegavit, quod Nicolaus
per ius superioris a. ortyl
latum de Wyzna obtinuit

Ortel Ortyl

Yaco ny Bog pomoszy y ten orthel, kethorysz
fan Bog w sedy dzen [bauer] bandze nad
namy. ~~FF~~ XV Tab. 539.
p. post.

Ortel = sententia Artyl

Sentencia wr. orthel. ex. xv Lab. 526.

Ortel 'iurisdicōtio' Artyl

iurisdicōtio id est iuris potestas super
aliquem iudicandi, ortel, po-
prawkowanyc, prawo

c. 1500 Em. Słow 59

Ortel 'sententia' Artyl 2

sententia, ortel, skazanye

c. 1500 En. ~~Sto~~ 59

Ortel Ortyl

Znac' ortel

Ja prysengam bogw... ysz ja... ludrom
wbogym y bogathym sprawyedlywy ortel
anacz chore ~~sk. X~~ Wisł. nr 168.
ca 1500

nie. rechte urteil finden wollen

Ortyl

Ortyl

~~Neque scitit, neque exaudivit ortala 1420 Hipp. IX, No 220~~

In eadem iure interrogavit a. ~~o~~ ortelen (!)

1467 Hipp. IX, No 627.

Ortyl * nia m. ?

omne gl. pol.

Ortyl

Urban Ortil ius habet

1447 Lib Jur nr 5732

n. Wascha ?

Oriel

Ortyl

wo 192 XI 408

- 2) Johannes ... per ipsius procuratorem
sententiam diffinitivam alias ortel
eoram iudicio dixit: suscipio, et acceptit.

1162 A 9 2 III 227

- 1) Petrus ... dixit: ... an Johannes advocatus
suscepit ortel scabinorum aut si cupit
reprobare.

ib. 227

Ortel Ortyl

Inyscoll takym orletem w lawycera,
Ort. Kat. 144

wj Ortman

~~II⁷ XV Silber. (X) 144~~

Ortel Ortyl

My ortele woythow... y ludrom
prawe ortele nayder chesemy.

Dat. Kad. 184

wy Oitmac

~~II¹ XV Silber. CXI 184~~

Ortel

Ortyl

omnia typh ostelaw patryka

~~2. pol. X~~ Ord. Br. VII 547

wg OTH Br Ep

Ortel Ortyl

Proszymy waszey matki, który
miedzy tyma diwyemą osteloma
jest prawdziwszy.

Ort. Kal. 144

mg Ort Mac

Ortel

Ortyl

Nie mogą być przysrążnycy którego
ortelu najolr ... tedy mogą to
półorczy do drugiego... szandr

Ort. Kab. 307

wg Ort Mac

~~11 1/2 XV Silber. Ort 307~~

Ortel Ortyl

Tako długo dzerszcz w zakładze
asx ortelem dobadze:

~~1. VII 390~~ Ort. Br. VI 390

ordelony ~~1. VII 546~~

Wz Ort Mac

~~1. VII 390~~

Ortel Ortyl

Ten celownik ero laryal ten ortel ma
pokupycz kasxdemu przyskasnykowoy
ero ortelowy przyswolyly.

Ort. Br. 1786

wg Ort Mac

~~1786~~ 1786

Ortyl

Ortel - sententia

Romaqieri saze romaqiore ortel wydawany, Dzial. 11.

Ortel

Ortyl

Na ty czynki względniemy, już nań
ortel skazemy Rom. 584.

Ortylnie
Et hoc
(requisito)

~~12~~

(in Jure orbilegio al. ortylnye, 1469 Supp. IX, N° 726.
si non debes habere secundum ius ad
duas septimanas

*zapewne adverbium

(mihi per ortilegiter)

STAR. Prawa ~~pols, pomn, T 9~~

Piekos. Akta sadu leńs.

w grod. Goleskim r. 1469 № 726

111

~~How~~

on

Orz dextrovarius

1437 4185 or 228, s. 86

One
h horiz

horz hastibal

Prfil.V,28.

~~Lat A163. manoholde. 1422~~

~~Dr. v. T. p. 28.~~

Brückner Prfil 5 28 pocz XV

Thur leballus, horz hastibal

1071

x p. pr. ?

^{am}
Hors

Runcius ~~vel~~ spado hynsch
vel hors

Ortzel

^{Q102}
Horn 'camelus'

camelus, eyelblad v. horn

c. 1500 Ex. How 22

or. or

sign ors cf. Barth. 2 B

⁰⁰⁰²
Horz - dromedarium

horz - ⁺(super) dromedarium

$\frac{1}{2} \sqrt{\text{sky}} \sqrt{284}$

one, hors
~~hors~~ hors

hors - dramedarius... ~~ors~~
~~ors~~

(c. 1455, JA. 14° 493.

ors ib.

512

~~ARCHITOMIT 1455~~ ~~ok. r. 1455~~

^{Onz}
Hors

~~Dromedarius et magister dromedarum~~

Hors = dromedari^{us}

~~B. hors~~

B. hors

1471.

MPKJ.V.90

inundatio camelorum operiet te,
dromedarii Hadian et Ephra Is 60,6

^{Orz}
Horz

dromedus vel dromeda est quoddam
genus camelorum, dryky koň vel rýhlo-
nog, horz

c. 1500 Orz. ~~Stow~~ 22

Orz Horz

?

Orz = an. Bos primigenius

ORZS

= dromedarius #1

~~XXXX~~ Rost. n. 11279 - Zarniat

cyro fo folitur lue

Horz

11279

ROST.Symb.w,XV

¹Horz ^{B12}
Horz = an. Bos palmigenus

~~400~~ horsz = dromedarius

~~XXXXXX~~ Rod.
no. 11278 (hors zamiant ^{is holky} (sub))

11278

ROST.Symb.w,XV

^{Orz}
Horz

Caballus scapa, hastiber horzs

ca 1420 Wok Tryd nr 41

orr

Hec dromedarius - ii, quod est
animal camelo minus sed
velocius vlg. horz (var. lub.:
hors)

1471 MPK 7 v 96

O₁₂

ma luyi atyken O₁₂ (material just
had H₀₁₂)

One of them

Orządźw

Orządźw = Pl. *Trifolium ascarinum* L.

orzodzyw

= korona regia ; 1472;

Rost. n. 618.

korona regia   komonica żółta,
orzodzyw, żółty koryk, chmelik,
plastinek, wyczday

Orzech
Nicolaus II. contulimus scoltesiam nostram
in silvis... pinguas, mensas panum, macellas carniu,
prata, tubata, thabernas, bancas aurozum ac

et utilitates apum et Orzech et quascum-
que utilitates ampliare poterit. 1334

MMae. III; 233.

Piekos. KODEKS DYPL M. p. T I.

str. 233

Rok 1334

68

Orzech

Nux Orzech. 2 f. XV R. L11168
R. post

Orzech (Castoreum)

orzech = nux

146⁴

Ros. n. 4873

ROST. Symb.r, 1468

4873

Oreck

7

nucus, oreck

c. 1500 Er. ~~Stow~~ 59

Orzech ^{użył} użył ^{sklepani...} sklepani..., s kkt) oregoze
użył ^{to} ^z ^{rodka} ^{crewy,} ^{czyżki,} ^{FKronki} ^a ^{była}
pochozily 999...)

~~Trzy czyżki podobne ku orzechowym a trzy
czyżki ku orzechu podobne BK Ek. 37, 19.~~

(in nuci modum) po wszech crewyach...
a trzy czyżki podobne ku orzechow-
ym (in star nuci) na crewy

BK Ek 37, 19

4842

Orech

Na tem *drogu bily
clarky cetyry ku orechu
podobne

№ 5x 37, 20

Orzech : laskowy ~~orzech~~ # 419

laskovi orzech = auellana

1919

Prot. n. 5099

ROST. Symb. r. 1419.

5099

Orzech

Avellana, nux ~~na~~ corula orzech
lasconi

1437 Lost no 2970

Orzech

Auellana laskowi orzech,
leszczyna

1472 List nr 2/3

Orzech

dyaskowy orzech nux
auellana

ca 1500 Post nr 7221

Orzech

2

lesny orzech 'avellana'

avellana, lesny orzech

c. 1500 Erz. ~~St.~~ 59

Orzech leśny = nux avellana

Włosi mayanci yakobi barva lyonego
orzech, ~~nr~~ ^{ca. 1118} Hist. nr 2151.

(dobrze wzmątego)

(capillos habens in modum nucis
coloris avellane premature)

Orzech : maly O.

maly orzech

nus auellana

1419 Rost.

n. 2871.

ROST. Symb. r. 1419

2871

Orzech

Orzech włoski *nux gallica*

1472 Post nr 223

Orzech

3

włoski orzech

gallica nut, włosky orzech

c. 1500 Erz. ~~Stow~~ 59

Orzech: włoski O = pl. Juglans regia

włoski orzech = allauana assata

|| 1719 || Roul.

n. 5100

(~~cf. max. Jamaica ib. 221~~)

Orzech : O. wieski = M. Juglans regia

orzech wieski = nux magna
nux italica || 1437 || Rost. 9

n. 2471.

Orzech

Włoski orzech *nux usualis*,
nux magna

ca 1500 Gort nr 7222

Orzech

orzech, a

Krocyra tha 3da poxyra mye-
dy copitem a pawem anal-
them myesczv, gdre tho robak
badre, tunex Candre gzedna
gotka jako wloszky orzech

ca 1500

~~JA. IV. 91.~~

~~JA. IV. 91.~~

~~81~~

HP 147

~~Col. Poln. St. I. f. 252~~

tunec(?)

• Orzech

Indyyski orzech nux indica

XV p. post. LIII 68

Orzech : leiny 0. = *M. Asium maculatum*

lyesny orzech =

2 barba aronis

3 yarus

4 pes vituli

1419 Rost.

n. 2909.

ROST. Symb r. 1419

2909

Orech muskatowy = pl. *Myristica fragrans*
orzech muscatovi = nux muscati

1468 Rost.
4

n. 4874.

roślina *Myristica fragrans* Houtt.,
czy też owoc, plant. quae *Myristica*
fragrans appellatur vel eius plantae
fructus?

ROST. Symb.r, 1468.

4874

Orzech : wodny O = M. Trapa natans

wodny orzech = castanea marina

#1460#

Rost - n. 3435

Orzech

Wodny orzech *Castanea marina*

ca 1465 Post nr 4223

Orzech

Vodni orzech nux vomica

1464 Post no 4875

Orzech

Vodny orzech castri neola
aquatica

1472 List no 222

Orzech

Vodny orzech nux vomica

ca 1500 Root nr 5508

Orech

De fforo piscium: Jan..., Blasag Orech

1490 Crac St. nr 1034

Orzech cf. Indyjski Orzech

Orzechowice = pl. *Alium scordopratium*
orzechowycz = cepetronum 1460 Rod.

n. 3452.

ROST. Symb. r. 1460.

3452

Orechowice

Preclaj

Cepetronum ~~st~~ orzechownik,
orechowiec

ca 1465 Kost nr ~~415~~
4515

Orzechowicz

Percola orzechowicz, veliki
lek

1472 Kost nr 535

Orzechowick = pl. *Milium Scorodopranum*

orzechownik = precula

orzechowiec = cepetronum

1765

~~1768~~

Rost. n.

4514.

ROST. Symb. r, 1468.

4514

~~St.~~, Orzechowy

drzewo orzechowe

~~10 p. 1000~~
mian PrFil.V.7.

~~niez. XVI N 37~~

~~Pr. 57. 8 p. str. 7.~~

Brückn Prfil 5 7

w XV

137

Orzechowy
orzechowa skorka 'nauci'

nauci est pellicula, que circumdat
nucleum in nucce, orzechową skorka.

c. 1500 Em. ~~Stow~~ 59

Orzet = aquila

Orzowy sze jako orlowy mlodosz twoya
Fl. 102,5 (renovetur ut aquilae juvenis
sua).

Put: jako orlowa mlodosz

Orzel = aquila

orzel
(aquila)

ca 1461-67. Serm. 150. r.

$\frac{1424}{108}$ *Mns. k. 150 r.*

291

Sermones r. 1461-67

Kapit Krak. M 1424/108 Mns. karta

Orzel = an. Aquila fulva

Orzel = aquila

~~1472~~ ~~1321~~

Ornel: aquila

Aquila ornel ~~1454~~ R. XLVII, 352.
XV p. post.

Ornel 'aquila'

aquila, ornel

c. 1500 En. How 59

Arret = aquila

arla
(aquile)

ca 1461-67. Sermon. 150. r.

~~1424
108 Mns. №. 150 r.~~

Sermones r. 1461-67 **290**
Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta

Orzeł

(Aquila deut 32, 11)

Jako orzeł (pobudzający ku
lyatanym dylem swe y nad
nymy dylem, rozszerzył
* skrzydła swe y wynosił gę,
y noszył na piórcach swoich

Już Deut 15.

Orzet
Horzet

Pol horla a lri ka[mene] 1423 Slapp. III, ³¹⁷ ~~A = 408.~~

zusammen - zusammen. Opto heibe ?

~~Cf. Orzet~~ .

Omel

Nicolaus de Orli... dicit tentes... pro
infomacione. yam) ~~de~~

(de armis Orli duo...), iter de armis
srelygy duo ^{inax?}
1462 Hoff Zap. 143

Orzel

n. 174

Paulus Orzel

1449 Mon. Jun. III 174

Orzel = aquila

Tymasz (!) sie nalepiej widzialo i
rekli: kiedyci tako niemocny, zruci:
my ploty orzel, jenie byl krol posta.
wid [his opportunum visum est rege
tabescente, ut Aquilam auream deji:
cerent] Rom. 108.

Ornel = aquila

Jedno sie nad tymi pomócił, co to ucy:
nili i regł (sregł) ty istne, ie to po:
wornni orta spusita [illos ergo, qui
in funibus demissi, aquilam considerant,
vivos incendit] Rom. 108.

Corret aquila

Ydrickoli będrze ciato... Tamo się zbiorą
w i ortowie [ubicumque fuerit corpus,
illuc congregabuntur et aquilae] Rom.
483.

Orzel

Andreas Orzel habet ius

1396 Lib ius nr 571

Jan Orzel sutor ... i. h.

1458 i. b. nr 6425

Oxel

Elegit in sui Testamenti executores...
Johannem Oxel tinctorum

1464 Crac Art nr 549

Orzel

Andream dictum Orzel

1408 AJGr. $\bar{X}$ 252

Oreszek : włok; C. = pp. Juglans regia

włoszky oreszek = ♀ avellana

Rost. n. 2027

~~1493~~
ca 1500

Orzeski

Orzeski : laszkowe O. #

laszkowe orzeski = corillum

1450x Rock.

n. 3487
L

RCST. Symb.r, 1460.

3487

Orzeszek

Orzeski = *M. mellilotus* sp

orzeszki, = mellilotum

na orzeszek

Rost. n. 2642.

|| 1460 ||

ROST. Symb. r. 1460.

3642

Órzeszek

Melilotus órzeszky, narzeczek

ca 1465 Rost nr 449

Sim. 1493 ib. nr 10993

Orzeźki

Melilotus officinalis Lam.
et *alba* Lam. >

Melilotum narszek, orzeźki,
medownicza, polny noceterek,
lypka

1472 Gost nr 624,

sim. ca 1500 .b. nr

6178

Ozserrek

Ozserrek Jan

1412 ATK Gr. X 347

Oreszek

Gregorius Oreschek habet ius

1416 Lib iur nr 2900

~~Orzednosci~~
Orzednosci (? ~~Orzednosci~~¹²)
Orzednosci?

Orzednosci?

---

de officio orzednoscer

c. 1500 R XL VIII 373

Serlicet de officio orzednoscer
beate virginis, quia eius officio
nos protegere

exc. nat.

1. 996

Orzma

cf. Orzyna

Orzi

N. prop.

De elegnadio d'ysi et proclaucaido Orzi Orzi
1421 Hipp. II, No 1831.

Orzyra?
Orzyra - lateres scissis ! Orzyra
4

A lateribus scissis ad prothorium
^{dictis}
alias orzyra iff.

1495 Warsch. I 212

later?

later? 'agf. dochorka'

cocten later 'agf. vpr. l. m.' , 'dochorka'

! ~~Oriz~~
Orizma?

A ductura laterum ad
pretorium orizma 7 gr.

1495 Herodotus 407

Oryza

cf. Oryza

Osa 'vespa'

1

vespa, vssza

c. 1500 Erz. ~~Stov~~ 59

Osa 'fucus'

fucus est animal major ape, non melli-
ficans, sed alius mel comedens, etiam
dicitur color, quo mulieres se depingunt,
trad albo psermyel albo romyenydlo
vel osa.

ca 1500 Era. ~~Stoa~~ 59

Ossa

Andreas Ossa recepit $\bar{I}$ banc.

1413 Rach. boch. 179

Osa - Hosa n. v.

Sia Tordum a Osa ustawit wrobnicy BZ
I par. 16, 38.

4843

Osacera cf. *Osocera*

Osaeremie cf. Osoeremie

Osacryc' cf. Nasocryc'

Osacrye' cf. Osocrye'

Osad cf. Osadty

Osada

Preterea dedi bonam partem terre ad Cirquich
usque ad aquam, que dicitur Zvcha, que fuit
tempore patris mei a comite Berone et ab
ozada ad Sauon circuita, nec poterat de iu-
re fori requiri

1208 CDS II nr 129 s. 22

col. Cod. Lit. VII nr 129 / (CDS II, s. 22)

Osada

Dedi etiam ei Boztechouo Zedlische et prata
circumiacentia. Preterea dedi eidem bonam
partem terre ad Cirquich usque ad aquam, que
dicitur Zucha, que erat a comite Berone sub
patre meo et ab ozada ad Sauon addita, nec
poterat requiri de iure

1208 CDS II nr 130 s. 43

Reg. = Cod Lit VII nr 129

Cod Lit nr 2 I nr 4,5

Osada

Preterea dedi eidem bonam partem terre ad
Cirquich usque ad aquam, que dicitur Zucha,
que erat a comite Berone sub patre meo et x
ab ozzada ad Savon addita, nec poterat requi
ri de iure

1218 CDS II nr 193 s. 188

Reg: Cod. L. (VII) nr 193 ?

Cod. L. nr. 2 I nr 61 ?

Osada

0

Item de Osada hij fuerunt presentes:
1224, M. M. de T. 20

: Neprebud, Milos, Praton, Nestoy,
Sulent a ...

MON. med ae vi hist T. 1 str 20

KODEKS dypl katedry krak. cz I

r 1224

4

Osada

Kmethones fidedigni, que in wlgari
dicitur osszada, fidedignum et ius-
tum testimonium dantes ostenderunt
granicias veras

1390 Dok M, p. 248

Osada - Świadkowie panu Honoracj graniceruzel

Mathias... cum ministeriali per Pelcam ad limites fuit recep-
tus et pelce osadę vidit congregatam circa rivulum et
alliam osadę non vidit. Janusius... cognovit: veni
cum osada mea viciniis 1399 J Paw. III, № 6225. ~~Pod
parifosetka ywala wyact i Jankem na gorkę osadi
malim Bozranowsem i meci Nagorkemi, te ditta oba
voda osadę alie spole, yaco gym prociastano u el-
lewskiego sandru 1403 J. 117. Yako sami przu them
Pely, ore pirus osada nowila. wemi, a druga nowemy
1403 J. 11, 209.~~

canerarius)

Mathias... (recognovit, quomodo per
Pelcam... cum ministeriali ad limites
fuit receptus et ibidem fuit et dicti
Pelce ossadé vidit congregatam
circa rivulum quoddam et aliam
x ossardé non vidit. Tandem Jacu-
ssius canerarius... cognovit publice,
quod die eodem et tempore, dum
veni cum ossada mea, vicinis, pro
parte Bartholomei, .., dixi...

Uterius nolo stare cum ossada

Osada

M. praco cum J. camerario veniens ad iudicium recognovit causam limitationis inter dominum Albertum, castellanum Bre-stensem et dominam Cristinam, lowczinam, Nemojewska, pro granicia angulari wengel-na inter N. et B. hereditates, ita tamen, quia dum jam triplex osada exivit, extunc stando circa istam angularem graniciam dixit 1400 HubeSad 96

Osada

Yakosumi tzi them byly, ere pirwa
osada mowila: wemi, a druga:
ne wemy

1403 JH VI 209

Osada

Osadz' (?)

parrochianes vlg. osadz'

1388-1430 Arch Ter Crac III b 18,30

Petrassius... deducere debet parrochianes vlg.
osadum, qui granicies predictas (sc. inter
villas Xausr et Boccolicre) deducunt 1403 ATC III b

Ter. 3b 18/30.

Osada ~~no~~

~~49. St. nota, quia Clemens Beyoncki habet terram cum Szalecki infra vicibus septimanis pro omnibus terminis et si solus non possit interesse termino Nicolai, et tunc mater ipsius venire debet recipere na
osradę 1407 Czer. 8.~~

Księga ziemi czerskiej str 8
Zap. sad. CZERSK r/1407

Ossada

Ossada debet granites demonstrare, || 1408 || Crs. 13.

statuerunt terminum... nunc proxime
affuturum, ad producendum
vulgariter ossady et inter vulga-
riter ossada debet granites
demonstrare inter Sirocym et
inter Wothnamy

Ossada = parochia

Parochiam alias ossada

Venientes... 1443 ^{Lub} ~~Bis~~ Podk. 4

Johannes plebanus <de> Voyeczkow et Mscislao
heredes de Stoweszin tamquam actores edu-
xerunt parochiam contra nobiles Annam
et Johannem... Et ministerialis Stanislaus
clamavit primo, 2°, 3° et 4°, ultra jus, Annam
et Johannem heredes de Vola, ut aspicerent
parochiam al. ossada et ipsi nec per se
neque per aliquem procuratorem suum %.

comparuerunt et comparare
non curauerunt neque terminum
quemcunque transposuerunt

(H. p. 1. 1. 1. 1. 1. 1.)

Osada = parochia

fo. a. ?

Sin autem dicti arbitri inter se invicem
discordati fuerint... induendo granicies in-
ter partes predictas, extunc uterque ^{illozum} ~~eorum~~...
debet ad primos... terminos inscribere paro-
chiam, alias ossada

1446 Jym ~~fol~~ 60
Sqd.)

Osada = parochia

Dum ossada utriusque partis convenerunt,
 tunc abeuntes a gosdi, euntes iverunt per
 signeta ... et ad viam venientes, que ducit
 Riczywol, ibi dixit ossada: domini, ... indulgeatis
 nobis... quocumque iverimus. ^{(ive ibimus) Lad.}
 1447 Jyru ~~1447~~. 61

forma?

Osada = parochia

Aspicere alias przigladac ossadi

1448 ^{Lu. 2} ~~Podk~~ Podk. 35

Quia scimus et testamus, quod... Johannes...
adversus Stanislavum Wathovyc de
Sebescrian, quod non dedit terrestre
proscripcioni exire pro graniciis inter
Sebescrian et Poczisl neque filius suos
Et cum testes iurabunt, extunc lucratus
est powothswa et ipso debent aspicere

1.

al. prizigladavir ossadi et ellger.

Olada - vicinia

2 pr. u Facilitatis
torlebas

V Ten, yenti myenil, zebi yego bilit rolef ma doseyat-
rier samyadi, qyr sam rzeerony ossada Jul. 88.
albo s starci

V Gdi dwa czlowyky myedzi
soben ruschilastabi zalobq
o rolee albo polya, albo pozitky,
tegdi

L albo polya,
(tunc debet approbare cum communita-
te al. ossadaq vel cum senioribus dictis %.

stacey)

Osada

foj²

Duo homines movebant contra se
querimonias judicialiter pro agris,
campis et usibus caeteris, extunc
ille, qui asserit, illos usus esse
suos, debet approbare cum vicinis
ab osada vel cum senioribus
ab starcy

(1377) 1544? Jus Pol 420

Helcel podaje daty 1377, w wyd. Golechiewo
2 1541?
cf. Jul 88

Osada = parochia

Parochiam alias osrada

^{sub}
1452 ~~Podk.~~ Podk. 65

(¹⁴⁵²
Stanimirus)

Quomodo venientes nobiles Johannes,
Jacobus et Canimirus heredes de
Czarow tamquam rei, parte ab
una, acceperunt parochiam ab osrada
a nobili Stanislas de Galczow: primus
Jacobus de Sobieszyan..., Stachnik..., Paulus...,
Cristinus dictus Skorek..., Laurencius..., Wyssznow-
/

ski Thomas ... pro graniciis limitandis
inter Czerow predictorum fratrum et
inter Stanislai Galgnrow partibus ab
altera

Ossada = parochia

Inter... Stanislauum... actorem parte ex una... et
inter... Nicolaum abbatem... parte ex altera
... ipsorum diem, quem ipsi partibus dederimus
et ~~profigimus~~

Pro educatione parochie alias ossady V

1459 ^{fol} ~~Podk.~~ Podk. 82

V ipsius Stanislai pro graniciibus inter
hereditates predictas

1
Osada = parochia

Parochiam alias osadę. 1460 ^{Lb. 10 dk} ~~Pris.~~ Povz. 92.

Veniens... Sbigneus, sicut actor... petiuit
ministerialem a domino subcamerario
... ut conspiceret parochiam al. osadę
ut ipsam induxit in campum, ut
ipsam conspiceret et ut venit parochia,
ut ipsam conspiceret per Stanislaum
ministerialem fuerat et

Osada

S. bigneus ponebat memoriale
 pro eo, domine succamerarie,
 in hoc vestro memoriale pono,
 quia tu intrasti mecum in
 contrarium ab. xwye przp, propterea
 volo granyczenia y osadzenia,
 i osady wywyedzenia

1460 SubPodk 92

Osada

Nicolaus... actor alloquebatur super
noo Petrum, et Iwan... heredes iuxta Termi-
num secundum in loco graniciarum

Cum tertia plantagine ab. Dupelna Osada, Orwyatkeow
et astitit terminum secundum

1473 // AGZ. XIX. 546.

Osada = testes, parrochia

Testes alias parrochia [s] alias osrada, ~~1484~~
~~Podk. 97~~ quos... Johannes heres de Oizmo-
liere ... ducere debet adversus nobiles
Sclamb, Bernardum, Jacobum, Petrum et
Vitalem, heredes de Yasizow et de Byalka
et quos ipsi nobiles elegerunt pro
parrochia ab 2a osrada, sunt hi

1484 Lub Podk 97

Osada

cum parochia vulgariter h. osada.

1491 R⁹² XIX 391

Domini iudices nobilibus Dorothee
et Druisianne decreverunt prin-
cipalitatem vly. povodstho et
ipsas partes remiserunt ad
succamerarium Belzensem ad
campum ad sipandum granicies
cum parochia vly. 2 osada

Osada

Sed dixit : respicio osadam, et pro ista
causa receperunt terminum ad terminos
generales 1400 HubeSad 96

Ossada

1

Proco cum camerario coram
iudicio talem fecerunt roga-
cionem super granisibus inter
Ossyamborowo, inter bona castella-
ni Cirenensis ab una et Vladkoms
de ibidem, ut debuerunt duci et
statuere Ossadam, ut superius
continetur, ut sequitur isto modo

1447 Tym Sgd 61

Osada - vicinia

~~per viciniam~~
✓ Per privilegia [ac per viciniam seu osadam
notabiliter demonstrando] 1354? [XV.] Tyn. 120.

✓ Quod praedicta bona bona
et possessiones, in quibus dictus
Eustachius sibi ius proprietatis et
dominii vindicare videbatur, fortius
et potius ad dictum Tynecense monaste-
rium debeant spectare, et pertinere.

[foliis 145] 2 XV w.?

hoc ipsum

✓

V praedecessorum nostrorum,
videlicet clarae memoriae
domini Boleslai regis Poloniae
et domini Lesconis ducis
Cracoviae

¶ nos itaque cognito aequi-
tatis iudicio volentes finem
controversiis et litibus imponere
causam huiusmodi mediantibus
nostris baronibus duximus termi-
nandam in hoc modum

Osada-parochia

V O zdrowotności / przez urząd tutejszy wsi y osady ^{SS)} V
nie handze oskarżony / Jul. 18 ~~przez urząd wsi y osady~~
~~urząd wsi y osady~~ ~~urząd wsi y osady~~ ~~urząd wsi y osady~~

V Gdi kto o zdrowotności aly bo

I dawnosć roznac przyczyn
powodowy przechodzy

V (per vicinum eiusdem villae
vel parochiae)

Osada

Alye bandzely ktho w szastawye dzirzaal
kthorą dziedzyną, wstawylsmy, ysz gdi nye
stanye alybo nye bandze zastawcze, kaszdi
gego przyrodzoni... przed naszym sządzą
... alybo wszdi w osadze they tho dzedzi-
ny zastawyoney/vczyncz ma yawnye... swya-
deczstwo..., ysz rzeczona dziedzyna w thel-
kych pyenądzoch... gystnye gest zastawyona

Sul 35

V (vel saltem in parochia eiusdem
hereditatis obligatae, Dial 25: abo w
parochy tej dziedziny)

Osada

Ustawiamy, aby gdy kto o sło-
dziejstwo... w sądzie bandie ob-
wynyon, gestly s nym w geney
wsy albo oradze, & gdzie s nym
slucha borey sluzby (si est manens
secum in una villa aut in pa-
rochia una aulit secum divina
de domiciliisⁱ ipsorum), tedy ob-
raccenye lathney dawnoscy pchody
Sub 53 V%.

Strán 45: abo pod gedne
parochia y msrey sluchar
ly)

Osada

Osada - diocesis

1455. JA.14.489.

diocesis "diocesis" 3 parafida 138

~~ARCHITOMYXIV str. 489r ok. r. 1455.~~

Osada

hosada

Sandza ma przykazacz przes woznego v
parochye alybo v hossadi, alybo v gyn-
szego sznamyenythego myestcza/trzikroc
zawolacz, pewne myestcze y rok thego
nyebandaczemv nasznamyonwyancz Sul 9

*V (circa parochiam vel alium
locum eminentem)*

Osada

Kedi pami parostka ymala vyast
s iaskem nagorko mechi malim bocha-
nor a mechi nagorkami tedista oba
vodla ossado albo opole yaco gim prsi..
rassano s prolenkiesgo sandow

1402 smatk. 116/17.

Stala ossada pame byt gosthey
ny pasvona ib. 117.

Osada

Inscra jedna była blischo Naraveta,
na niej było bardzo wiele lwow,
ktorych są glądzi wrythi ora-
dy okolo Naraveta [qui vicinas
regiones undique vastabant]
Rom. 137.

Uvada

Uvada Krzevianska ^{hec} plebs (gens christiana)
1444 R. XXIII. 302.

↓
Alona?

(In laudibus aeterni regis
haec plebs resultat)
Alleluia

hymn Cantemus cuncti melodum

Osadnik
Osadnikowy.

Erigenia annua exat for base non =
fractum osadnikowe.

1440 R. XV. 242.

Osadnik

Oretur deum pro ea osadnyky, sa dobro-
drye huius ecclesie, V

~~XV, 148~~
ex. 148

V quod istam domum subveniant
suis sanctis elemosinis secundum
suum posse, ut ipsi sic facientes
promerent regnum celorum

Osadnik

Prani y Parcek s oba stranu otkruseili sim gislom
osadnikom oba s oba stranu hy kamen hy prisivigi
1402 Mark. 117.

= 1398 Br. 64 Wasse 1861 III
39

Osadnik

Tedi hy Pam y Passek s obu stranu
othpusciti tim gistim osadnikom
oba. s obu stranu hy kqnew, hy priszigaz V

1398 Bihl. Warr. 1861. III. 31.

V, tedi yaco sli hy preslij, hy
copce za nimi posnamowanani

Osadniony cf. Osadnic

Ossadowic

15.
35.

736. (838) Jacom ya thomka ossadowyl na ogrodze na ten rok. —
Jacom ya przitem byl Jacub ossadowil tomka naogrodze naten rok.

1444 Zap Watos nr 736

Oladzai

Tandem Paulus dixit, quod

Patres meos in parte ista se comisserat vulg.
Uradzal, 1400 K. N. I. nr. 29a.

et ego post patrem meum comissi <me>

Osadzai

Ysateo Janar Stanislawo ne osadzai,
ani mu kazzal preez

1406, Hube. P. ¹⁴ 114.

Oszadzi

Jaco Jacob)

J sławal trosi cziłoweki paney K^ellierskiej y gey
siniu podług prawa oszadzaiancez, ani go
nechali przigancz

1408, Piek. ~~1408~~ ^{VI} 363

Osadrac'

dublet?

locare al. osszadacz

1425 Arch. Ter. Crac VIII 1,6

1425 Cr.

J. Cr. VIII 1.6.

Ossadrai

locare al. ossadrace

1425 Arch Ter Crac VIII 1,6

1425

Tr. Cr. VIII. 1.6.

Osadzić

208. (290) Jako mne twoy oczecz ossadzał a nemalem wstane-
nego placzicz. — Jako Ja tho wem Ondrzejow oczecz ossadzał
.Jana etc.

1427 Zap Warsz nr 208

Osadrac = locare

Desertaciones... locare alias ossadrac^d... damus

1454 MonJur. II 185

possessorateque more quomodolibet
humana consulente industria restantore,

Osadrac'

In qua villa Franciscus
et ipsius legitime habet omni-
modam facultatem homines
seu smethones locandi al.

Osschadzacz causa maioris
seu utilitatis

1465 A92 XII 306

Oszadzi

Quidquidem Mathias debet
locare ab ossadraz Johannis
alias duas villas Tuczywem
magnam et Długa Dolya
sunt proptis pecuniis

1466 A92 XII 310

Osadzać? Osadzić?

1441

Taco nam pomoz bog | etc. Jize-
fmy byli przitem kedy | Jan karcz-
mars ftawal trzy | kmyotowicze
przewoytha abo | przedyego zona
ozadzayanczmu | rola, awoyth gych
nechzal prz | iyancz albo woytho-
wa etc. — — —

Kd)

1434 Pozn w 1441

Osadzai

Gdi Jareukh osadzal Mathiam kucelonem na
noli, ledi mu ne sluboval^u ni za gedno zito, 1428
Spaw. VII, № 2926.

(bi mu ge wyprawic

Okradzić

Eze)

Pyotr Woyerecha nieprawdziwie wzrzał siłą moją,
nie okradając nas niezadnego praw[?] Hube 26. 92.

~~Malka Atirostawa Kenawierska pobrata z imięne~~
~~Pobrowo, Kmołkowicka i Wargowa, nie okradają cz~~
~~prawa 1421 przyb 15.~~

bsadzac

~~bsadzac~~

983

(33v) Taco gim etc. Jaco to fwacz-
czą Ifze matka | Miroflaowa Nena-
wieczka pobrała gime|ne potrowo ...
kmothouicza fwargowa | nepfza-
dzayacz prawa yaco dwadzeczca |
grzywen a wtem gimenu Miroflaw |
Oftal.

1420 Poznań ul 983

Przyb 15

Osadziś

Matka Mirosława Mena-
wiewska pobrat gineue Potrowo,
t methowicza s Wargowa, ne
osadzaygec prawa

1421 Przyb 15

osadzai'

Tako. etc. ýze Janufz. trfzy[em
cupczem] | cupcze przywodzilý.
przetpana Janufza | nadzedzina
przywodzil. ý ofzadzalmu | ýego
rola. ýofz. zaofzm grziwen. | przedal.
zapýacz. trzeczakowich. aza | trfzy
grofzowých. aon niýednego | nech-
czal przyýocz

1419 Kosián nr 738

osadzić

Osadzać

Jaco Jacob stawał trzci człowek
paney Ketliczfkey^{a)} ýgeý linu pod-
lug prawa ofzadzajancz anigo ne-
chali przigancz

a) *Piek. 1264*: Kitliczskey.

b) *Zam.* a oni.

1408 kóscian ms 364

Osadzai tse - consilii

V Pażarki ge (~~synyidzealsteie~~) agradzaiq, przeto
radzi na wyzrek osadzaiq tse (mumiont sillos
collesin praeipitro consilati) Bz Judith 7, 8.

V Sinowye israhelsci nye vfaibcz
w kopye any w strelbq, ale goti
bronyq gich a

4515

^a
Ossadze

U grobu Ossadze || 1466 || R. xxii, 25.

Et vigilum fortem similiter armisonamque
cohortem per sua dona vocat ad
tumulum, v grobu, que locat, ossadze
terrificis armis toracibus, blachamy, egide,
paweszamy, parmie sczty

Osadrac

alio aurifabro, qui domino principi ossadrac
annulum, dedi. 1¹/₂ flor. cum ¹/₂ orti.

1500 Litig. Bud. 68

Osadzaei

Jan Karzymarsz stawiał trzy kmu-
towiese *pze wozytho albo przed jego-
rona pradbrajanow mu sola
a wozyth gych nechezal przyaner

~~1434~~ Bibl. Warsz. 1857 II 796 ~~pryfer~~

= Pozn

Ossadranie

Ab ossadranje schypow dedi unam marcam

1461 A.K.H. XI 492

Owadzenie

Yalu

Marin ^utrzi sław^x deloduki; Skaritasz ^uroaltidewi
na owadzenie, ~~przech~~ no cheral przyyandz 1405
~~poiek. 257.~~ Pozn nr 782

H an ich

Osadzenie

item habet dicta villa quatuor lanes
emethonales, dadas agricolis non in heredi-
tatem perpetuam, sed ad tempus,
quoniam singulis annis fit eorum
locus ~~alios~~ Osadzenie ST. AB. T. 107.

DEUG. Liber beneficiorum

T. I str

~~107~~

~~27~~

Osadzić.
Osadzenie

A czy wyszwały, usz wyedyły, bo tramy powoda lera
w murze y na thym yego sklep smurowan y
na them yescze yego tramy w murze lera, ale
yego krokiery nyle są w mur any na mur...
Na to proszemy nakazuje nasz. Jesthy ten
powod doszyer skazal thymy przyszyaszonymy
ludzmy, a thakymy thych tramow y skleper
na yego murze osadzonym / daleko przez
rok y dryen przesze wsze odmowy y przes
nagabanya ?

Ort Mac 126(d)

V (OHPorP 92,2: oszycadzenym)

OHPor VI 384

Osadzenie

Naučenie nas, že každý ten počas do výer ukral
šlymy prý ²⁴ ~~25~~ ²⁶ ~~27~~ ²⁸ ~~29~~ ³⁰ ~~31~~ ³² ~~33~~ ³⁴ ~~35~~ ³⁶ ~~37~~ ³⁸ ~~39~~ ⁴⁰ ~~41~~ ⁴² ~~43~~ ⁴⁴ ~~45~~ ⁴⁶ ~~47~~ ⁴⁸ ~~49~~ ⁵⁰ ~~51~~ ⁵² ~~53~~ ⁵⁴ ~~55~~ ⁵⁶ ~~57~~ ⁵⁸ ~~59~~ ⁶⁰ ~~61~~ ⁶² ~~63~~ ⁶⁴ ~~65~~ ⁶⁶ ~~67~~ ⁶⁸ ~~69~~ ⁷⁰ ~~71~~ ⁷² ~~73~~ ⁷⁴ ~~75~~ ⁷⁶ ~~77~~ ⁷⁸ ~~79~~ ⁸⁰ ~~81~~ ⁸² ~~83~~ ⁸⁴ ~~85~~ ⁸⁶ ~~87~~ ⁸⁸ ~~89~~ ⁹⁰ ~~91~~ ⁹² ~~93~~ ⁹⁴ ~~95~~ ⁹⁶ ~~97~~ ⁹⁸ ~~99~~ ¹⁰⁰ ~~101~~ ¹⁰² ~~103~~ ¹⁰⁴ ~~105~~ ¹⁰⁶ ~~107~~ ¹⁰⁸ ~~109~~ ¹¹⁰ ~~111~~ ¹¹² ~~113~~ ¹¹⁴ ~~115~~ ¹¹⁶ ~~117~~ ¹¹⁸ ~~119~~ ¹²⁰ ~~121~~ ¹²² ~~123~~ ¹²⁴ ~~125~~ ¹²⁶ ~~127~~ ¹²⁸ ~~129~~ ¹³⁰ ~~131~~ ¹³² ~~133~~ ¹³⁴ ~~135~~ ¹³⁶ ~~137~~ ¹³⁸ ~~139~~ ¹⁴⁰ ~~141~~ ¹⁴² ~~143~~ ¹⁴⁴ ~~145~~ ¹⁴⁶ ~~147~~ ¹⁴⁸ ~~149~~ ¹⁵⁰ ~~151~~ ¹⁵² ~~153~~ ¹⁵⁴ ~~155~~ ¹⁵⁶ ~~157~~ ¹⁵⁸ ~~159~~ ¹⁶⁰ ~~161~~ ¹⁶² ~~163~~ ¹⁶⁴ ~~165~~ ¹⁶⁶ ~~167~~ ¹⁶⁸ ~~169~~ ¹⁷⁰ ~~171~~ ¹⁷² ~~173~~ ¹⁷⁴ ~~175~~ ¹⁷⁶ ~~177~~ ¹⁷⁸ ~~179~~ ¹⁸⁰ ~~181~~ ¹⁸² ~~183~~ ¹⁸⁴ ~~185~~ ¹⁸⁶ ~~187~~ ¹⁸⁸ ~~189~~ ¹⁹⁰ ~~191~~ ¹⁹² ~~193~~ ¹⁹⁴ ~~195~~ ¹⁹⁶ ~~197~~ ¹⁹⁸ ~~199~~ ²⁰⁰ ~~201~~ ²⁰² ~~203~~ ²⁰⁴ ~~205~~ ²⁰⁶ ~~207~~ ²⁰⁸ ~~209~~ ²¹⁰ ~~211~~ ²¹² ~~213~~ ²¹⁴ ~~215~~ ²¹⁶ ~~217~~ ²¹⁸ ~~219~~ ²²⁰ ~~221~~ ²²² ~~223~~ ²²⁴ ~~225~~ ²²⁶ ~~227~~ ²²⁸ ~~229~~ ²³⁰ ~~231~~ ²³² ~~233~~ ²³⁴ ~~235~~ ²³⁶ ~~237~~ ²³⁸ ~~239~~ ²⁴⁰ ~~241~~ ²⁴² ~~243~~ ²⁴⁴ ~~245~~ ²⁴⁶ ~~247~~ ²⁴⁸ ~~249~~ ²⁵⁰ ~~251~~ ²⁵² ~~253~~ ²⁵⁴ ~~255~~ ²⁵⁶ ~~257~~ ²⁵⁸ ~~259~~ ²⁶⁰ ~~261~~ ²⁶² ~~263~~ ²⁶⁴ ~~265~~ ²⁶⁶ ~~267~~ ²⁶⁸ ~~269~~ ²⁷⁰ ~~271~~ ²⁷² ~~273~~ ²⁷⁴ ~~275~~ ²⁷⁶ ~~277~~ ²⁷⁸ ~~279~~ ²⁸⁰ ~~281~~ ²⁸² ~~283~~ ²⁸⁴ ~~285~~ ²⁸⁶ ~~287~~ ²⁸⁸ ~~289~~ ²⁹⁰ ~~291~~ ²⁹² ~~293~~ ²⁹⁴ ~~295~~ ²⁹⁶ ~~297~~ ²⁹⁸ ~~299~~ ³⁰⁰ ~~301~~ ³⁰² ~~303~~ ³⁰⁴ ~~305~~ ³⁰⁶ ~~307~~ ³⁰⁸ ~~309~~ ³¹⁰ ~~311~~ ³¹² ~~313~~ ³¹⁴ ~~315~~ ³¹⁶ ~~317~~ ³¹⁸ ~~319~~ ³²⁰ ~~321~~ ³²² ~~323~~ ³²⁴ ~~325~~ ³²⁶ ~~327~~ ³²⁸ ~~329~~ ³³⁰ ~~331~~ ³³² ~~333~~ ³³⁴ ~~335~~ ³³⁶ ~~337~~ ³³⁸ ~~339~~ ³⁴⁰ ~~341~~ ³⁴² ~~343~~ ³⁴⁴ ~~345~~ ³⁴⁶ ~~347~~ ³⁴⁸ ~~349~~ ³⁵⁰ ~~351~~ ³⁵² ~~353~~ ³⁵⁴ ~~355~~ ³⁵⁶ ~~357~~ ³⁵⁸ ~~359~~ ³⁶⁰ ~~361~~ ³⁶² ~~363~~ ³⁶⁴ ~~365~~ ³⁶⁶ ~~367~~ ³⁶⁸ ~~369~~ ³⁷⁰ ~~371~~ ³⁷² ~~373~~ ³⁷⁴ ~~375~~ ³⁷⁶ ~~377~~ ³⁷⁸ ~~379~~ ³⁸⁰ ~~381~~ ³⁸² ~~383~~ ³⁸⁴ ~~385~~ ³⁸⁶ ~~387~~ ³⁸⁸ ~~389~~ ³⁹⁰ ~~391~~ ³⁹² ~~393~~ ³⁹⁴ ~~395~~ ³⁹⁶ ~~397~~ ³⁹⁸ ~~399~~ ⁴⁰⁰ ~~401~~ ⁴⁰² ~~403~~ ⁴⁰⁴ ~~405~~ ⁴⁰⁶ ~~407~~ ⁴⁰⁸ ~~409~~ ⁴¹⁰ ~~411~~ ⁴¹² ~~413~~ ⁴¹⁴ ~~415~~ ⁴¹⁶ ~~417~~ ⁴¹⁸ ~~419~~ ⁴²⁰ ~~421~~ ⁴²² ~~423~~ ⁴²⁴ ~~425~~ ⁴²⁶ ~~427~~ ⁴²⁸ ~~429~~ ⁴³⁰ ~~431~~ ⁴³² ~~433~~ ⁴³⁴ ~~435~~ ⁴³⁶ ~~437~~ ⁴³⁸ ~~439~~ ⁴⁴⁰ ~~441~~ ⁴⁴² ~~443~~ ⁴⁴⁴ ~~445~~ ⁴⁴⁶ ~~447~~ ⁴⁴⁸ ~~449~~ ⁴⁵⁰ ~~451~~ ⁴⁵² ~~453~~ ⁴⁵⁴ ~~455~~ ⁴⁵⁶ ~~457~~ ⁴⁵⁸ ~~459~~ ⁴⁶⁰ ~~461~~ ⁴⁶² ~~463~~ ⁴⁶⁴ ~~465~~ ⁴⁶⁶ ~~467~~ ⁴⁶⁸ ~~469~~ ⁴⁷⁰ ~~471~~ ⁴⁷² ~~473~~ ⁴⁷⁴ ~~475~~ ⁴⁷⁶ ~~477~~ ⁴⁷⁸ ~~479~~ ⁴⁸⁰ ~~481~~ ⁴⁸² ~~483~~ ⁴⁸⁴ ~~485~~ ⁴⁸⁶ ~~487~~ ⁴⁸⁸ ~~489~~ ⁴⁹⁰ ~~491~~ ⁴⁹² ~~493~~ ⁴⁹⁴ ~~495~~ ⁴⁹⁶ ~~497~~ ⁴⁹⁸ ~~499~~ ⁵⁰⁰ ~~501~~ ⁵⁰² ~~503~~ ⁵⁰⁴ ~~505~~ ⁵⁰⁶ ~~507~~ ⁵⁰⁸ ~~509~~ ⁵¹⁰ ~~511~~ ⁵¹² ~~513~~ ⁵¹⁴ ~~515~~ ⁵¹⁶ ~~517~~ ⁵¹⁸ ~~519~~ ⁵²⁰ ~~521~~ ⁵²² ~~523~~ ⁵²⁴ ~~525~~ ⁵²⁶ ~~527~~ ⁵²⁸ ~~529~~ ⁵³⁰ ~~531~~ ⁵³² ~~533~~ ⁵³⁴ ~~535~~ ⁵³⁶ ~~537~~ ⁵³⁸ ~~539~~ ⁵⁴⁰ ~~541~~ ⁵⁴² ~~543~~ ⁵⁴⁴ ~~545~~ ⁵⁴⁶ ~~547~~ ⁵⁴⁸ ~~549~~ ⁵⁵⁰ ~~551~~ ⁵⁵² ~~553~~ ⁵⁵⁴ ~~555~~ ⁵⁵⁶ ~~557~~ ⁵⁵⁸ ~~559~~ ⁵⁶⁰ ~~561~~ ⁵⁶² ~~563~~ ⁵⁶⁴ ~~565~~ ⁵⁶⁶ ~~567~~ ⁵⁶⁸ ~~569~~ ⁵⁷⁰ ~~571~~ ⁵⁷² ~~573~~ ⁵⁷⁴ ~~575~~ ⁵⁷⁶ ~~577~~ ⁵⁷⁸ ~~579~~ ⁵⁸⁰ ~~581~~ ⁵⁸² ~~583~~ ⁵⁸⁴ ~~585~~ ⁵⁸⁶ ~~587~~ ⁵⁸⁸ ~~589~~ ⁵⁹⁰ ~~591~~ ⁵⁹² ~~593~~ ⁵⁹⁴ ~~595~~ ⁵⁹⁶ ~~597~~ ⁵⁹⁸ ~~599~~ ⁶⁰⁰ ~~601~~ ⁶⁰² ~~603~~ ⁶⁰⁴ ~~605~~ ⁶⁰⁶ ~~607~~ ⁶⁰⁸ ~~609~~ ⁶¹⁰ ~~611~~ ⁶¹² ~~613~~ ⁶¹⁴ ~~615~~ ⁶¹⁶ ~~617~~ ⁶¹⁸ ~~619~~ ⁶²⁰ ~~621~~ ⁶²² ~~623~~ ⁶²⁴ ~~625~~ ⁶²⁶ ~~627~~ ⁶²⁸ ~~629~~ ⁶³⁰ ~~631~~ ⁶³² ~~633~~ ⁶³⁴ ~~635~~ ⁶³⁶ ~~637~~ ⁶³⁸ ~~639~~ ⁶⁴⁰ ~~641~~ ⁶⁴² ~~643~~ ⁶⁴⁴ ~~645~~ ⁶⁴⁶ ~~647~~ ⁶⁴⁸ ~~649~~ ⁶⁵⁰ ~~651~~ ⁶⁵² ~~653~~ ⁶⁵⁴ ~~655~~ ⁶⁵⁶ ~~657~~ ⁶⁵⁸ ~~659~~ ⁶⁶⁰ ~~661~~ ⁶⁶² ~~663~~ ⁶⁶⁴ ~~665~~ ⁶⁶⁶ ~~667~~ ⁶⁶⁸ ~~669~~ ⁶⁷⁰ ~~671~~ ⁶⁷² ~~673~~ ⁶⁷⁴ ~~675~~ ⁶⁷⁶ ~~677~~ ⁶⁷⁸ ~~679~~ ⁶⁸⁰ ~~681~~ ⁶⁸² ~~683~~ ⁶⁸⁴ ~~685~~ ⁶⁸⁶ ~~687~~ ⁶⁸⁸ ~~689~~ ⁶⁹⁰ ~~691~~ ⁶⁹² ~~693~~ ⁶⁹⁴ ~~695~~ ⁶⁹⁶ ~~697~~ ⁶⁹⁸ ~~699~~ ⁷⁰⁰ ~~701~~ ⁷⁰² ~~703~~ ⁷⁰⁴ ~~705~~ ⁷⁰⁶ ~~707~~ ⁷⁰⁸ ~~709~~ ⁷¹⁰ ~~711~~ ⁷¹² ~~713~~ ⁷¹⁴ ~~715~~ ⁷¹⁶ ~~717~~ ⁷¹⁸ ~~719~~ ⁷²⁰ ~~721~~ ⁷²² ~~723~~ ⁷²⁴ ~~725~~ ⁷²⁶ ~~727~~ ⁷²⁸ ~~729~~ ⁷³⁰ ~~731~~ ⁷³² ~~733~~ ⁷³⁴ ~~735~~ ⁷³⁶ ~~737~~ ⁷³⁸ ~~739~~ ⁷⁴⁰ ~~741~~ ⁷⁴² ~~743~~ ⁷⁴⁴ ~~745~~ ⁷⁴⁶ ~~747~~ ⁷⁴⁸ ~~749~~ ⁷⁵⁰ ~~751~~ ⁷⁵² ~~753~~ ⁷⁵⁴ ~~755~~ ⁷⁵⁶ ~~757~~ ⁷⁵⁸ ~~759~~ ⁷⁶⁰ ~~761~~ ⁷⁶² ~~763~~ ⁷⁶⁴ ~~765~~ ⁷⁶⁶ ~~767~~ ⁷⁶⁸ ~~769~~ ⁷⁷⁰ ~~771~~ ⁷⁷² ~~773~~ ⁷⁷⁴ ~~775~~ ⁷⁷⁶ ~~777~~ ⁷⁷⁸ ~~779~~ ⁷⁸⁰ ~~781~~ ⁷⁸² ~~783~~ ⁷⁸⁴ ~~785~~ ⁷⁸⁶ ~~787~~ ⁷⁸⁸ ~~789~~ ⁷⁹⁰ ~~791~~ ⁷⁹² ~~793~~ ⁷⁹⁴ ~~795~~ ⁷⁹⁶ ~~797~~ ⁷⁹⁸ ~~799~~ ⁸⁰⁰ ~~801~~ ⁸⁰² ~~803~~ ⁸⁰⁴ ~~805~~ ⁸⁰⁶ ~~807~~ ⁸⁰⁸ ~~809~~ ⁸¹⁰ ~~811~~ ⁸¹² ~~813~~ ⁸¹⁴ ~~815~~ ⁸¹⁶ ~~817~~ ⁸¹⁸ ~~819~~ ⁸²⁰ ~~821~~ ⁸²² ~~823~~ ⁸²⁴ ~~825~~ ⁸²⁶ ~~827~~ ⁸²⁸ ~~829~~ ⁸³⁰ ~~831~~ ⁸³² ~~833~~ ⁸³⁴ ~~835~~ ⁸³⁶ ~~837~~ ⁸³⁸ ~~839~~ ⁸⁴⁰ ~~841~~ ⁸⁴² ~~843~~ ⁸⁴⁴ ~~845~~ ⁸⁴⁶ ~~847~~ ⁸⁴⁸ ~~849~~ ⁸⁵⁰ ~~851~~ ⁸⁵² ~~853~~ ⁸⁵⁴ ~~855~~ ⁸⁵⁶ ~~857~~ ⁸⁵⁸ ~~859~~ ⁸⁶⁰ ~~861~~ ⁸⁶² ~~863~~ ⁸⁶⁴ ~~865~~ ⁸⁶⁶ ~~867~~ ⁸⁶⁸ ~~869~~ ⁸⁷⁰ ~~871~~ ⁸⁷² ~~873~~ ⁸⁷⁴ ~~875~~ ⁸⁷⁶ ~~877~~ ⁸⁷⁸ ~~879~~ ⁸⁸⁰ ~~881~~ ⁸⁸² ~~883~~ ⁸⁸⁴ ~~885~~ ⁸⁸⁶ ~~887~~ ⁸⁸⁸ ~~889~~ ⁸⁹⁰ ~~891~~ ⁸⁹² ~~893~~ ⁸⁹⁴ ~~895~~ ⁸⁹⁶ ~~897~~ ⁸⁹⁸ ~~899~~ ⁹⁰⁰ ~~901~~ ⁹⁰² ~~903~~ ⁹⁰⁴ ~~905~~ ⁹⁰⁶ ~~907~~ ⁹⁰⁸ ~~909~~ ⁹¹⁰ ~~911~~ ⁹¹² ~~913~~ ⁹¹⁴ ~~915~~ ⁹¹⁶ ~~917~~ ⁹¹⁸ ~~919~~ ⁹²⁰ ~~921~~ ⁹²² ~~923~~ ⁹²⁴ ~~925~~ ⁹²⁶ ~~927~~ ⁹²⁸ ~~929~~ ⁹³⁰ ~~931~~ ⁹³² ~~933~~ ⁹³⁴ ~~935~~ ⁹³⁶ ~~937~~ ⁹³⁸ ~~939~~ ⁹⁴⁰ ~~941~~ ⁹⁴² ~~943~~ ⁹⁴⁴ ~~945~~ ⁹⁴⁶ ~~947~~ ⁹⁴⁸ ~~949~~ ⁹⁵⁰ ~~951~~ ⁹⁵² ~~953~~ ⁹⁵⁴ ~~955~~ ⁹⁵⁶ ~~957~~ ⁹⁵⁸ ~~959~~ ⁹⁶⁰ ~~961~~ ⁹⁶² ~~963~~ ⁹⁶⁴ ~~965~~ ⁹⁶⁶ ~~967~~ ⁹⁶⁸ ~~969~~ ⁹⁷⁰ ~~971~~ ⁹⁷² ~~973~~ ⁹⁷⁴ ~~975~~ ⁹⁷⁶ ~~977~~ ⁹⁷⁸ ~~979~~ ⁹⁸⁰ ~~981~~ ⁹⁸² ~~983~~ ⁹⁸⁴ ~~985~~ ⁹⁸⁶ ~~987~~ ⁹⁸⁸ ~~989~~ ⁹⁹⁰ ~~991~~ ⁹⁹² ~~993~~ ⁹⁹⁴ ~~995~~ ⁹⁹⁶ ~~997~~ ⁹⁹⁸ ~~999~~ ¹⁰⁰⁰ ~~1001~~ ¹⁰⁰² ~~1003~~ ¹⁰⁰⁴ ~~1005~~ ¹⁰⁰⁶ ~~1007~~ ¹⁰⁰⁸ ~~1009~~ ¹⁰¹⁰ ~~1011~~ ¹⁰¹² ~~1013~~ ¹⁰¹⁴ ~~1015~~ ¹⁰¹⁶ ~~1017~~ ¹⁰¹⁸ ~~1019~~ ¹⁰²⁰ ~~1021~~ ¹⁰²² ~~1023~~ ¹⁰²⁴ ~~1025~~ ¹⁰²⁶ ~~1027~~ ¹⁰²⁸ ~~1029~~ ¹⁰³⁰ ~~1031~~ ¹⁰³² ~~1033~~ ¹⁰³⁴ ~~1035~~ ¹⁰³⁶ ~~1037~~ ¹⁰³⁸ ~~1039~~ ¹⁰⁴⁰ ~~1041~~ ¹⁰⁴² ~~1043~~ ¹⁰⁴⁴ ~~1045~~ ¹⁰⁴⁶ ~~1047~~ ¹⁰⁴⁸ ~~1049~~ ¹⁰⁵⁰ ~~1051~~ ¹⁰⁵² ~~1053~~ ¹⁰⁵⁴ ~~1055~~ ¹⁰⁵⁶ ~~1057~~ ¹⁰⁵⁸ ~~1059~~ ¹⁰⁶⁰ ~~1061~~ ¹⁰⁶² ~~1063~~ ¹⁰⁶⁴ ~~1065~~ ¹⁰⁶⁶ ~~1067~~ ¹⁰⁶⁸ ~~1069~~ ¹⁰⁷⁰ ~~1071~~ ¹⁰⁷² ~~1073~~ ¹⁰⁷⁴ ~~1075~~ ¹⁰⁷⁶ ~~1077~~ ¹⁰⁷⁸ ~~1079~~ ¹⁰⁸⁰ ~~1081~~ ¹⁰⁸² ~~1083~~ ¹⁰⁸⁴ ~~1085~~ ¹⁰⁸⁶ ~~1087~~ ¹⁰⁸⁸ ~~1089~~ ¹⁰⁹⁰ ~~1091~~ ¹⁰⁹² ~~1093~~ ¹⁰⁹⁴ ~~1095~~ ¹⁰⁹⁶ ~~1097~~ ¹⁰⁹⁸ ~~1099~~ ¹¹⁰⁰ ~~1101~~ ¹¹⁰² ~~1103~~ ¹¹⁰⁴ ~~1105~~ ¹¹⁰⁶ ~~1107~~ ¹¹⁰⁸ ~~1109~~ ¹¹¹⁰ ~~1111~~ ¹¹¹² ~~1113~~ ¹¹¹⁴ ~~1115~~ ¹¹¹⁶ ~~1117~~ ¹¹¹⁸ ~~1119~~ ¹¹²⁰ ~~1121~~ ¹¹²² ~~1123~~ ¹¹²⁴ ~~1125~~ ¹¹²⁶ ~~1127~~ ¹¹²⁸ ~~1129~~ ¹¹³⁰ ~~1131~~ ¹¹³² ~~1133~~ ¹¹³⁴ ~~1135~~ ¹¹³⁶ ~~1137~~ ¹¹³⁸ ~~1139~~ ¹¹⁴⁰ ~~1141~~ ¹¹⁴² ~~1143~~ ¹¹⁴⁴ ~~1145~~ ¹¹⁴⁶ ~~1147~~ ¹¹⁴⁸ ~~1149~~ ¹¹⁵⁰ ~~1151~~ ¹¹⁵² ~~1153~~ ¹¹⁵⁴ ~~1155~~ ¹¹⁵⁶ ~~1157~~ ¹¹⁵⁸ ~~1159~~ ¹¹⁶⁰ ~~1161~~ ¹¹⁶² ~~1163~~ ¹¹⁶⁴ ~~1165~~ ¹¹⁶⁶ ~~1167~~ ¹¹⁶⁸ ~~1169~~ ¹¹⁷⁰ ~~1171~~ ¹¹⁷² ~~1173~~ ¹¹⁷⁴ ~~1175~~ ¹¹⁷⁶ ~~1177~~ ¹¹⁷⁸ ~~1179~~ ¹¹⁸⁰ ~~1181~~ ¹¹⁸² ~~1183~~ ¹¹⁸⁴ ~~1185~~ ¹¹⁸⁶ ~~1187~~ ¹¹⁸⁸ ~~1189~~ ¹¹⁹⁰ ~~1191~~ ¹¹⁹² ~~1193~~ ¹¹⁹⁴ ~~1195~~ ¹¹⁹⁶ ~~1197~~ ¹¹⁹⁸ ~~1199~~ ¹²⁰⁰ ~~1201~~ ¹²⁰² ~~1203~~ ¹²⁰⁴ ~~1205~~ ¹²⁰⁶ ~~1207~~ ¹²⁰⁸ ~~1209~~ ¹²¹⁰ ~~1211~~ ¹²¹² ~~1213~~ ¹²¹⁴ ~~1215~~ ¹²¹⁶ ~~1217~~ ¹²¹⁸ ~~1219~~ ¹²²⁰ ~~1221~~ ¹²²² ~~1223~~ ¹²²⁴ ~~1225~~ ¹²²⁶ ~~1227~~ ¹²²⁸ ~~1229~~ ¹²³⁰ ~~1231~~ ¹²³² ~~1233~~ ¹²³⁴ ~~1235~~ ¹²³⁶ ~~1237~~ ¹²³⁸ ~~1239~~ ¹²⁴⁰ ~~1241~~ ¹²⁴² ~~1243~~ ¹²⁴⁴ ~~1245~~ ¹²⁴⁶ ~~1247~~ ¹²⁴⁸ ~~1249~~ ¹²⁵⁰ ~~1251~~ ¹²⁵² ~~1253~~ ¹²⁵⁴ ~~1255~~ ¹²⁵⁶ ~~1257~~ ¹²⁵⁸ ~~1259~~ ¹²⁶⁰ ~~1261~~ ¹²⁶² ~~1263~~ ¹²⁶⁴ ~~1265~~ ¹²⁶⁶ ~~1267~~ ¹²⁶⁸ ~~1269~~ ¹²⁷⁰ ~~1271~~ ¹²⁷² ~~1273~~ ¹²⁷⁴ ~~1275~~ ¹²⁷⁶ ~~1277~~ ¹²⁷⁸ ~~1279~~ ¹²⁸⁰ ~~1281~~ ¹²⁸² ~~1283~~ ¹²⁸⁴ ~~1285~~ ¹²⁸⁶ ~~1287~~ ¹²⁸⁸ ~~1289~~ ¹²⁹⁰ ~~1291~~ ¹²⁹² ~~1293~~ ¹²⁹⁴ ~~1295~~ ¹²⁹⁶ ~~1297~~ ¹²⁹⁸ ~~1299~~ ¹³⁰⁰ ~~1301~~ ¹³⁰² ~~1303~~ ¹³⁰⁴ ~~1305~~ ¹³⁰⁶ ~~1307~~ ¹³⁰⁸ ~~1309~~ ¹³¹⁰ ~~1311~~ ¹³¹² ~~1313~~ ¹³¹⁴ ~~1315~~ ¹³¹⁶ ~~1317~~ ¹³¹⁸ ~~1319~~ ¹³²⁰ ~~1321~~ ¹³²² ~~1323~~ ¹³²⁴ ~~1325~~ ¹³²⁶ ~~1327~~ ¹³²⁸ ~~1329~~ ¹³³⁰ ~~1331~~ ¹³³² ~~1333~~ ¹³³⁴ ~~1335~~ ¹³³⁶ ~~1337~~ ¹³³⁸ ~~1339~~ ¹³⁴⁰ ~~1341~~ ¹³⁴² ~~1343~~ ¹³⁴⁴ ~~1345~~ ¹³⁴⁶ ~~1347~~ ¹³⁴⁸ ~~1349~~ ¹³⁵⁰ ~~1351~~ ¹³⁵² ~~1353~~ ¹³⁵⁴ ~~1355~~ ¹³⁵⁶ ~~1357~~ ¹³

Osadzenie * ~~Exad~~ §

Wolo granyczenia & y osadzenia > i osady wy-
wydzrenya. 1460 ^{Sub} Podk. 92.

✓ Sbigneus ponebat memorie pro eo, domine
succamerarie, in hoc vestro memoriale
pono, quia tu intrasti mecum in con-
trarium cl. *wye frzq, propterea

< > shreslone

Osc dume

Osq dze nie

782

Tako gim pomozi bog | y fwanti †
iacoto fwatezø | yaco Marcin trzi
ftawal | *dzloueki, Stanislao Szol-
tiffewi na|offadzene, ani |ch¹) ne-
chezal przyyandz

an ich

1405 Pozu w 782

Piek y m 886

Olavie
Jaco

Wogerech poredt oth waerenera noerns reerf, ne
osadriw mu vole 1396 dekm. II, N° 525. ~~Wawsee~~
~~osadriw tho pot zrekut = zvezbita / yore ezadzak~~
~~1402 fol. 14, 202.~~

Osadić

Dnus J. cum H. emethone con-
cordarent, quod potest
vendere suum agrum libere
et cum collocaverit agrum
seu mansum vlp. osadi,
potest, quomodo voluerit, rece-
dere

1400 Hube sgd 48

Osadzić

Jaco Tawres osadził the
pol zrzeku (pro zrzeba 'zrzeba').
gdzie sedział

1402 JA VI 202

Osadzić

980 Taco etc. yaco | philip neoszadził
rolej fladu wtworkowe | anj szad-
ney wprawifny vczynil

1419 Pam nr 980

of. Tac. debat ... pesiurare ruti'cum de Trotho
osadzić

Ossadzić

~~Et idem Kmetko sub Johanne~~ ~~U-~~
~~schis...~~ ^{Kmetko...} debet residenceiam face-
re tamdiu, quamdiu sibi agrum
suum possessionabit ~~et~~ ~~volgenter~~
ossadziy. 1429 AGZ. XI. 46.
~~ArchB. XI,~~

Archiwum Bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1429 str 46

20

Osadzić

346. (W 2, 32 r. 1429) Kedi(m) Marcisz swim kmechem
wczasz pouedzal eze owyesz (?) odmovil ana penandzech osadzil.

1429 Zapiski nr 346

Osadzić

He

1107 Taco nam pomoz bog etc. yaco-
fmi | przitem bily yfze kmecz Jan
Ślava | nczyrna nygdy fwego flada

neprz | edal any ofzadzyl Testes :
yaco to fwa | cza | — — —

1422 Pozu nr 1107

Osadzić

2702. (170^v) Jacom ya othe krziwde oth Staszca wstal Eze mi chicz nyedal naktorich me osadzil. — Jacom ya przitem bil Eze micolag othe krziwde oth Staszca wstal Eze gemv (do) chicz nyedal naktorich gi osadzil. — Jaco ya tho wem etc.

1427 Zap. Kana nr 2702

osadnic'

... quod ~~scilicet~~ kmetho in spacio
veto ebdomadatum agrum domino
Smolierky debet possessionare alias
ossadnyty. 1432, ArchB. XI, 74

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1432 str 74

40

Ossadric' = collocare

Introligare in tres mansos in Julisimz collocatos
alias ossadrome

1435 Syn. Proc. 320

Opadzie s
~~Historia~~

612 ... ~~Antonie et Hanne [soj]rovi.~~

~~Maria suavia alias ygestryenicam
si non persolverit)~~

~~: Arch. B. XIV,~~

— Textum debet dare sub magis culpis
intromissionem in unam curiam osadrono
in Zakymyergo, 1443 AGZ. XIV. 76.

quod solveret viginti grossos latos censum

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów Lwowskich

R 1443. str 76.

127

Ossadzié

Dominus Gelcina citavit Twanka
... pro eo, quia Twanko predictus
fideiussit pro molendinatore,
quia idem molendinator debuit
molendinum in Strogow effective
et realiter alio molendinatore
locare al. Ossadzié

1442 A92 XI 199

Osadze

quia)

Proponderas nobis boves
restituere et super eo nos
locasti, osadze, quod debuisti
restituere

13 93 TPain IV m 4587

Ozadie'

Dobeslaus ... submitit se, quod mittere
habet septem homines de Daleow
magnifico domino Jaraw in duabus
septimanis, ~~et~~ si istos locare
non posset ab. osxadrycz

1444 A92 X4 123

Osadzić = locare

In quinque mansis locatis alias ossadronich

1444 Tyn Proc. 320

Osadić .

Et infra istas octo septimanas
Paulus tenetur agrum concedere
al. osadyer, prout fideiussit

1445 A9Z XIII 178

Osadić

Emetho dixit: In quo sedi,
eundem agrum locavi al.

osadit et alium agrum nunc-
quam sub ipso suscepi et
hoc paratus sum probare

1445 AGZ XI 188

Oszadzié

Johannes Skarbek ... habet ius locare
al. oszadycz ... Stanislaw de Zawalow
in eius hereditate dicta Goszochow
cum homine dicto Janycz Jursycz
terrigenam et hominibus ipsius
skarbe[be]k.

1446 AD XII 149

Osadric'

Judices descreverunt, quia Phyl
agrum predictum fore se recipere
debet et de ipso servire more
Authenico vel saltem sessionate
vlo. ossadricz agrum premissum
homine tali, qui possit labores
et servicia congrue reginalia
exhibere more consueto

1446 A92 XI 287

0

osadzie'

Quem hominem dominus Johannes ibidem

locavit alias osadryl 1446 AGZ. XII, 146

~~locare alias osadryl ib. folio 149.~~

Archiwum Bernard. T. XII.

Najd. zapisk: osad' hal.

R. 1446. str. 146.

Pradzić - collocare
Dysz (sc. soltyś albo kniędź) aże sżę, nyc woery ✓
Pradzić moer gęgo dzedzina przez gęmszego
osradzyc ✓ Sub. 80.

✓ tako powabyony, tedy

↳ oney wszy...

✓ (poterit suam hereditatem per
alium collocare)

Osadric

Michael... dixit, qualiter ho-
minem Mathirch locaret al.
osadric et ponebat osedricisna
coram iudicio pro eodem

1449 AGZ XII 188

Oladzi. locare
Alye kedy

(Knyez prawem nyemyerzskym gest oradom / Sub. 61.

V (cum vero in iure Teutonico cuncto
est locatus), ten nye more ktho-
rym obyrazem vynyz, alysz
tyle lath czynsz zaplacy, gyle
lath myal voley

⊥ Dziat 62:
(aczkoliby syadl na nyemyerzskym
prawie)

osadzie

Et Index et Subindex locum suum
osadzie aliis nobilibus viacit
Paulus Stawicki loco subindex
locaverat. 745 AGZ. XI. 368.
; Arch. B. XI.

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1457

str 368

440

Osadzić

Nicolaus dixit: locum cum alias pssadzilem
gy.

1457 A 9 2 XV 30

O Sadzić

Si in autem illud favore non vellet,
returc debent agros suos vendere
et collocare ~~atque~~ oschadriem
eisdem agros Dobeslao.

1458 AGZ. XI. 433.

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

R 1458 str 433

522

~~osač, osačyš, osačyjí,~~

~~Osacrony, e. a. Osacronc Osacronic~~

~~osacrononymy locatis~~

1460 PrFil.V, 38.

~~jaq. v 1943~~

~~Pr. ir. st. p. 88 38~~

Brückner Prfil 5 38 r 1460

chodzi s „oscronone“ nily

155°

Osadzió

De thabernatoribus in iure Theutunico,
si locare non potest, marcam persolvat,
si non potest alium loco sui ossadzycz.
edificia, sepes emendans iuxta taxam
et compositionem quatuor personatum
1463 AKPr IV 444

Waddic.

In qua edificabit domos tmetrombus, otalquis,
thabernatoribus, molendinum et alias hominum
quasunque et quantascunque oportunas
areas, quas etiam
locabit at ovradxy... tmetrombus densitisque

1971

1465 Slpp.

Helvet II No 3791

Krak 1465

~~1013~~

Osadric oblocare

Drobysco potens est predictum dimidium
alterum lanceum pro sua utilitate oblocare
alias ossadrycz

1477 192 XVIII 148

Osadzić

quem dicitur possessionatum alias osadzyl
dominus super bona... et tu eundem hominem
quem ipse statuit alias osadzyl [...] homine
extraneo

1486 Reg. ^LXIX 277

Osadric' = constituere

Obligavit se... residere in olochio alias ubicumque
dominus eum constitueret alias oshadric

1486 Rourthit. II 125

Osadzić

Quem locavit [...] bona
al. osadzył

dai jako fi

1470 A9Z XII 400

Oszadzié

Faulus debet pro se recipere
expeditionales bellicas et bellum
intercedere et servicium collo-
care ab oszadzyer et kmetiones
tanquam suos regere

1471 A9Z XVII 59

Osadzić

quia prefatus Syothr debet locare
ei tenere alias pschadzyc domum
in Crukyenyce

1494 ~~1492~~ XVIII 525

Piotr - knieź.

Osadzió

1829. (Wfd 6, 245 r. [1496-1504]) Jakom ya nyeossadzyl
kmyecza woczcha Curowycza porankoyemsthwyé any syedzy
v mnye wewszy Conothopey any go chowam < any byl po bozem
narodzenyv > thako my.

[1496-1504] Zap. Warsz. nr 1829

Osadzić

Eze Ywan Pawła na placze
osadził a on przez prawa
ot nego sąsiedzi

1403 Habeb 103

Osadzie

Jako cz. Ywan Jacoba
na plate osadzie

1405 Hubełgd 36

cf. 1403 Hubełgd 103

~~gjk M & P~~ ✓

Osadzić.

3 0...
→ kthora ↓ (Anna szwyatha,

6 7 8 4 2 1

plodem rodzaju szwe + go, nyebo yako gwyasz + damy

5

osadzyla.

~~144~~

M. W. 95.6.

Osadzić

456 Tako nam pomozi bog yfwanti | †
[ia] iacofmi przitem bili yze | Scze-
drzik ofadzyl lawiczø abo | Sand
yvoial Soltilla cuprawu | an ne-
chezal przicz, czomu wzani | tomu
wzani podluk prawø | Alii in te-
stimonium: iaco to fwacziny |

1400 Pozn m 456
Piek v̄ m 69

Osadzić
~~Osadzić~~

60 Jaco przitem bili, kedi Bninfczy¹⁾ |
chzeli prawo Tarnowfkego kme- |
czem offadzicz, a oni nezdayødz |
prawa przeprołzil gich dwe mana- |
czema krziwen. Alii in testimonium.

1407 Pozn nr 610

Piek VI nr 1130

Kurork. cyta osadzić

Oladzi

Jaco pan Sandziwoy)

✓. mał postaw ławnyj pilaż prawa do Kaliszka
H. y ne słal, a polem osadził prawo i słal roky
na margorathę

14 // Hube. ^{Zb.} Kat. 57.

⊂ a pzi tem Margoratha mala bicz,

Osrabici

osrabici soyd

Jacosny bili prytem jaco
Jan osrabil sand a lewniczi
wolali Boguro. ku praeou

~~Pred. Brsk. 1398-1408~~ Bibl. Harv. 1857 II

796 ~~pryf.~~

Osadzić

~~Osadzić~~

655 Tako gim pomozi bog y fwanti † |
Jaco to fwatczø Jaco kedi Potr
przi|wodl.fwego zlodzeÿa przetfwe-
go pana | tedi pan ofladzil prawo
polfke yne | meczfke, apotr ne|
chczal go dokonacz

1408 Poznań nr 655
Pieł VI nr 1242

chyba osadzić, tak chyba Kow.

Osadzie'

1821 Krolewski
4. gosc
gajny

Osadzoni stand - bannum regium

AKP+II s. XIII

1744, ~~Fr. Fil. V, 30.~~

Bannum regium, id est iudicium forma-
tum vlg. powath vel iednye sumye,
vel eciam bannum regium dicitur vlg.
osadzoni stand, tercio bannum regium
sumitur pro interdicto vlg. rapowecz
Krolewski

Osadrici

Tako ja nye przybygl do wschy Janowey...
any zlodreya yego, Jana mbynarza, na ktho-
nego prawo polskye y nyemyerskyye ossadryl,
s prawa yego gwalthem se wschy wybyl

1465 Tytuł 133

Ca. o. p[ro]p[ri]etate co, ne kogo: quae stione[m]
in aliquem exerceo; constituo capit[ul]i
iudicium in aliquem

Osadzić - praecipitare
Postaty po wojny samary wzdzi wokol az do Jericho

Osadzić wsiutki wyzochi na gorach Bz Jwita 4, 3.
~~Przyprowadzaly byk ku bronycowu, osadziwszy
drazy to gorach (itinerum sanctuariorum)~~
Ib. 5, t.

Jim. 1471 MPUS
V 56

4846

Osadzie'

Oschadzily = preoccupat^u & scrupⁿ

1471, MPKJ. V, 56

IV

Judith. IV, 3

Osadzić

Sinowye israhelsci pripravyalu
syć ku bronjenyu osadziwszi
drogy w gorach

БЗ Ждѣлк 511

osadzić
Wielki nad tydzień tych dniach

porach, * Mathathias... Kaplan Simon
Szarym od Jerusalema osadzić

W Jagozce Modim ^{Leop.} osadzić sie)
(concedit, ~~Wielki~~ osadzić sie)

BZ I Mach. 2, 1

Osadzie

0

honorabilis Dobrogostius ... actu presbiter ad prae-
sentem bellicam expeditionem oblocavit at. osadzie
locum suum equite armato 1497 Stapp. VII¹, N° 268.
107

STAR. PRAW POLS. pomn, T 7

40

Bobrzyńs Acta expedit bellic.

palat. caus e. posu rok 1497 N° 268

Osadzić = ringere

Einseitig sprachl. H₂XV R. XLVII, 359.
P.M.

Oświadczenie

... quem curam ministerialis ante
Thabernam vidit et eundem hominem
inripavit violenter et visum in tha-
bernam ipsius Boyorsky in Po-
yonyere et hominibus suis eundem
tabernam circumvallavit violenter
alias oszczędny 1465 AGZ. XIII, 482.

Archiwum beraardyńskie. T. XIII

Zap. sądów przem i przeworsk

R 1465 str 482

519

Ossadric

Veniens...)

(Cum balistis et aliis armis
supersequitur violenter opidum
Sardzyschow nove locacionis,
tenute ipsius et circumdato ab
Ossadzyszy opido predicto ita,
ut nullus incolarum ex opido fugere
posset, in dicto opido repercutit
domum proidi Johannis Nyedurydek opidani.

1491. A97 XVII 267

Osadzie^o

~~§ 374... violententer opidum Sandryschow
nove locacionis, tenete ipsius et circum
dato a ~~xxx~~ ossodrywsky opido predicto
ita, ut nullus incolarum ex ipso opido
fugere posset,~~

1491; AGZ. XVII, 267.
~~Arch. B. XVII,~~

Archiwum bernardyńskie. T. XVII

Zap. sądów Przemyskich

R 1491. str 267.

193

Osvadrici

Jako

Valek wyszedł z prawem osvadriciu ot pancey
Alleny, a pani Helena wśela gema serce dzesant
coś zitha moerj 1386 Hube Lb. 61. ~~Wspomnie~~
nobis boves restituere et super eo nos locastli
osadrici ~~quod debuitli restituere 1393 Pan. H. K. 457~~

Osadzić

Yako n(1) then eslowyek sbyegl, any nye
vosynyw dosazyz podle prawa, nye osadzysz-
szzy podľa szenskyego wkładu etc.

*Brief
por. u Słowacki*

o osadzeniu domu przez Kuria

1432 Pzdr nr 1048

Rok u listi XV 68

Osadzić
yako m(i)

then szlonych sbygl, any najwazniejszy
do szczytu podle prawa, nye osza dzyni szly
podla szem szhyz v okladu ~~XX~~

~~143217 Pyzdry~~ ~~1048~~ ~~XV 68~~
Pyzdry nr 1048

o panowā winā czāste dzieczskowany, mogā zbieszecz od takyego pana. Ale kromy tych wyn kmyecz nye mosze zbieszecz, gedne alyszby dom dobrze zbudowal y ogredzyl a dobrze osadzyl. A gdy ktori kmyecz wolā przygnye pod ktorym panem, tedy yle lat bādze vszywā woley, tyle lat na panv wyplaczyez czynsch podlug polskyego prawa. Aczkoliby syadl na nyemyczskyem prawie, tesz nye mosze odjdz, alysz czynsz wyplaczy tyle lyath, yle woley vszywā; a gescze taky nye mosze od pana gydz, alysz nyaste syebie take bogatego

(nisi domo bona relicta
et decenter sepita, sul 61:
alyz dom dobri ostawisy
y dwor dobrze ogrodzyszy)

Ovadzie -

Kmyser are mome zbirace, geduo alyrly dom dobre studoval
y ogradzyl a dobre osadzyl (domo relicta bene et decenter
septa) Dzial. 62.

Oladzić

Asadono = locus arboribus

Consitus locus arboribus Pr. XV R. XXIV, 69.

~~Gay. III. 1619 Mat. 2 Gray. A. 309~~

Pr. Kar. sivo. I 37.

Paradisus...

test enim locus arboribus consitus Rozpr. 24 str. 69 poz. w. XV

fol. s. 309

Osadric'

retinuit al. osadric

1425 Arch Castr Crac II 1137

1425 Cstr

1137

Osadzié

l'ratoy, in vobis in
pura portione

Quia Karnkowski debet aquam
demittere inferius de sua piscina
propter preensione[m] ab. dlya
lowyena piscine domini
archiepiscopi superioris ita
multum, quod posset Archiepiscopus
aquam stabilire ab. osadzyce
in sua piscina tandiu, quousque
ipsam plenarie depisceret

1475 AQZ XII 377

Osadric'

2

Item aliorum telorum sunt
aliquot caepicie absque vasis
posite etiam ossradronych
noviter reparate

1495 Gort Art 219

Osoobzie
Osadzony

Telorum due specie osadzonych

1495 Götts Art 220 .

Osadric
Osadrony

Sex vasa telorum alias Szypoff
osradronych

1495 Göttingen Art 219.

Oszadzić = loco

Si locare non possunt alias oszadzyer,
marcam komponerunt solvere. XV Bandz.
Jus Pol. 197.

osadzić

ossadyly
munierunt (sepulcrum)

XV? PrFil.V,83.

more cres. , bn tps the glay cres.

~~LUB, Kilka zabytków~~

~~E29 Glosy w. XV~~

~~Pr, F, t, V str.83~~

405

Osadzie

Brinsey chereli prawo Tarnowskiego kmezem
osadzier, a oni (pro. on) ne zdaydz prawa
przeprossil gich dwemanaczema krziwen
1407 listk. 319.

= Pozn nr 610

Ovadzić

Kedi potr prziwadl swego zlodzeya przet swego
pana, tedi pan oवादzil prawa polske y nemocerske,
a potr ne cheral go dokonaw 1408 piek. 356.

= Pozn 655

Osadzić

Seredzik osadził lawierę albo sand y wolał
soltwa cu prawu, an necheral prcier 1400
priet. 25.

= 90m 456

~~Osadzić~~

~~Osadzić?~~

Osadzić-

Włosego ducha moją wyelby s prawa szczyta Troycza,
~~na posłanych ku chwale Królestwa swego~~

z którym przez moją twa jesteś moje
osadziła, zbaw moje Niew. 80.

id [z którym ?

cf. Katak 107

531

Osadzić = obsidere

Ułowick jeden był osadron wielką
ktuszą albo pastępy stych, duchow
[Homo quidam plurimis demoniis ob-
sessus] Rom. 218.

Osadric' (?)

Nynidrie puresiw jenu, wobajac... : owoim
jet ten kotr, osadronym djabl'em Rome.

662.

Osadric' = planto

Był jeden człowiek, oiee osadny, który
osadził winnice i ogrodził je płotem
[homo erat paterfamilias, qui plantavit
vineam, et sepem ei circumdedit ei] Rom. ~~410~~

409

Osadri' = loco

Itē ūgi r'le pogubi a suor winice.
osadri inymi oracemi [malos male perdet,
et vineam suam locabit aliis agricolis] Rom.
410.

Gradie = loco

Był jeden ródowick, oświecony i meladny, który...
wziął się i osadził ją w swym i
posredł przez i aedificavit turrim, et locavit
eam agricolis, et peregre profectus est] Rom.
410.

Osamiaty Osamice'

Osamiaty, desolata #.

vel sine solacio seu deorsum vel procul absolacio
~~###~~ MPKJ V 130

(quae autem vere vidua est et desolata speret
in deum et iudet obsecrationibus et orationibus
nocte ac die I Tim 5. 5)

V var. lat.: opuszczona

BT: ta zaś, która istotnie jest wdową, jako osamotniona złożyła nadzieję
w bogu, i trwa to zanotować ~~przez~~ i modlitwy we dzień i w noc
O. opuszczony MPKJ V 130

Osamiaty of Osamuec

pen. pod Ozanka
Ozanna

Ozanka of ~~Ozanka~~

Ozanna

Osanka ?   b2anka ?

Osanka III gr.

1369 A.Cas. 8

Osanna : bianca?

Jacob Osanna II gr. deolit

1386 Accas. 185

Osądzaci

Żydowie sami pomawiają, sami radzą,
sami prośdzą i sąd wydają Rom. 7:27.

0530 ~~Quis~~ ^(sc. filius dei) ~~Ipse~~ dabit
sententiam ~~ad~~ ~~cl~~ ~~th~~ ~~wa~~ ~~a~~ ~~l~~ ~~l~~ ~~l~~

oszet 1 ca 1420 R. xxiv sz,
contra bonos et malos?

~~Jag. nr. 1299 k. 102.~~

Br. Kaz. s'w. i. ~~4~~ ~~4~~ 50.

Rozpr. 24 str. 87 pocz. w. XV

3103

Kłakwa 3. sgd. wyrost

Osząd = iudicium

Gorze wam, mędrzy i mocarze liczeniemi, iście wyizolali domy ubogich wdow, czyniące długie modlitwy, proeto więcszy osząd wermiecie [propter hoc amplius accipietis iudicium]

Rom. 418.

dlatego otrzymacie większy wyrok

Osądzać

A przeto, kto mnie tobie podał, czyż Judasz i lud żydowski, więcej zgrzeszył, niżli ty, bo oni sprawę złości uczynili, ale ty bojąc się cesarza atęż niewiedząc czynisz i osądzasz mie nietwoją mocą i wolą. Rozm. 813.

Osądzać się

mam moc ukrzyżować cie i puścić, sam sie osądza i potępia, bo kiedyż to wszystko było położono w jego mocy, nijednej wymowy mieć niebędzie, iże niewinnego niewyzwolił. Rozm. 846.

Asqdrac' = indico.

A krol jemu nekt: I twoid riq us t asqdram, sbugo
rty [de ore tuo te indico, serve nequam] Rom. ~~408.~~
409.

NT: na podstawie twoid sion cydas cis, rty sbugo

Osądrać

Miły Jezu... wekt? ... karkoli mię jako
młwieka osądraie, wzakor mię idącego
ku sądowni, deiwnie w świętych mryie Rom.

724.

Osadzai - cenvere

(censusimus statutarius)
Iz myłosey vstawano byz osadzami, aby oszynaczeze
nyedzel rok (chowam Jul. 72
vstawou byl ko zaplaczenyo

Oszadzenie

III 13

Myje rabyyyay kromya oszadzenia mykogo
gmyewem, raka any rada. ~~4478~~ Mac. Fam. II

~~369.~~

Deh III 13.

Oszadzenie

Qui autem dixerit fronti suo: Radha, reus erit

Concilio szkodowemu oszkodnemu.

ca 1420 R. xxiv, 84.

* ~~rada albo wzemu poszpolsztho/~~

(Mat 5, 22)

~~zag nr. 1299 k. 54.~~

~~Br. kar. św. I. 47.~~

Rozpr. 24 str. 84 pocz. w. XV

2797

Wst: podlega Wysockiej Rodzie

Οσφύδευσις.

Τριῦς κοιλίαι οσφύδευσις,

XViii. R. XXV. 271.

Osq dzenie = concilium

Rece li kto bratu swemu racha...
koryw bę dzie a pastwiry osq dzenie
albo unę dzenie [qui autem dixerit
fratri suo: Raca; reus erit concilio]

Rom. 267.

Osadzenie - judicialis

Przez osadzonego z bratem starszym w osadzenie
poisła y s młodym^v Sul. 13. ~~Ko rozprawienie slybo~~
~~ko skazanie rzeoy przez osadzenie porożee~~
~~na bit 29.~~

^v Hako, yoz gey mlodi brati nye bardzo mozt
otlanowytz

Ważenie - Definitio

~~Ważenie~~ Sandzaa alybo podsandek...

O thakycy skardze.. alybo rzezy dzedzynney
formanyaa a sandzenya^v moer ymyer mayz Jul. 28.
~~Ważenie gundere sanda statolze sandzi.~~
~~moer mo. moer sandi 8.~~

v (cognoscendi et definiendi)

Osadzenie - definitio

Gdyż gdy nie stary, tedy jego niebyczym...
nie przekazawaczk ko rozprawczym
alybo ko skazawczym rzeczy przez oszkar-
dzenyce porzycie ma licz (ad definitio-
nem seu definitionem causae licite
procedatur)

Sul 29

Oszdrenie

67v lw

Per Asswerum regem Christum debemus int⟨e⟩l-

(ortel, *offodzene)

ligere, qui sentenciam, mortis eterne prolaturus est
in die iudicii

XV med. Gl Wroc 67v

Osądzenie

68v pr

wyreczk of sodzene
Rex, edic iudicium

XV med. Gł Wroc 68v

Osadzenie

osadzenia *koniecznego
XV w.

= sentencie extreme #Raciv, 48.

~~Oss. nr. 1629 Posyl. wig. Tamc.~~

~~Pr. Kar. sm. I ss. 11.~~

~~Rozpr. 24 str. 48, w. 2V~~

21

in.: skazanie
nieodwołalny, definitywny

O Sadzeie
dampnatus est

Quia princeps huius mundi, id est
dyabolus, regnans in mundo non
per creatorem, sed per seductorem

dy Radzeny m = sententia E di binaz R. XXIV, 367.

XV med.

cum tota familia sua

Osadzenie

Oschandziencye = sententia

(ecce enim angelus dei, accepta sententia ab eo,
scindet te medium Dan 13, 55)

147H

MPKJ.V.110

Usadzenie

Skazanye aut oschanozhenye ^{sententiam}

(cum occideretur, detuli
sententiam Act 26. 10)

1421 MPKYE 135

Aspidrenie -

Modla s^ye s^ye s^ye, aby ch^yego s^ye s^ye
nye przyjala na wieczne os^yradzenie
albo na z^ytrawienie, a^ye by my bylo t^ye
karstwo dos^ychne y ter^y czelesthne^y Now.
146.

Oszadzenie - decretum

Oszadzenie: decretum

~~2 1/2~~ XV Katwin. 2 fl.

p. post.

Oszadzenie 'sententia'

sententia, oszadzenie, skazanie

ca 1500 Erz. Stow 59

Osą dzenie = iudicium

Karidy, który się gniewa na swego
brata, ten jest koryw ku osą dzeniu
[omnis, qui irascitur fratri suo, reus
erit iudicio] Rom. 266.

Osądzenie

Prez to pytanie nie chce wydać osądzenia,
alż mocą tej wrythiej rady przewrotnej Rom.
726.

Osądzenie

Karali zwyciężyć miłego Jezusa... jakoby nie drżąca
a mówią: pojdź z nami k sądlowi, pojdź zbur-
ścić sądownia na cie śmiertnego Rzym. 744.

Oszdrenie

Li inny wieley chwataja c kwapili, a by
tego dnia dano nam oszdrenie Rom. 745.

Osgdrene - iudicium

Osgdrene yeſt nunc iudicium est,
mundi, nunc princeps huius mundi eicietur
foras (Jo 12. 31)

~~12~~ XV SKY V. 265
med.

Pr: ferax odlywa sis syd nad tym ſwiatem

Osądzić

~~Sicut sciunt et testantur~~ iaco praue
osandzono sandem, isz scazano na Bartan
wini, to yey brala podlug scazana y pra-
ua 1397 PKKr I246

020206

Advocatum meum non indicate et ego videbo, quis
ipsum indicabit. Et dum

sentenciabitur a ~~xxx~~ OSKARNOJY.

1436 AGZ. XII. 13.

~~ArchB. XII.~~

tunc videbo, quis ipsum
de Thuniaz recipiet

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1436 str 13

58

Oszdric

✓ quodquidem caput diudivicata ~~diu~~
vulz. ossadrona 1442 AGZ. XII. 101.
~~(vindicata segreata)~~
~~Arch. XII.~~

Mathias... occiserat... quoddam caput alias Waskonem...

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sadow hal

R 1442 str ~~XII~~

272

Oszadrii' = discernere

Domine camerarie, nos memoriale posuimus coram
ministeriali et volumus habere pro l'heo et

Tu nos pro ista controversia discerne, alias
(iam preterita)

ossrandry

1448 ^{Lub} ~~Podle~~ Podle. 37

Oszadzić - esse indicatum

Pewna mieszczka sandom maza bicz
widana, przez ktorych szedza w gyp-
dze sandoma czokolyc oszadzi (quid-
quid fuerit factum vel indicatum), nye
ma nycer mocy

Sul 8

Osądzić - judicare

Przez osądzoną z bratkiem Karolem w osądzony
powstał z młodą Jul. 13. ~~Protokół, który
osądzono było gładzie, myśleć ma myśleć nocnymi 26.
Wskazanie skaryny Sandrey wykładamy powie być w
osądzona 40.~~

W Hako, ysz gey ulodi brath nye bądze mooz
otkarowyc

Osadzić - indicare

Czokolycę bi szał, stało alybo osadu-
dzono było (quidquid factum fuerit vel
indicatum) gładze, tho... myjany ma
myjka mocznosicy

Sul 26

Osadzić 'diffinitive'
osadzony-dokonczony 'diffinitus'

gest skazania y wsdawania y gysze
rezy przes nye^v osadzone a dokonczone^v
w osobnych ksazgach popyszya. Sul 78

v (sc. rycerzy)

v (per eodem diffinitus)

Oszdric - judicare

Praddan bōdre srkodre, kako wyetye srpdalbi
mēpōr nyewyastbi a gednacypawye srpōrylybi
PZ. 21, 22. (indicaverint)

Bf: jako na uich nabozy ungi tej kobiety wy
tu daktę wy unioy ungi

4848

Osadzić -

My także skazany sądzey, gdyż nyc
bilo kthorim odwołanyu abo naganyenym
zawieszono. wykladamy pośle bycz w rzecz
osadzona (in rem iudicata)

Sul 40

Oszadzić

(Orth. 97: odszadzony)

Yestly taky szandrony celowye
tesz szero raczekam przepadl

Ort. Oc. VI 372

~~II² XV 372~~

Ossandria

(Orthiac 130: statyca)
ossandria słowe sz K92902 wprovalhez,

~~2 pol XV~~ Ord. Br. III 547

wyjawsty gdyby czye szam przed prawem wyznał

Najdzyely kto szwego czlowyeka albo niewyasta a przy
wyedzely gy przed prawo, jako gest prawo, ten ma na-
pyrowey dozwyathczycz nayn, jez gest jego zachwyedzo-
ny czlowyek, potem ma nayn dozwyathczycz, jez on
tho wszodyl. Ocz tho jego zachwyedzono a gyznako
nye mayd, go

Orthiac 95

Osadzić

Gdy then ujęszczaniu przed pełna rada wyszedł, aby
szoby dwie pierwsze schował a trzecią krobki dał,

Sho było szodryeszthwo a mogli gy
osadzyć y gzego prawo ucyrymy*

Art Mac 38(g)
sim. Art Brkp 35,4

potuerunt super ipsum indicasse

Osądzić

Quod veritatem nolent fatiri et
eum rerum mortis iudicarent, dostoynego
[dostoynego] smy^(T)ęczy go oszwdzyli

1456 ZabUPozn 97

decyzja Prof. U.

Osądzić

f. o

At ille dixit ei: Recte iudicasti, szka-
szal albo oszadzył 1456 ZabUPozn 113

V (ab ea cadat per sententiam
inducantur,

Osądzić

Sil 30: przez strażnicę sądowniczą) 12d

Wstawiany, aby o pierwsze nieposłuszeństwo służebnyk se dwiema pochołkoma sádzey ma gechacz do wsy tego zemyany, a tano gestly sam zdan w wynye, mayą my wącz dwa wolv, a sąly tecz zdany kryecze, tedy kryeczowy 18/ po gednemv wolv, To tecz o wtore szadne nieposłuszeństwa vezynycz przykazvgem dw wolv, a na kryeczv po gednemv, ale o trzecze azz przepadnye, tedi to, ocz bądze pozwan, ma straczyez, ktorego sądza ma osądzyez! Tego tecz nye opvszczamy, aby thy woli take wżate, kromye wszego obraszenya.

Dział. 47-18

Osądzić

208

vdrączają. Przeto wstawiany, aby o rzeczy dziedzienne albo niedziedzienne albo rzeczy wielkie sądził, niyaste płatv rzeczonogo pyatnascze wzał cztery grosze, a o mnieysze rzeczy dwa grosza na wzałcs.

/53/. Pywsze zdanye w swey mocy na stacz.

/G/dysz rzeczy vmarle trudno wzbvdszyez, yako mynåle na wstecz obrocszyez, a wszakoss są nyektory, esse rzeczy przeszle y tess sądem osądzone /nyekakyny wynysly nacyzly sya wzdzyraez, a to w tem, gdy nyektora bracza

*(mortua et finita negotia, Cul 38: nyar-
-thwe a dokonane rzeczi)*

-Dział 27-

Osiadzie

Niekiedy rzeczy sądem osądzone niekiedy myśli
na weryty są wzdrywać. Osiad. 27.

ogniem ma zgynąć. 33/ Przeto chcemy, gdy-
 by nyekto / tako naleszon, aczby do kosczoła
 abo do klasztoru nyekako vczekł, tedy przez
poruszenya swiätosczy ma bycz zlostnyk wżat
z podług prawa osądzon! Ale ysze taczy zlostnyczy
 w odpyranyv swej zlostczy wżaly sobye w oby-
 czay myeszkaacz w myesczech abo we wsyach,
 gdzesztoby są nyemyeczskym prawem odpyraly,
 a tako częstokrocz swą chytrosczą od smyerczy
 wychodzą, przeto chcem, aby zly gori nye myal,
 ale wszady potapyon. Vstawiamy, aby gdy takymv

*(debeat optinere propter damnati terri-
 nis scivitatem)*

Osadzić

. 40a

stwen abo z bogem abo gwałtem wezma, ten gdy przed rekiem o takye rzeczy a o konye przed dwiema lyatoma sadewnye nye weziny, tedy potem aczby chezal czinicz, ma bycz dawnesoza od-rzewen.

/125/. O wstecz, gdyby syą zasyą do sadzey pwszczyl.

51/ /V/stawiamy the, gdyby nasz sadza abo sta-
resti / naszego abo weyewedi riczerzmy o która
rzecz osadzyl, gdysz nye sam sadza sadzy, ale

~~Dział 50-51~~

y z gynszymy przy nyem na sądze syedzaczymy
sądzy, przyiawszy potem rzecz chczał osadzoną
wstrączycz^v, tego nykt nye mesze vezinicz; to
wyiawszy, aczby kto wztec do sędzey są pvs-
czyl, kake osądzył^v, tedy sadza acz pamyata, ma
nytychmyast powyedcz abo do yvtra respamyata-
nye odloszycz.

v (index iudicans non possit de iure iudicio redargui)

v (qualiter iudicavit)

Osądzić

40b

y z gynszymy przy nyem na sądze syedzaczymy
 sądzy, przyiawsz potem rzecz chczał osadzoną
 wztrączyez, tego nykt nye mesze vezinicz; te
 wyiawszy, aczby kte wztecż do sądzey syą pva-
 czyl, kake osądzył, tedy sadza acz pamyata, na
 nytychmyast powyedzecż abe do yvtra respamyata-
 nye odloszycz.

/126/. Kte przygany sadzy, yszby krotke vczynyl.

/V/stawiamy tesz, acz ktoby przed namy abe

naszymy riczerzmy skarszyl na sadzą, yszbygege
 Dział. 51

-----
stwem abe zbegem abe gwaltem vezma, ten gdy
przed rekiem • takye rzeczy a • kenye przed
dwie ma lyatema sadownye nye vcziny, tedy po-
tem aczby chczal czinicz, ma bycz dawnoscza od-
rzeczen.

/125/. O wstecz, gdyby sja zasya do sadzey
pvsczyl.

51/ /V/stawiamy tho, gdyby nasz sadza abe sta-
resti / naszego abe weywodi riczerzmy • koja
rzecz esadzyl, gdysz nye sam sadza sadzy ale

cd

Osądzić

40b

y z gynszymy przy nyem na sędze syedzaczymy
 sędzy, przyiawsz potem rzecz chczał osadzoną
 wztrączyz, tego nykt nye mesze vczynicz; te
 wyiawszy, aczby kto wztecz do sędzey syą pvs-
 czyl, kake osądził, tedy sadza acz pamyata, ma
 nytychmyast powyedzecz abo do yvtra respamyata-
 nye odleszycz.

/126/. Kto przygany sadzy, yszby krotke vczynyl.

/V/stawiamy tesz, acz ktoby przed namy abo
 naszymy riczerzmy skarszyl na sadzą, yszby gege
 Dział. 51

rzecz złe skazał abo gemv przyganył rzekącz,
ysz mv krethke vczynyl, tedy sadza swey sprawie-
dlywosczy ma dokenacz tymy wszemy, którzy s nym
na sądze syedzely, którzy poznayą, ysz sprawie-
dlywie osądził^v. Aczlyby ten, ktori take przyga-
nył, chczalby dokenacz, tedy ma dokenacz szes-
czą swiathkow takyey czezy, yake sądza. Aczlyby
nye mogli dokenacz swiathky, abo by sądza wy-
wiedl, tedy ow, ktori take przygany, ny o szadną
rzecz ma bycz sluchan, alysz sądzy zaplaczy trzy
grzywny abo torlop kvny a podsadkowy trzy wier-
dunki abo torlop lysy, e te acz podsadek dokona

v (iudicavit)

z gynszymy przy nyem na sãdze syedzaczymy
sãdzy, przyiãwsz potem rzecz chczał osãdzonã
ztrãczycz, tego nykt nye mesze vezinicz; to
yiwawszy, aczby kto wztec z do sãdzey syã pvs-
zyl, kake osãdzyl, tedy sadza acz pamyata, ma
ytychmyast powyedzecz abe do yvtra respamyata-
ye odleszycz.

/126/. Kto przygany sadzy, yszby krotke vezynyl.

/V/stawiamy tesz, acz ktoby przed namy abe
aszym, riczerzmy skarszyl na sadzã, yszby gegu
Dział. 51

z gynszymy przy nyem na sędze syedzaczyny
sądy, przyiawsz potem rzecz chczał osadzoną
ztrączyez, tego nykt nye mesze wczinicz; to
yiawszy, aczby kto wztecż do sędzey syą pvs-
zyl, kake osądził, tedy sadza acz pamyata, ma
ytychmyast powyedzecż abe do yvtra respamyata-
ye odleszycz.

/126/. Kto przygany sadzy, yszby kretke wczynyl.

/V/stawiamy tesz, acz ktoby przed namy abe
aszym, riezeczny skarszyl na sadzą, yszby gogo
Dział. 51

Digit.

1462 R. XV. 27. 28.

1462 R. XV. 27. 28.

Osądzić

Pani Plaska z panem Mykolajem z maszem
swoym też ma czas *penesze ..., a gestyby nye
poloszył, theda będzie oszadkon wedle prawa

1465 Os. nr 131

Oladzie

Pincernam crucis. qd. patibuli, szubye
nyze. esse reum sententia damnat
oszdzy

Szebreny oszdzy feraci damnat / 1466 / R. 150, 17.

Osządzić

(war. lub.: osządził)

Osządzić & condemnet

(ecce dominus deus auxiliator meus, quis est qui
condemnet me? Is 50, 9)

1471₁

MPKJ. 7. 90

Wtóż wiec potępi?

~~o m 27~~

Osadzić

Que dialymka circa ipomiu
Andream fuit in decem, quercis

in pena iuridica ~~ad~~ 20 20000-

ney vnyce

1472 AGZ. XII. 404.
; Arch. B. XII,

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R. 1472

str 404

834

Osadzić

2. eq.

Oto teraz szén spuszczył z yonye twoye z swymy
czary, aby yego nyc osadził (Roxm. Jam. 475-6
~~2~~p. XV p. post.)

Oszdcić - indicare

chtory wyerzy ven, nye jest sad(ż)on, alye

chts nyedwyerzy, ~~Wt2~~ oszdxon jest = (indica-

tus est Jo 3, 18). ~~Ev. ex. xv OF XIII 205~~

yrz nye wyerzy w gynyu,
gyedynego syna bozzego

Ev Zam 305

V Rozm 238:

W: jui został potspiony

osądzić

Jesus pothym oszadron, Pylath yego szadryl

ex. XV KL J I 145

Osądzic = iudico

Tem sądem, ktorem sie kogo sądzicie, będącicie
osądzeni [in quo enim iudicio iudicaveritis,
iudicabimini] Rom. 282.

Osądzić = damnare

Licemiernicy żydowski... są minimalni,
by miły Chrystus był nieprawdziwy w sądzie
... a nie skarał li by podług prawa Moj-
żeszowa, aby go samego osądził [et contra
Moysen agentem damnarent] Rom. 464.

Osqdric = iudico

Pan tego świata juri jest osq-dron
[princeps huius mundi iam iudicatus est]

Norm. 572.

Oszdrić

A to są młyni przykarczanie [m] Kaijaso-
wem, aby reason, ile on w tym niewinien,
kiedy oszdron od innego biskupa Rom. 666.

Oszedzić na kogo

A wne dny Piotr w domu siedział [12] dnami biskupiem, rekając sobie nem diwo-
waniem, aly widział skonanie, co by oszedzić
biskup na Jesuetista Rdm. 673.

Osządzić

O... mędrci licemiernicy, co czynicie? potępicie
syna Boiego... Chcicie tego osządzić, który
w sądny dzień o wyletyko osządzi? Rom. 716.

Osądzić

Ten przeklęty biskup nie chce osądzić Jesu.
scista przez winy Rom. 726.

Osządzić

Jaś mówi, że tacy, którzy tak śmieją
kogoś śmieją - osządzić, że są gorszy niż
Rdm. 726.

Oszdrić

Nam zbawiciel... oszdron jako wstęca szi
Boiej, gady on jest Bog wierny Rom. 729.

Osądzić

Wstań jeden fabrykary świadcząc i
niech:... Kiedy sądzę na dany, najdziej
dobre rzeczy przeciw jemu, i si je osądzi
Rom. 743.

Osądzić

Tego mi nie wiodą do Pilata, ... a drisia
ji (dryszyay) pewno mają osądzić i obiesić
na drzewie Rom. 746.

Osądzić = iudicare

Pilat... řekl ku rydom: weźmiecie ji
wy a podług waszego prawa osądzicie
[accipite eum vos, et secundum legem
vestram iudicate eum Jo. 18, 31] Rom.

772

Osadric'

Podług rzymskiego obyczajania nikt z nich nie ma prawa
dron być, alei nań by dzie ratowano Rom. 791.

Oszdric - adjudicare

Imy exzici bōdse ^(ad iudicatus mortis) ~~oszdric~~ ~~oszdric~~ Deut. 21, 22.
a obyessou bōdse na szibyenicki

Gdisz sgrzeszi czlowyeku tymu jure ghetto

4817

Bf: popełnić zbrodnię podlegającą karze śmierci, zostanie chrany

Placet - condemnare

Wieszmasz sta, kogo... w gypcie strasz,

Kv Donicz, verynyev na by od ~~2000~~ 2000 Jul. 17.
(est condemnandus)

Oszdric

Kyeoly krol... kogo przed swymy
ludzy y rada osxandry ku
sxmyerczy albo taka ^{wzyc} Ort. Ozn. VI 371
son. Ort Mac 98

y sz gych dobrym omyszlerym

~~IXV 717 371~~

Osadzić

h. 10 Oktobr VI 371

Wtedy pan dzedzyczny albo krol albo gymny,
ktory pan kogo przed szwemy ludzmy
y sz gych dobreim vmyszlenym y rada
Oszadzy ku szmyerocy albo naka szczyacz
albo ysz ~~mu gye oszadzq~~ szwe gymyemye
straczy

Ort Mac 97 (g)

Osadzić

2

Łoprylyjsze, może być praw makryzo,
a wyszmály szej, tedy yemó gydrze
o zywoth, mogą gy oszadzycz ku szmyerory

Ort Mac 38 (d)

sim. Ort BrRp 36.2

nossum super eum indicare

Osądzic

Juz nam ortel skazemy, abychmy ji osadzili
ku smierci Poln. 584.

Osądzie

~~Święty Jan ... posłał do Betanji, pisząc, iż~~
~~Minstr ... bracia w domu Kajfaszowem a także~~
osądzon miał być rychło ku śmierci Rzym. 734.

Osądzić ku śmierci

Tedy rzekł święty Jan... : Puste jest jej serce, boé
jest pełna gorzkości, ié jej miły syn jést
i podtem sędzi, aby ji osądził ku śmierci

Reza. 747.

Osądzić ku śmierci

Tedy Judasz zdradził... swego mistrza..., i
je tak oplwano... a już podano i osądzono albo
potępić ku śmierci Róm. 759.

Osgdrié hogo ku smierci

Pilat... tego od Jesuwrsta nie pytał, a by
jemu o to chciał dać winę, iż by ji osgdrié
ku smierci Rom: 793.

Osądzić tego ku śmierci o jakas' winę

Pilat... nekis...: Nie mogę najdź man' nijednej
winy, o którą bych ji mógł ku śmierci osądzić
Rdm. 805.

Ogrodzić ku śmierci

Pilat rzekł: ... nie chcę ci go puścić jako niewinnego, ale puścić albo dać jakie świętym dniom już ku śmierci ogrodzonego Rzym. 807.

Oszadzić

«tem prawem chcieli, by ji Pilat oszadził ku
śmierci Rozm. 812

Osądzić
osądzon

wszakoż ja niewidzę nijednej winy, o którą by mogli
sprawem osądzon być ku śmierci. Rozm. 836.

Oszadzić

3

Badzyley kthory czlowyek sz prawa
osza, dzon na szmyecz a odproszaly
go, ysz go nye szgoby, tego czlowyeka
maya myecz y dzyczech za tego.
czy prawa nye ma

Ort Mac 97
sau. Ort Br Rp 72,3

Osądzić

Główny są bezmyślny ludzie i niesprawny
są myślny gdzie nie ma, jako są
osądzony ma szmytacz i czery osądzony

✓ (OrthRp 83,1: są osądzony) Ort Mac 112 (9)

✓ (OrthRp 84: czy, by. czy. osądzony)

Oszadzić

Potempyly aut na schmyerer osch andziły, ~~osch andziły~~ ^{aut} karaly se
condemna ~~werunt~~ (war. lub.: osch andziły aut
na smyerer skasaly,

14HMPKJ̄ 110

credidit eis multitudo quasi senibus et indicibus
populi et condemnauerunt eam ad mortem Dan 13, 49)

v. Oskudzić

Osadzić

Jako mają tego człowieka drywacz
w myśli, czego osadzić na szmyczce
Ont Mac 97 (ist)

Osadzić

1

Czyby człowiek osadzony na szmyrcz
z prawa w królewską albo o gynną
gwałtowną ręką odygła go od szmyrcy...
yako tego człowieka mają dalej pusczyć
albo drywecz?

V (pro a)

Art. 116 97 (i. r.)
sum. Art. 116 72, 2

Osędkieć

Ezechias, król niemocny, a yusz na
szmyrcz oszczędony, ku szyće nye słyg
jest obroczył, a wtedy bog go usładowyl
ca 1500 str TNW v 15

Dławić 43

osandri sa, grzesnym XV. Erz. 8178
ex.) Glos

ERZEPKI SZCZĄTKI

(Glossy) str. 8

41

XV.W

Osądzić = iudico

A miły Jezus odpowiedział jemu rekrę: pra-
wieś osądził [recte iudicasti] Róm. 320.

Asq d'ri'c' = scio

Tego dla oblicze nieba moiecie sq d'ri'c',
ale cras pnamion i crasu sq d'ri'c' nie moiecie

[faciem ergo caeli diiudicare nostis: signa
autem temporum non potestis scire] Rom.

354.

13f: wyglyd nieba moiecie rozpoznawac a znaki crasu
nie moiecie?

Qsarié ?

Qsaron qyesh = comprehenditur, et ascenditur,
~~vox humana~~

1471, MPKJ. V, 85

(quomodo igitur viginti duo elementa sunt, per quae
scribitur Hebraice omne quod loquimur, et eorum
initis vox humana comprehenditur I Reg Pro)

~~I Reg Pro~~

Osadzić

1279 Taco Jemu pomoz bog Jfwaty | †,
Jaco Nikyel o fczadzyl fwoy | Slad
w/bucowczu Scepanowy | konopcze

y Scepany profzno pu | fczyl
wlzyego domnye czagnacz etc. |

1428 Pom no 1279

Oładzić - decerner et finire

Powód... pres sanda, porikaran handze y orquidron (de=
cernatv et definiatv) w prawie d'irreaye... d'edviny
Jul. 32.

v

Dział 20: powodony nie byca przysta-
dsona

Osq. dric = justifico

[L] swoich stow sprawnie bę. drisz osq. drow
a s turch stow teri bę. dric protępiou [ex ver-
bis enim tuis iustificaberis, et ex verbis tuis
condemnaberis] Rom. 329.

Asadric-

Condestatum iudicium } osszpidrony sronth +
ca 1428, Pap. I, 496.

Oszadzi

Mayały goscerom podrosnym albo mye-
seranom... v goracy sand oszadzycy.
yle bantze w zapowjedany czasch
Ort. Or. VI 346

v, albo gynnym lidzem, sto nize osz, wynny lue poloszo-
nem prawn,

v (ort Mac 22: oszadzyc)

si hospitibus non itinerantibus iudicium hominum debet ~~Or. XV~~ ~~JA VI~~ 346

Oszadzić

My mamy zakon w sobotę nikogo nie wdra-
żać, ale ten nieme, chore, ... bym du szlone
oszadzone, jego bymi uczytki Rom. 749.

Osadzic' cf. Oskudric'

Отсхнаѣ - siccaris

(sc. gawron)

Генезей Дрыф nye wroczyl ke nyemu zarys, do ychd
wadi nye ochli^v na zemy BZ Gen. 8, 7.

^v (donec siccarentur)

4819

BZ. do polsi nie wyszela woda na ziemi

Oszechat^{oszeknąć?} (?)

Miły Krystus... unyśł nogi i Judasowi
a gdyś jemu tako ramię miłosci ukarał
i miłowania, a wszakoż w swej rakamiatej
stosci oszechat (!) Róm. 537.

[= ostat' ?]

Opcji: potem pokornie przed Judaszem pokłyszknęszy unyśł mu
nogi, a wszakże on się jemuś nie uparował od swojej ofiści
ale tym więcej unyśł, jakoby go co tydzień żydom w rżce
ku umyśleniu wydał

! Osdri (?)

Ozdra?

Jacow y[?] Jacurowi nowej istbi ani*osdri
[nie] r[ec]zil 1403 Ks.M. I nr. 362a.

Stw. [Ozdre, y] brni z[ost]owa z c[ate]red, u[zy]w[an]o na l[an]c[ie]

Osep

Ab omni exactione ... Osep 1229 p. Rom. 36.

Ego vero filius eius deo auxiliante succedens
pro remedio anime mee et omnium anteces-
sorum et successorum meorum ab omni ex-
actione curie mee et beneficiariorum meorum,
que in terra mea esse consueverunt, naves,
Osep, edificatio castrorum et pontium

Ossep

~~Ossep~~

Quam dacionem nostre maiestati predicti cunctis
quolibet anno solvere tenebantur

et cum medio Wramb ac Ossep de avena
nlq. dictum XI (1375) ~~XVIII~~ MMAe. III 386.

Piekos. KODEKS DYPL M. p. T I.

str. 386

Rok 1375 - c XVIII.

122

Osep

Jacom ia Petroui ne vinovat ospu de crevitur
1403 Ks. Max T nr. 263

Josep
Josep

Judrich... obligavit se intercessorem daturae Dorotheam
pro una marca census et
pro sexdecim corelis hospu 1419 P. Paw. IV, N° 3304.
... contra Holtorem

Cf. Josep

Osepe

Una cum quatuor choris arenealis [1.] ossep.

1425 Kod Pol. II 412.

Ossep

4 -- quod recepit in eadem de-

(pactalicium alias ossep
et census ferrum quod vendidit vic-

lenter --⁴

v 1431, Arch. Casir. Croac

$\overline{\text{IV}}$ 220, 3
~~240, 3~~

~~APK, Castr. Croac. 4, s. 220, rep. sur 31~~

31.

Clr. 240. 3.

Osep

Ville autem Bukowicko et Wisloczek, qui homines
de Bukowicko alienos homines convenerint et sus-
ceperint in pascendo pecora..., extunc de illis domi-
nibus et possessor ville dicte Bukowicko recipiat
ossep et de Wisloczek homines, quos susceperint et
convenerint alienos, similiter dominus et possessor
eiusdem ville ab eis capiat fructus ab ossep et ex
utroque villis libertatem habebunt pascendi in
silvis utriusque

1435 A6Z XI 94

Osep

Johannes... obligavit octo curias in
Silезiæ... cum medietate silvarum,
mexicarum) et cum medietate wtarum
al. z osperu

1449 1767 XIII 282

Osep

Excipiendo etiam balneum et brassatoria, thu-
guda... cum omni proventus et sepo... et

Cum proventus omnium proventorum cuius-
cumque grani, que dicitur ossep, ^{Lub} ~~Podk.~~ ^{Podk.}
que labores pene expeditionalia ac cursum ^{med.} (124.
pro expeditione de Civitate super quamlibet expedicio-
nem iuxta morem prout in aliis civitatibus in terra
Lublincensi observatur

0 sep

Loco quoque decime manipularis
de agris ei laboribus emethonum velle...
annonas alias vlg. osspy de quolibet
lanceo seu manso per emethones... possesso

1454 A 92 ii 141

Osep

si autem solutionem non compleverit (sc.
~~Margaretha~~), extra... debet tibi dare in-
tromissionem in villam Chischne

— cum sumptibus et censibus, silvarum
impulsionibus abbas Xgony, avena-
rum ^{dacionibus} ~~elacionibus~~ abbas Osspy.

1458 Arch. B. XI. 430

AGZ. XI.

Archiwum bernardyńskie. T. XI

Zap. sądów sanockich

1458

str. 430

512

Osep

Ani Paulus cum amicis Lupinibus ville
Surohor in silvis ipsius Spithkovic
pascere debent libere sine solutio-
ne quavis arque seu pecunie, obcepto
hoc, quod predicti homines de Surohor
nulli alteri ^{annonas} ^{nlq.} ~~annonas~~ ~~nlq.~~ Osep
dare tenebuntur nisi Paulo ~~aut suis~~
~~successoribus~~

~~1462~~ ~~AGZ. XIII. 390.~~ ~~608~~
Archiwum bernardyńskie. T. XIII

Zap. sądow przem i przeworsk

R 1462 str 390

444

Osep

Citant te pro eo, quia tu in supra-
dictis hereditatibus osep, telouea al.
mitha et alias utilitates... exegisti

1468 1767 XIII 565

Osep

Ospey

Tu... in ipsius magdalenam bonis maternis recepisti censum et

Alios proventus, hoc est Ospey, 1468, *Supp.* II, No 8917.
hoc est siliginum et avenam

Osep

Presertim boves... Leonardus ipsi Mroczek
et alia queque omnia apud eum retenta
et Johannes Mroczek e converso sibi Le-
onardo consipationes al. ospy tenclitur
restituere

1477 1762 XVII 140
sim. ib.

Osep

Raphael habet medietatem silvarum
ubique sunt supra bonis dominis
rum... similiter profectus, usus, impu-
siones.

Annone ab. ospy vel omnis proventus Ra-
phael habet eorum medietatem

1479, Sept. 111, 37.

CPA

fs.

~~Raphael habet medietatem silvarum...~~
+ similibus profectus, usus, ^{impulsiones.} annone alias
ospis vel omnis proventus Raphael habet eorum
(s. Johannis et Petri) medietatem

1479 REG. XIX 37

Oseph

In qua ^{si} villa sunt lanci emethonales, et quilibet sol-
vit . . . , item ova, item galles, item caseos, item
labor, item oppranam, item oszyes,
item tabernae, item hortulansae ^{anise}, item molen-
dicum, item praedium.

(bando erue)

DŁUG. Liber beneficiorum

T.III. str. 64

~~Osepy~~ Osepy

Item solvit tringinta ova, duos careos, duos gallos,
ad solutionem avenae ~~alias~~ osepy
non tenentur. DE LIB. I 42

~~item avenam alias osepy non colunt~~

34.

DEUG. Liber beneficiorum

T.I str

~~42~~

~~15~~

Osep

Item triginta ova, item duos caseos,
item quatuor capones, item avenam
al. osep non solvunt

DL LIB I 45

san. ib. 35, 1

osep

item ossiceps non solvunt, sed po-
moerne unum fortasse.

DŁUG. Liber beneficiorum

T.III. str. 193

40

Osep

Leonardus eidem Nicolaō... omnes homi-
nes... cum eorum decimis al. & opem ra-
tionis inuentionis in silvas bonorum Nico-
las... appropriavit perpetue cum eisdem deci-
mis sicut ad castrum dabant, ita quod fati
homines... se inuenire debent pro calefactione
et pro domorum et aliorum edificatione et fatam
decimam al. osep sibi Nicolaus solvere tene-
buntur

1481 1767 XVI 168

su. ib.

Osep = Amissales, missuales

Pro servicio debet habere missales
alias osep piliqinis et avene et omnes
proventus de ecclesia et expensas cotidie

1485 ~~de~~ deop: Nr. 1202 qu

Plebamus in Cheschky. recognovit, quia
capellam suam Chesky. Mathie, plebano
in Skaresziolo cum omnibus proventibus
ad eandem spectantibus. videlicet decimis
missualibus alias osep ... arrendavit

1485 ib. Nr. 1260

~~Olsep~~

v cum proventibus ~~alix~~ solanya-
my vel hoszpy, datio- 1486 **FAGZB. XVI, 208.**
mibus potestatum vel cum omnibus
datioribus

Quos (sc. florenos) super villis Craschim... et Luko
we... inscribit (sc. Jozeph) v

Archiwum bernardyńskie. T. XVI

Zap sadów Sanockien

R 1486 str 208

214

Osep
Ospy

de Lesano...
Gasparov datus est consensus eximendi maldratas d'ospy mona-
sterii Lubnensis de manibus nobilis Rubin 1490 Matr. Irr. 2142.

Maldrat 1. jednostka objętości, odpowiadająca trzem korcom
2. w pl. dziesięciu zaborowa, określona w pewnej ilości
maldratów

Osep

Joannes Albertus rex ad petitionem Joannis abbatis...
decidit controversiam ratione mensurae
~~et podranka~~, qua frumenta $\frac{1}{2}$ 635 py. $\frac{1}{2}$ ~~1~~
mensurari debeant.

(1493) xvi p. pr. Matr. I v 3 ~~Suppl. nr 1157~~

Li e dicto monasterio ad castra walez et Oraliyn
provenientia

~~Archiwum bernardyńskie T. VI~~

~~DYPLOMATARYUSZ~~

R

SLI

Osep

Rex Nicolaus... oppidum Thirawa Jacobo... cum omnibus redditibus, solutionibus,
libris wlg dictis Sosnye, Stone, gonyonna et cum paruis Hofarum in
faginitus ad busnye et arenis ex eis provenienti bus apospj oblige
permittit 1494 Matr. II nr. 373. et cum omnibus fructibus

Osep of. Ospa

Ospy

~~Oschery~~
Oses

Separabit, rozdziely, edos, oschery, captatum.
Edus proprie vocatur hircus.

Oschery = edev

1471 M PKY 120

(Separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves
ab haedis et statuet oves quidem a dextris suis,
haedos autem a sinistris Mat 25.33)

nrijasne

Mat. xxviii A

Oses

3 ossess = nefrendis

~~(mare jagnie)~~

1472 || Rost. 10

1495.

Rost 508: każde ssące języczki zwierząt, tak samo i ssące niemowlę. Dziwne, że Stanko użył łaciszskiej nazwy, która w Dandektad oznacza pewien gatunek kawićki.

ROST. Symb. r. 1472

1495

Oses ef. Ossig

Oseck 'nefrendis'

*nefrendis, id^{est} porculus vel porcula adhuc
suyens, oszeszek albo oszya*

ca 1500 Erz. Stoa 60

Oset.

Oset tricolor.

XV in. R. XXV ~~271~~. 271.

Oset

czerne

Numquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis
ficus?

(*tribulus affet*)²

glosa do beliste glównego

XV[̄] med. Gł Wroc 62v

Oset - ostrożeń i oset, *Cirsium* Mill.
et *Carduus* L.

Osseth tribulus

1464 Kost nr 4922
sim. 1465 ib. nr 4088. 4609.
1475 ib. nr 3121. 3257

Oset

Tribulus Oseth, ~~f~~ Oseed.

~~24~~. XV, R. LIII 69

p. post.

rod. 1835

Oset Murquid coliquant,
~~de spinis ~~was~~, aut ole tri.~~

~~bulis ficus ~~synne jagodi~~~~

zposstho figy ~~de bulis ficus~~ cas 420
(Mat 7.16)? R. xxiv. 84.

~~Yag. nr. 1799. K. 55.~~

~~Br. Kar. św. T. 44~~

Rozpr. 24 / str. 84 pocz. w. XV

2818

Oset

Numquid colligunt de spinis uvas grozny vyna
et de tribulis ficcus softhw figy (Mat 7.16)?

XV med. Gl Wroc 62 r

Ost = tribulus

Azali będrzicie rbirac i cirnia winne
jagody albo r. ostu brać jagody figowe?

[numquid colligunt de spinis uvas, aut de
tribulis ficus?] Rom. 283.

ostrożeń i osiet, *Cirsium Mill. et Carduus L.*
Oset = *M. Cirsium et Carduus sp.*
Oseth = *tribulus sylvestris*

11437

Rost. n. 2820.

Oset jest tak naszym ogólnym, że nie można jej odróżnić do
żadnego gatunku obu tych subtelnie tylko różniących rodzajów
Ale jednaki wznoszący się nad wyżej *Cirsium* albo *Carduus* i naj-
ROST. Symb. r. 1437 *ostrożeń* 2820.

Oset

Tribulus - osseth 1450 Rp. Nap. Kir. 2231

Est tribulus osseth, -la crepy, -lum
quod werczymak

Oset

Oseth } Est tribulus, - la ozepy, - lum quoque
XV p. post. Pr. Fil. V, 18. ^o wyerzyoch

Oset 'tribulus'

Tribulus est osxeth, - lum oxepy,
- la quoque vyerzyoch

ca/500 Erz. How 60

Oset - ostrožerí i oset, *Cirsium Hill.*
et *Carduus L.*

Ossed tribuli

1493 Rost nr 2394

Oset - ostrożeń i oset, *Cirsium Hill.*
et *Cardus L.*

Cardus scythica, oseth

1493 Rost nr 10945

Asct.

~~Asct.~~ XV R. XXV, 145.
ex.

(sc. uxor)

osseth hec est que semper

vult virum intoxicare

si percutitur, increpat viro et pungit sicut tribulus

~~Brückner Kaz. śrw 3.~~

~~Rozpr 25, str. 145~~

~~Pol. T. 222 k. 52~~

~~Kazania Piotra z Miloslawia~~

~~Opis Świątkrzyżki str. XV~~

561

dziwiescisł pospolity. *Carlina vul-*
garis L.

Oseth = *μ. Carlina vulgaris*

osseth = *anchusa nigra*

|| 1472 ||

Rost. n. 579.

ROST. Symb. r. 1472

ostróżeczka. Delphinium consolida L.

Oset = pl. Delphinium Consolida

oseth =

calcatripa

1472

Pod. nr. 177.

Ovet = rhamnus

szakbák. Rhamnus L.

Drzewy, niski ię wrosnueli; larnowe warri ovet
Fl. 57, 9 (~~spinae vestrae~~) (spinae vestrae
rhamnum).

sim. Put

Wuj: pierwej nizbi ciernie warze poczyniy tarci
BB: nim cierni zaplonie pod warzyci kotlanci

Oset

galasówka na owocach różnicy pol-
nej, galla in baccis anemones
silvestris

oszeth

bedagwat

1468; Rod.

nr 4761. (cf. bedegarib. 190)

Tu tak nazwano galasówki
owoców różnicy polnej, zok pwanego
Fogru.

Oset - galacówka na owocach róży polnej, galla
in baccis anemones silvestris

Oszczed bedagar

1478 Rost nr 2271

Oset

herbam ossed et mel, quod dicitur yaregerz.

~~Rx.~~ xv d. lxxxvi 64

p. post.

któryś z gatunków rodzaju Dipsacus,
Dipsacus sp.

Oset = M. Dipsacus sp
oseth = Carduus

|| 1460 ||

Row. n. 3425.

Carduus scrothica, oseth

Oset

Oseth *Palinurus* 1866 R. xxii, 28.

Majerowski: *Palinurus* u. *staryel* p. *Dipsacus fullonum*

litvys = galinskow — lavender, *Lavandula* sp.

Oset

oset maly

Saliunca, oszeth maly, est herba spi-
nosa et modica XV ex. GlWp 79

Saliunca = *Lavandula* Maj.
= *nardum Celticum*, Fudré

Oset - serdecznik pospolity, *Leonurus cardiaca* L.
пси осет

Psy osseth artinca

ca 1465 Rost us 4150
Ten gatunek po przekształceniu ma tak krzyżca wielodny,
ze z tego powodu nazywano go psim ortem

Oset - serdecznik pospolity, Leonurus
cardiaca L.
psi oset

Psy osseth carnuda

Root
ca 1465/ur 4197

glog durszykawy.

Oset = *M. Crataegus oxyacantha* L.
osset ~~raminum~~ Rod.
nr. 5548. ca 1500

Ranunculus wjellyy glog, osset

serdecznie

pospólitę

Leonurus Cardiacus L.

Ozet: pi 0. = μ . Leonurus Cardiacus

psy osseth = artinea

~~1/60 Post.~~

~~n 3259 (gr. a. carnula n. 3294)~~

1472 Post us 1759

282-309.

ROST. Symb.r, 14€ 0

3359

Oset: wielki O. = ^{perz. wlasiny.} pl. *Triticum repens* L.
vyselky oszeth = camelica ~~1468~~ Ros.
n. 3843. ca 1465

ROST. Symb. r. 1468

3843

Oset - perz właściwy. *Triticum repens* L.
wielki oset

Wyedky oszeth cardo

ca 1465 Rost nr 3853

Oset - perz właściwy
wielki oset

Cardo vyelky osset al. pyrz

ca 1465 Rost nr 7876

Topian, Fructum lappa L.

Oset

Carduum, lopyan, vyeliky oszeth [...],
genus herbe vel fruticis spinosi

XV ex. GlWp 77

poniceni u rus lopyan ora tykko jedno ruaco., uznaje ten oset
za lopyan

Topian, Fructum lappa L.

Oset: wielki 0. = 14. Andropogon lanifer Desf.

vyelky oszeth

camellica

1478 Rost. nr 2123.

Rost 109: skoro ostem naszywaja sie ledzesa perzon, to i te
mozna bylo nazwac wielkim ostem

ROST. Symb. r. 1478

2123

Oset - litery z gatunków rodzaju *Tithymalus*.
Tithymalus sp.

Strabulla, lacticella, titimellus
psy mlecz, vvyt[e]cke, orzechowe
mleko, vylczy osseth

1419 Rost nr 5064

kostewka oseth wodny *Trapa natans* L.

Oseth: wodny O = *Trapa natans*

wodny oseth = tribuli marini

~~1485~~

ca 1500 Ros. n. 7330.

ROST. Symb r.1485,

Stratiotes aloides L.

Oset: vodny O. = *M. Stratiotes aloides*

vodny osset = *carduus roscidus*

n. 1756. ^{*carduus*}

11472 Rost.

osolia aloesowata

ROST. Symb. r. 1472

Oset

összeth - arax

5.1455. UA.14.489.

28

~~ARCHTOMXIV str. 489 ok. r. 1455~~

XVI wiek

Oset = M. Cuscuta Epithimum

osseth ~~h~~ = epithimum

~~Epithimum~~ Rost.

n. 9628.

ROST. Symb. w, XV.

9628

XVI w.

Out: $\mu: 0. = \mu$. Galium Sparire

pssy osseth ~~is~~

aspergula

~~XXXXXX~~ Rod.

n. 9622.

Osetni

Medietatem prati, vulgariter ossethnye lanky

1426 Mon. Jur. v 52

osetnia
laskowe
witnia
brozowa

Oseka 'scuteus'

1

scuteus } oseka

ca 1500 Ex. How 60

Osęka = ungula

Osankami # unguis # 1444 # R. XIII, Sag.

~~(hi pro te furiasque ferocia calcavit leonem
suum saevaque verbera)~~ cessit his^v lacerans
fortiter ungula nec carpit penetralia)

^v(sc. martyribus)

ungula 1. podkowa konia, 2. kopyto, racica, pazna, szpon, pazno.
his^v 3. koci 4. rodzaj katarog

osyka^{a?}

(pectinibus ferreis)

karalge szelazniny osykamy (Targacz

~~210 322~~

Flaj. Lit. 5, 322.

pecten - gozelnia; p. ferreus - zelazny gozelnia (marzelnia ruska)

oska

~~osien (1.)~~ = aculeus

Suspendi in aculeo * na oskacze ~~(1.)~~

~~[po: osthonye²]~~

XV ~~PP~~ IV 760.
/ med.

aculeus - cievü, ostre, oscievü, bodavce

Osłka = aculeus

Na osłkach = in *Aculeum* R. KKIV, 361.
XV met.

aculeus 1. źądło, kolec 2. zaostroszony koniec włóczni, strzały
3. gwóźdź, haki

Osyka - jaculum

Skłopot ^{*} Róże osykamy BZ IX. 19, 13.
(confodictus iaculis)

Róże gęso rye dodkub sze goti, ale kamycenym
obrzuczon bódze albo v

j - osycy

4850

Bf: miedity strzala

Oszka

²ozaka, ¹aculeus
³osza_{ka}

Q. 755. JA. 14. 489.

~~ARCHTOMXIV str. 489pk. p. 1455~~

oseka, #A.

(u. Panny)

nyekthore glodam mowrono,

pehessa w powroze wodrono,

skruthnemy dracracz makamy,

targonogye ossrakamy

De morte w. 493

~~De morte w. 493~~

~~U. P. J. I. 196, 493.~~

0

osaka, Hi

osaka ~~la~~ culens

XV. post. Pr. II. V. 29.

~~XIV. 18 Jun de 1800~~

~~Pr. 18. 8. 18. 29~~

Brückner Pr II 5 29 r 1483

1165

osetka, t

Ffecit (sc. imperator) eam (u. s. Margaretham) sus-
pendi in aculeo... et carnes eius

ungulis, assubarmy,
feris laniati

XV p. pat. R. XXV, 179.

~~Brückner Kaz. 87. 3.~~

~~Rozp. 25, str. 170~~

— tak!

2532

~~Osot 414 h 263~~

Sed castitas in deliciis periclitatur

ideo fugit delicias huius mundi et obtulit
dala corpus suum martirio pro cristo cum
imperatori consentire noll fecit ^(sc. iug.) eam sus-
pendi in aculeo, na szbyericy, in quo xparos
martitizabant et carnes eius unguulis
ossakany fereis laniari ita quod sanguis
de corpore eius fluxit

Oszka

Euleus } oszka. in. XV Tab. 520.

equuleus 1. źrebię, konik, młody koń
2. przen. przyszedł do hortowarunia (w kwaterze konia)

Oseka

oseka lodna 'suprex'

suprex } oseka lodna

ca 1500 Etr. ~~Stow~~ 60

Oseka

Ostroery, ossanky } aculeo

(tu devicto mortis aculeo aperuisti credentibus
regna caelorum Te deum)

1471 ↑ MPW. V. 66.

zobraniny holec šuierci